

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 1

18 Nisan 2016 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.36

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlar, 9 kişilik alt komisyonda -şu anda 2 arkadaşımız gelemedi, mazeret bildirdiler- yeterli çoğunluk vardır. Onun için toplantıya başlıyoruz arkadaşlar.

Şimdi, yeni gelen arkadaşlarımız var. İsterseniz şöyle başlayalım: Anayasa Komisyonu toplantımızda alt komisyon kurulma aşamasına gelmiş noktasını bizim uzmanımız Haluk Bey bir özet bilgi vermek suretiyle -çünkü katılımcılardan yeni gelen arkadaşlar var- çok kısa bir şey yaptıktan sonra hemen kanuna geçeceğiz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Geçen hafta, ayın 14'ünde Anayasa Komisyonunun yaptığı toplantıda Siyasi Etik Kanun Teklifi üzerindeki genel görüşmeler tamamlandı. (2/1000) esas numaralı Kanun Teklifi'nin geneli üzerindeki görüşme bittikten sonra, 4 partinin ortak önergesiyle konunun daha ayrıntılı incelenmesi amacıyla bir alt komisyon kurulmasına karar verildi. Alt komisyon, toplantının hemen akabinde ilk toplantısını yaptı. O toplantıda şu kararları aldı:

Anayasa Komisyonu Başkanı çağırısı üzerine, toplantı akabinde hemen toplanan alt komisyon üyeleri ilk toplantısında aşağıdaki kararları oy birliğiyle almışlardır:

- 1) Bu toplantıda Alt Komisyon Başkanlığına Burdur Milletvekili Reşat Petek ve Başkan Vekilliğine de Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun seçilmesi,
- 2) Alt komisyonun 2'nci toplantısının 18 Nisan 2016 Pazartesi saat 10.30'da Yeni Bina, 1'inci Kat, 4 No.lu Salon'da yapılması,
- 3) Alt Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulması,
- 4) Alt Komisyonun 2'nci toplantısı Adalet Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Başbakanlık, TBMM Başkanlığı Genel Sekreterliği temsilcilerinin davet edilmesi,
- 5) Etik konularında uzman olan en az 1 akademisyenin çağırılması,
- 6) Komisyon çalışmalarının üç gün içerisinde bitirilmesi, geçmiş dönemlerde verilen kanun teklifleri ve alt komisyon üyelerine ulaştırılması ve toplantı davetlerinin telefon ve elektronik ortamda e-postayla yapılması yeterli olacağı kararlaştırılmış. Alınan bu kararlar akabinde toplantı sona ermiştir.

Bugün de alt komisyonun ikinci toplantısı, bu yapılan çalışma akabinde bir araya gelmiş bulunmakta. Bu konuyla ilgili olarak, kısaca, belki belirtmekte yarar görebileceğimiz, esas komisyona tali komisyon olarak rapor veren Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun üç önerisi olmuştur. Bu önerilerden bir tanesi kanun teklifinin 3'üncü maddesinin (ç) fıkrasında bir düzenleme öngörüyorlardı. Diğer önerileri (f) fıkrasında ve öneri olarak da hediye almayla ilgili olarak belirtilen sınırın, miktarın netleştirilmesi konusunda esas komisyona öneri getirmişlerdi.

Bunun dışında da bu konuya ilişkin olarak bizim tespit edebildiğimiz bütün kanun tekliflerini derledik, topladık, milletvekillerimize gönderdik.

Şu an için benim söyleyebileceğim kısaca bunlar Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kanunun isminden başlarsak gelen ilk teklif “siyasi etik kanunu” şeklinde. Yine, az önce ifade edilen, ilk toplantıda görüş beyan eden arkadaşlarımızın bir kısmı, kanunun içeriği sadece Millet Meclisi üyelerini, milletvekillerini ilgilendirdiği hâlde başlık “siyasi etik kanunu teklifi” hâlinde geldi; başlık ile içerik uyumlu olmadığından başlığın değiştirilmesi yönünde konuşmalar yaptı arkadaşlar.

Şimdi, biz alt komisyonda -tabii arkadaşlarımızın ayrı ayrı görüşlerini ben alacağım- kanunun isminden başlayarak görüş almak istiyorum bu konuda. Yani, isminin değişmesine ve milletvekillerine özel bir kanun önerildiğine göre, isminin de bu yönde değiştirilmesi yönünde bir görüşlerinizi alalım.

Bu konuda görüş beyan etmek isteyen arkadaşlarımız?

Buyurun Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; sizin de isabetli bir biçimde belirttiğiniz gibi, bu kanunun kapsamı sadece milletvekilleri. Dolayısıyla, bir defa ismi koyarken başta etik davranmak zorundayız. Bence bunun tartışılmasına bile yer yok, çok açık bir biçimde neyi düzenliyorsak onun adını koymak durumundayız. Yani, etikle ilgili bir düzenleme yapıyorken de son derece etik davranmak durumundayız. Ya kapsamını genişleteceğiz, başta Sayın Cumhurbaşkanı da olabilir, buna dâhil edilebilir. Çünkü, kendisi de her defasında siyaset yaptığını, siyasetin içinden geldiğini, kendi tanımıyla terleyen bir Cumhurbaşkanı olacağını, siyasi konularda taraf olacağını, her durumda görüş ifade edeceğini ifade ediyor ve bunu da bizzat yapıyor. Dolayısıyla, başta Sayın Cumhurbaşkanı olmak üzere diğer siyasiler, eski bakanlar, görev yapan belediye meclisi üyeleri, belediye başkanları vesaire, bunları dâhil etmek suretiyle, bunu gerçekten bir siyasi etik yasasına dönüştürebiliriz veya bunu yapmıyorsak eğer, bunu başka bir şekilde “Onları bir şekilde başka yönleriyle düzenleyeceğiz.” diyorsak eğer yani kapsam burada kalacaksa da açık bir biçimde bunu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 2

milletvekillerinin yasasını tanımlar şekilde ismini vermemiz gerekir. Dolayısıyla, ilk başta yapacağımız duruşumuz son derece değerli. Bu, gerçekten, bizim bir etik yasası çıkarma niyetimiz var mı, gerçekten bu konuda samimi miyiz, bunu da açıkça ortaya koyacak ilk belirti olacaktır. Dolayısıyla, bence açık bir biçimde isminin kapsamıyla orantılı bir biçime getirilmesi gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Murat Bey, teşekkür ediyoruz.

Başka bu konuda söz almak isteyen?

Erol Bey, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, değerli arkadaşlar; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, milletvekilimizin de ifade ettiği gibi, şimdi “siyasi etik yasası” başlığı altında bir kanun düzenlemesine gittiğimizden dolayı, “siyasi etik yasası” genel bir kavram olduğundan dolayı bakanları da kapsamı gerekir, belediye başkanlarını da kapsamı gerekir. Yani, siyasetle ilgilenen bütün kişileri kapsamı gereken bir yasa olması gerekir başlığını dikkate alacak olursak. Tabii, esas bizim amacımızın da bu olması gerektiğine inanıyorum ben ama şu anda hazırlanmış olan yasa sırf milletvekillerini kapsamı içine aldığından dolayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini kapsayacak bir başlık altında bir yasal düzenlemeye gitmenin daha uygun olabileceğini düşünüyorum. Ben de bu fikirdeyim. Aksi takdirde, siyasetle uğraşan hem bakanları hem de dışarıdan atanmış bakanları ve belediye başkanlarını da, hatta il, ilçe örgütlerinde bulunan şahısları da kapsayacak şekilde genel bir siyasi etik yasası altında Türkiye'nin bir ihtiyacıdır. Türkiye'de yapılan yolsuzlukları düşündüğümüzde ve milletvekilliğiyle veyahut da siyasi etikle, yapmış oldukları görevle bağdaşmayan durumları Türkiye'de göz önüne aldığımızda Türkiye'nin aslında buna büyük ihtiyacı olduğunu görüyorum. Bugün, Avrupa ülkelerine de baktığımızda bu anlamda daha genel düzenlemeler yapılmış olduğunu görüyoruz. Çünkü, siyasetle uğraşan insanların sorumlulukları normal vatandaşlardan daha önemlidir, onlara daha büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Çünkü, seçilmiş insanlardır yani vekâleten bir görevi ifade ettiklerinden dolayı, daha kapsayıcı bir düzenleme yapılması gerekiyorsa, eğer sırf bu şekilde milletvekillerini kapsayacak bir düzenleme yaparsak o zaman bunun başlığının da belirgin olması gerekir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini kapsayacak bir başlık altında bir düzenlemeye gidilmesi gerektiğine ben de inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dora, teşekkür ederim.

Bu konuda farklı düşünen varsa almak hızlı da ilerleme bakımından daha uygun olur diye düşünüyorum.

Buyurun Sayın Birkan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çok Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım ve değerli katılımcılar; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu etikle ilgili olan şey Türkiye'de bir ilk yani yasa anlamında, yoksa etik üzerinde çok konuşuyoruz. Ben de Erol Bey gibi düşünüyorum. Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini kapsayan bir etik kanun üzerinde şey yaparsak daha iyi olacağı, alanının da daha da daralmış olacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN – İsim olarak düşündüğünüz bir şey var mı?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, aynısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi etik kanunu olabilir, Türkiye Büyük Millet Meclisi etik komisyonu olabilir yani milletvekillerini kapsayan bir komisyon olması gerektiği yönünde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Birkan.

Katkı vermek, bu konuda başka görüş beyan etmek isteyen var mı?

Buyurun Sayın Yıldız.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de önümüze gelen, Anayasa Komisyonumuza gelen siyasi etik kanunu teklifi hakkında, kapsamını incelediğimizde ve ismiyle kapsamı arasında bir değerlendirme yaptığımızda bu kanunun amacıyla uygun olması bakımından kanun teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik kanunu teklifi olarak isminin değerlendirilmesini ve kurulacak olan komisyonun da Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik komisyonu olarak, aynı şekilde, kurulmasını teklif ediyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yıldız.

Sanıyorum komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımızın bu konuda ortak diyebileceğimiz görüşleri ortaya çıktı. Bu nedenle...

Sonradan geldi ama Muharrem Bey, Sayın Erkek, isim konusunda Sayın Emir görüş belirtti.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Katılıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Eğer ifade etmek isterseniz siz de buyurun Sayın Muharrem Erkek Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, öncelikle, sabah uçakta bir gecikme oldu, onun için geciktim, kusura bakmayın.

Ben de katılıyorum. Siyasi etik kanunu dediğimiz zaman, o zaman içine siyasetle uğraşan yani bakanlar, başbakan, belediye başkanları, birçok kesimi sokmamız gerekiyor. Eğer bu yalnızca milletvekillerinin yapamayacağı işlerle veya milletvekillerinin etik kurallarıyla ilgili olacaksa ona uygun bir isim, “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ilişkin” mi denir veya işte “milletvekili etik kanunu” mu denir... İsim konusunda ben de arkadaşların düşüncelerine katılıyorum.

Teşekkür ederim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 3

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Erkek.

Şöyle ilerleyelim diye düşünüyorum arkadaşlar: O zaman, bir defa, kanun teklifimizin ismini, ortaya çıkan ortak kanaatleri dikkate alarak “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik kanunu -siyaseti kanunu yerine- olarak değiştirebiliriz diye düşünüyorum. Bütün arkadaşlarımız eğer bu görüşseyse, bu, bu şekilde -farklı görüş olmadığına göre- benimsenmiştir diyerek yolumuza devam edelim diyorum. Uygun mudur arkadaşlar?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Uygundur.

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam.

BAŞKAN – O zaman kanun teklifinin başlığı “Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Etik Kanunu Teklifi” olarak alt komisyonumuzca benimsenmiştir; oy birliğiyle benimsenmiştir, bütün üyelerimizin katkısıyla. Bunun için teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi, tabii, toplantımıza Başbakanlık, Avrupa Birliği Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği temsilcileri, akademisyen temsilcilerimiz katıldılar. Kendileri kanun teklifinin tamamı üzerinde de bilgi sahibi olduklarından, maddelere geçilmeden önce -tabii burada süratle hareket etmemiz gerekiyor, böyle bir şeyimiz de var, biz onu da benimsedik bir önceki kararımızda- görüş beyan etmek isteyen arkadaşlarımızın isimlerini hemen not edip daha sonra söz talebine göre de bakıp hemen değerlendirmelerini alalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sanıyorum “üyeleri” diyecektik, “üyeliği” diye yazıldı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Üyeleri” sanki daha uygun olur gibi.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Ona biz bakalım ama “üyeliği” daha iyi gibi sanki.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bakın yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Bu bir tanımlama olduğu için, “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi” bir tanım olduğu için hani, o hepsini kapsamış oluyor.

EROL DORA (Mardin) – Üyelik genel bir kavram.

BAŞKAN – Evet.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu anlamda belki, üyeliği “tanımlar” kısmına da koysak iyi olur, üye kimdir, kim değildir diye.

BAŞKAN – Konabilir ama “üyeleri” dediğimizde şöyle belki, hukuki olarak...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Kanunlarda genelde çoğul olarak kullanılmıyor.

BAŞKAN – Ama meramı ifade ediyor üyelik. “Üyeleri” dediğimizde...

MURAT EMİR (Ankara) – Ama sanki üyelik işlemleriyle ilgili prosedürleri kapsayan bir etik kanun gibi bir algı yaratmıyor mu yani üye olmayla ilgili etik süreçleri gibi?

BAŞKAN – İsterseniz şöyle yapabiliriz: Tabii ki...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Kanun tekniği açısından bakalım biz tekrar şeye, konuşalım.

BAŞKAN – O açıdan da yani o kavrama... Ama tabii, tereddüt hasıl olursa 2’nci maddedeki “tanımlar” bölümünde tanımlarız, tereddüdü gideririz.

Evet, arkadaşlardan söz isteyenler? Değilse, biz davet ettiğimiz için söz vereceğiz tabii. Mesela Murat Bey akademisyen olarak katıldı. Ama yine talepleri ben alayım, ondan sonra söz vermeye başlayayım.

Şu anda, Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinden Doçent Doktor Murat Akçakaya Bey’e akademik görüşlerini almak üzere söz veriyorum.

DOÇ. DR. MURAT AKÇAKAYA – Sayın Başkan, değerli üyeler; ben hukukçu değilim, onu baştan bir söyleyeyim, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümü öğretim üyesiyim. İşin daha teknik ve teorik boyutundan daha çok toplumdaki siyaset algısı, demokrasi algısı, güven algısı üzerinden, temsil mekanizması mahiyetinde olan bir yapılanma içerisinde topluma mesaj niteliği taşıyan bir teklif her şeyden önemlisi aslında bu işi yapan, genel anlamda siyasetçiler ya da Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sıfatını taşıyanlar açısından bir risk. Ne anlamda bir risk? Aslında topluma bir mesaj veriliyor. Biz, kendiliğimizden, temiz bir toplum ve temiz bir siyaset adına hukuki bir düzenleme yapıyoruz ve bu sürece uyacağız anlamında bir beyan aslında bu, bir mesaj. Dolayısıyla, işin yöneten, yönetilen boyutu var, sosyolojik boyutu var, psikolojik boyutu var.

Şeyi inceledim, hem de çizerek satır satır okumaya çalıştım mümkün olduğu kadar. Başta birtakım genel evrensel ilkeler, etik ilkeler sıralanmış. Daha sonraki süreçte de... Okuduğumda en çok dikkatimi çeken nokta şurasıydı, 9’uncu maddenin (5)’inci fıkrası, “Üyelikle bağdaşmayan işler” başlığında: İşte, kurul inceler. Daha sonraki süreçte, bu, her bir milletvekilinin bağdaşmayan hareketlerinden ya da süreçle ilgili davranışlarından dolayı kendi parti mensuplarının oluşturduğu bir yapı içerisinde değerlendirilmesi süreci aklıma ilk şeyi getirdi “Acaba bir aklanma mekanizması hâline dönüşebilir mi?” Çünkü malumunuz, Türkiye’de siyaset...

BAŞKAN – 9’a (5) yok ama 8’e...

DOÇ. DR. MURAT AKÇAKAYA – 8’e (5), özür diliyorum, evet, 8’e (5)

Kendi partisinin etik komisyonuna, kuruluna havale ediliyor ve dolayısıyla bu bir aklanma mekanizması hâline gelebilir mi diye direkt aklımda şekillenen bir soruydu bu.

Diğer taraftan dikkatimi çeken bir nokta, bu yaptırımlar, madde 10. Uyarı cezası denmiş. Ben, bu cezalar maddi anlamda olmasa da manevi anlamda biraz daha başka cezalarla desteklenebilir mi noktasında bir düşünce ortaya koymak isterim. Mesela, kamuoyuna teşhir etme gibi bir şey olabilir mi? Çünkü son yıllarda, özellikle maddi hukukun bazı noktalarda caydırıcı olamamasından dolayı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 4

toplumla bunu paylaşma, topluma teşhir etme ve bunun üzerinden daha caydırıcı hâle getirme noktasında birtakım girişimlerde bulunuluyor. Ne bileyim, birtakım oylamalara katılamama, birtakım oturumlara katılamama ya da topluma teşhir etme vesaire gibi bir cezalandırma mekanizmaları uyarı cezasının yanına verilebilir mi diye ilk aklıma geldi.

İsim noktasında da gerçekten siyasi etik kavramı çok geniş kapsamlı niteleme, biraz daha bu işin üyeliğiyle sınırlı mensupları anlamında ismin değiştirilmesi de gayet uygun diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akçakaya, teşekkür ediyorum.

Başka görüş beyan edecek arkadaşlarımız var mı, geneli üzerinde?

AB Bakanlığı açısından, oradan gelen tali komisyon olarak, zaten 3 öneriyi uzmanımız Haluk Bey ifade etti, onları da biraz sonra, maddelere geçildiğinde dikkate alacağız.

Evet, o zaman, geneli üzerindeki bu değerlendirmeden sonra amaç ve kapsamından başlamak üzere maddelere geçilmesini de üyelerimizin oluruna sunuyorum: Kabul edilmiştir. Maddelere geçelim.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Şimdi, ilk önce teklifi... 1'inci maddeyi aldık değil mi arkadaşlar karşıya?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet, aldık.

BAŞKAN – Bunu, gerçi arkadaşlarımız okudu. Teklifte “Bu kanunun amacı; Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliğiyle bağdaşmayan işlerin belirlenmesi, Türkiye Büyük Millet Medisi üyelerine yönelik etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi, siyasi parti grupları bünyesinde siyasi etik kurulları ve Türkiye Büyük Millet Medisinde Siyasi Etik Komisyonu oluşturulması ile bunların görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.” diyoruz, (1)'inci fıkra.

Bunun üzerine teklif ve görüşleri yine alalım. Düzenlenip birlikte kabul edilmiş hâlini efendim -Komisyonumuzun kabul ettiği- alt komisyonun bölümüne intikal ettiririz. Bu konuda görüşleri alalım.

1'inci maddenin birinci fıkrasıyla ilgili görüşü olan arkadaşlarımız...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – İlk sözümde ifade etmiştim, burada da herhâlde tekrar etmek gerekir. Kanunun ismiyle ilgili düşüncemi ifade ederken “Türkiye Büyük Millet Medisi Üyeliği Etik Kanunu” diye kanun teklifini yapmıştık, burada da kurulacak olan komisyonun “Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliği Etik Komisyonu” olarak isminin değiştirilmesini teklif ediyorum.

BAŞKAN – 1'inci madde birinci fıkrayla ilgili ben görüşlerinizi... İlk kanun teklifini az önce okudum, zaten sol tarafta da o var. Şimdi burada amaç ve kapsamla ilgili birtakım... Ben de şahsen incelediğimde gördüğüm şeyler var, mesela komisyon ve kurulların, bu konuda bir komisyon oluşturulmasını açık ve net olarak ifade etmiyor orada gördüğüm kadarıyla. Burada bir düzenleme yapabiliriz. Yani sizin burada, çıkarılmasını veya ilave edilmesini düşündüğünüz bölümler varsa onları alalım Haydar Bey.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Bir komisyon, siyasi etik komisyonu olarak orada oluşturulması ifade edildi. Bunun, kanunun isminde olduğu gibi Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliği etik komisyonu oluşturulması şeklinde düzenlenmesini teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Evet. Dolayısıyla başlığa uygun olarak alta öyle yazılmalı diyorsunuz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Evet. Kurulacak olan komisyonun da bu şekilde olması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Birkan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Gerek kalmadı Başkanım.

BAŞKAN – Abdurrahman Bey...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; bugünkü toplantımızın sonuçlarının hayırlar getirmesini diliyorum. İlk söz aldığım için hepinize de saygılarımı sunuyorum.

Değerli arkadaşlar, ben bu kanunun siyasetçiler açısından, milletvekilleri açısından önemli bir kanun olduğuna inanıyorum. Biraz önce hocamın genel açıklamasına karşın genel bir hususu ifade ettikten sonra maddeyle ilgili görüşümü söylemek istiyorum. Hazırlamış olduğumuz kanun etik kanunu, bir disiplin kanunu değil, bir ceza kanunu değil, siyasi etikle milletvekillerinin milletvekilliği işlemlerini veya bu manada siyasi faaliyetlerini yürütürken dikkat etmesi gereken hususları anlatan, genel ilkeleri anlatan, ifade eden bir kanun. Biz milletvekilleri olarak zaten siyaseten hesap veren kişileriz. Bu manada, etiğe aykırı bir davranışımız olduğu zaman öncelikle bizim siyasi hesap verdiğimiz yer insanlarımızdır, oy aldığımız halkımızdır. Bu sebeple, bu kanun çalışmasını bir disiplin çalışması gibi algılayarak yani “Şunu yapmazsa bu, bunu yapmazsa bu...” 657'deki gibi, Devlet Memurları Kanunu gibi bir disiplin yönetmeliği mantığıyla hazırlanmasını doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Burada, bu kanunda sadece genel ilkeler belirlenir. Belki bir kısım yerlerde bir tespit yapılır, tespit siyasetçiye, milletvekiline bildirilir. Zaten bu siyaseten biz hesabı insanımıza veriyoruz. Bu hususu bir kere öncelikle başlangıçta bir mantığı koymak adına ifade etmek istiyorum. Bu milletvekillerinin disiplinine ilişkin bir kanun değil.

Bir de yaptırımların kendi parti kurullarında düzenlenmesiyle ilgili de şunu ifade etmek istiyorum: Biz birer milletvekiliyiz ve hepimiz nihayetinde bu komisyonda milletvekili olarak hareket ediyoruz, birlikte bir amaca ulaşmak için çalışıyoruz ama aynı zamanda da biz rakibiz, partiler olarak. Bu sebeple, milletvekili seçimlerine ilişkin... Arkadaşlarımız bilirler, milletvekili arkadaşlarımız, milletvekili aday listelerine biliyorsunuz diğer bir parti itiraz edemez. Kendi partisi içinden itiraz edilebilir. Bu çerçevede siyasi rekabet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 5

içerisinde ileriki günlerde yani biz bu kanunu çıkaracağız, belki eli yıl sonra uygulanacak, belki atmış yıl sonra uygulanacak. Bir partinin, başka bir milletvekilinin siyasi saikle bir şekilde “Bu etiğe aykırı davrandı.” şeklinde bir karar alması ve başka siyasi krizlere sebep olacağını düşünerek ben her partinin kendi siyasi etik kurulunun kendi milletvekili hakkında değerlendirme yapmasını uygun bulduğumu ifade etmek istiyorum. Zaten bir itiraz varsa, yukarıda bir üst komisyon oluşturuyoruz, bu komisyonda bütün partilerden milletvekili arkadaşlarımız olacak, onlar da bunu tekrar değerlendirecek. Ben öncelikle bu iki ana mantığı ifade etmek istiyorum ki bu ana mantık üzerine biz diğer maddeleri de belki incelemeye devam edeceğiz. Bu hususları, kayda geçmesi açısından da ifade etmek istiyorum.

Evet, amaç ve kapsam maddeleri her kanuni düzenlemede olmazsa olmaz maddeler, tanımlar. Amaç ve kapsam, biliyorsunuz kanunların olmazsa olmaz maddeleri. Burada biz genel tekrardan kaçınarak kanun tekniğine uygun bir şekilde, uzman arkadaşlarımızın önerisini de esas alarak bir metin oluşturabiliriz. Burada bizim elimizde hazır bir çalışma var, isterseniz ben bunu okuyayım veya mevcut metinle karşılaştırarak yapalım.

BAŞKAN – Siz çalışmanızı beyan edin.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yani çalışmamı ben ifade edeyim ama zaten her kanunun bir kapsamı, amacı oluyor, bir de tanımları oluyor. Bu manada, buradan farklılıkları olanları çıkarabiliriz, çıkarmayabiliriz, onu tartışalım diye ben bu metni okumak istiyorum:

“Bu kanunun amacı, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan işlerin belirlenmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yönelik etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi, siyasi parti grupları bünyesinde siyasi etik kurulları ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik komisyonu oluşturulması ile bunların görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.” şeklindedir. Zaten ikinci fıkra da “Bakanlar Kurulu üyelerinin milletvekilleri görevinden kaynaklanan hâller bakımından bu kanuna tabi olması” da bence uygun bir ifadedir. Nihayetinde dışarıdan atanan bakanlar da yasama faaliyetlerine katılmakta ve yasama faaliyetleri sırasında milletvekili gibi hareket ettikleri için bu kanun kapsamında olması doğru bir değerlendirmedir.

Ben hepinize teşekkür ediyorum şimdilik.

BAŞKAN – Sayın Öz, teşekkür ediyorum.

Bu madde üzerinde Sayın Muharrem Erkek Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz zaten Cumhuriyet Halk Partisi grubu olarak siyasi etik veya işte milletvekili etik kanun tasarısını temel olarak destekliyoruz. Bizim kendi programımızda da seçim bildirgemizde olan bir düzenleme. Aslında Türkiye keşke çok daha önceden siyasette etik kurallarını belirleyebilseydi. Umarım milletvekilleri için hazırlanan bu tasarı örnek olur, diğer siyasette birçok noktada olan insanlarla ilgili de düzenlemeler kısa sürede yapılır.

Tabii, AB vize serbestisi için Türkiye'nin tamamlaması gereken 72 adımdan biri aynı zamanda bu. Onun için de biraz acele ediliyor ama üzerinde biraz tartışarak gitmekte fayda var. Şimdi 1'inci maddede de Avrupa Birliği ilkelerine baktığımızda aslında siyasette de olması gereken şeffaflık yani tabii ki bu bir disiplin süreci değil, bir cezalandırma süreci değil, öyle de olması gerekir. Ama burada en önemli şey kamuoyunda siyasetin güvenilirliğini ve saygınlığını artırmak açısından şeffaflık. Yani biz orada, “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yönelik etik davranış ilkeleri düzenlenmesi” arasına, “Türkiye Büyük Millet Meclisine yönelik şeffaflık ilkesi esasında etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi...” Yani şeffaflığı eklemek istiyoruz, şeffaflık vurgusu yapmak açısından. Bu konuda AB Komisyonunda da önerge verildi. Hatta ben bu önerge kabul edildi diye biliyordum AB Komisyonunda ama demek ki edilmemiş. Yani “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yönelik şeffaflık çerçevesinde etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi...” çünkü burada amaç şeffaflık, milletvekillerinin davranışlarının, yapamayacağı işlerin diye şeffaflık vurgusu yapmanın iyi olacağını düşünüyoruz.

Şimdi, “Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyasi etik komisyonunun oluşturulması Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği...” dendi. Başlıkla ilgili çok tekrar ve ısrar anlamında söylemiyorum ama acaba biz “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği” yerine direkt milletvekili etik kanunu mu desek?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Resmî tanımlarda “TBMM üyeliği” diye mi geçiyor, “milletvekilliği” diye mi geçiyor, ona bakmak lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Mesela burada da “Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekilliği siyasi etik komisyonu oluşturulması...” dersek sanki daha öz, daha anlaşılır, daha net gibi olabilir diye düşünüyorum ama Komisyonun takdiri yani tekrar değerlendirilebilir mi açısından?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Anayasa’da milletvekilleri tabii her defasında.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Anayasa’da milletvekili olarak...

BAŞKAN – Yok, milletvekili de var, tüzüğümüzde de Millet Meclisi üyeleriyle ilgili mesela...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, daha kısa ve daha öz milletvekili etik kanunu...

BAŞKAN – Diyelim ki dokunulmazlıkla ilgili olan da...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Burada da “Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekili siyasi etik komisyonu kurulması...” gibi daha kısa ve daha net olması açısından düşünülebilir diye şimdi aklıma geldi, onun için paylaştım ama şeffaflık

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 6

vurgusunu yapmakta fayda var çünkü sayın vekilimin dediği gibi, bu disiplin süreci değil, başka bir süreç değil, burada önemli olan şeffaflık ilkesi.

BAŞKAN – Evet, kayıtlara geçti, teşekkür ederim.

Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, hazır burada kapsamı konuşuyorken amaçla birlikte ettiğin ne olduğu ve ne olmadığı üzerine bir iki noktanın altını çizmekte yarar görüyorum. Şimdi, etik alanı hepimizin bildiği gibi ahlaki olanın, kabul edilenin, geçerli olanın, insanların, toplumun doğru veya yanlış olarak tabir ettiğinin felsefi ve ahlaki planda incelenmesi alanıdır ve ettiği hukuktan ayıran en temel özellik, cezai yaptırım içermemesidir. Zaten Anayasa'mızda, Ceza Yasa'mızda milletvekillerini de kapsayan -her ne kadar işletilmese de- ilgili maddeler var. Bizim bunlarla ilgili zaten birçok çekincemiz, birçok yanlış bulduğumuz noktalar var, işte önümüzdeki bu dokunulmazlık tartışmaları da bunun bir parçası olarak ülkemizde yürütülüyor, bunlar var elbette. Peki, böyle bir yasa niye yapıyoruz? Bunların kapsamadığı, bunların içermediği ama en nihayetinde hem Türkiye Parlamentosunun hem milletvekillerinin saygınlığını artırmak üzere ve toplumun Parlamentomuza güvenini artırmak üzere bir değerler manzumesi yaratmaya gayret ediyoruz ve bunun da işlevsel olması için özen gösteriyoruz.

Şimdi, tam da değerli arkadaşımın bahsettiği konuya geleceğim. Şimdi, ikisinin arasında bir yerde durmak zorundayız değerli arkadaşım. Yani bir tarafta evet, bu bir Ceza Yasası veya Anayasa'nın ilgili maddelerini değiştirecek bir yasa değil elbette, tabii ki onlar çok daha farklı düzenlemeler ancak biz sadece etik standartları belirleyip bırakacaksak, bunu ilgili partiliye, ilgili kişiye söyleyip geçeceksek böyle bir yasaya ihtiyaç yok ki. Etik değerleri on gün yirmi gün otururuz, yazarız yukarıdan aşağıya değil mi, ondan sonra "Milletvekilleri buna uyar." deriz geçer, gideriz. Dolayısıyla, bizim en nihayetinde çok sert olmamak kaydıyla ama hukuki kaideler koymak gibi bir zorunluluğumuz var. Zaten sondan bir önceki maddesinde de ilgili yaptırımlar var, değil mi?

BAŞKAN - Yaptırım var, evet.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, burada -ileride ayrıntılarıyla tartışacağız- elbette her partinin kendi siyasi etik kurulları olması beklenir, aynı zamanda bir etik komisyonu da öneriliyor, ciddi eleştirilerimiz olacak onlara ama bu arada etik sadece kişinin kendi tarafındakilerin, kendi kampındakilerin değerlendirilmesine bırakılmaz takdir edersiniz ki çünkü etik dediğiniz zaman genel bir kavramdır, toplumun hatta dünyanın, dünyadaki bütün insanların üç aşağı beş yukarı üzerinde anlaşıldığı kavramlardır. Dolayısıyla, burada -değerli arkadaşım Muharrem Bey'in dediği gibi- birincisi şeffaflık ilkesi önemli yani burada her ne kadar biz yaptırım, sert yaptırımlar önermiyorsak da, sizin de ifade ettiğiniz gibi şeffaflık üzerinden bizim kamuoyuna hesap verebilirliğimizi yaşama geçiren bir yöntem bulmalıyız yani burada şeffaflığa atıf yapmak çok önemli.

Bir de kapsam açısından da -yine, bütün bu anlattıklarımın özetini söylüyorum- sanki burada bir işlevselliğinde eksiklik var gibi. Diyor ki: "Etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi," düzenledi geçti, değil. Bence burada mutlaka "...düzenlenmesi, yaşama geçirilmesi..." gibi devam etmesinde yarar var çünkü sanki düzenliyor, bırakıyor gibi bir şey var hâlbuki yasa bu değil. Yasada -ileride ayrıntılarıyla tartışacağımız gibi- belli yaptırımlar, belli müeyyideler, uyarılar, vesaireler de var. Dolayısıyla, bir yaşama geçirme de söz konusu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Murat Bey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Zekeriya Birkan Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ben de hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

Bu kanunun amaç ve kapsamında az önce de değerli milletvekili arkadaşlarımın ve değerli hocamızın söylediklerini, hepsini bütünleştirdiğimizde esasen bir kanunun ruhu onun amaç ve kapsamındadır. Yani amaç ve kapsamında biz güzel bir düzenleme yaparsak gerisi ayrıntıların düzenlenmesi oluyor.

Şimdi, ettiğin ne olduğunu -tabii değerli milletvekili arkadaşım söyledi yani üç aşağı beş yukarı bilimsel tanımı o ama- daha çok bizim yaşamış olduğumuz toplum, dönem belirliyor. Şimdi, tabii biz milletvekilleri olarak Hristiyanlık öğretisi gibi günahkâr değiliz yani bizim birilerine "Biz ne kadar etiğiz.", işte "Esasen biz şöyle etik olacağız." gibi bir iddiamız yok. Dolayısıyla, buradaki amacın ya da ruhun... Benim anladığım noktada söylüyorum tabii, arkadaşları bu anlamda bir şartlandırma içinde değilim. Yani milletvekilleri bu toplumun seçtiği ve kendilerine haklarını savunsun diye dokunulmazlık verildiği seçilmiş temsilciler. Şimdi, dolayısıyla, bu milletvekilleri bu görevini yaparken aynı zamanda ülkenin kaderiyle, devlet gücüyle, vatandaşla, birçok şeyle iletişim içindeler. Bunu yaparken biz zaten gerekli birçok cezai müeyyideyle karşı karşıyayız. Gerek milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler ve gerek diğer birçok konuda zaten yasalarımızda düzenleme var ama yıllar içinde -ki birçok parlamentoda da var, birçoğunda kanun olarak var, bazılarında meslek ilkeleri gibi ilkeler olarak sayılmış bazı parlamentolarda- artık gelinecek nokta itibarıyla etik olan şeylerin neler olduğu, etik kuralların neler olduğu ve bunların etik olup olmadığını nelerin belirleyeceği yani kimlerin belirleyeceği noktasındayız biz yani parti kurulları ve Medis komisyonu.

Şunu ben düşünüyorum bu kanunla ilgili: Bu etik olan belirlendikten sonra zaten milletvekili arkadaşlarımız da bu etik olanlar neyse kendilerini ona göre gerek yaşamlarında gerek milletvekili çalışmalarında gerek kamuya olan ilişkilerinde ona göre belirleyeceklerdir. Mesela, ben, bu, değerli hocamın belirttiği gibi, işte uyarı cezası gibi yani milletvekiline dokunulmazlık gibi bir zırh

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 7

ya da dokunulmazlık verirken görevini yaparken böylesine suç işlemediği zaman... Yani bir suç işlediği zaman dokunulmazlığı olan milletvekilinin etik bir kural işlediği zaman cezalandırıyor olmasını açıkçası ben milletvekilliğinin yapısıyla çok bağdaşmadığını düşünüyorum.

Bende hep şöyle bir inanç olmuştur: Yani halkımız etik olanı belirliyor, komisyon ve kurullarımızdan da geçtikten sonra bu ilkeleri ihlal edene gerekli cezayı veriyordur, zaten siyaseten de veriyordur toplumsal olarak da veriyordur. Ben o anlamda bu uyarı şeyine katılmadığımı düşünüyorum.

Bir de şeffaflık noktasında tahminim ilerleyen maddelerde şeffaflık vardı gibi hatırlıyorum.

BAŞKAN – Davranış ilkeleri bölümünde zaten sayılıyor onlar.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değil mi, yani vardı diye düşünüyorum.

Başkanım, benim bu anlamda şöyle bir önerim var, işaretlerseniz: Amaç ve kapsamda “Bu kanunun amacı Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliğiyle bağdaşmayan görev ve işler ile davranış ilkelerinin belirlenmesi Türkiye Büyük Millet Medisinde görev, yetki ve sorumlulukları çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.” Pardon, ben bir cümleyi atladım. “Bu amaçla oluşturulacak komisyon ve kurulların görev, yetki ve sorumluluklarıyla, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.” şeklinde.

BAŞKAN – Siz, üzerinde çalışıp böyle bir değişiklik öneriyorsunuz burada galiba Sayın Birkan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, yalnız orada yani ayrıntısıyla bakarsız ama...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakalım, şey yapalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Sizin önerdiğiniz şu açıdan sistematığa aykırı geldi bana, kulağıma: Etik olmayan davranışları düzenlemek çok zordur, etik ilkeleri düzenlemek kolaydır.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, “etik olan işler ile davranış ilkelerinin belirlenmesi...” Bir bütün olarak aldım ben.

BAŞKAN - Maddeyi sadeleştiriyorsunuz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tabii.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama şimdi, birinci bölüm bağdaşmayan işlerin belirlenmesi.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, zaten kanunda var o, daha önceki kanunda milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler var, o kanunu da bu şeyin kapsamına alıyor burada.

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam, bir cümle çıksın da öyle konuşalım.

BAŞKAN – Metin bir çıksın, not alıyoruz. Aradan sonrakinde, bu defa ekranda görürüz, üzerinde... Değil mi, öyle yapalım çünkü onu yazmak bir zaman alır.

Evet, Zekeriya Bey'e teşekkür ediyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Devamı da zaten aynen kalabilir, 2'nci madde aynen kalabilir.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, bir de bilmiyorum uzatıyor muyuz ama yani bunları ayrıntılı anlatmakta fayda var.

Şimdi, milletvekilli dokunulmazlığı, milletvekillerinin işlediği suçlardan bir koruma sağlamaz, sadece yasama görevi yaparken yasama dokunulmazlığı yoluyla görevini bu tip olası baskılardan uzak bir biçimde yapmasını sağlar ve dolayısıyla milletvekilliği sıfatı bitikten sonra da yargılanır. Bu nedenle, “Zaten dokunulmazlığı var, suç işlese bile yargılamıyorsunuz. Dolayısıyla -atıyorum- bir kuruluştan 10 bin dolar bir ücret almışsa, ne yapalım, söyler geçeriz.” yaklaşımı doğru değil. Eğer, bizim belirleyeceğimiz etik ilkelerinin dışında davranmışsa, orada ona elbette biraz önce ifade ettiğim gibi, cezai bir müeyyide elbette uygulayamayız ama orada bunu gerek uyarı gerek başka mekanizmalarla hem bir şekilde taciz etmek hem de bir şekliyle de kamuoyunun önüne koymak, yani şeffaflaştırma yoluyla koymak gerekir. Yani, eğer, dediğim gibi, yani kesinlikle bunun çok dikkate alınmasında yarar görüyorum. Biz sadece etik ilkeleri koyup bırakacaksak, hiç bu yasaya falan gerek yok; burada bir 30-40 madde yazalım, gidelim.

BAŞKAN – Evet, özellikle yaptırım konusunda herhâlde tekrar bunun üzerinde...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkan, ben bir söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Önce sanıyorum Sayın Akbaşıoğlu bir...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bir husus yanlış anlaşıldı herhâlde.

BAŞKAN – Bir saniye.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, burada “milletvekilliği dokunulmazlığı” demek “Milletvekilinin suç işleme özgürlüğü var.” demek değil. Zaten milletvekili de suç da işlese yine bunun fezlekesi hazırlanıyor, hepimiz hukukçuyuz, ne diyor, Parlatentonun sonunu bekliyor, yani görev süresi bittiği zaman sistem çalışmaya başlıyor. Bu da kanun koyucu ya da Anayasa yapıcılar milletvekiline Parlamento çalışmalarıyla ilgili, bu mesleği, bu görevi ifa ederken belli bir şey tanımlar yani burada özgürlük vermemişler. Dolayısıyla, sistematığa baktığımız zaman, bir yerde dokunulmazlık yani suç işlemiş olsa dahi, işte kanunda, ben tekrar girmeye gerek duymuyorum, bir şey varken biz bunu etik olarak şeyde bir cezaya dönüştürmüş olmamız... Çünkü uyarı da bir cezadır. Eskiden kinamaya dava açılıyordu şimdi uyarıya da dava açılıyor, değil mi arkadaşlar, yanılmıyorsam, idare mahkemelerinde. Çünkü o da, disiplin de bir ceza. Yani eskiden disiplin sadece idari bir işlem olarak kalıyordu, şimdi ona da dava açılıyor. O yüzden, ben sistematik anlamda bir doğruluk bulmadığımı belirtmek için söylemişim.

BAŞKAN – Şimdi, teşekkür ediyorum Sayın Birkan.

Ben şöyle bir açıklama yapayım müsaadenizle.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O maddeye geçince mi konuşalım Başkanım?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 8

BAŞKAN – Evet, onu söyleyeceğim. Çünkü, mesela, az önce Sayın Erkek'in de ifade ettiği gibi, şeffaflık hepimizin önem verdiği bir konu ama nihayet şimdi amaç ve kapsamla ilgili maddemizin 1'inci fıkrası üzerindeyiz. Sonradan baktığımızda biraz daha zaten çalışarak gelen arkadaşlar da fark eder; açık, şeffaf, erişilebilir olur ve olmaya özen gösterir gibi, onun üzerinde de görüşebiliriz.

Bir de zaten yasanın yaptırım maddesi de var, o açıdan Sayın Emir'in hassasiyetini ben anlayışla karşılıyorum ve onu da o maddede detayıyla yine tartışmamız lazım. Yani, burada sadece kanun yapma tekniği açısından sizin önerinizde benim gördüğüm, ilk teklifte açıkça Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir komisyonun oluşturulması konusu çok sarahaten ifade edilmemiş gibi. Bu nedenle, orada arkadaşlarımız da notlar aldı, belki aradan sonraki toplantımızda bir metin ortaya koyarız ve buradaki Meclis üyeliğiyle bağdaşmayan görev ve işlerle, davranış ilkelerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu amaçla oluşturulacak komisyon ve kurullar, yani bu amaçla bir komisyon oluşturulacağına vurgu yapan bir metni çıkarabiliriz.

Bir açıklamayla da şunu ifade edeyim: Hani, üyelik veya milletvekilliği konusu, gerek Anayasa'mızda gerek Tüzük'te hem milletvekilliği geçiyor pek çok yerde hem de Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği olarak da madde başlığı olarak da geçiyor, üyeler olarak da geçiyor. Dolayısıyla, burada Komisyonumuzun tercihi aşağı yukarı sonucu etkileyecek.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben bir hususu izah etmek istiyorum kısaca, kayda geçsin diye.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Evet, değerli arkadaşlar, ben bir hususu ifade etmek istiyorum. Yine, başlangıçta olduğumuz için ana düşüncelerimi söyleyeyim ki sonraki, ileri ki maddelerde de bu düşüncem üzerine davranacağım.

Biz burada milletvekili etik kanunu yapıyoruz. Bu kanun; iktidar, muhalefet, Mecliste görev yapan 550 milletvekilini kapsayan bir kanun, sadece iktidar milletvekillerini kapsayan bir kanun değil. Ve bu çıkaracağımız kanun, inşallah çok uzun süreler yürürlükte kalmasını istediğimiz ve dilediğimiz bir kanun olmalı. Bu sebeple, olaya bir iktidar-muhalefet olarak değil, bir milletvekili ve milletvekillerinin kendileriyle ilgili yaptığı bir kanunda kendi hukuklarıyla, haklarıyla veya ne yapmaları gerektiğiyle ilgili, nasıl davrandıklarına ilişkin düşünerek ben söylemlerimi ifade ediyorum. Yoksa, işte, bir iktidar partisi milletvekili, diğer arkadaşlarımızı muhalefet partisi milletvekili gibi görerek değil, bir milletvekili olarak düşüncelerimi açıkladığımı kayda geçmesini istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Abdurrahman Öz Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bir cümle ilave edebilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada hepimiz hukukçu olduğumuz için amaç ve kapsamın gerçekte önemini biliyoruz çünkü burada yasanın ruhu, amacı, hepsi bu maddede.

Şimdi, burada “şeffaflık” vurgusu yapılmış ama “Açık, şeffaf, eleştirilebilir olmaya özen gösterirler.” denmiş (ç) bendinde.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O maddede mi?

BAŞKAN – Evet.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O madde orada konuşuldu.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, özen göstermek farklı bir şey, amaca koyduğunuz zaman bir şeyi çok daha kuvvetlendirirsiniz, artık o... Mesela, Profesör Aydın Ayaydın'ın teklifinde saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi uymaları gereken siyasi etik kurallarının belirlenmesi diye amaca oturtmuşlar. Yani, o açıdan ben özellikle vurgu yaptım ama bu “Özen gösterilir.” yerine “Açık, şeffaf ve erişilebilir olurlar.” gibi dersek o zaman onu şey olabilir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O maddede onları konuşacağız.

BAŞKAN – Bunu ben de not olarak almışım, “olurlar” dersek daha uygun olur diye. Orada onu da not edelim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akbaşoğlu bir söz istedi.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; ben de söz isterken kafamda olan birçok şeyi aslında değerli arkadaşlarım da dile getirmiş oldular ama konuşulanları bir topladığımızda belki herkes aynı ortak amacı farklı lafızlarla ifade ediyor. Bu manada ben birkaç hususu da paylaşmak istiyorum.

Şimdi, aslında, her bir düzenleme bir kısıtlamadır. Bir şeyi düzenlediğinizde bir şeyi kısıtlıyorsunuz demektir, bir çerçeveye alıyorsunuz demektir. Bu, sonuç itibarıyla, milletvekillerinin siyaset yaparken, faaliyetler yaparken ahlakına ilişkin bir kanun teklifi. Aslında, ahlak kurallarıyla hukuk kuralları arasında... Malum, hepimiz hukuk fakültelerinde ahlak kurallarının daha çok sosyal yaptırımlara muhatap olduğunu, hukuk kurallarının ise ya disiplin ya da ceza sorumluluğu gerektirdiğini, efendim, değerli hocalarımızdan öğrenmiş idik. Ama, burada tabii hem ahlak hem kanun birleşiyor, bazı kesişme noktaları söz konusu. Ama, burada değerli arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi, bir Anayasa'da, kanunda yer alan düzenlemeler var ve bir de İç Tüzük'te yer alan düzenlemeler var. Bunlar disiplin hukukunu ve ceza hukukunu gerektiren boyutlar, burada da düzenlenmiş zaten, milletvekillerinin sorumluluğu dokunulmazlıkla beraber ele alınmış ve Anayasa'da, Ceza Kanunu'nda ve Meclis İçtüzüğü'nde düzenlenmiş. Aynı zamanda partilerin kendi tüzüklerinde, disiplin kurulları söz konusu olmakla beraber, disiplin yönünden bu düzenlemeler de yapılmış. Burada aslında etik kuralları daha çok mâserî vîcdanı yaralayabilecek hususların tespitine ilişkin durumların kamuoyu tarafından değerlendirilmesine ilişkin bir boyutu daha çok vurguluyor. Bunun tespiti, böyle bir ahlak kuralını daha önceden belirlenmiş yükümlü

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 9

olduğu bir ilkeyi ihlali var mı, yok mu bunu belirlemeye ilişkin bir komisyon ve kanun olarak bu ön plana çıkıyor. Bunu ifade etmek istiyorum.

İkinci olarak, tabii burada düzenleme mutlaka hayata geçirmek amaçlı olmalı. Ama kanun tekniği açısından da buna bir “Şunları, şunları düzenliyor.” demek mecburiyetindeyiz. Bu düzenlemenin hayata geçirilebilir olması ve denetlenebilir olması mutlaka zaten kendi yasama faaliyeti olarak kendi içinde mündemici bulunuyor.

Şeffaflıkla ilgili mesele biraz evvel ifade edilmişti, ben aldığım notu tekrarlamak babından söylüyorum: Zaten burada amaç ve kapsam dediğimizde bu kanunun gayesini ortaya koyuyoruz. Gayesi, etik kuralları tespit etmek, bu kurallara yönelik uygun davranış var mı, ihlal var mı bunları belirlemek ve buradan hareketle de bu kanunun kapsamını, çerçevesini tekrar, neleri düzenleyecekse bu kanun, hangi maddeler bu kanunda zikredilecek ise o zikredilen hususların kapsam maddesinde de tekrar vurgulanmasını sağlamak. Dolayısıyla, belki bu kapsamı daha sonraki maddelere geçtiğimizde ilave madde önerileri söz konusu olduğunda belki kapsamı daha genişletme imkânı da içinde zaten barındırarak.

Bununla beraber, biraz evvel ifade edildiği üzere arkadaşlarımızın farklı teklifleri oldu, onları beraber değerlendireceğiz. Bu yönde şunu ifade etmek istiyorum ki şeffaflıkla ilgili biraz evvelki hassasiyet yerinde bir hassasiyet. Bununla beraber, 3’üncü maddede etik davranış ilkeleri diye saydığımız ilkelerde mesela adalet, eşitlik, dürüstlük, objektiflik ilkeleri de zikrediliyor yani şeffaflıktan mutlaka, şeffaflıkla beraber çok aynı değerde, aynı nitelikte önemli ilkeler.

Sonuç itibarıyla, aslında amaç maddesinde “davranış ilkelerinin belirlenmesi” demekle 3’üncü maddenin tamamına atıf yapmış oluyoruz ama orada “gözetme” kelimesini biraz daha sıkılaştıracak bir kelimeyle, mesela “olurlar” kelimesiyle yer değiştirmek suretiyle bu herhâlde amaç da hasıl olmuş olur diye kanaatimi paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, az önce yapılan konuşmalar çerçevesinde şöyle bir değişikliği uzman arkadaşımız da ekrana getirdi. Bunu arkadaşlarımızın okuma imkânı olduysa... Haluk Bey, bir okur musun?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Zekeriya Bey’in önerisi (1)’inci fıkrayı daha sadeleştiriyor. “Bu kanunun amacı Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliğiyle bağdaşmayan görev ve işler ile davranış ilkelerinin belirlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Medisinde bu amaçla oluşturulacak komisyon ve kurulların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.”

(2)’nci fıkrayı da aynı bırakıyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz mü istiyorsunuz?

Buyurun Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Değerli Başkanım, benim ilk itirazım evet, geçerli çünkü bakınız, burada “bağdaşmayan görev ve işler ile davranış ilkelerinin” dediğiniz zaman “bağdaşmayan davranış ilkeleri” anlaşılır. Yani bağdaşmayan o iki “ve”nin önünü ve arkasını kapsar. Dolayısıyla böyle bir değişiklik yapılacaksa “bağdaşmayan görev ve işler ile etik davranış ilkelerinin belirlenmesi” demek gerekir. Yani olumsuz etik davranışları saymak olanaklı değildir. İlkeleri saymak önemli. Eğer kasıt olumlu ise burada “etik davranış ilkeleri” denmesinde yarar var.

BAŞKAN – “Etik” kelimesini ilave edelim diyorsunuz değil mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, çünkü olumsuz olur öbür türlü.

BAŞKAN – “İşler ile” dedikten sonra “etik” ilavesi diye öneride bulunuyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Etik davranış ilkelerinin belirlenmesi...”

BAŞKAN – Olumluyla olumsuzu karıştırıp anlam bütünlüğünü bozmayalım yalnız.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Alttaki maddenin başlığı etik davranış ilkeleri...

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam orada bir problem yok yani.

BAŞKAN – Şu şekil değil mi? Baktınız mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Yani bence ben gene de bunların yaşama geçirilmesinin üzerinde ısrarcıyım. Takdir edersiniz ki bunların bir şekliyle yaşama geçirilmesi de gerekiyor. Yani buna dönük maddeler de var burada. Yani düzenleyip bırakan bir şey değil, yani etik ilkeyi belirleyip bırakan bir kanun değil bu, bırakmaması da gerekiyor.

BAŞKAN – Ama “yaşama geçirilmesi” derken zaten kurallar belirleniyor, ilkeler belirleniyor. Bunlara uymayı sağlayacak siyasi partinin etik kuralları var. Orada kurul gereğini yapıyor. Yapmadığında –hani gelecek maddeleri söylüyorum- Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanının da itiraz etmesiyle oluşturulacak Türkiye Büyük Millet Medisi Etik Komisyonuna gidip orada nihai karar verilerek yaptırımın da uygulanması konusunda şu an da bizim de düşündüğümüz komisyonun nihai kararı verip bu konuda yaptırımların uygulanması konusunda dolayısıyla hayata geçirilme herhâlde bu zincirleme içinde olacak zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Elbette var. Zaten ben tam bunu söylüyorum. İçinde olanı kapsama da koymak gerekir. Çünkü şeyiyle ilgili yani maddeleriyle ilgili bir şey olduğu için yani biraz önce şeffaflık, dürüstlük deyince zaten üçü de var dedik ama yani buradaki benim kastettiğim bütünüyle ilgili bir şey. İlgili maddeler yaşama geçirilmesine dönük olduğu için onu da oraya yazmak lazım çünkü görülüyor ki burada bir tartışma alanı var ve bu tartışma alanını burada kesmekte de yarar var.

BAŞKAN – Peki teşekkür ediyorum. O konu da Murat Emir Bey de görüşleri...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 10

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Usul olarak önergeler sözlü de verilebiliyor değil mi, yazılı şart değil alt komisyonda?
BAŞKAN – Değil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ben de öyle biliyorum da yine de bir sorayım dedim.

BAŞKAN – Yani bunu şu anda önerge gibi, katkı gibi...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Ama tabii gerekçeleri söylerseniz, biz rapor yazarken ona dikkat ederiz yani.

BAŞKAN – Tabii, daha sonra gerekçelerde değişiklik için...

Mesela Etik Komisyonunu şey açısından düşünelim, bir de...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Murat Bey, önerdiğiniz bu şekilde değil mi “etik” “davranış”tan önce gelecek.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Evet, yani o şekilde. Onu da bir not aldık.

Şimdi, (1)’inci fıkra üzerinde bu hâliyle arkadaşlarımızın başka ilave edeceği bir şey var mı?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şunu söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Evet Sayın Birkan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan görev ve işler zaten bizde bir kanun.

BAŞKAN – Onu kaldırıyoruz yürürlükten.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tabii onu da kaldırıyoruz bununla yani çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan görevler var ve işler de var. Yani mesela şimdi avukatlık yapamıyorsun yani kanunda yazmamış, bağdaşan iş avukatlık, baroya üye olabiliyorsun ama Avukatlık Kanunu gereği avukatlık yapamıyorsun. Yani o da var, işler ile yani bu bir tanım, yani ben şeye baktığınız zaman düz bir şeyde dediğiniz doğru ama kanun olduğu için ben özellikle şey yaptım, davranış ilkelerinin belirlenmesi burada önemli olan, yani davranış. Çünkü arkasından zaten etik davranışların neler olduğu bir alt maddede tanımda geçiyor. Yani sizin dediğiniz gibi eğer şu şey olmamış olsa, hani bir kanun olmamış olsa Türkiye Büyük Millet Meclisiyle bağdaşmayan görev ve işlerle ilgili bir kanun olmamış olsa, bir cümle olarak almış olsak dediğiniz anlam gelebilir ama burada Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan görev ve işler ile davranış ilkelerinin belirlenmesi... Hangi davranış ilkeleri? Altta, etik davranış ilkeleri belirleniyor. Aynı zamanda bu kanunda bizim milletvekili olarak bağdaşmayan görev ve işler de belirleniyor zaten atıfta bulunuyor alttaki maddelerde. Ben o yüzden hani size karşı ısrar etme anlamında değil, şey anlamında söylüyorum bunu, yoksa hani etik olarak altta belirttiği için davranışlar aynı şeyi ifade etmiş oluyoruz aslında.

MURAT EMİR (Ankara) - Çok haklısınız yani onu kastetmediğinizi ben anlıyorum ama kanunu eline alan bir hukukçunun veya vatandaşın...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, yok, hayır, bütününe baktığınız zaman sizin...

MURAT EMİR (Ankara) - Amaç maddesini sadece okuyan birinin anlamasında yarar var, haklısınız ama “etik” kelimesi yazmaktan bir sıkıntı çıkmaz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Ama şöyle: Şimdi “Davranış ilkeleri” deriz ama hangi davranış etik davranış ilkeleri altta belirliyoruz onları zaten.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Etik olanlar şunlardır, etik olmayanlar bunlardır” diye de bir aşağıda da...

MURAT EMİR (Ankara) - Hiç itirazım yok size.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Teşekkür ederim.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama şöyle yani: Oraya bir kelime ekleyeceğiz, böylece cümlelerin düşüklüğünü ortadan kaldıracacağız ve sadece 1’inci maddeye bakan birisinin de kanunu anlamasını sağlayacağız. Yani, değmez mi?

Sizin ifade ettiğinize katılıyorum yani kanunun hepsini okuyan kişi buradaki etik davranış ilkelerinin belirlendiğini anlıyor zaten ama sadece 1’inci maddeye bakan birisi de bence anlasın, sakıncası yok, bir kelime fazla yazalım ama anlaşılсын.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, zaten ilk teklifte de yani sol tarafta gördüğümüz kanun teklifinde de “etik davranış” olarak ifade edilmiş dikkat ederseniz orada. Cümle bütünlüğü ve yanlış anlama olmaması bakımından...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bir de “davranış” çok genel bir nitelendirme ama “etik davranış” dediğimiz zaman kanunun amacına uygun oluyor.

BAŞKAN – Zaten atıfta bulunuyor, 3’üncü maddede de etik davranış ilkelerini bu defa...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten ilk gelen teklifte “etik davranış ilkeleri” diye...

BAŞKAN – İlkte de öyle, etik davranışa atıfta bulunuyor, tabii görüşlere saygımız var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hep beraber doğrusunu bulacağız Başkanım.

BAŞKAN – Doğruyu bu şekilde bulmaya çalışıyoruz.

Yani, şu “etik” kelimesi ilave edilerek son şekliyle de “Bu Kanunun amacı; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan görev ve işler ile etik davranış ilkelerinin belirlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu amaçla oluşturulacak komisyon ve kurulların görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.” Sanıyorum amaç ve kapsamı hasil oluyor, ifade ediyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yaşama geçirilmesi...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 11

Aslında Başkanım, şöyle bir şey var, bir cümle ekleyeyim müsaade ederseniz: Şimdi, Sayın Başkanım, burada "...etik davranış ilkelerinin belirlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu amaçla..." Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurulacak kurulların ve komisyonun amacı ihlalleri incelemek, şikâyet üzerine varsa ihlalleri incelemek, o etik kuralları belirlemek değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Etik kuralları da belirleyecek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, yasa belirliyor etik kuralları.

BAŞKAN – Yasa belirliyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O yüzden Murat Bey'in söylediği, "...ilkelerin belirlenmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu ilkelerin yaşama geçirilmesi amacıyla komisyon ve kurulların görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi..." denirse bence çok daha amaç ve kapsama uygun, onu kastetti Sayın Emir de.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii, tabii, yaşama geçirme hedefi ve kapsamı yani.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, demek istediğimi anlatabildim mi? Yani, şuradan şu anlam çıkıyor: Sanki kurulacak bu komisyon ve kurullar bu ilkeleri belirlemek amacıyla kuruluyor. Hayır, yasa belirliyor ilkeleri...

BAŞKAN – Yok, yok, buradan da o... İsterseniz bir daha... Görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesi; komisyonun, kanunun amacı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama aşağıda yazıyor, bakın... Görev, yetki ve sorumluluk işte zaten yaşama geçirme olmuş oluyor.

BAŞKAN – Dolayısıyla, kanunun alt tarafında hemen tanımlar ve etik davranış ilkelerini belirliyoruz zaten. Sanıyorum yani amaç, kapsamda... Hayata geçirilmesi konusunda hemfikiriz, onda benim de kanaatim...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Onun bir anlamı yok ki yani.

BAŞKAN – ...fakat bir kanunda hayata geçirilmesi deme, nasıl diyelim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya da uygulanması...

BAŞKAN – Yok, şöyle bir durum da söz konusu: Zaten kanun hayata geçirilmek üzere vazediliyor, çıkarılıyor. Dolayısıyla, bu kanun yürürlük için çıkarılıyor. Bunun bir de hayata geçirelim diye oraya yazılması kanun tekniği açısından -örneklerine de bakalım- biraz, fazla bir cümleyi orada tekrar etmek gibi oluyor kanaatimce çünkü her kanun hayata geçirilmek üzere çıkarıldığı için. Bu izahı da ben yapmış olayım.

İsterseniz bu 1'inci madde üzerinde kifayeti müzakere deyip amaç ve kapsam yönünden oylarımıza sunalım.

(1)'inci fıkra olarak oylarınız... Kabul...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yaşama geçirilmesi eklenerek kabulü yönünde...

BAŞKAN – O şekilde muhalefetiniz var.

Diğer arkadaşlar...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok efendim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – "Yok."tan kastımız, önergeyi bu şekilde kabul etmek.

BAŞKAN – İki arkadaşımız orada bir kelime ilavesi söylediler.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, bu "yaşama geçirilmesi" demek aslında...

Kayda girmeye gerek yok, sadece etik kuralları nasıl yaşama geçireceğiz...

BAŞKAN – Ama şu anda bütün konuşmalarımız kayıttadır.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Şu açıdan söylüyorum, hukuki olarak yani, burayla ilgili değil de, "Bu kanun yayınlandığı tarihte veya şu tarihte yürürlüğe girer." demek "yaşama geçmesi" demek değil mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Değil efendim. Şöyle değil: Şimdi, bu kanunun kapsamında siz "Ben etik ilkeleri belirleyeceğim, kurullar ve komisyonlar oluşturacağım ve komisyonların görev ve yetkisini belirleyeceğim." dediğiniz zaman kanun yürürlüğe girdiği anda bunlar yaşama geçer, hukuk dünyasında bir karşılık yaratır.

Bakın, bunu niye burada önemsiyoruz? Biraz önce tartıştık yine, bu kanun nereye kadar yani bir tarafta milletvekili dokunulmazlığı, yapamayacağı işler, ceza yasaları, anayasal zorunluluk vesaire; bir tarafta tamamen ahlaki, etik ilkeler. Bu kanun, arasında bir yerde düzenleme yapacak. Dolayısıyla, bunu, "Milletvekilini ne kadar, nasıl tazyik edelim?"i tartıştığımız zaman işte o zaman burada bunu bu komisyon ne kadar yaşama geçirecek, bu yasa ne kadar yaşama geçirilecek bu önem taşıyor. Yani sizin ifade ettiğiniz sadece şu hâliyle geçtiği zaman, dediğim gibi, etik ilkelerin belirlenmesi yaşama geçecek, belirlenecek; komisyonlar yaşama geçecek, belirlenecek; kurullar yaşama geçecek, kurulların görev ve yetkileri. Şimdi, kurulların görev yetkisini hâlâ bilmiyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Onlar aşağı maddelerde var.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, bilmiyoruz. Dolayısıyla, oluşacak kurulun etik ilkelerin yaşama geçirilmesinde ben şu anda ikna olmuş değilim. Bakın, dolayısıyla, şu anda, etik ilkelerin yaşama geçirileceğinin de amaçta olması gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Görüşleri aldık.

1'inci maddenin (1)'inci fıkrası da oy çokluğuyla alt komisyonumuzca benimsendi.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, oy çokluğundan kastınız, Zekeriya Birkan Bey'in teklifi kabul edildi?

BAŞKAN – Evet, bu ekrana aldık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016 Saat : Kayıt: Anayasa Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ama o ortak geçti.

BAŞKAN – Yok, “Şeye bir ihtirazi kaydımız var.” dediği için bu tabir...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bir açıklama yapmak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Efendim, müsaadenizle...

Sayın Birkan, bir on dakika ara veriyorum, on dakika sonra devam ediyoruz.

On dakika ara veriyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 11.48

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 13

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.02

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, on dakikalık aramızdan sonra kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Şimdi, arkadaşlar, (1)'inci fıkramızı geçtik.

(2)'nci fıkra üzerinde değişiklik teklifi olan arkadaşımız var mı?

“Bakanlar Kurulu üyeleri, milletvekilliği görevinden kaynaklanan hâller bakımından bu Kanun hükümlerine tabidir.”

Yazılı veya sözlü önerisi olan varsa, bu konuda öneri...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Ben kayda geçmesi açısından bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Muharrem Erkek Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Teşekkür ederim.

Anayasa Komisyonu olarak toplantımızda da ifade etmiştim. Tabii, yasanın adı artık değiştiği için bir sorun yok, yani, (2)'nci fıkra da herhangi bir önergemiz yok. Yalnız, biz en başında, bu “Siyasi Etik Kanunu Tasarısı” olarak geldiği zaman özellikle bakanların ve Başbakanın da bu kanun kapsamına alınması gerektiğini, yalnızca bakanlık görevleri kapsamındaki icraatlarıyla ilgili değil, mesela görevleri sırasında portföyleri, gelir getiren varlıkları, bunların kayyuma devredilmesi gibi etik kuralların da girmesini uygun görmüştük ama şimdi yalnızca milletvekilleriyle ilgili bir kanun olduğu için... Aslında problem, etikle ilgili problem... Genelde gücü elinde bulunduran bakanlarla ilgili zaten sıkıntı yaşıyor. Ama milletvekili etik kanunu tasarısı olarak şu anda tartıştığımız için bir itirazım yok. Ama en başında bakanların ve başbakanların da olması gerektiğini belirtmiştik.

Sağ olun.

BAŞKAN - Evet, Sayın Erkek, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımızdan bu konuda önerisi olan var mı? Yok.

O zaman, (2)'nci fıkra -ki bundan sonra madde olarak gitmenin daha doğru olacağı kanaatindeyim- oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Başkanım, bir sonraki fıkrayla ilgili olarak, bir önceki maddede de kabul edilen şeylere ilişkin paralel düzenlemeler yapmamız lazım. Komisyonun ismi değişti, grupların ismi değişti. Onu biz kendimiz yapalım. Yoksa, üzerinde tek tek konuşmaya gerek var mı?

BAŞKAN - Tanımlar konusunu mu diyorsun?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Evet, evet, içindeki. Sadece uyarlamaları yapacağız.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Milletvekilliğinin tanımını da buraya girecek misiniz? Veya TBMM üyeliği...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - İşte, eğer girilmesi isteniyorsa Meclis Başkanının yaptığı...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Girmesine gerek var mı? “TBMM” yazıyor, belli yani.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Şu şekilde tanımlanmış...

BAŞKAN - Şimdi, 2'nci madde üzerinde teklifi olan arkadaşımız var mı? Yani, hepimizin önünde diye okumuyorum.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Evet, Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) - Evet, Değerli Başkanım, şimdi, 2'nci maddede tanımlar yapılmış ama bence önemli bir tanım atlanmıştır. “Çıkar çatışması”nı burada tanımlamak lazım. Yani “Çıkar çatışması nedir?” 3'üncü maddede (e) bendinde “çıkar çatışması” deniyor ama çıkar çatışması nedir, bunu açıklıkla ortaya koymakta fayda var. Çünkü arkadaşlarımızın biraz önceki konuşmalarının da satır aralarından şunu okuduk: “Biz milletvekilleri olarak burada bir yasa yapıyoruz. Dolayısıyla, Hükûmet veya muhalefet mensubu olmamızdan öte, kendimizle ilgili bir yasa yapıyoruz ve kendimizle ilgili bir yasa yaparken de bunu kendimiz için yaptığımızı göz önüne almamız gerekir.” şeklinde okunabilecek açıklamalarda bulunuldu. Dolayısıyla, burada çıkar çatışmasının ne olduğunun altını çizmekte yarar görüyorum.

BAŞKAN – Tanımınız var mı öneri olarak?

MURAT EMİR (Ankara) - Bakınız, çıkar çatışması şudur: Parlamento üyelerinin ve yakınlarının kişisel, ekonomik veya ekonomik olmayan çıkarlarının bulunduğu bir siyasi konuda görüşme yaptığı veya oy kullandığı durumu ifade eder.

Şunu anlatmaya çalışıyorum: Milletvekilleri, bir kanun görüşülürken, bir yasama faaliyeti sırasında kendileriyle veya birinci derece yakınlarıyla ilgili ekonomik, sosyal veya başka bir çıkar söz konusu ise -bunu zaten 3'üncü maddede ifade etmişiz- bunlarla ilgili, konumunda bir değişiklik, bir özellik oluyor. Bunu 3'üncü maddede ayrıntılandırırız ama burada “çıkar çatışması”nın ne olduğunu tanımlamakta yarar görüyorum. Çünkü, yani, şu anda “çıkar çatışması” deyince belki bu komisyondaki arkadaşlarım bunu hemen söyleyecekler, bilecekler ama şu odanın dışına çıktığımızda parlamenterler bile “‘Çıkar çatışması’ deyince ne anlıyorsunuz?” deyince şöyle bir duraksayacaklardır. Bunun tanımlanmasında yarar var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Emir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 14

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben de söz alabilir miyim?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Efendim bu maddeyle ilgili benim bir teklifim var. Ben biraz çalışmıştım.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu önce söz istedi.

Evet, Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım, değerli üyeler; 2'nci maddeyle ilgili, tabii, yine bir redakte gerekecek, zira, daha önce “Siyasi Etik Kanunu” olan kanun başlığı değiştiği için. Buna arkadaşlar gerekli müdahaleyi yapacaklar. Mesela “Türkiye Büyük Millet Meclisi etik komisyonu” olarak onun değiştirilmesi lazım.

Şimdi, daha sonra etik davranış ilkelerinde, 3'üncü maddede gelen bir teklifimiz söz konusu olacak, şahsen. Orada biz “çıkartışması”nı tanımlamış oluyoruz bir yönüyle. Burada da, GRECO ilkeleri çerçevesinde oradaki beyanlarda bunlar yer almış. Kişisel çıkar ile kamu yararının çatışmasını orada vurguluyor zaten, GRECO ilkeleri. Biz burada ne kadar az şeyle çok şeyi ifade edebilirsek kanun yapma tekniğinden de o kadar istifade etmiş oluruz, farklı bir çabaya da gerek kalmamış olur. Madde 3'te (e) bendinde “Kişisel çıkarları ile genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” şeklindeki bir cümleyle, aslında, biz o çıkar çatışmasının tanımını da burada açıklamış oluyoruz. Dolayısıyla, bunun üzerinde ayrıca durmaya gerek olmadığı kanaatini taşıyorum. Aynı şekilde, 2'nci madde redakte edilerek geçilebilir diye teklif ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu okuduğunuz metin nereden geldi? Yani, bizim elimizde...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 3'üncü maddede. 3'üncü maddede “çıkartışması” yazıyor ya, bir değişiklik teklif ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Ha, ama 3'te edeceksiniz onu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 3'te, evet. 3'te ettiğimiz için, dolayısıyla ne anlaşıldığı orada belli. Bakınız, şöyle: “Çıkartışması”nı çıkartıyoruz, “çıkartışması oluşturan” diyor ya, bunun yerine “Kişisel çıkarları ile genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” Ne kendisi için ne yakını için ne de üçüncü bir kişi için yani kişisel olduğu zaman “Kişisel bir çıkar ile genel bir çıkar, kamu yararı söz konusu olduğunda kamu yararını gözetmek durumundadır milletvekilleri.” diyoruz. Dolayısıyla, hani bir tanım getirmeyi de kendi içinde zaten getirmiş oluyoruz. Maddenin bütünlüğünü bozmadan 2'nci maddeyi geçirebiliriz diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, ben usule ilişkin...

BAŞKAN – Hemen bir izah yapacağım. Sanıyorum, tabii şöyle bir durum oluyor: 3'üncü maddeyle, Sayın Akbaşoğlu, önermeyi düşündüğü değişiklikle...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunu bağlıyorum.

BAŞKAN – ...2'yi bağlayarak bir konuşma yaptığı için, tabii Sayın Emir burada haklı olarak...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yeni bir tanım öneriyor.

BAŞKAN – ...nasıl bir şey sunacağınızı bilmediğinden dolayı da eldeki mevcut kanun teklifine göre bir değerlendirmede bulunuyor. O bakımdan, tabii onun üzerinde biraz sonra yine konuşabiliriz.

Bunu mu söyleyecektiniz Zekeriya Bey?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben şunu söylemek istiyorum Başkanım. Usul açısından hem zaman kaybetmemek için hem de değerli milletvekili arkadaşımız “Yeni bir tanım yapalım.” diyor burada, “çıkartışması” altta geçeceği için: Tabii, bu, öneridir yani, kabul ederiz ya da etmeyiz, bu ayrı bir konu. Tabii, aşağıda etik davranışla ilgili birçok madde de geçiyor. Yani, şahsi açıdan söylüyorum, aşağıda tanımları yapılıyor. Tanımlara gittiğimiz zaman, bu tanımları bayağı bir çoğaltmamız lazım. Bu, ayrıca yeni bir karışıklığa da neden verir. Şahsen, eğer çok ısrarcı değilse arkadaşımızın önerisini alalım, sonradan kabul edip etmemeyi tekrar tartışırız. Yani, bir öneri varsa alalım, geçelim, sonradan kabul edip etmemeyi tartışırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Zaman kaybetmemiş oluruz çünkü çıkarı anlatacağız, birbirimizi ikna edeceğiz yani hepimiz meslektaşız. Burada bir de bitirmemiz lazım bu kanunu yani görüşmemiz de lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Birkan.

Yalnız, ekranda da gördüğünüz gibi, teknik olduğu için bu konu, hani hep beraber başlığı değiştirdiğimize göre, komisyondan kastım da siyasi etik komisyonu değil, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik komisyonunu kastettiğimizi, tanımda böyle ifade etmek...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Peki, o kuruldan sonra bir şey daha getiriyoruz ya, onu da buraya...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Var ağabey zaten, kurul var burada.

BAŞKAN – Yani, sadece “komisyon” dediğimizde kanun başlığına göre siyasi etik komisyonuydu arkadaşlar ama şimdi, başlığını değiştirince içeriğinin de... O zaman, komisyondan neyi kastettik biz?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Var, tamam, var, geri alıyorum.

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği etik komisyonunu kastettik. Onu teknik olarak farklı düşünen arkadaşımız var mı, bilmiyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çıkarın tanımı noktasına şeyse... İsterseniz geçelim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 15

MURAT EMİR (Ankara) – Ben bir söz alabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, affınıza sığınarak birkaç konunun altını çizmek isterim.

Şimdi, birincisi: Tabii, biz görüşmediğimiz maddelerle bağlı değiliz. Dolayısıyla, görüşmediğimiz maddelerle ilgili ön kabul yapmamız söz konusu değil. Dolayısıyla, konuştuğumuz maddeyi konuşmamızda yarar var, Değerli Başkan da bunu ifade etti.

İkincisi: Bana değerlendirme açısından şey yaptınız, teşekkür ederim ama acelemiz yok, bunun da tutanaklara geçmesi lazım.

Bizim bir acelemiz yok, burada ayrıntılarıyla...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, benim anlatmak istediğim şey şu...

MURAT EMİR (Ankara) – Biliyorum, biliyorum, yok, yok, biliyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – İlla benim doğrumu...

MURAT EMİR (Ankara) – Ben sizi şey için söylemedim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – İkna etmek zorunda değiliz birbirimizi.

MURAT EMİR (Ankara) – Kesinlikle haklısınız ama burada bunun da tutanağa geçmesinde yarar görüyorum.

Üçüncüsü de deniyor ki: “Ya, işte 2’nci maddeyi böyle tanımlarla boğmayalım. Bu, hukuk tekniği açısından, yasa yapma tekniği açısından çok da uygun değildir.” Ama bakıyorum, maşallah, TBMM’ nin ne olduğunu, TBMM üyesinin ne olduğunu yazıyoruz. Yani, onları da kaldıralım, TBMM’ nin ne olduğunu, ne olmadığını Türkiye’ de 3 yaşından itibaren herkes bilir.

BAŞKAN – Hayır...

MURAT EMİR (Ankara) – İzninizle, izninizle...

Ama, Türkiye’ de -bakın- şu odanın dışında...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, bu...

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam ama değerli arkadaşım, şu odanın dışına çıkalım, çıkar çatışmasının ne olduğunu bir kişi biliyorsa ben sözlerimi geri alacağım, çok açık söylüyorum. Bakın, TBMM’ yi tarif ediyoruz, çıkar çatışmasını tarif etmiyoruz. Size tekrar şunu da belirtmek isterim: Bakın, ben “Her şeyi tanımlayalım.” demedim. Aşağıda, 3’ üncü maddede -bakın, ben baktım- adalet, eşitlik, dürüstlük, objektiflik, kamu imkânlarını kamuya uygun olarak kullanma, açıklık, şeffaflık, erişilebilirlik, hesap verilebilirlik, genel yararı gözetmek, yasama faaliyetlerini denetlemek amacıyla kendi nezdinde yapılan gelişmeler hususunda açıklık ve şeffaflığa dikkat etmek gibi kavramların hiçbirini tanımlamaya ihtiyaç yoktur. Bunlar, sonuç olarak, Komisyonun değerlendireceği, hepimizin iyi-kötü hakkında fikri olan şeylerdir ama çıkar çatışması konusunda bir kapalılık var. Bu nedenle, çıkar çatışmasının ne olduğunu orada bir tanımla geçmemizde ben yarar görüyorum. Bunun 2’nci maddeye bir ruh katacağına inanıyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Abdurrahman Bey, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, Sayın Akbaşıoğlu’nun sunduğu metinde o 3’ üncü madde -tabii bize de ulaştırdı, biz onu inceledik- bu, bizim kendi parti içi çalışmamız olduğu için siz onu görmüyorsunuz. Tabii, biz kendi arkadaşlarımızla her maddeye çalıştık geldik. Sayın Akbaşıoğlu kendi bilince belki biraz doğrudan konuya girdi ama bu çıkar çatışması, sunduğu teklifte “çıkarc çatışması” kelimesi yok zaten. Öyle olunca, yukarıda tanıma gerek kalmıyor, bunu ifade ediyor. Bu sebeple “3’ le birlikte 2’ yi değerlendiririm.” den kastı oydu ama önce tabii usul olarak 2’ yi görüşelim, sonra biz 3’ üncü maddeyi Akbaşıoğlu’nun teklifi doğrultusunda tekrar inceleriz.

Bir de burada “TBMM üyeliği” tanımı altında bizim teklifimizde değil, teknik arkadaşların önceki kanunlarda olan teklifleri. Şimdi, biz şu an milletvekiliyiz ama bir gün gelecek, bizler de eski milletvekilleri olacağız. Şimdi, o psikoloji ve o olayları şu an yaşamadığımız için, orada “mevcut yasama dönemi” ifadesiyle bu kanunun sadece fiilen milletvekili olanları kastettiği, sadece kayda geçmek için... Çünkü -biliyorsunuz- “önceki milletvekili” deniliyor, kimisi işte kendini “Şu dönem milletvekiliyim.” diye tanımlıyor, kimisi “Eski milletvekiliyim.” Bunlar ileride...

BAŞKAN – Unvanlar ve bazı haklar devam ediyor ama...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, sadece zihni daha rahat anlaşılabilir diye... Bu, bizim değil, teknik arkadaşların, uzman arkadaşların bir teklifi. Yani, şey olmasın diye... Tabii, bunun takdiri Komisyona ait.

MURAT EMİR (Ankara) – TBMM tanımı konusunda ne diyacaksınız?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben bir açıklamada bulunabilir miyim Sayın Başkanım?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O fazla olmuş, tamam, onu... O da mı teknik yönünden...

MURAT EMİR (Ankara) – “TBMM” de kanun tekniği açısından...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O zaman, “T.B.M.M.” olması lazım herhâlde değil mi Türkçeye uygun olarak?

BAŞKAN – Çünkü, aşağıda her seferinde “Türkiye Büyük Millet Meclisi” diye açık açık tekrar yazmama bakımından bir kısaltma. Hemen hemen, kanun tekniğinde, diğerlerinde de var.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, bir açıklık getirmek istiyorum.

Sözlerimin başında, “çıkarc çatışması”yla ilgili biz de aramızda değerlendirdiğimiz için yani nedir, ne değildir... Çıkarc çatışmasını “GRECO ilkeleri” dediğimiz ilkelerde belirlemiştir. Bu çıkarc çatışması kavramının açıklığa kavuşturulması açısından da bir başka teklif getiriyoruz. Bu mantıkla değerlendirilmesini ben istirham etmişim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 16

Dikkat ederseniz “Komisyon, Kurul, TBMM” diyor. “Komisyon” derken neyi kastettiği, “Kurul” derken neyi kastettiği bir tanımlama olarak belirleniyor. Açık olan şekliyle değil de daha kısaltılmış şekliyle metni küçültmenin, metni daraltmanın, metni daha ekonomik hâle getirmenin bir tekniği malumunuz. Dolayısıyla, buralara da bir konsensüs oluşması gerekir diye düşünüyorum. Bu nedenle de teşekkür ediyorum.

Çıkar çatışmasını “Kişisel çıkarları ile genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” diyerek de 3’ üncü maddede açıklığa kavuşturmuş oluyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Akbaşıoğlu.

Kendime bir söz veriyorum müsaadenizle.

Şimdi, yansıda gördüğünüz, bu kanunda geçen başlık “Tanımlar” arkadaşlar ama orada teknik olarak -yine arkadaşımızın da bir hatırlatması- hem tanım var hem kısaltma var. Onun için, eğer teknik yönden “Tanımlar ve Kısaltmalar” dersek çünkü haklı olarak Sayın Emir’in... Türkiye Büyük Millet Medisi açılım, TBMM, bu bir tanım değil, sadece TBMM’nin açılımıdır, tanım değildir. O zaman, başlığa da “Tanımlar ve Kısaltmalar” diyelim ki tereddütler ortadan tam kalsın diye düşünüyorum; herhâlde maksadımızı anlatabildik.

Diğer taraftan, şimdi, burada yazılı olan “Üye’den kasıt, mevcut yasama dönemi içinde milletvekili sıfatını haiz olanları...” Şimdi, benim şahsi görüşüm bunu fazladan bir tanım olarak... Çünkü “milletvekili üyeliği” dediğimizde zaten... Arkadaşlar, şimdi, “Bu Kanunda geçen;

Komisyon: Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliği, etik komisyonunu,”

Bu olması gerekir.

“Kurul: Türkiye Büyük Millet Medisinde temsil edilen siyasi parti grupları bünyesinde oluşturulan siyasi parti grubu etik kurullarını,”

Bu da pek çok yerde, daha sonra kanunda geçiyor. Dolayısıyla bu kurullara atıfta bulunuyoruz. Sık tekrar edildiği için kısaltma olarak “TBMM” yazmak uygun Türkiye Büyük Millet Medisinin kısaltılmışı olarak ama benim şahsi kanaatim (d) ilavesini yapmaya gerek olmadığı noktasında.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dora.

EROL DORA (Mardin) – Şimdi, buradaki tanımı tartıştığınızdan dolayı bu gözüme çarptı. Şimdi, 9’ ucu maddenin son bendinde “TBMM üyeleri, üyeliklerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle TBMM’ye karşı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen işleri yapamazlar.” Bu tanım bu açıdan önemli değil mi? Hani, orada da görevleri bittikten sonra da üç yıllık bir yine görev ve sorumluluk...

BAŞKAN – Yok, burada sona erenlerin fail olduğu, özne olduğu değil; özne yine Türkiye Büyük Millet Medisi üyesi olanlar ama 2531 sayılı Kanun’da gösterilen davranışları yapamazlar.

EROL DORA (Mardin) – Yani demek istiyorum ki, bunun burada olmasından herhangi bir zararın olmadığını ben...

BAŞKAN – Zarar yok zaten.

EROL DORA (Mardin) – Evet, evet; önemlidir yani böyle bir tanımın... Yani mevcut olarak milletvekili olanları kasteden bir tanımlamadır, o açıdan yani.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi, biz o psikolojiyi bilmediğimiz için yarın başka polemiklere sebep olur.

BAŞKAN – Zarar yok, “Açıklık olsun.” denirse Komisyonumuzun takdirdir...

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, örneğin birisi eski vekildir ama üye olduğundan dolayı öyle düşünebilir, gidip bunu şikâyet edebilir. Bu açıdan, öyle bir tanımlamanın olması önemlidir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, efendim.

O zaman, ekranda gördüğümüz hâliyle sarıyla işaretli kısmı da dâhil olmak üzere oylarınıza sunuyorum...

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, bu çıkar çatışması konusunda derseniz 3’ üncü maddeye geçelim, ondan sonra oylayalım bunu çünkü 3’ üncü maddede bizim bu çıkar çatışması sorununda tatmin olacağımız...

BAŞKAN – Görüşebiliriz. O zaman, Sayın Emir’in teklifini de dikkate alarak 3’ üncü maddeye geçiyoruz, oradaki açıklıktan sonra...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 3’ üncü madde teklif edelim biz o zaman.

BAŞKAN – Şimdi, 3’ üncü maddeyle ilgili...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda söz istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – ...eğer mümkünse, ricam, tabii ki, üye milletvekillerimiz dilediği gibi görüş beyan etmekte serbest ama işin zaten teknik ve önümüzdeki yazılı kanun teklifini dikkate aldığımız için öneri mahiyetinde eğer şey yapılırsa, “Önerimdir.” diye işaret edilirse hemen uzman arkadaşlar da dikte eder, ekranda görebiliriz, üzerinde tartışma imkânı olur.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; etik davranış ilkelerini düzenleyen 3’ üncü maddenin üzerinde çalıştığımızda şöyle bir metin söz konusu oldu, onu sizlerle paylaşmak istiyorum teklif olarak:

“TBMM üyeleri görevlerini yerine getirirken;

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 17

a) TBMM üyesi sıfatını kullanarak kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere haksız menfaat sağlamaya yönelik davranışlardan kaçınırlar.

b) Adalet, eşitlik, dürüstlük ve objektiflik ilkelerini gözetirler.

c) Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep, yaş, bedensel, zihinsel ve ruhsal engeller sebebiyle ayırım yapamazlar.

ç) Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacına uygun olarak kullanmaya özen gösterirler.

d) Açık, şeffaf, erişilebilir olurlar."

(e) bendinde ise biraz evvel bahsettiğimiz çıkar çatışmasıyla başlayan cümleye ilişkin şöyle bir teklifimiz var:

"e) Kişisel çıkarları ile genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.

f) Yasama faaliyetlerini etkilemek amacıyla kendileri nezdinde yapılan girişimler hususunda açıklık ve şeffaflığa dikkat ederler."

(2)'nci fıkra da teklifteki şekliyle aynen kalmakta.

BAŞKAN – Bayağı bir değişiklik içeren fıkralar var 3' üncü maddede, sizin önerilerinizde.

Sayın Akbaşıoğlu' nun teklifinin dışında şu anda 3' üncü maddede teklif sunacak arkadaşımız var mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Tek tek değil mi?

BAŞKAN – Fıkra fıkra şey yapmayalım, tümü üzerinde, teklif varsa...

Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; şimdi, tabii, bu yasadaki değişiklik önerilerinin ayrıntılı bir biçimde hem yansıda hem de yazılı bir metin olarak önümüzde olmasında yarar var çünkü üzerinde ayrıntılarıyla durmak gereken bir öneriler demeti olduğu görülüyor. Dolayısıyla, bizim şu andaki konuşmalarımızda şu andaki mevcut olana dönük olarak eleştirilerimiz olacak.

Şimdi, çıkar çatışmasından ne anladığımızla ve dünya örnekleriyle ilgili olarak kısa bir değerlendirme yapmak isterim: Avrupa Parlamentosu Davranış Kodu genel olarak yasaklayıcı ve kısıtlayıcı önlemler içermeyen, buna karşılık şeffaflığı ve açıklığı ön plana çıkartan bir metin. Tabii, burada bizim de en önemli yol göstericimiz Avrupa Parlamentosunun bu konudaki yaklaşımları olacak. Dolayısıyla, burada çıkar çatışmalarını açık bir biçimde yasaklama olmadığını görüyoruz çünkü çıkar çatışmasının ne olduğu, ne zaman başladığı, nerede bittiği elbette ki değişken, nispeten müphem kavramlar olabilir. Yalnız Parlamentosunun çıkar çatışması tanımını burada yerleştirmekte büyük yarar görüyoruz çünkü biraz önce 2' nci maddede ısrarcı olduğumuz gibi çıkar çatışmasının ne olduğu, ne zaman başladığı, nerede bittiğinin yasa da belirlenmesinde büyük yarar var. Çünkü önerideki gibi, işte "Genel yarar kişisel yararın dışına çıkarsa genel kamu yararını uygular." gibi geniş bir kavramın burada bizim amaç ettiğimiz hedefimize ulaşmamızda yardımcı olmayacağını düşünüyoruz. Avrupa Parlamentosunun tanımı şöyle: "Parlamento üyesinin üye olarak görevlerini yerine getirmesini uygunsuz bir şekilde etkileyebilecek kişisel menfaatlara sahip olması durumunda çıkar çatışması vardır. Üyenin sadece toplumun veya bir sınıfın perde olarak fayda sağlaması durumunda çıkar çatışmasından söz edilemez." Dolayısıyla mesela burada çıkar çatışmasının tanımlanması ve çıkar çatışmasının varlığı durumunda bizim yasaya ne yerleştireceğimiz önem taşıyor, ne yapacağız? Yani bir milletvekili görevi sırasında bir kanun tasarısı, bir yasama faaliyeti sırasında bir çıkar çatışması olduğunu fark etti, bu durumda ne yapması gerekir? Burada mesela ülke örneklerine baktığınız zaman mesela Almanya'da bildirim zorunluluğu var. Birçok ülkede toplantılara katılıyor ama oylama yetkisi yok, birçok ülkede oyluyor ama kendisi bildirerek yani "Benim burada çıkarım var." diye bildiriyor, dolayısıyla bizim burada bu yasanın içerisine sadece "yapamazlar" deyip geçmemiz uygun değil. İşte biraz önceki o yaşama geçirme meselesinin niye önemli olduğu burada da ortaya çıkıyor. Biz bunu "yapamazlar" deyip geçecek miyiz? Ama Avrupa Parlamentosuna üye, Avrupa Birliğine üye birçok ülkede olduğu gibi en azından burada bir bildirme ihtiyacı var. Yani hani diyoruz ya milletvekilinin sonuç olarak sorumluluğu halka karşıdır, millete karşıdır, seçmenine karşıdır, milletvekilinin zaten dokunulmazlığı var, öyle hemen hemen her konuda taciz edilemez, disiplin cezası benzeri şeylere tabi tutulamaz. Tamam, öyle olsun ama en azından bu noktada bildirme zorunluluğu olsun ve vatandaşlar da bilsinler ki bu milletvekilinin kendi konumuyla ilgili olarak burada bu yasayla bir menfaati var. Yani düşünübiliyor musunuz mesela bir SGK ödemeleriyle ilgili bir öteleme çalışması yapıyorken bakıyorsunuz milletvekilinin 2 trilyon SGK borcu var. Yani bunu en azından vatandaşların bilmesi gerekiyor ki işte o biz o zaman vatandaşa gidip hesap verebilmiş olalım. Başka türlü bunları böyle koymadan "Zaten bizim asıl sorumluluğumuz seçmenimizdir, gerisi de boştur." demenin bir karşılığı yok. Dolayısıyla ben son söz olarak şöyle söyleyeyim: Çıkar çatışmasının Avrupa Birliğinin, Avrupa Parlamentosunun normlarına uygun bir biçimde tanımlanması ve oraya en azından bir milletvekiline bir bildirme yükümlülüğünün getirilmesi şarttır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Emir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Evet, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi, tabii, konuştuğumuz konular birbiriyle geçişken konular. Mesela biraz evvel 2' nci maddeyi görüşürken 3' üncü maddeyle ilgili bir izah getirmek mecburiyeti hasıl olmuştu. Şimdi, değerli milletvekilimizin açıklamaları bir başka maddeye, 4' üncü maddeye de atıf yapmayı gerekli kılıyor, zira beyan yükümlülüğü zaten 4' üncü maddede var. Dikkat ederseniz, 4' üncü maddenin (2)' nci fıkrasının (b) bendinde

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 18

yasama faaliyetleriyle ilgili olarak kendileri açısından çıkar çatışması oluşturan veya oluşturma ihtimali bulunan durumları beyan yükümlülüğü zaten geliyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Bizim burada ifade ettiğimiz kamuoyuna bildirmek.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, şöyle...

MURAT EMİR (Ankara) – Yani seçmenden bahsettim ya, yani benim ifadem kamuoyuna bildirmekteyiz yoksa Medis Başkanlığına...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sonuçta ama her şeyi... Bakınız, şöyle, buradaki bütün beyanlar aslında Medis Başkanlığına, ilgili komisyona, ilgili kurula yöneliktir, kamuoyuyla ilgili değil. Bu düzenlemede kamuoyuyla ilgili hiçbir düzenleme söz konusu değil, o mutlaka...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şeffaflık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Mutlaka mutlaka şeffaflık... Hayır, düzenleme bakımından söylüyorum, kapsam ve bağlam yönünden söylüyorum. Tabii, sonuç itibarıyla şimdi şöyle: Yasanın kendi bağlam ve çerçevesini de doğru tanımlamak lazım. Şimdi bir başka şeyi daha ilave edebiliriz buraya. Yani diyelim başka bir kanunda düzenlenmesi gereken bağlamından kopuk bir şeyin buraya ilave edilmesi de teknik açıdan mümkün müdür? Mümkündür ama acaba isabetli ve yerinde midir, o da ayrıca tartışılması gerekir. Şimdi, bağlamından kopardığımızda torba olarak her şeyi buraya nakletme imkânı olabilir. Ama bakınız, beyan yükümlülüğü 4'üncü maddede zaten var, dolayısıyla burada 2'nci maddedeki tanımlamalara çıkar çatışmasının ayrıca ilave edilmesinin gerek olmadığını 3'üncü maddedeki tanımlamayla zaten izah ediyoruz ve biraz evvel okuduğunuz Avrupa Birliği yaklaşımı da zaten tanımlamayı aynen birebir orada ifade ediyor. Bizim de aldığımız yer orası zaten yani şu kişisel çıkarla genel çıkar çatıştığında genel çıkarı mutlaka uygulamak durumunda, onu gözetmek durumunda, onun yanında olmak durumunda olduğunu GRECO ilkeleri çerçevesinde ve biraz evvel okuduğunuz gerekçelere dayanarak ifade ediyor. Burada mesela hani çıkar çatışmasını da tanımlayalım... Başka o kadar tanımlanması gereken şeyler var ki. Bakın, ben mesela çıkartabilirim, şahsen ben çıkartabilirim. Şöyle: O kadar tanımlama getiririz ki çıkar çatışmasından maksat budur, kamu imkânı şudur. Kamu imkânı nedir? Şimdi, kamu imkânı deyince de bu da bir tanımlamayı gerektiriyor. Yani menfaat nedir, haksız menfaat nedir? Yani hepsini tanımlayalım deriz o zaman. Hangi menfaattir? Bakın, menfaat deniyor mesela. Menfaat Arapça bir kelimedir ve menfaat fayda demektir. Fayda yani fayda sağlamak kötü bir şey mi? Önemli olan haksız menfaattir, yoksa bizim görevimiz milletvekilleri olarak bütün millete fayda sağlamaktır. Milletin faydasına sağlamaktır; sendikalara fayda sağlamaktır, işçilere, memurlara, emeklilere, herkese fayda sağlamak için biz buradayız. Dolayısıyla... Ama buradaki menfaatten maksat nedir? Meşru olmayan, gayrimeşru, gayriyasal, gayrihukuki, haksız diye nitelendirebileceğimiz menfaattir. Onun için dikkat ederseniz "Menfaat sağlamak." diyor ilk teklifte. "Kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere menfaat sağlamaya." Şimdi, bu o kadar ucu açık bir şey ki: "...menfaat sağlamaya." "Sen şuna menfaat sağladın ama o menfaat meşru ise, hukuka uygunsa bir problem yok, haksızsa, gayrimeşruysa, gayriyasalsa problem var. Onun için zaten kendisinde "haksız maddi menfaat" diyerek orada tanımlamayı da kendi içinde yapıyoruz. Menfaatin ne olduğu, genel kabul olarak, genel kültür olarak ortada, burada "haksız maddi menfaat" diyerek de bu tanımlamayı yapmış oluyoruz. Yani dolayısıyla buradaki maksadı da, amacı da doğru yerinde kullanmak gerekir, yoksa bunu tanımlara boğarız, bir hafta boyunca buradan çıkamayız.

DOÇ. DR. MURAT AKÇAKAYA – Listeye etik kavramını da koymamız lazım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, etik nedir yani? Evet, "etik kurulu" diyoruz sadece ama "komisyon" diyoruz, "etik komisyonu diyoruz ama -komisyon- hepsini tanımlamamız gerekir. Ama bazı şeyler var ki zaten onun üzerine bina edilmiş, genel bir kültürümüz, genel yasal düzenlemelerimiz, tüzüklerimiz, yönetmeliklerimiz var yani bir mevzuatımız var, bir de örf, âdet, geleneğimiz var, toplumun bir kabulü var, o kabulün üzerine gerektirdiği kadarıyla... Bu işin ekonomisi de gerekiyor malum yani sözün de tabii ekonomisi... Biraz uzattım herhâlde ben de. Sözden de tasarruf yapalım diye ben konuşmamı bitiriyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye, sizden önce Kanunlar Kararlar Başkanı Sayın Korkut Türkyarar'ın söz talebi var.

Buyurun.

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANI KORKUT TÜRKYARAR – Başkanım, 3'üncü maddenin (2)'nci fıkrasında idari teşkilat içerisinde bir birim öneriliyor. Kanunun kapsamı içerisinde bir komisyon kurulduğunu düşünürsek bu görevin komisyon içerisine dercedilmesinin daha iyi olacağı veya da idari teşkilat bakımından daha faydalı olacağını düşünüyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Neredeki, hangi maddede dediniz?

BAŞKAN – 3'üncü maddenin (2)'nci fıkrasını ifade ediyorsunuz değil mi?

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANI KORKUT TÜRKYARAR – Evet. Orada bir danışma birimi kurulması öngörülüyor. O danışma kurulun komisyonun görevleri arasında sayılmasının...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Diyorsunuz ki "Tanımları onlar yapsın."

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANI KORKUT TÜRKYARAR – Hem onlar yapsın hem de danışmanlığı komisyonun yapması babında söylüyoruz. Şu şekle gelebilir oradaki fıkra: Ya bu fıkra komisyonun yetkileri altına taşınır... Komisyonun yetkilerinin altına taşınırsa...

BAŞKAN – "Komisyonun yetkileri altına" dersiniz 7'nci maddeye taşınmalı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 19

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANI KORKUT TÜRKİYARAR – 7'nci maddeye taşınırsa “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerini, siyasi etik ilkeleri, milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler, mal bildirimi ve bu kanun kapsamındaki diğer konularda bilgilendirir.” Burada (2)'nci fıkrada sayılan şeyi komisyonun yetkileri arasında taşırsak daha yerinde olabilir.

BAŞKAN – O cümle yazılı olarak var mı? Şu mu? “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleriyle talep hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti verilmesine ilişkin usul ve esasları karara bağlamak etik komisyonun bir görevi.” olarak buraya alıp 3'üncü maddemizin (2)'nci fıkrası olmaktan çıkarılabilir diye şey yapıyorsunuz?

TBMM KANUNLAR VE KARARLAR BAŞKANI KORKUT TÜRKİYARAR – Evet.

BAŞKAN – Tabii, zaten üzerinde çalışırken de...

MURAT EMİR (Ankara) – Zaten bizim ona hem bulunduğu yer dolayısıyla itirazımız var, gerçekten anlamsız, tetkik edemeyecek olması uygun değil hem de bunun başkanlık tarafından çıkarılmasına dönük eleştirimiz olacak yeri gelince ama yeri uygun değil.

BAŞKAN – Yok, yeri geldi, şu anda görüşünüzü beyan edebilirsiniz. Şimdi, Kanunlar Kararlar Başkanımızın teklifi yönünde eğer kabul şeklindeyse tamam.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Aynı şeyse şeye, doğruysa gerek yok, aklın yolu birdir.

BAŞKAN – Ben şahsen baktım, hakikaten doğru bir şey. Burada 7'nci maddeye alındığında amaca uygun görünüyor.

Farklı bir görüş var mı arkadaşlar?

MURAT EMİR (Ankara) – Ben...

BAŞKAN – Onunla ilgili midir Sayın Emir, yoksa geneliyle ilgili mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, genel, bütün söylenenlerle ilgili.

BAŞKAN – Geneliyle ilgili.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Aslında işte bizim dediğimize geliyor.

BAŞKAN – Tamam efendim, zaten burada ortak aklı buluyoruz Sayın Erkek, hiç şeyiniz olmasın. Zaten masaya oturduğumuzda bu kanun teklifini biz de benimsiyoruz dediği için muhalefet arkadaşlarımız da daha rahat bir çalışma ortamında, uzlaşılan metni ortaya çıkarırsak tabii ki çok daha güzel.

Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, tabii öncelikle bu şeyle ilgili küçük bir sitemimi belirterek başlayayım.

Şimdi, biz diyoruz ki: Bir kavram var ve bu kavram yeteri kadar açık değil, bilinen bir kavram değil. Bu kavramdan ne kastettiğimizi yazalım, bir cümle fazladan yazmış olalım çünkü bilinen bir kavram değil bu, ilerleyen maddelerde de çıkar çatışması diye bahsediyoruz. Genel yarar, kamu yararı birbirine zıt düşerse ne yapacak kendi yararıyla, vesaire diye konuşacağız diyoruz ama bize karşı getirilen argümanlar “Her şey tanımlanabilir.” Ya, biz burada ana muhalefet partisiyiz, başka bir şeyi tanımlayın demiyoruz ki. “Her şeyi tanımlayın.” desek sizin argümanınız geçerli olacak ama kimsenin bilmediği, karışık bir kavramı orada açıklamakta yarar var. Çünkü, ilerleyen maddelerde, bakın, önümüze geliyor bu. Nerede geliyor? Mesela, sizler açıklamalarınızda diyorsunuz ki: -ben doğru mu anladım bilmiyorum- “Haksız kazanç elde edecekse, haksız menfaat elde edecekse” diyorsunuz. Zaten menfaat iyi bir şey, zaten biz herkes menfaat elde etsin diye uğraşıyoruz. Dolayısıyla “Haksız menfaat elde ederse bunun zaten burada karşılığı olsun.” diyorsunuz. Bu tamamen yanlış bir yaklaşım. Bakın, haksız menfaat, haksız kazanç, haksız fiil zaten ceza ve hukuk yasalarında var, bunlar zaten suç. Biz burada etik yasası konuşuyoruz, zaten onlarda olmayanları düzenlemeye çalışıyoruz. Şimdi, siz buraya “haksız” kelimesini koyduğunuz anda aslında maddenin içini boşaltmış oluyorsunuz çünkü hukuka uygun, tam da anlattığınız gibi, hukuka uygun. Şimdi, adamın 1 trilyon SGK borcu var, SGK'ya borç ertelemesi geldiği zaman elini evet yönünde kaldırıyor. Hukuka uygun mu? Uygun. Haksız kazanç mı? Değil. Zaten tam da bunu konuşuyoruz, bu etik mi değil mi bunu konuşuyoruz. Bu etik değil. Dolayısıyla, buraya bizim, çatışmanın ne olduğunu ve çatışma olduğu zaman ne yapılması gerektiğini yazmamız gerekiyor. Ta kendisi, sizin ifadelerinizden zaten bunun gerekliliği ortaya çıkıyor. Dolayısıyla, ben onu göremedim, haksız maddi menfaati. Ne demek bu?

BAŞKAN – Biz (A)'ya ilave...

MURAT EMİR (Ankara) – Olmaz efendim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Menfaat” kalmalı çünkü etik tartışıyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Haksız menfaat” olarak kalmalı, haksız menfaat. Niye?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Haklı bir menfaat sağlamak da etik değil.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Biz siyasetçiyiz, insanlar geliyor bizden talepte bulunuyor, sizlerden de bulunuyor. Sizler de bir yerlere telefon... O zaman biz... Bu nasıl bir şey?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama yardımcı olmak ayrı şey, menfaat sağlamak ayrı şey.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Aynı şey. Yardımcı olarak menfaat sağladınız.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın, ben tekrar tanıyı okuyorum, -arkadaşlar izninizle- Değerli Başkanım, tekrar tanıyı okuyorum, Avrupa Parlamentosunun tanımı “Parlamento üyesinin üye olarak görevlerini yerine getirmesini uygunsuz bir şekilde etkileyebilecek kişisel menfaatlere sahip olması durumunda çıkar çatışması vardır.” nokta. Bakın, burada kasıt şu değil: Üyenin sadece

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 20

topluma ve bir sınıfın ferdi olarak fayda sağlaması durumunda çıkar çatışmasından söz edilemez. Yani, eğer size gelen talep geniş halk yığınlarının talebiyse ve içinde siz de varsanız burada bir sorun yok.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Olup olmaması önemli değil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır hayır, burada bir sorun yok ama açık, diyor ki: “Eğer siz bu yasama faaliyetini yaparken sizin burada kendi kişisel çıkarınız varsa bunu...” Burada çıkar çatışması vardır. Şimdi, ben o yüzden ısrarla duruyorum burada. Çıkar çatışmasının ne olduğunu tanımlayalım. Niye tanımlıyoruz? Çünkü, burada çıkar çatışması durumunda ne yapacağımızı da ona göre konuşacağız. Yani, burada haklı haksız meselesi tamamen konunun dışında. Üzgünüm ama yani burada zaten haksız fiil, şöyle söyleyeyim, haksız kazanç zaten hukuk açısından kabul edilen bir şey değil ki, bunun etik yasasının içerisinde olmasına gerek yok zaten. Yani, etik yasasıyla biz sadece haksız kazançları değerlendireceksek bu yasayı yapmamıza gerek yok. Haksız kazanç nedir? Rüşvettir, irtikaptır, değil mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Menfaat başka bir şey. Bakın, üçüncü kişilere menfaat sağlama durumu yani... Şöyle, aslında maksatlar bir ama lafızlarda önem arz ediyor işte. Şöyle: “Menfaat” kelimesi başlı başına yer aldığı zaman, menfaat davranışa karşılık gelebilir, bir yürütme olarak, bir muhakeme, bir akıl yürütme yaptığımızda davranış, menfaati de davranışa eşitlediğimizde, davranışın olumlu davranış var, olumsuz davranış var. Doğru mu bu mantık? Menfaatin de haklısı var, haksız var; doğrusu var, yanlış var. Etik ilkelerde yanlış davranış biz öteliyoruz, kabullenmiyoruz yoksa haklı, doğru, meşru davranış teşvik ediyoruz. Dolayısıyla, siz eğer menfaatin önüne “haksız”ı getirmeseydiniz o zaman milletvekillerini her türlü şikâyetin muhatabı hâline getirirsiniz, her türlü şikâyetin. Ben burada şu grup bu grup olarak değil, milletvekilliği sıfatını düşünerek ve bugünü değil, dünü, bugünü ve yarını düşünerek bir yaklaşım sergilemeye çalışıyorum. İktidar partisi için, muhalefet partisi için farklı kodlamalar yapmıyoruz. Bir milletvekilliği statüsü var, sonuçta burada... Mesela, bir köyün içme suyuyla ilgili size geldiler ve dediniz ki: “Şu köyün içme suyunu halledin.” Ama yandaki köy de diycek ki –mesela diyorum- “Ya, bizim içme suyumuzu halletmediniz, onlara menfaat sağladınız siz, onlara bir fayda sağladınız.” Bu, şikâyet konusu olabilir mi hocam teorik olarak? Olabilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Kamu yararı varsa olabilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir dakika.

Olabilir mi? Olabilir, bunu düşünmek durumundayız. Yani, bir işin uygulanabilirliğini, onun getireceği sorunları, burada maksadı aşmaması gerektiğini hep beraber, hepsini düşünerek doğru bir tanımlama, doğru bir metin yazma durumundayız., Virgülün önemini hukukçu olarak hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, buradaki menfaatin tabii ki kamu yararının gözetilmediği bir menfaat olması lazım, bu da haksız menfaattir.

BAŞKAN – Peki, Sayın Akbaşoğlu, meram anlaşılmıştır.

Haydar Ali Bey...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi Murat Bey’in üzerinde durduğu konuda terminoloji olarak aslında bir yanlışlık yok. Fakat, 3’üncü maddeyi konuşuyoruz, bu madde başlarken “Türkiye Büyük Millet Medisi olması sıfatıyla” yani bu sıfatı kullanarak diyor bir menfaat temini... Az önce sizin bahsettiğiniz 4’üncü maddede yasama faaliyetleriyle ilgili olarak örneğin, “Sigorta primlerine bir af getirilecekse ve bir milletvekilinin bundan dolayı kendi bir menfaati olacaksa bunu Meclis Başkanlığına beyan edecek.” diyor. O ikisi farklı. Burada Muhammet Bey’in bahsettiği, akşama kadar hepimizin kapısını vatandaşımız çalıyor, bir sıkıntısı var ve onun çözümü –kurum olur, kişi olur- noktasında bizden yardım istiyorlar; vekil olarak zaten, milletin vekili olduğunuza göre, bunu çözüme kavuşturmanız gerekir. Ve size diyor ki hazırladığımız Etik Davranış Kurallarını Belirleyen Kanun: Burada haksız bir menfaati sen bu sıfatını kullanarak sağlama kendine, üçüncü şahıslara, yakınlarına. Sizin söylediğiniz doğru, “Eğer Mediste böyle bir yasama faaliyeti yapılıyorsa, bir kanun teklifi varsa sen de bundan istifade edeceksen bunu Meclis Başkanlığına beyan et.” Örneğin, “Ben şu sektörde faaliyet gösteriyorum, gelen kanunda bu sektöre öncelik tanınıyor veya af getiriliyor borçlarına, ben bundan istifade ediyorum ey Meclis, bundan haberin olsun.” Etik olan budur ve bunu yap diyor. Doğru mu? Bu, 4’üncü maddede var.

MURAT EMİR (Ankara) – O, ayrı bir şey

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O, farklı bir şey bence.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – İşte, Muhammet Bey’le Emir Bey, aslında ikisi de belli bir şeyi doğru yerde söylüyorlar. Ama, Muhammet Bey diyor ki: “Biz milletvekili olarak, iktidar muhalefet fark etmez, bulunduğumuz sıfatı, milletvekili sıfatını haksız bir menfaati sağlamaya, maddi menfaati sağlamaya kullanamayız.” Yasama faaliyetine geldiğimizde, 4’üncü maddede, burada ise “Eğer bir menfaatiniz varsa, bir çıkar çatışması varsa sen de bunu Meclis Başkanlığına beyan et.” diyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yıldız.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Birkan, evet, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, esasen hep aynı şeyleri söylüyoruz, etrafta dolanıyoruz ama benim şahsi kanaatimce menfaat tanımsız bir kavram; “tanımsız” derken, çok geniş, her açıdan yorumlanabilecek ve içinden çıkılamayacak olan bir kavram. Burada haksız menfaat denildiği zaman üç aşağı beş yukarı etik anlamda neyin haksız menfaat olduğunu, ortalama yani zaten kurulun kararları, Avrupa’daki ilkeler, başka Parlamentodaki uygulamalarla bu ortaya çıkar. Dolayısıyla, haksız menfaat olarak bu kavramın özellikle geçmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer konu, çıkar ilişkilerine hani şeyde... Ben, Sayın Emir’in açıklamasına şu açıdan katılmıyorum: Yani buradaki çıkarın güncel, yakın, somut bir çıkar olması lazım milletvekilliğiyle alakalı olarak, yoksa şimdi genel bir çıkar buna girmez. Mesela,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 21

Parlamentomuz her meslek grubundan, farklı milletvekillerinden oluşuyor; hukukçu var, çiftçi var, esnaf var, iş adamı var, sigortacı var, doktor var. Şimdi, Avukatlık Kanunu'yla ilgili, vekâlet ücretleriyle ilgili bir düzenleme yaparken, işte kamulaştırmalarla alakalı –misal söylüyorum- işte “Kamulaştırma vekâlet ücretlerini şu kadara çıkardık ya da şöyle olacak, maktu olacak.” -biliyorsunuz güncel konu geçen yıllarda tartışıldı- diye koyduğumuz zaman burada bütün avukat milletvekillerinin bir çıkar ilişkisi mi var? Öyle bir şey yok. Çünkü niye? Genel bir uygulama. Ama, çok özel, spesifik yani diyelim ki adam sadece şu bardağı ürettiyor, kalkıp Medisten sadece şu bardakla ilgili bir kamu desteği çıkacağı zaman bu milletvekili arkadaşım gidip “Ben, sadece bunu ürettiyorum arkadaş yani bunda benim şahsen bir menfaatim olabilir.” deyip... Çıkar ilişkisinden bunu anlamak gerektiği kanaatindeyim. Aksi hâlde çıkardığımız kanunlar... Doğuyla ilgili bir pozitif kanun çıkarıyoruz, batıdaki çiftçiler bunu kabul etmez zaten, batıyla ilgili çıkarıyoruz, doğudaki kabul etmez. Yani, bazen mesela, 6'ncı bölge, 7'nci bölge işte teşvikler veriyoruz, öteki ilçe bunu kabul etmez. Yani, dolayısıyla, buradaki çıkarın güncel, yakın ve somut bir çıkar olması gerektiği kanaatindeyim.

Şimdi, tanımlama noktasına gelince de zaten ceza hukukunda işte medeni hukukta, usul hukukumuzda bu, çıkarlarla ilgili Yargıtayımızın birçok konuda kararları var yani aynı zamanda dünyada da uygulamaları var, bence yeni bir tanımlamaya gerek olmadığı kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Zekeriya Birkan Bey, teşekkür ediyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben de bir söz istemiştim.

BAŞKAN – Söz vereceğim, hemen vereceğim.

Şimdi, tabii, gruplar olarak ilk gelen teklif üzerinde, hani Hükümetten gelen teklif üzerinde çalışmalar yapıldığı için şu anda AK PARTİ Grubundaki arkadaşlarımız olarak tabii, bir sonraki hazırlıklar -onu demin de izah ettim- dikkate alınarak da bu madde, efendim, biraz daha belki tartışmaya açık hâle geliyor, haklı olarak sizler de “Biz bu maddeyi konuşuyoruz, bundan sonrakini ancak teklif üzerinden biliyoruz.” diyorsunuz. Şimdi, 3'üncü maddenin bu “çıkar çatışması” kavramı yer aldığı takdirde tanımlama üzerinde belki biraz daha durulabilir ama bir sonraki, hemen aşağıdaki (e)'de “çıkar çatışması” yerine “Kişisel çıkarlarıyla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” cümlesiyle zaten önceki kanun teklifinde yani Hükümetin kanun teklifindeki “çıkar çatışması” kavramı yerine âdeta bir tanım içeren cümle gelmiş oluyor burada.

Şimdi, Sayın Emir'in izahındaki bir de “haksız menfaat” yani “haksız” kelimesi olmamalı konusunda da bir görüşümü beyan edeyim, o da şöyle: Şimdi, hakikaten menfaatin haksız olanlarının tamamı yasalarımızda suç olarak düzenlenmiş değildir yani ceza hukuku açısından meseleye baktığımızda. Pek çok haksız menfaat vardır ama kanunda “Kanunsuz suç ve ceza olmaz.” ilkesi bağlamında suç tipi tanımı olmayan çok haksız menfaat olabilir ama bunların da bir yaptırımı olmayanlar var. Biz, en başta izah ettiğimiz gibi, mademki bir ahlaki olarak doğru olmayan davranışların tespiti bağlamında bir yasa hazırlıyoruz, çıkarmaya çalışıyoruz; burada kişisel çıkarlarla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda bütün milletvekilleri genel yarara uygun hareket ederler, yine kanun yapma tekniği açısından da “edebilir” demiyoruz, “etse iyi olur” da demiyoruz, “ederler” diyoruz yani burada uysunlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Zorunluluk...

BAŞKAN – Evet, burada bir zorunluluğu da vurgulamış oluyoruz. Maksudı ifade ettiği düşüncesindeyim deyip sözü...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben bir söz istiyorum.

BAŞKAN – ...Sayın Emir'e vereyim, ondan sonra size veriyorum.

Evet, buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, katıldığımız çok nokta var, haklısınız yani çok geniş bir düzenlemeyi konuşuyoruz ve aslında bunları belki de tek tek konuşsak daha yararlı olacak. Çünkü, mesela, dediniz ki, sizin kişisel çıkar tanımınıza sonuna kadar katılıyorum, çok haklısınız. Zaten benim okuduğum tanım da buydu, bakın, tekrar 2'nci cümlesini okuyorum Avrupa Parlamentosunun tanımının: “Üyenin sadece toplumun veya bir sınıfın ferdi olarak fayda sağlaması durumunda çıkar çatışmasından söz edilemez.” diyor, burada bir sorun yok, biz de zaten bunu savunuyoruz.

Şimdi, şurada kafamızda bir berraklığa ihtiyaç var yani onu görüyorum: Ahlaki olan ne, etik olan ne, haklı olan ne, hak ne? Bakın, hak, hukuki bir kavramdır. Şimdi, siz tabii, savcılıktan geldiğiniz için, ceza hukuku açısından değerlendirdiniz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Somut bir şey yok yani hak, hukuk, menfaat, ahlaki olan, etik olanla ilgili, tanımlarla alakalı şu anda dünyada böyle bir kavram yok yani her zaman tartışılacakmış olan şeyler bu.

MURAT EMİR (Ankara) – Ya, elbette.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Dolayısıyla, hani tartışmak için söylemiyorum yani sonuç alalım diye söylüyorum. Hani “Menfaat nedir?” 50 tane tanım var, açın sözlükleri. “Etik nedir?” Yani “Etik dışı davranış nedir?”, “Ahlaki olan nedir?”, “Ahlaki olmayan nedir?” yani bunlarla ilgili üzerinde somut bir, bu şudur diyebileceğimiz yani sosyal olduğu için matematiksel anlamda şeyi yok. O yüzden ben “menfaat”ı “tanımsız” derken o anlamda söyledim. Yoksa menfaatle ilgili elli tane tanım var.

MURAT EMİR (Ankara) – Aynen öyle, katılıyorum size.

BAŞKAN – Peki, bitti mi söz?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, bitmedi, daha başlamadım ben, izninizle.

BAŞKAN – Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 22

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, burada kastedilen şu: Bu tip kavramların zaten somut tanımları olmaz. Yani “etik” zaten etik davranış biçimlerini sayabilirsiniz en fazla ama en çok ilkelerini ortaya koyarsınız. Zaten bu maddede “etik davranış ilkeleri” diyor, bu yerinden bir yaklaşım. Etik davranışın ilkelerini belirlersiniz. Hâlbuki “hak” dediğiniz şey hukuki bir kavramdır. Elbette “hak” kın başka anlamları da vardır ama biz burada bir yasa yapıyoruz.

Şimdi, dolayısıyla –yine sözümün kesildiği yerden devam edeyim- siz ceza yasasında bazı kazançların maddeye konu olmadığını söylüyorsunuz. Evet, doğru ama hukuk açısından, mesela borçlar hukukunda veya medeni hukukta vesairede yine haksız kazanç, haksız elde edilen gelir, değil mi, bir sürü kavram var. Yani “hak” en nihayetinde yasa da eğer “hak” diye bir şey yazdıysanız, bu hukuku karşılar, hukuki bir tanımdır. Ama biz burada hukukun dışında kalan, hukukun düzenlemediği, hukukun bir cezai veya hukuki müeyyide öngörmediği durumlar için konuşuyoruz, onlar için bir yasa yapıyoruz. Dolayısıyla, “haksız menfaat” diye sınırlandığınız anda menfaati; o zaman ne oluyor, hukuka uygun olan menfaatler etik de olmuş oluyor. İşte biz de tam da bunu konuşuyoruz, bunun için yasa yapıyoruz. Yani öyle menfaatler var ki, var olan hukuka uygun ama etiğe aykırı. Şimdi, buradaki yol göstericimiz ne? Çatışma...

BAŞKAN – Belki onu “kanuna uygun, etiğe aykırı” mı demek istiyorsunuz?

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii, tabii.

BAŞKAN – Yani “hukuka uygun” değil de “kanuna uygun, etiğe aykırı” belki biraz uygun.

MURAT EMİR (Ankara) – Aynen öyle diyorum. Zaten bizim şu yasanın var oluş biçimi bu zaten. Yani bizim bütün davranışlarımız, ceza yasasında, işte, ilgili kanunlarda düzenlenmiş olsa buna gerek yoktu. Kanunlarda düzenlenmeyen kısmı için zaten bunu yapıyoruz. Dolayısıyla, o “menfaatin” önüne “haksız” kelimesini getirdiğiniz anda maddenin içeriğini boşaltmış oluyorsunuz, bu açık bir hata olur. Peki, ne yapmak lazım? Haklısınız yani “menfaat” deyince bunu bu kadar da geniş tutamayız, çok haklısınız. O zaman tekrar çıkar çatışması tanımına dönelim. Çıkar çatışmasına, bakın, Kanada diyor ki: Görev ve yetkilerin özel çıkarlarını artırmak için kullanılmasını yasaklıyor Kanada. Mesela Birleşik Krallık “Avam Kamarasında doğruluk ilkesi gereğince üyeler kamusal görevleriyle ilgili her türlü özel menfaatlerini açıklamak ve özel-kamu menfaatlerinin çatışması durumunda kamu menfaatlerini korumaya yönelik gerekli adımları atmak zorundadırlar.” diyor. Buna benzer mesela, yine Kanada’da “Özel çıkarının varlığına sonradan vâkıf olursa gerekli açıklamayı derhâl yapmalıdır.” diyor. Yine Almanya’da, ifade ettim, açıklama zorunluluğu var.

Şimdi, tekrar dönelim tanıma, bence çatışmanın ne olduğunu tanımlayalım ve onun üzerinden de neyin çatışma neyin çatışma olmayacağını ilerideki etik komisyonun takdir hakkına bırakalım. Ama buna biz “haksız” gibi bir tanımlama yaparsak maddeyi boşaltmış oluruz.

Bunun dışında ben söz almışken, bu genelleyle ilgili bir iki eleştirimi de söyleyeyim ve bitireyim. Burada bizim bildirme yükümlüğünden kastımız kamuoyudur. Yani hep ifade edilen millî irade, işte, hepimizin burada var olmasının sebebi, hepimizin asıl sorumluluğu halkımızdır. Dolayısıyla, bu tip önemli meseleleri –birazdan mal bildirimine de geleceğiz- bu tip şeyleri sadece Meclis Başkanına bildirmenin yeterli olmadığını düşünüyorum. Kamuoyunun bunu bilmesi gerekir. Dolayısıyla, bizim burada bildirmeden kastımız kamuoyuna bildirmedir.

BAŞKAN – Onlara beyanla ilgili bölümde girsek daha uygun olmaz mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Hayır, bu şeyden “çıkar çatışması” denen kavramdan bu yola...

BAŞKAN – Tamam, peki, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani çıkar çatışmam var benim burada. Yani ben burada evet... Öyle ülke örnekleri var ki oylamaya bile sokmuyor, öyle ülke örnekleri var ki genel kurula sokmuyor ama biz diyoruz ki, en azından, ben bu yasama faaliyetine katılıyorum ama benim burada en azından şu kadar şöyle bir çıkarım var. Bunun kamuoyuyla paylaşılması önemlidir diyoruz.

Bunun ötesinde mesela kamu yararıyla ilgili -eksikmiş, burada not almışız ama- işte, önceden çalışma fırsatımız olsa var mı yok mu göremiyorum doğrusu.

Mesela, ayrımcılık yapmama. Burada (c) bendinde bakın saymışsınız, bu çok tehlikeli bir şey çünkü saydığınız zaman saymanın dışında kalan her şeyi de aslında dışlamış oluyorsunuz. Hâlbuki saymamak gerekir. Mesela “her türlü ayrımcılık” dediğimiz zaman... Yine bir önceki kanunda anımsarsınız, ayrımcılığın giderilmesine dair kurul teşekkül ettirdik, orada da aynı sorunu yaşadık. Tek tek saydığınız zaman saymadığınız şey orada kanunun dışında kalmış oluyor, çok tehlikeli. “Her türlü ayrımcılık” deyip geçebiliriz.

Mesela nepotizm, liyakat dışında atama vesaire bunların da etik ilkeler içerisine girmesi lazım, değil mi? Yani etik ilkelerden, Türkiye’deki en temel sorunlarından birisi adam kayırmadır. Yani adam kayırmanın mesela hep örneği işte bu. Adam kayırmanın ne Ceza Kanunu’nda ne hukuk kanunlarımızda bir karşılığı yok. Zaten olmayanları düzenliyoruz biz burada. Mesela adam kayırma, nepotizm, liyakata uygun olmayan atamalar yapma, yok. Mesela bundan daha temel etik ilke olabilir mi? Bu bir eksiklik değil mi arkadaşlar? Mesela bunların hepsi Avrupa Birliği normlarında var -yani ben uydurmuş, gelmiş, ifade ediyor değilim- bütün bu metinlerin hepsinde var. Mesela gizli bilgiler, görevi sırasında elde ettiği, muttali olduğu gizli bilgiler ne olacak? Bunlarla ilgili bir etik ilkeniz olması gerekiyor değil mi? Gizli bilgilere ulaşıysa bunu ileri ki dönemlerde ve o sırada kullanmıyor olması gerekir, bu beklenir. Şimdi, sayıyorsanız eğer bunları da sayacaksınız.

BAŞKAN – (c)’i diyorsunuz değil mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Açık, şeffaf, erişebilir olma diyor.

BAŞKAN – Yok hani dil, renk, ırk, bunlar sayılıyorsa...

MURAT EMİR (Ankara) – İlk dediğim, evet, tabii, sayıyorsanız onun dışında kalanları o zaman şey yapmıyor....

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 23

BAŞKAN – Tamam.

MURAT EMİR (Ankara) – Mesela “zihinsel, ruhsal engel” dediniz ya. Mesela açık, hemen gördüğümü söyleyeyim, “zihinsel, ruhsal engel” o zaman omurilik felçliler ne olacak? Omurilik felçlilerine o zaman ayırım yapabilir miyiz, etik olur mu o zaman?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Bedensel” diyor.

MURAT EMİR (Ankara) - Ha bedenseli gördüm. Yani demek istediğim, kapsayamazsınız sayın vekilim. Yani siz de takdir edersiniz ki sınırlı saydığınız zaman daraltmış oluyorsunuz. Saymanın “her türlü ayrımcılık” deyin geçelim. Yani hep siz diyorsunuz ya “daraltalım” diye. Ya, daraltalım, bak, ne güzel kelime azaltmanın tam da yeri geldi işte.

Ben uzattım mı bilmiyorum ama mesela burada özellikle üyelik sonrası istihdam. Evet, geleceğiz ilgili yerlere ama bu etik ilkelere uygun değil midir, etik ilkelere olması gerekmez mi, değil mi? Yani üyelik sonrası vekil ne yapacak veya ne yapmayacak? Bunun etik ilkelere sayılması gerekir diye düşünüyoruz.

Bir de siyasetin finansmanı meselesi var. Şimdi, deniyor ki: “Siyasetin finansmanını biz ayrı bir yasada zaten yapacağız.” E, şimdi biz sizin, ayrı bir yasada yapacaksınız diye burada olmamasını kabullenecek hâlimiz yok. Şu hâliyle yani şu durumda siyasetin finansmanının etik ilkelere olmadığı bir etik kanununun biz bir karşılığı olduğunu düşünmüyoruz. Dolayısıyla, bu eleştirilerimizin kayıtlara geçmesinde yarar var.

BAŞKAN – Şimdi, söz alma sırası var, uzun süredir bekliyor.

Adalet Bakanlığından Dursun Ali Demirboğa Bey bu madde üzerinde söz istiyor, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ DURSUN ALİ DEMİRBOĞA – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben az önce Kanunlar Kararlar Başkanımızın, 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrasına ilişkin olarak yapmış olduğu öneriyle ilgili olarak söz aldım. Bu 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrası GRECO’nun 4’üncü Aşama 7’nci Tavsiyesiyle yakından ilgili. Burada GRECO’nun tavsiyesi kurumsallaşmış bir eğitim mekanizmasıyla milletvekillerine gizlilik ilkesi içerisinde ihtiyaç duydukları zaman bilgi verecek etik ilkeler veya bağdaşmayan işler konusunda kurumsal bir mekanizmanın kurulmasını öngörüyordu, bu birinci konu. Yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin idari yapısı içerisinde böyle bir teşkilatın kurulması öngörülüyor.

İkincisi de eğer bu 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrasındaki husus siyasi etik komisyonu –şimdiki ismiyle- yeni kurulacak bu komisyona verildiği takdirde bu danışma organında örneğin bu benim işim etik mi değil mi veya bu bağdaşan işler mi değil mi şeklinde verilen soruya verilen cevap, daha sonra şikâyet üzerine bu komisyonun vereceği kararda da sıkıntı çıkarabilecektir. Bunu dikkatlerinize sunmak istedim.

Örneğin ilk önce bu etik diye bir karar verildiği zaman, daha sonra yapılacak bir şikâyet üzerine aynı komisyon bunun aksine nasıl bir karar verebilecektir, bunun bir tenakuz oluşturma ihtimali bulunuyor.

Takdirlerinize sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Yalnız, burada ben bir soru yönelteyim Dursun Ali Bey.

Şimdi, 3’üncü maddenin (2)’nci fıkrası zaten çok sayıda... Bu görüşülürken -yine belki burada da gündeme gelecek- arkadaşlar arasında da... “Parlamentarlerden, milletvekillerinden olmayan, kamu görevlilerinden oluşan bir danışma birimi oluşacak. Bu birim siyasi iradeyle gelmiş milletvekillerine âdeta etik davranış biçimlerinin ne olup olmadığı konusunda bilgi verecek.” anlamı çıkıyor ki bunun milletvekillerimiz tarafından hoş karşılanmayacağı, doğru olmayacağı kanaati de var. Bu görüşler de dile getirildi çünkü “Gizlilik ilkesi içinde.” denilse bile bir davranış biçimini -burada ifade ettiğimiz- etikti, değildi, bunu bir danışma heyetine bırakmak şuna benziyor: Hâkimin hukuk bilgisiyle çözebileceği bir konuyu bir avukatı bilirkişi olarak atayıp da “Bunu nasıl çözeyim?” demesine benzeyen bir davranış gibi yorumlanabiliyor. O açıdan, bunu biraz da değiştirmek suretiyle az önce ifade ettiğimiz komisyonun görevleri bağlamında yani komisyonu yetkilendirmek... Çünkü komisyon siyasi parti gruplarının verdiği üyelerle Türkiye Büyük Millet Meclisinde oluşacağı için daha uygun gibi bir kanaat var. Bu konuda ne diyorsunuz? Yani biri milletvekilinden oluşan komisyon, diğeri danışmanlardan oluşan. Ona bir gerekçeniz var mı?

ADALET BAKANLIĞI ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ DURSUN ALİ DEMİRBOĞA – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Buradaki 94’üncü paragrafta dördüncü aşamaya ilişkin yazılmış olduğu gibi -daha önce sayın milletvekillerimize Türkçe tercümesini de göndermiştik- GRECO’nun buradaki tavsiyesi kurumsallaşmış bir eğitim mekanizması ve gizlilik ilkesi içerisinde danışmanlık yapacak bir mekanizmanın kurulmasını öngörüyor. Yani deminki söylediğimin tersini şöyle söyleyeyim: Bu kurumsallaşmış mekanizmanın illa bürokratlardan oluşması şartı diye bir şartımız yok ancak buradaki mesele şu: Örneğin bir mahkemeye “Bu yaptığım iş hukuka uygun mudur?” diye önceden başvurup, bir görüş alıp daha sonra onunla ilgili uyumsuzluk çıktığında aynı mahkemeden karar beklemek gibi bir sonucu doğurma ihtimali var. Benim takdirlerinize sunmak istediğim husus bu. Yani milletvekillerinden oluşan bir komisyon tabii ki olur, bir şeyi yok. Ancak aynı zamanda etik ihlali değerlendirilecek olan komisyonun önceden görüş verdiği bir konuda, daha sonra kendi önüne gelen bir meselede aksine bir karar çıkarma ihtimalinin bulunması durumunda nasıl bir davranış tarzı sergileyecek? Bunu takdirlerinize sunuyorum efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Demirboğa.

Şimdi Abdurrahman Bey’in bir söz talebi var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 24

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi, şöyle ifade edeyim Sayın Başkanım: 3'üncü madde zaten etik davranış ilkelerini belirliyor yani nelere dikkat edilmesi... Zaten her bendin cümlelerinin sonunda mesela “kaçınırlar, gözetirler, gösterirler” diyoruz, bu dahi bir temel ilke belirleme olduğu için bence bu teklifin bu maddesi... Mesela sonunda demişiz ki: “Dikkat ederler.” Bu, etik kanununa ve etik ifadesine de uygun bir tanımlama diye düşünüyorum. Bu maddelerdeki şu, din, dil, ırk, renk ayrımı daha önceki dönemde 4 partinin müşterek olarak oluşturduğu komisyonda 4 partinin de kabul ettiği bir ifade, bu oradan alınma. Bu sebeple ben bu maddenin bu şekliyle uygun olduğunu düşünüyorum. Bu (2)'nci fıkra ile ilgili de tabii takdir bürokrat arkadaşların buradaki...

BAŞKAN – (c)'yi diyorsunuz değil mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – (c)'yi 24'üncü Dönemde kurulan komisyondaki 4 partinin müşterek imzası bulunan taslak metinden aynen alınma o ifade, onu ben bilginiz olsun diye söylüyorum. Bu (2)'nci fıkrayı da tabii, kanun tekniği açısından başka bir yere kaydırmayı –uygunsa- doğru buluyorum ama buradaki ifadeyi... Başkanım, ben sizi teyit için söylüyorum: Yani bir milletvekiline nasıl davranması gerektiğini uzman bir kişiye sormak siyaset yapış ve siyasetin genel duruşuna aykırı olduğundan, bunu Meclis Başkanlığında oluşturulacak uzmanlardan görüş alma olarak değil de Başkanımın ifade ettiği gibi, oluşturulacak olan komisyonun belirlediği bir prensip çerçevesinde...

BAŞKAN – Uzman çalıştırabilir komisyon zaten.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani uzman olur, eski milletvekillerinden olur, şu olur, bu olur; onu komisyon kendi belirlemiş olsun ama siz bunu direkt kanuna “uzman” olarak yazdığınız zaman yani bir milletvekiline... Şu anlam çıkabilir, ben burada, bu kanunda başlangıçtan beri hep şurada duruyorum: Biz milletvekiliyiz, biz memur değiliz. “Dokunulmazlık” ifadesi yanlış anlaşılmasın, parlamenter sistemin bir gereği olarak dokunulmazlık vardır, yoksa milletvekiline suç işleme hakkı veren bir dokunulmazlık yoktur. Şimdi, siz milletvekiline dokunulmazlık veriyorsunuz parlamenter sistemin gereği olarak ama nasıl davranacağını bir memura sorduruyorsunuz. Burada bir çelişki var, bunu ifade etmek istiyorum. Bu sebeple, yine gizlilik olsun, yine muhakkak görüş alınsın ama bunu bu şekliyle kanuna yazmanın, bunun parlamenter sisteme ve Parlamenta doğru bir yaklaşım olmadığını düşünüyorum ve milletvekillerinin hiçbir zaman da memur olmaması gerektiğini düşünerek buna ben itiraz ettiğimi daha önce de ifade etmişim. Bu kanunun iktidar-muhalefet tüm milletvekilleri için çıkarılmış bir kanun olduğunun da nazara alınması gerektiğini ifade ediyorum. Bu sebeple...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Dokunulmazlık kaldırılabilir ya.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, şöyle: Belli ilkeleri karşılamak için koymamız gerekiyorsa kural olarak kaldıralım ama belli ilkeleri Avrupa Birliği çerçevesinde karşılamak için koymamız gerekiyorsa sistem yine olsun ama bunu bir uzmandan görüş alarak değil, komisyonun belirlediği şekliyle... Mesela komisyonun görevi olsun, komisyon bunu yine gizlilik içinde kendi takdiriyle belirlemiş olsun ama bunu kanuna detaylı yazdığımız zaman bu biraz... Çünkü biz öyle bir kanun yapıyoruz ki yirmi sene sonra, otuz sene sonra milletvekilleri kendileriyle ilgili bize “Kendilerini memura dönüştürmüşler.” demesinler. Ben bu sebeple buna itiraz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Keşke kanuna gerek olmasa, böyle komisyonlara gerek olmasa.

BAŞKAN – Bir: Yani bu (c) fıkrasını –şimdi orayı konuşuyoruz ya arkadaşlar- kaldırabiliriz, görüştür, düşünelim.

İki: Yani bir mutabakattan da bahsettiği için arkadaşımız, devamı yönünde, önceden de, bunu düşünerek eğer aynen bu maddemiz devam etsin dersek Sayın Emir'in de teklifini dikkate alıp her türlü ayrımcılık kelimesini buraya, bunları saydıktan sonra da... Hani kanunda tatad edip de daha sonra “gibi, her türlü” dediğimiz anda her türlü ayrımcılığı da...

MURAT EMİR (Ankara) – Bir de rengi çıkaralım Başkanım. “İrk” dedikten sonra “renk” deyince...

EROL DORA (Mardin) – Siyah olan insanlar için mümkün değil mi? “İrk” ama Alman ırkı da var.

BAŞKAN – Yani dediğiniz gibi... Sayın Emir'in şu düşüncesine ben de hak veriyorum: Yani saydığınız zaman bir şeyi sayılmayan... Mesela uygulamada en çok sıkıntı çekilen konulardan birisi yüz kızartıcı suçlar meselesinde -tabii, cezacı olduğum için hep aklıma onlar geliyor- sayar: “Rüşvet, zimmet, sahtekârlık gibi” der, şimdi, acaba o “gibi” den sonra... Hâlbuki ceza hukukunda kıyas dökümü yapılamaz. Bazı suçlar buraya girecek mi girmeyecek mi, değil mi? Burada ya saymamak gerekiyor; “Yüz kızartıcı suçlar” deyip suç ismi vermeden gitmek gerekiyor veyahut da sayılıyorsa tam sayıp hiçbir şey bırakmamak gerekiyor. Tabii, ceza hukuku biraz daha farklı bir alan da ama burada biz bu ikisinden birini yapabiliriz, yine, Komisyonumuz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Her türlü”yü nereye yazacağız Başkanım?

MURAT EMİR (Ankara) – Şu “renk”i çıkaralım da onun yerine yazalım.

BAŞKAN – Şimdi ya (c)'yi kaldıralım yani eğer şeyse, hiçbir şey yazmayalım ama yazacaksak burada “Zihinsel ve ruhsal engelliler.” dedikten sonra...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hiçbir şey yazmayalım isterseniz. Hiçbir şey yazmayalım yani zaten ayrımcılık yapılmaz yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, ırk dışında renk, biliyorsunuz, başka anlama geliyor artık, yazmayalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu, Birleşmiş Milletler, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi vesairelerde genelde geçen bir ibare biliyorsunuz, hiçbir şey yazmayalım o zaman.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 25

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bence yazmaya gerek de yok bunları da çünkü Anayasa’ımızda da ayrımcılık yasak, insan hakları sözleşmelerinde de birçok belgede geçiyor. Ayrımcılık suç zaten.

BAŞKAN – Suç zaten.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya, şimdi, eşcinselleri kapsar bu.

BAŞKAN – Zaten ilk teklifte...

Bu arada, kısa bir açıklama yapayım, kayıtlara geçsin diye, “Hükûmet tasarısı” gibi bir cümle çıktı daha önce, bu kanun teklifidir, yani tasarısı değil onu bir düzeltme olarak ifade edeyim arkadaşlar.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamamen çıkartalım, zaten şeyde de yok.

BAŞKAN – Teklifte yok.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teklifte de yok zaten.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, tamamen çıksın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İlk teklifteki gibi durabilir orası, evet.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Zaten cümle yanlış, “her türlü sebebiyle” diye bir cümle kurulabilir mi?

BAŞKAN – Eğer koyacak olursak tabii, oraya yeni bir düzenleme yapmak lazım da.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Hayır, orada yazımın şekli...

BAŞKAN – Yok, onu şimdi koyuyoruz daha.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O zaman (c)’yi çıkartalım, ilk teklife dönelim.

BAŞKAN – Sayın Emir Bey’in teklifi de... Sizin öneriniz bu mu?

MURAT EMİR (Ankara) – Ya “her türlü” diyelim ya da kaldıralım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tamamen çıkartalım, o olmasın yani.

BAŞKAN – Abdurrahman Bey, (c) konusunda, birtakım ihtilaflara sebep olmasın diye “dil, ırk, din” diye, bunu tamamen çıkartalım der arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten Anayasa’da da, birçok uluslararası sözleşmelerde de yasak ayrımcılık.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama o metinde var. Yalnız, bazı Avrupa Birliği ülkelerinde ayrımcılıktan kaçınılmasını gerektiren şeyler var.

BAŞKAN – Bir saniye, özür dilerim Sayın Emir.

Eğer mutabıksak o konuda... Zaten daha henüz Muhammet Emin Akbaşoğlu Bey’in değişiklik teklifi üzerinde konuşmuş oluyoruz bunları şu anda, teknik görüşme açısından. “(c) bendini buradan çıkaralım.” diyorsak, eğer teklif sahibi de...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir problem yok, çıkabilir. 4 tane partinin daha önce çalışmalarında üzerinde ittifak ettiği bir metin olması münasebetiyle buraya alınmıştı. Ancak değerli arkadaşlarımızın da teklifiyle bunun burada yer almaması daha uygun olur şeklinde zaten Anayasa’da, uluslararası sözleşmelerde ayrımcılık yasası söz konusu olduğu için bunun burada zikredilmemesi uygun olur şeklindeki kanaatleri de herhangi bir problem teşkil etmiyor bizim açımızdan, çıkabilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten eşitlik ilkesine de vurgu yapılabiliyor ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Onu tamamen çıkartalım o zaman.

BAŞKAN – O zaman benimsedik, (c)’yi çıkardık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ondan sonra teselsül ona göre yapılır o zaman.

BAŞKAN – Komisyonumuz gayet olumlu, düşüncelere saygılı, ortak kanaatlerle...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bunun burada yer almaması da müsavi o anlamda.

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, benim bir söz talebim olmuştu.

BAŞKAN – Öyle mi? Bununla mı ilgili, başka bir konuda mı talebiniz?

MURAT EMİR (Ankara) – Yani genel, bir iki eklemek istediğim şey var.

BAŞKAN – 3’le ilgiliyse verelim de değilse...

MURAT EMİR (Ankara) – 3’le ilgili.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, 3’le ilgili öncelikle bu Komisyonun... İşte biraz önce tartıştığımız konuyla ilgili görüşlerimi açıklamak istedim.

Şimdi, hemen hemen bütün Avrupa Birliği ülkelerinde de, Kanada’da da, Amerika’da da oluşturulacak komisyonun işi var. Dolayısıyla biz aslında burada ileriki maddelerde görevini sayarken, orada atlamışız, işi biraz müphem geçiyor. Dolayısıyla böyle bir kurulun etik konularda, neyin etik olup neyin etik olmadığı konusunda bu ilkeler doğrultusunda görüş bildirmesi ihtiyacı var. Bu kesin, bence bunun üzerinde çok bir tartışma olduğunu düşünüyorum.

Peki, bu mekanizma nasıl oluşturulacaktır? Yani “Avrupa Birliği bu mekanizmayı oluşturun.” diyor ama nasıl oluşturulacaktır? Ben size katılıyorum, yani burada bürokrasiden bir mekanizma oluşturulursa bunun ileride sorun yaratma olanağı, olasılığı, riski vardır. Ama zaten burada yapılması gereken, Komisyonun bu saydığımız etik ilkeler doğrultusunda görüş vermesi söz konusu olur. Zaten etik ilkeler doğrultusunda verilir kararlar, dolayısıyla kararlar verildikçe de orada bir müktesebat kendiliğinden oluşacaktır. Dolayısıyla burada bence böyle bir mekanizma kurulması şart. İlgili milletvekilinin başvurup bir tereddüde düştüğü zaman danışma olanağının

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 26

önünü açmak gerekir. Ama bunun da böyle bir komisyon vasıtasıyla değil yine TBMM Etik Komisyonu vasıtasıyla olmasının bir sakıncası yok. Zamanla zaten orada bir içtihat birliği oluşur, bence orada bir tartışma da oluşacağını düşünmüyorum.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, şöyle, ben Komisyona...

BAŞKAN – Bir saniye...

MURAT EMİR (Ankara) – Son bir örnek de vereyim de söz almışken: “Kişisel çıkarlar” dedik ya, oraya bir dönebilir misiniz, (e) bendi olabilir.

Şimdi, ben tekrar ilk takıldığım konuya döneyim, Komisyonumuz son derece uyumlu çalışıyor, verimli bir toplantı geçiriyoruz ama ben burada biraz takılmış durumdayım, fark etmişsinizdir.

Şimdi, “Kişisel çıkarlarıyla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” deniyor ve ifade şu, deniyor ki: “Bu, sizin bu tereddütlerinizi ortadan kaldırır bir maddedir.” Ben yine kendi örneğim üzerinden devam edeyim: Kişinin, milletvekilinin o yasama faaliyeti sırasında vereceği kararda zaten iyi niyetli olduğunu varsayarız değil mi, kötü niyet değil, aslolan hüsnüniyettir, dolayısıyla zaten genel yararı düşüneneğini varsayarız. Burada bahsedilen, milletvekilinin genel yararı düşünmeyeceği değil, oradaki verdiği kararda kendi çıkarının da olup olmadığının bildirilmesidir. Dolayısıyla bu (e) bendi bizim amacımızı asla karşılamamaktadır.

Somut örneği veriyorum: Kişinin 1 trilyon SGK’ya borcu vardır, SGK borçlarının ötelenmesinde kamu yararı vardır, bakın, kamu yararı da vardır ve o milletvekili de gerçekten hüsnüniyetle o borçların ertelenmesi için elini kaldırır. Ama burada bahsettiğimiz şey, bu durumda bile bu kişinin borcunun olduğunun ve bu maddede kişisel, yakın -sayın vekilimin de ifade ettiği gibi- ve güncel bir çıkarının olduğunun kamuoyu tarafından bilinmesidir. Dolayısıyla amaç budur, beklenen budur.

Bakın, ayrıntılarıyla saydım, tekrar okumaya gerek görmüyorum, Kanada’da, Almanya’da, İngiltere’de, Amerika’da hepsinde ayrıntılarıyla var, biz bunu yapmazsak eksik bir yasa çıkartmış olacağız. Yani “Burada kamu yararına uygun hareket ettim.” Elbette. Her milletvekilinin ben her kanuna verdiği katkıda kamu yararını öncelemediğine inanırım. Aksini düşünmem için bir sebep olmadığı sürece, açık bir sebep olmadığı sürece öyle düşünmemiz gerekir. Dolayısıyla (e) bendi bizim muradımıza bizi ulaştırmıyor.

Takdirinize sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Bakın, burada bu Komisyon...

BAŞKAN – Döğmeye basarsanız Sayın Yıldız.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yok, genel, sadece hukuki olarak.

Bir mahkemede reddi hâkim istediğinizde bunu kamuoyuna bildirmiyorsunuz ki, mahkeme başkanına bildiriyorsunuz. Burada vekille Meclis Başkanlığı arasındaki bir ilişkiden bahsediyoruz. Daha önce de ifade ettim, burada unvanını kullanarak...

BAŞKAN – Haydar Bey, isterseniz açın, kayda girsin.

Açıyorum mikrofonunuzu, buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Bu maddede bahsedilen, kamu yararıyla kişisel bir çıkar, kendisinin, yakınlarının ve üçüncü şahısların bununla ilgili bir çatışma olduğunda genel yararı gözetirler, buradaki şey bu. Ama bu maddenin başına baktığınız zaman, tekrar ifade ediyorum, sizin bahsettiğiniz gibi yasama faaliyetini yaparken değil, yasama faaliyetini yaptığında zaten onu beyan edecek diyor, sizin verdiğiniz örnekten, böyle bir menfaati olduğunu Meclis Başkanlığına beyan ediyor, “Evet, böyle bir kanun gündeme geldi ama benim bundan bir menfaatim var ey Meclis.” diye zaten bildiriyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, 3’üncü madde üzerindeki müzakerelerden sonra 2’yi ve 3’ü birlikte değerlendirelim diye...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Başkanım, ben hiç konuşmadım 3’üncü maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Söz istediğinizi fark etmedim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yok, sabırla bekledim. Kısacık bir değerlendirme yapayım.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Emir grubun sözcüsü gibi devamlı...

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok öyle bir şey.

BAŞKAN – Buyurun lütfen Muharrem Erkek Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, bu çıkar çatışmasıyla ilgili çok kısa bir şey okuyacağım burada. Önemli, bize dağıtılan dokümanlar içerisinde kodlarla ilgili değerlendirmelerde, şöyle diyor: “Avrupa Parlamentosu davranış kodu genel olarak yasaklayıcı veya kısıtlayıcı önlemler içermeyen, buna karşılık şeffaflığı ve açıklığı ön plana çıkaran bir metindir. Dolayısıyla da kod çıkar çatışmasını yasaklamamakta, sadece çatışma durumunun hızlı ve şeffaf bir şekilde açığa vurulmasını talep etmektedir.” Yani bir çıkar çatışması varsa bunu şeffaf bir şekilde milletvekili açığa vuracak, ki şeffaflık işte bu açıdan önemli dürüstlük, şeffaflık ve siyasete olan saygı, güven böyle artar. Hatta kod çıkar çatışmasını şöyle tanımlamış, bir cümleyle, güzel bir tanım... Yani çıkar çatışmasını tanımlamakta bence de –Sayın Emir’e katılıyorum- fayda var. Şöyle diyor: “Parlamento üyesinin üye olarak görevlerini yerine getirmesini uygunsuz bir şekilde etkileyebilecek kişisel menfaatlere sahip olması durumunda çıkar çatışması vardır.” Bir cümleyle yapılmış güzel de bir tanım. Zaten tereddüt hâlinde milletvekili danışma komisyonu tavsiyesine başvurulabiliyor, çözülemezse Meclis Başkanına bilgi veriliyor. Burada amaç zaten şeffaflık, bunun açığa çıkması, böyle bir çatışma varsa. Bunu vurgulamak istedim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 27

Bence de teklif edildiği şekilde kalmalı 3'üncü maddenin 1'inci fıkrasının (a) bendi. Yani "haksız maddi menfaat" dersek yasanın amacına ve ruhuna uygun hareket etmemiş oluruz. Haksız kazanç elde etmek... Maddi menfaat zaten suç. Bir de burada "davranış" diyor zaten. Yani bir milletvekili, sıfatını kullanarak, konumunu kullanarak, evet, kendisine, yakınlarına menfaat temin etmemeli, etik değil. Onun için bence teklif... Bir de "yakınlarına" derken 2'nci derece yakınlarına bir şey koymak gerekir mi, gerekmez mi; onu takdire bırakıyorum. Çünkü "yakınlarına" derken hangi yakınlarına? Yani 1'inci derece yakınlarına mı, 2'nci derece yakınlarına mı?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tüm yakınlarına, "3'üncü kişi" dediği için.

BAŞKAN – 3'üncüyü de kapsıyor hatta.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Kapsıyorsa tamam ama orada ayrı ayrı vurgulanmış da "yakınlarına ve 3'üncü kişiler" diye, o yüzden söyledim. Ayrı ayrı vurgulanmış çünkü. O zaman "kendisine veya 3'üncü kişilere" demesi lazım yani hepsini kapsayacaksa.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – "Yakın" kavramını Mecelle şöyle tarif eder...

BAŞKAN – Şu Mecelle'yi kayda geçirseydin, mikrofonu açmadım çünkü.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Kan ve sıhri hısımları giriyor mu, girmiyor mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – "3'üncü kişi" dediği için hepsi girmiş oluyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İşte, yakınlarını da ayrıca söylemiş yani onun için tereddüt var. "Yakınlarına" demese...

BAŞKAN – Muharrem Bey'in itirazı, "haksız" demeyelim. Burada haksız maddi...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Kesinlikle, "menfaat" olarak...

BAŞKAN – "İlk geldiği şekliyle 'menfaat' devam etsin." diyorsunuz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Etik konuşuyorsak... Çünkü zaten diğeri, haksız kazanç elde etmek, bana göre hukuka aykırı bir eylemdir.

Muğlak ifadeler var, "özen gösterirler" yerine "olurlar" demek lazım.

BAŞKAN – Evet, o ekranda da görülüyor herhâlde, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun da –sözünüzü kestim gibi oldu ama sizi teyit için söylüyorum- "açık, şeffaf, erişilebilir olurlar..."

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tabii, daha uygun.

BAŞKAN – Onu sağ tarafa alabiliriz arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çünkü "özen gösterirler" son derece muğlak bir ifade. Biz de "olurlar" olması gerektiğini vurguluyoruz.

BAŞKAN – "Açık, şeffaf ve erişilebilir..." Onu o zaman birleştirmeye gayret gösterelim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Birleştirmek sorun da değil yani metin... Mesela "dikkat ederler" yerine de "uygun hareket ederler" veya "uygun hareket etmek zorundadırlar" veya "uygun hareket ederler..." Şimdi, dikkat etmek...

MURAT EMİR (Ankara) – Mesela (ç)'de de "kullanırlar" demeleri lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Dikkat etmek de gerçekten muğlak bir kavram. Etik konuştuğumuz için, kamuoyuna da bu saygınlığı, güvenilirliği vermek için...

BAŞKAN – (f) fıkrası mı Muharrem Bey?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Evet, (f) fıkrası "dikkat ederler" yerine "Açıklık ve şeffaflık ilkesine uygun hareket ederler." gibi...

BAŞKAN – O AB Uyum Komisyonundan da öyle gelmiş, bakın ekranda sarıyla çizili olan yer var ya, sizin teklifiniz gibi gelmiş oradan da.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Evet, peki, "Uygun hareket etmek zorundadırlar."

Benim şimdilik vurgulayacaklarım bu kadar.

Onun dışında bir şeyi de vurgulamak istiyorum, söylendi ama: Bu yasanın içerisinde o yok, siyasetin finansmanı gerçekten çok önemli bir şey. Aslında etiğin, her şeyin ruhu orada. Yani seçimlerde adayların seçim harcamaları, partilerin harcamaları, siyaset, siyaset-medya-ticaret ilişkileri; aslında bunlar etikle çok bağlantılı şeyler.

BAŞKAN – Aslında özellikle siyasi etik kanunu olarak gündemde olsaydı belki, bunların, o sizin 2'nci fıkrada itiraz ettiğiniz konular gibi...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İşte, milletvekillerini de bir yerde ilgilendiriyor ama bunlar başka, metinde yazmışız da bence etik davranış ilkelerini... Bu yönden de bizim yasaya bir muhalefetimiz var aslında. Bunların da eklenmesi lazım diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Kayıtlara geçmiştir efendim.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başkanım, Mecelle'yi kayda geçirelim diye arkadaşlar ısrar ediyorlar.

BAŞKAN – Peki, Haydar Ali Bey, buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başkanım, "yakın" kavramının açıklanması konusunda bir talep oldu, Komisyon en azından bunu bilsin diye söylüyorum. Mecelle'de "yakın" tanımı şöyle ifade edilmiştir: "Bir kimsenin meserretiyle mesrur, elemiyle müteellim olduğu kimseler o kişinin yakınlarıdır." Yani üzüntüsünü ve kederini paylaştığı kimseler o kişinin yakınlarıdır. Kayda geçmesi bakımından ifade etmiş olalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 28

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz. Yani illa kan bağı, sıhri hısımlar falan değil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Özür diliyorum, sözüm bitmemişti.

Bakın, (c)'de de “Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacına uygun olarak kullanmaya özen gösterirler.” diyor, “amacına uygun olarak kullanırlar.” demek lazım. Yani “özen göstermek” çok muğlak bir kavram.

MURAT EMİR (Ankara) – Kelimeleri de azaltıyoruz ya hani.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hem daha kısalmış oluyor hem de daha net oluyor bence etik açısından.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu konuda ben de kısa bir söz...

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım mı: Saatimiz bir buçuğu geçti, ikiye yirmi var arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İki Genel Kurula katılmamız gerekiyor tabii.

BAŞKAN – Genel Kurul ikide.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani “özen gösterirler”i ve “dikkat ederler”i çıkartıp -AB Uyum Komisyonunda da buna olumlu bakıldı- düzeltmekte fayda var, hem netleşiyor hem de kısalıyor. Mesela (c) bendinde “kullanmaya özen gösterirler” diyor, “uygun kullanırlar” yani bunun zaten öyle olması lazım.

BAŞKAN – Bu teklifleri de dikkate alacak şekilde, ara verdiğimizde diktelerde bir bütünlük için o metni yazıp tekrar metni burada şeye sunalım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten Başkan Vekilimiz kısmen düzeltmiş.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir açıklama...

BAŞKAN – Söz vereceğim de, özür dilerim, hem ikide Meclisin açılışı var... Bir iki saatlik ara verelim, Meclis açılışında bulunup... Gündem dışı konuşmanız da var herhâlde.

EROL DORA (Mardin) – Benim var evet.

BAŞKAN – Ondan sonra zaten hem yemek ve hem öğle arası...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gensoru görüşmesi olacağı için...

MURAT EMİR (Ankara) – Bence bugün gensoruya katılmamızda büyük yarar var Başkanım.

BAŞKAN – Ama buna da devam edelim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bugün gensoru olacağı için...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Gerektiğinde oylamalara gider geliriz. Bunu bitirelim başlamışken.

BAŞKAN – Zaten üst komisyon karar aldı, üç günde mecbur bitecek ama şöyle bir durum var: Bu gensorular da geldiği için... Ayrıca burada yine partilerimizin de sadece HDP hariç destek verdiği bir Anayasa değişikliği teklifi gündemde biliyorsunuz, perşembe gün için de herhâlde ona gün verildi.

MURAT EMİR (Ankara) – Acelemiz yok Sayın Başkanım, biz “Acele işe şeytan karışır.” diyoruz.

BAŞKAN – Dediniz ya, işte 72'nin içinde bu da vardı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yüzde yüz biz bunu zaten üç günde bitireceğiz yani pazartesi, salı, çarşamba, vaktimiz var.

BAŞKAN – Muharrem Bey, bitiririz bunu bugün biz.

Şimdi, 3'ü görüşmek üzere 2'yi ertelemiştik. 2'yi oylamak üzere ekrana bir getirelim arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama 3'te o düzeltmeleri yapalım yani.

BAŞKAN – Şimdi 2'nci maddeyi ekranda görüyorsunuz. Müzakereler sonunda gelinen noktada tanımlarla ilgili madde. “Tekniği açısından ‘kısaltmalar’ı koymayalım.” dedi teknik ekip. Çok da esasını etkilemiyor arkadaşlar.

“Tanımlar

Bu Kanunda geçen

Komisyon: Türkiye Büyük Millet Medisi üyeliği Etik Komisyonu

b) Kurul: Türkiye Büyük Millet Medisinde temsil edilen siyasi parti grupları bünyesinde oluşturulan siyasi parti grup etik kurullarını

c) TBMM: Türkiye Büyük Millet Medisini

d) Türkiye Büyük Millet Medisi Üyesi: Mevcut yasama dönemi içinde milletvekili sıfatını haiz olanları ifade eder.” diyoruz.

Bu hâliyle oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Oy birliğiyle mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Efendim, biz eksik bulduğumuz için yani “çakar çatışması” tanımının da yapılması...

BAŞKAN – Peki, oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Nasıl olsa CHP'li arkadaşlarımız her şeyde muhalif kalıyorlar. İşin daha iyi ilerlemesi için biz teklifimizi sunalım, muhalefet etsinler, devam edelim çünkü biz teklifi sağlamaya çalışıyoruz ama oylamada yine muhalif kalıyorlar kayıtlara geçsin diye. Biz o zaman devam edelim çünkü ilerlemiyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, biz tanımlamada bir eksiklik var diye, yoksa...

BAŞKAN – Şimdi, 3'ü de...

MURAT EMİR (Ankara) – Arkadaşımızın bu yaklaşımı hiç uygun bir yaklaşım değil.

BAŞKAN – Arkadaşlar, 3'ü de görüştüğümüz şekliyle bir ekrana çıkaralım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 29

MURAT EMİR (Ankara) – Bu Komisyon çalışacaksa böyle çalışacak. Bakın, çok önemli bir yanlış yapılıyor değerli arkadaşım. Yani, burada, biz, bu alt komisyon çalışmasını bir şekliyle sizin en son noktada söylediğiniz şeye muvafakat verelim diye yapmıyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Doğru, veriyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu kanunu düzeltmek için yapıyoruz ve de katkı verdiğimizizi de düşünüyoruz. Ama eğer vermediğimizi düşünüyorsanız...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama kendi teklif ettiğinize kabul oyu vermiyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama vermiyoruz, çıkar çatışması var, ısrarla anlattım ben size. Ama yapmayın, ne olur?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bakın, bazı kanunlarda hediyein bile tanımını yapmışlar. Detaya girmiyorum. Çıkar çatışması önemli bir kavram olduğu için tanımlayalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, Sayın Başkanım, bir açıklamada bulunmak istiyorum ama...

BAŞKAN – Şimdi Sayın Akbaşıoğlu bir açıklama yapacak.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, Genel Kurulda benim konuşmam var.

BAŞKAN – 3'üncü maddeyi oylasak mı? 4'ü devam ederiz, 4'üncü maddeye gelmiş oluruz. O zaman, iki ihtimalimiz var. Burada ara vereceğiz çünkü...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir açıklama yapalım, ondan sonra ara verelim isterseniz. Hemen, kısa bir açıklama.

BAŞKAN – Sayın Akbaşıoğlu'na söz vermişim zaten ben.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; şimdi, tabii, bazı noktalarda hep aynı şeyleri...

MURAT EMİR (Ankara) – Buradan Genel Kurula geçmemiz lazım. Oylama var, bizim için önemli.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kısaca bir açıklama yapıp toparlayıp bitireceğiz.

BAŞKAN – Çok kısa olursa Sayın Akbaşıoğlu, siz de...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, değerli arkadaşlar, iki konuda hep aynı şeyleri söyledik ama birbiriyle bazen, 2'nci madde, 3'üncü madde ve 4'üncü maddeyi beraber değerlendirdiğimizde farklı bir tablo ortaya çıktı. Birbiriyle ilişkili olması münasebetiyle bu doğal ama şimdi 3'üncü maddeyle ilgili değerlendirme yapıyoruz, 4'üncü maddeye atıf yapıyoruz. 4'üncü maddede aslında 3'üncü maddeyle ilgili istediğimiz şeyler yazılı olduğu hâlde onu zikretmiyoruz, e, 2'nci maddeye bir tanım getirmek istiyoruz ama 3'üncü maddede aslında tanım da yapmış oluyoruz.

Şunu söylemek isterim kayda girmesi açısından: Şu teklifte biraz evvel 1, 2, 3'üncü maddelere ilişkin getirilen tekliflerin hepsi ve kanunun tamamı biraz evvel değerli üyelerimizin ifade ettiği Avrupa Birliği normlarına, Parlamento görüşlerine, GRECO ilkelerine tamamen uygun ve onların her bir maddesini karşılayacak şekilde hazırlanmış bir metindir. Ama birisi 1'inci maddededir, birisi 3'üncü maddededir, birisi 5'inci maddededir. Bu gerçekliği bir kere kabul etmemiz lazım, bu tespiti yapmamız lazım ve sanki, yani, burada biz, bizim Komisyon üyelerimiz, AK PARTİ Komisyon üyeleri, hani, şeffaflığa veya işte, menfaat sağlamaya ilişkin farklı düşünüyoruz gibi bir yaklaşıma da girmek gerekiyor. Dolayısıyla, burada, arkadaşlar, 3'üncü maddede biz tanımı ortaya koyuyoruz, biraz evvel zikredilen metinlerden hareketle, sizin zikrettiğiniz metni biz 3'üncü maddenin (e) bendine yerleştirmişiz ve diyoruz ki: "Kişisel çıkarlarıyla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda bütün milletvekilleri genel yarara uygun hareket ederler." Bunun aksi iddia edilebilir mi? Bu 3'üncü maddenin (e) bendinde düzenlenmiş. Ama 4'üncü maddede de "Eğer bir yasama faaliyetinde kendini ilgilendiren bir boyut varsa milletvekili bunu mutlaka beyan eder." diyoruz. Dolayısıyla 2, 3 ve 4'üncü maddelerin tamamını birlikte değerlendirdiğimizde, biraz evvel ifade edilen, ileri sürülen bütün hususların aynıyla karşılandığını görüyoruz. Dolayısıyla, burada aslında ifade edilen, arzu edilen beyanlar burada yer aldığı hâlde ihtilaf olmasının ve oy birliğiyle bu maddelerin geçmemesinin ben hâlâ hakikaten anlamını kavrayabilmiş değilim. Onu zikretmek istiyorum.

İkinci olarak da şunu ifade edeyim...

BAŞKAN – Toparlarsak...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – "Özen göstermek" kelimeleri aslında edebiyat ve Türkçe olarak bakıldığında, aslında, özen göstermek, çok daha fazla dikkatli davranmak demek. Olabilir, "Olurlar." diyebiliriz, "bulurlar." diyebiliriz, "şöyle yaparlar." diyebiliriz. Ama "özen göstermek" aslında var ya, üzerine titremek, daha fazla ona ihtimam göstermek demek. Burada yüklenilen anlam önemli. Dolayısıyla, buradaki kanunlar lafzıyla ve ruhuyla meridirler, yürürlükte dirler. Bu maksadı da ifade etmeye yönelik bir metin olduğu cihetle lütfen bu konudaki konsensüsle uzlaşarak bir sonuca gitmemizin ben daha faydalı olacağı kanaatimi ifade ediyorum. Çünkü sizin taleplerinizin aynen 2, 3 ve 4'ü beraber düşündüğümüzde karşılandığını görmemiz gerekiyor diye kanaatimi söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir şey söyleyeceğim. "Kişisel çıkar ile genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yararı uygular." demek "çıkara" tanımlamak değil ki. Burada bir tanım yok.

BAŞKAN – Muharrem Bey, teşekkür ettim.

MURAT EMİR (Ankara) – Böyle bir maddeyi yazmışsınız kendi aranızda, ondan sonra diyorsunuz ki: "Bu maddeyle hepsi bütünleşecek." Önceden verin de biz de çalışalım, değil mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 30

BAŞKAN – Sayın Emir...

Şimdi bütün Komisyonumuza şunu ifade edeyim: Şimdi, yazılı teklifi olan arkadaşlar...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bu bizim kendi parti içi çalışmamız. Biz oturduk, çalıştık çünkü.

BAŞKAN – Efendim, bir saniye müsaade eder misiniz?

Tabii ki parti grupları hazırlık yapabilir. Şimdi, yapılan hazırlıkları arkadaşlarımız teknik heyete, daha hızlı gidebilmek ve ekranda görüntülemek için, yazılı tekliflerimiz varsa bunları şimdi arada uzmanlarımıza verelim, ekranda hemen gösterim yapıp üzerinde konuşmak için mesafe alalım. Yazılı olarak sunmalarını rica ediyoruz.

Saat 15.30’da toplanmak üzere...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim ama gensoru görüşmelerini takip etmemiz çok önemli. Yarına erteleyelim, yarın sabah toplanalım, çalışalım.

BAŞKAN – Efendim, 15.30’da toplanmak üzere ara veriyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kayda geçsin diye, ben yanlış anlamadım değil mi, siz şunu söylüyorsunuz: “Bu yasa taslağı hepimize geldi, üzerinde herkes kendince bakmıştır, okumuştur, çalışmıştır. Yani bu konuda bir çalışması, yazılı çalışması olan varsa arada verelim.” diyorsanız...

BAŞKAN – Arada uzmanlara verilsin, hazır olsun ki görelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sonra metin üzerinden, yani “Filan arkadaşın taslağı şöyle, önerisi böyle.” diye. O zaman daha rahat gideriz, doğru.

BAŞKAN – Evet, yazılı olarak sunsun arkadaşlar böylece üzerinde tartışalım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam. Biz sunalım Başkanım yazılı olarak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kaldığımız yerden devam etmek üzere saat 15.30’da buradayız arkadaşlar, şimdilik kapatıyorum.

Kapanma Saati: 13.47

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 31

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.36

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, çok değerli katılımcılar; Türkiye Büyük Millet Medisi Anayasa Komisyonu Alt Komisyonunun Üçüncü Oturumunu Siyasi Etik Kanunu'nu görüşmek üzere açıyorum.

Yeterli çoğunluğumuz vardır.

Bir önceki oturumda 1'inci ve 2'nci maddeleri kabul ettik, 3'üncü madde üzerinde de görüşmeler yapıldı. Uzman arkadaşlarımız konuşulanları yazıya dönüştürüp son kontrolden sonra oylama aşamasına gel miştik.

Şimdi, 3'üncü madde Etik Davranış İlkeleri. Biz şimdi, birinci oturumda karşılaştığımız sıkıntılar olmasın diye arkadaşlarımızın kendi arasında yaptığı çalışmalarla ilgili de bir Sayın Akbaşıoğlu'nun hazırladığı var, bir de... Ama, bunları bir araya getirip de ekranda değerlendirme bakımından görüşlerinize sunmuş oluyoruz ki üzerinde değerlendirme yapılsın.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun özellikle oy birliğiyle kabul etmiş olduğu hususları zorunlu olmamakla birlikte dikkate alalım burada düşüncesindeyiz. Bunu da yine Komisyonun takdirlerine sunmak üzere...

MURAT EMİR (Ankara) – Hangileridir onlar Başkanım?

BAŞKAN – 3 tane, oy birliğiyle, önerileri var ama aynı maddede değil, bir sonraki maddede gelecek onlar. 3'üncü maddede sadece (ç) ve (f) bentleri var.

3'üncü maddeyi bu hâliyle okuyorum:

“Etik Davranış ilkeleri

TBMM üyeleri görevlerini yerine getirirken;

a) TBMM üyesi sıfatını kullanarak kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere haksız menfaat sağlamaya yönelik davranışlarda bulunamazlar.

b) Adalet, eşitlik, dürüstlük ve objektiflik ilkelerini gözetirler.

c) Açık, şeffaf ve erişilebilir olurlar.”

Özellikle arkadaşlarımızın eleştiri ve tekliflerini dikkate alarak bunu da değiştirmiş oluyoruz yazarken, dikkatlerinize sunayım.

“ç) Hesap verebilirliği ve genel yararı gözetirler.

d) Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacına uygun olarak kullanmaya özen gösterirler.

e) Kişisel çıkarlarıyla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.

f) Yasama faaliyetlerini etkilemek amacıyla, kendileri nezdinde yapılan girişimler hususunda açıklık ve şeffaflığa uygun hareket etmek zorundadırlar.”

Bu da yine eleştiriler ve...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “...şeffaflığa uygun hareket ederler.” olsa daha uygun olacak. Hep öyle gidiyor, “...ederler.”, “...gözetirler.”, “...özen gösterirler.” diye.

BAŞKAN – Değiştirebiliriz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Olabilir, “...uygun hareket ederler.”, doğru.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, genele daha uygunluk açısından.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Doğru, retorik açısından daha doğru bence de, evet.

BAŞKAN – Peki, Muharrem Bey'in söylediği şekilde yapalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “...şeffaflığa uygun hareket ederler.”

BAŞKAN – “...ederler.”, evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O da zorunluluk ifade ediyor zaten, evet.

BAŞKAN – “...ederler.”, tabii hukuki tabirde o da öyle.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet.

BAŞKAN – Yine az önce görüştüğümüz, birlikte mütalaa ettiğimiz (2)'nci fıkrayı da 7'nci maddenin son iki fıkrası olarak oraya taşıdık arkadaşlar. 7'nci maddenin (5)'inci fıkrasının (d) ve (e) bentlerine (2)'nci fıkrayı taşımış olduk.

Burada ara vermeden önce ifade etmiştik “Bu konuda görüştüklerimiz, müzakere ettiklerimiz dışında yazılı olarak başka bir öneri var mı?” diye, başka bir öneri de gelmedi.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben bir söz almak istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Bu hâliyle oylamaya sunmadan bir söz istendi.

Buyurun Murat Emir Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; şimdi, öğle tatili verilmeden önce yapılan en son konuşma dolayısıyla bir iki noktanın altını çizme ihtiyacı duyuyorum. Sayın vekilimin konuşmasından şöyle bir anlayış ortaya çıktı: “Bakın, biz burada sizi böyle dinliyoruz, aslında dinlemeyebiliriz de.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, hayır, öyle bir şey demedim.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 32

MURAT EMİR (Ankara) – Neyse... “Biz sizi dinliyoruz. Dolayısıyla, bizim sizi dinliyor olmamız...” Tabii, bu söylenmedi ama biz bundan sanki lütuf algısı hissettik açık söyleyeyim. “Dolayısıyla, madem ki, biz sizi dinliyoruz, sizin de bizim bu yasa teklifimize, yasa önerimize bir şekliyle onay vermeniz gerekiyor. Çünkü biz o kadar demokrasiyiz ki buradan oy birliğiyle çıkarılmasına özen gösteriyoruz.” dendi. Sayın vekilimin de konuşmasının özü oydu, bu tavrı doğru bulmuyoruz. Yani, burada, bakın “üç buçuk” dediniz yine geldik, gece dersiniz gece de buradayız, üç günde bu istediğiniz kadar konuşulur. Dolayısıyla, biz, bizim önerilerimize bir adım atılmasını da bekliyoruz açıkçası. Yani, bu gerçekten siyasi bir alan değil; bir yönüyle siyaset var ama büyük oranda siyaset dışı bir alanı düzenliyoruz. Dolayısıyla, bu alanı düzenlerken muhalefetin, hatta teknisyenlerin... Bakın, özellikle teknik konularda bilim adamlarının, bakanlıkların görüşlerini neredeyse hiç almıyoruz, bunların alınması çok değerli.

BAŞKAN – Dikkat ederseniz aldık, şimdi de bir söz isteme var, ekranda görüyorum, sizden sonra vereceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Dolayısıyla, burada ben o son konuşmayı -açık söyleyeyim- talihsizlik olarak değerlendiriyorum.

Bir de şöyle bir ifade oldu. Tabii, hemen sıcaklığı sıcaklığına sizleri daha fazla aç bırakmamak adına -çünkü şeker düşmesinden ben de korkarım- fazla söz almadık. Yani, aynı kelimelerle belki cevap veremeyeceğim ama şöyle bir şey de anlaşıldı: “İşte Avrupa Birliği normları böyledir, Avrupa Birliği normları zaten kuralları koymuştur, biz de ona harfiyen uygun bir çalışma yaptık.” deniyor. Hatta çalışma öyle bir ileri götürülmüş ki mesela biz 3’ü konuşurken “Yahu siz bunu boşuna konuşuyorsunuz çünkü biz bunu 4’te, 5’de zaten yaptık, bekleyin.” gibi bir yaklaşım var, bu da yanlış. Çünkü sizin o 4’üncü madde doğru bile olsa siz çalışmışsınız biz bilmiyoruz. Yani, bilmediğimiz bir şeyi önceden konuşmamız doğru değil. Yani, her ne kadar çoğunluğu olan Komisyon olsanız da, Hükümet olsanız da “Taslağı biz yaptık, hepsi zaten birden değerlendirilince doğru bir şey çıkacak.” yaklaşımı da doğru değil. Yani, bunu da baştan koyalım. Yani, dolayısıyla, 3’ü konuşuyorken 3’ü konuşacağız ve 3 doğru; 3’ü konuşurken “4’te, bizim hazırlığımızda o zaten var.” denirse, bu da yanlış olur. Çünkü sonuçta biz bu yasa tasarısını konuşuyoruz. Eğer bunu bu hâlde siz de beğenmiyorsanız bunu da geri çekin, son hâlini getirin, biz onun üzerinde tekrar çalışalım, gelelim. Yani, değil mi? Doğrusu, ben yöntem olarak bu yöntemi doğru bulmuyorum.

Şimdi, maddeyle ilgili ayrıntılara tekrar gelirsek, bu “haksız menfaat” meselesi son derece büyük bir hata. Ben burada teknisyenlerin, bakanlık yetkililerinin, bilim adamlarının da bu konuda görüş vermelerini talep ediyorum. Yani “haksız menfaat” dediğiniz anda zaten bu maddenin içini boşaltmış oluyorsunuz.

Onun ötesinde, biraz önce ben ayrıntılarıyla söyledim. Mesela, bildirmeden bahsediyoruz, bildirimden bahsediyoruz, “Avrupa Birliği normları” dediniz siz. Avrupa Birliği normlarını açıkça söyledim, bazı ülkelerde -yani, isimlerini de tekrar sayabilirim isterseniz- bir kısmında diyor ki “Oylamaya katılamaz.”, bir kısmında diyor ki “Genel Kurula katılamaz.”, bir kısmında diyor ki “Açıkça ifade ettikten sonra yapar bu işleri.” E, nerede Avrupa Birliği normları? Nerede kaldı? Şimdi, bunu bir şekliyle tartışıp bir noktaya getirmeyeceksek burada bizim konuşmamızın da gerçekten çok bir anlamı kalmıyor. Dolayısıyla, bunlara rağmen “Hem de biz sizi dinliyoruz, bir de gelip niye bizimle oy birliği yapmadınız?” demek ayrıca bir haksızlık oluyor.

BAŞKAN – Yok, öyle bir...

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, ben tekrar devam edeyim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben söz almak istiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii, tabii.

Bakınız, ben size ilgili maddede yani bizce olması gereken... Mesela, liyakat. Yani adam kayırma, nepotizme karşı çıkma. Etik ilkeleri sayıyoruz değerli arkadaşlarım. Şimdi, bakın, sıralı saydık, diğerlerini de saymak zorundayız; onları saymazsak eğer onları etik davranış içerisinde görüyoruz demektir. Bunun orada olması gerekiyor. Yine, aynı şekilde, ayrımcılık yapmama bir yönüyle var burada. Mesela, gizli belgeler. Gizli bilgilere ulaşılmış, bu gizli belgeleri dışarı vurmak etik sayılabilir mi? Yani, biz etik değerleri sayıyorken bunu buraya yazmaktan niye imtina ediyoruz? İşte, Avrupa Birliği normlarında var, bütün kayıtlarda var, tek tek gösterebilirim istiyorsanız. Bunları yazmamız gerekiyor. Mesela, hiçbir siyasi tarafı yok bunun. Bir milletvekili yasama faaliyeti sırasında veya bir komisyon faaliyeti sırasında bir gizli belgeye ulaştı ve gizli kalması gereken bir veriyi, bunu kullanıyor, buna herhâlde herkes rahatsız olur, kimse bunu etik bulmaz. Bunu yazmamızın ne sakıncası var buraya?

BAŞKAN – Şimdi, buyurun, bitirin de...

MURAT EMİR (Ankara) – Aynı şekilde, üyelik sonrası çalışma koşullarına dönük...

Yani, demek istediğim, burada, biz, bu tip üstünde durduğumuz noktaların en azından olumlu bir yaklaşımla ve tabii tartışılarak -illa bizim dediğimiz gibi olsun iddiamız yok- bir şekliyle özellikle bu etik davranış ilkelerinin arasına yerleştirilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben satışmadan dolayı bir cevap vermek istiyorum.

BAŞKAN – Tabii ki söz vereceğim, sadece...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben önce cevap vereyim çünkü araya başka bir konu girerse konu...

BAŞKAN – Size mi satışma oldu?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Evet.

BAŞKAN – Peki.

Abdurrahman Öz Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İki dakika.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – İki dakika, evet.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 33

Değerli arkadaşlar, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben konuşmamın başlangıcında, sabah konuşmamın başlangıcında parlamenter sistemi önemseyeceğimizi, yapılan bu yasanın sonucunda etiğe aykırı bir davranış olduğunda ceza verilmesinin parlamenter sisteme ve bu Parlamentaoya saygısızlık olacağını belirterek ve Parlatentonun milletvekillerinin hareket kabiliyetini sınırlayacağını ifade ederek parlamenter sisteme ve bir milletvekiline ne kadar saygı duyduğumu başlangıçta mantık olarak ortaya koymuş bir milletvekili olarak burada duruyorum.

Biraz önce benim itiraz ettiğim konu, haddizatında, tabii, nihayetinde ayrı ayrı partilerden arkadaşlar ve hiçbirimiz bir şekilde uzlaşmak zorunda da değiliz, herkes görüşünü söyler, bazen biz de muhalif kalabiliriz, muhalif kalan görüşünü bildirir. Biz bu manada partilere, milletvekillerine, arkadaşlarımızın şahsına kesinlikle karşı bir duruşumuz olmaz ama biz maddeyi yazarken burada nihayetinde bizler AK PARTİ milletvekilleri olarak dersimize çalıştık, geldik. Yani, bize sunulan metne rağmen... Çünkü hepimiz aynı zamanda hukukçuyuz, avukatız ve parlamenteriz, milletvekiliyiz. Bu sebeple hazırlanmış olan metinde gördüğümüz bir kısım eksiklikleri çalışarak geldiğimiz için bu çerçevede yeni sunulan maddelere karşı görüşlerimizi belirttik, siz de burada görüşlerinizi belirtmiş olmanıza rağmen ve bu görüşlerinizi de maddeye işlemiş olmamıza rağmen ve nihayetinde de "Kabul edenler... Etmeyenler..." dediğinde ve kabul etmediğinizi belirtince, ben aslında bir hayal kırıklığını ifade ettim. "Madem kabul edilmeyecek, ya, o zaman niye uğraşıyoruz?" gibi bir sitem illettim. Yoksa bu herhangi bir şekilde bir saygısızlık değildir, muhalefete karşı herhangi bir... Yani, parlamenter sistemde iktidar da olacak muhalefet de olacak. Bunun ben bu şekliyle değerlendirilmesini ifade ediyorum ve bizler kendimiz sisteme ve milletvekillerine, Parlatentoya saygı duymazsak, kendimizle ilgili yaptığımız bu yasada bunu açıkça ifade etmezsek başkalarının bize saygı duymasını bekleyemeyiz.

Bu hususun kayıtlara geçmesini istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Abdurrahman Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Küçük bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Öyle mi? Söz isteyenler var ama satışma yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, satışma demeyeceğim ama yani onu bir kullanayım, sitem benimkisi.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Çok değerli arkadaşım, haklısınız. Ben zaten kişisel bir şey yaptığınızı iddia etmedim, öyle bir şey yapmayız buradaki hiçbirimiz. Gerçekten, tartışma ortamı bize göre hem seviyeli hem de verimli oluyor. Benim zaten öyle bir iddiam da yok, emin olabilirsiniz. O yüzden bunun tutanağa geçmesini önemsiyorum.

Yalnız şunu da takdir edersiniz, etmelisiniz: Bir iki kelime dışında bizim bu kadar haklı argümanlarımızın hiçbirisi yasanın içerisine geçmedi. Yasanın içerisine girmeyen argümanlarımız bu kadar net olmayınca da oy birliği yapmamamızı da anlayışla karşılaşırsınız diye biliyorum, düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Murat Bey.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – Sayın Başkanım, ben redaksiyon kapsamında bir hususu arz edecektim gözden kaçmaması bakımından. Burada (1)'inci fıkrada "TBMM üyeleri görevlerini yerine getirirken..." ibaresinden sonra noktalı virgöl kullanılmış, noktalı virgülden sonra her bendin sonuna normalde virgöl konması gerekirken dilbilgisi kurallarına uygunluk yönünden...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hangi maddede?

BAŞKAN – 3, görüştüğümüz madde.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – ...3'üncü madde de virgülle bitirilmiş ta ki (f) bendine kadar, (f) bendinin noktalaması doğru. Onun için ya virgöl şeklinde gidelim ya da "TBMM üyeleri görevlerini yerine getirirken aşağıda belirtilen davranış ilkelerine uygun hareket ederler." falan diye bir ibare de kullanılabilir.

BAŞKAN – Hüküm cümlesini ya önce koyalım. Böyle yaparsak...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Virgöl koymamız lazım Başkanım.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – Ya da bendin sonuna virgöl...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – (a), (b), (c)'ye virgöl koyalım, sonunda nokta koyalım. Doğrusu o tabii ki. Haklı bir tespit.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Noktalı virgöl kalıyor, daha sonrakilerde virgöl, virgöl koyacağız, (f) bendinden sonra da nokta koyacağız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ben de bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli hazırun; ben de Sayın Emir'in açıklamalarından hareketle bir şeyin kayda geçmesi babında ifade etmek istiyorum.

Asıl metin hepimizin elinde olan metindir, üst komisyonda bulunan metindir, onun üzerinden gidiyoruz dikkat ederseniz ama bazı kavramların açıklığa kavuşturulması, bazı kelimelerin redakte edilmesi bağlamında şu ana kadar geldik. Ancak, sizler bir konuyu değerlendirirken kanunun bütünü anlamında bir yaklaşım sergileyip bir maddeyle ilgili düşünce serdediyorsunuz doğal olarak tabii ki

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 34

çünkü birbiriyle bağlantılı maddeler. 2, 3 ve 4 birbiriyle bağlantılı, 1 de birbiriyle bağlantılı. Ancak, şimdi, 3'üncü maddede etik davranış ilkeleriyle ilgili bir menfaat sağlamaya ilişkin meseleyi aktarırken aynı zamanda milletvekilinin kendisini ilgilendiren bir durumda bunu beyan etme zorunluluğunu da vurguluyorsunuz. 3'üncü maddeyi değerlendirirken bir başka şeyi daha ifade ediyorsunuz. Bu açıklama karşısında kanunun bütününe baktığımızda sizin yorumunuzun 4'üncü maddede, hepimiz önünde karşılandığını görüyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz “Kamuoyu önünde” diyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ya, o ayrı bir tartışma konusu olabilir, “kamuoyu” vesaire.

Burada doğrusunu söylemek gerekirse kendi bağlamı içerisinde kurul, komisyon ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı çerçevesinde bir teklif getirilmiş yani mekanizma anlamında söylüyorum. Kamuoyuna açıklama hususunda zaten siyasi partilerin birbirleriyle ilgili davranışlarını, milletvekilinin davranışlarını gizli belge dışında, gizlilik kararı dışındaki hususlara ilişkin siyasi eleştirilerini her ortamda yapma imkânı zaten var, o ayrı bir mesele. Lakin, 2, 3 ve 4'üncü maddelerdeki düzenlemeleri, sanki bu düzenleme yokmuş gibi farz ederek, 2'de olmayan bir düzenlemeyi, 4'te yokmuş gibi farz ederek yorum yapmamız bize doğru ve isabetli değerlendirme imkânı tanımıyor. Onun için 3 ve 4'üncü maddeyi de beraber değerlendirerek sizin öneri olarak sunduğunuz hususların burada zaten dercedildiğini de bizim tespit etmemiz ve bunu ifade etmemiz gerekiyor. Aslında, biraz takdim ve tehir dediğimiz öncelik, sonralık meselesiyle meramınızın tamamının burada bir yönüyle ifade edildiği ortada. Bu noktada da biz diyoruz ki: Madem, siz de tekliflerde bulunuyorsunuz “Şöyle yapalım, böyle yapalım.” Dikkat ederseniz, bunda uzlaşıyoruz. “Şunu çıkartalım.” diyoruz, çıkartıyoruz, “Kelimeyi şöyle yapalım.” diyorsunuz, “yapalım.” diyoruz. Ondan sonra da bunun ittifakla geçmesi gerekir diye düşünüürken, beklerken bunun oy çokluğu olması biraz farklı bir sonuç doğuruyor, onu ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MURAT EMİR (Ankara) – Cevap vermem lazım, tutanaklara girmesi lazım.

BAŞKAN – Peki.

Biraz, bu maddeyi hayli müzakere ettik, tekrara kaçıyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Tekrara kaçmaz. Benim sorum orta yerdedir.

BAŞKAN – Ya, şöyle: Görüşlerinizi sarahaten ifade etiniz zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Birçok konuda birçok açık çekince koyduk. İşte, burada şu “haksız” kelimesinin ne kadar yanlış olduğunu anlattık. En basitiyle yaşama geçirme meselesini anlattık, bir sürü şeyi söyledik, hiçbir kanunun içine dercedilmedi. Dolayısıyla, ben, bizim, konunun özüne dönük olarak taleplerimizden hangisinin kanunun içerisine konduğunu sordum. Bu sorunun cevabı açıktır. Bu soru cevabını bekliyor açıkçası. O zaman ben size hak vereceğim, eğer bu soru cevaplanırsa hak vereceğim, gerçekten haklısınız diyeceğim.

Onun dışında da tabii, Sayın Akbaşıoğlu bahsettiler. Yalnız, benim meramım o değildi elbette. Anlaşılmış olması açısından açıkça söylüyorum: Bizim 3'üncü maddedeki eleştirimiz... Hem de kendisi söyledi, dedi ki: “Avrupa Birliği normları, GRECO'nun tavsiye kararları yasanın içine geçirilmiştir.” dedi. Ben de tam geçirilmediğini buradan anlatıyorum. Bakın, GRECO kararları, GRECO tavsiyelerinde de birçok ülkede de -yani uzatmamak için şu dosyaları aramıyorum- Kanada'da, Almanya'da, İngiltere'de, Amerika Birleşik Devletleri'nde açık bir biçimde çıkar çatışmalarının fark edildiği anda kamuoyuyla paylaşılması talebi ve maddesi var. Dolayısıyla, burada bizim bahsettiğimiz kamuoyuna bildirmektir. 4'üncü maddede ise bahsedilen Meclis Başkanlığına bildirilmesidir. Dolayısıyla, ikisi son derece farklıdır, birbirine yakın gibi görünmekle beraber. Bizim, 3'üncü maddede ifade ettiğimiz çıkar çatışmasının kamuoyuyla paylaşılmasıdır. Çünkü, o kanun tasarısı görüşülürken kişinin nerede durduğunun bilinmesi gerekir. Yani, bunu bir mal bildirimi gibi düşünmeyin. Mal bildirimini veya bir başka konuyu Meclis Başkanlığına iletirsiniz, orada kalır ama bir milletvekilinin herhangi bir yasama faaliyeti sırasında hangi yönde tavır aldığını kamuoyu o anda izlemektedir. Dolayısıyla, o andaki çıkar çatışmasının nerede olduğunu, olup olmadığını kamuoyunun bilme hakkı vardır. Tam yeri de 3'üncü maddedir. Dolayısıyla, bunun 3'üncü maddede konuşulması gerekir. 4'üncü maddedeki “Meclis, Başkana bildirir.” düzenlemesini elbette biz de çok iyi biliyoruz. Bu, benim talebimi karşılamaktan uzaktır.

BAŞKAN – Bir öneri var mı cümle olarak? O zaman aynı şeyi tekrar etmemek için öneri cümleliz varsa onu teklif olarak, ben özellikle onun için dedim arada yazılı gelsin ki burada değerlendirip oya da sunalım amacıyla ama...

MURAT EMİR (Ankara) – Biz bir hazırlık yaptık burada Başkanım ama şöyle denebilir: “Çıkar çatışması oluşturan veya oluşturma ihtimali bulunan durumlardan kaçınırlar. Bu durumların kararlarını etkilememesi ve yasama faaliyetine yansımaması için gerekli önlemleri alırlar ve bu söz konusu çıkar çatışmalarını, olası çıkar çatışmalarını kamuoyuyla paylaşırlar.” gibi.

BAŞKAN – “Önlemleri alırlar.”dan sonra...

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, bu da önlemlerden birisi yani kamuoyuyla paylaşmaları. Meclis Başkanına bildiriyorlar ya 4'üncü maddede, bunu aynı şekilde kamuoyuyla paylaşmaları hem de şeffaflık da yaşama geçmiş olur.

BAŞKAN – Peki, onu 4'üncü maddede bir değişiklik olarak önermeniz gerekmiyor mu? “Kişisel çıkarlarla genel yarar arasında bir çatışma olduğunda genel yarara uygun hareket ederler.” şeklinde bir değişiklik önergesiyle bu, ya Akbaşıoğlu'nun teklifiyle veya haydar Ali Bey'in teklifiyle gelen cümle, özellikle, sizin çıkar çatışmasıyla ilgili tanım konulması noktasındaki şeyinizden sonra mevzu edilmişti “Aşağıda madde geliyor.” diye, önerilen madde bu ama elimizdeki teklifteyse sizin dediğiniz gibi,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 35

“Yasama faaliyetlerine yansımaması için gerekli önlemleri alırlar.” Yani beyan değil bu, tamamen, “Etik Davranış İlkeleri” başlığı altındaki maddede.

MURAT EMİR (Ankara) – 4’te de düzenlenebilir bu.

BAŞKAN – Peki, görüşü aldık, düşünceleri aldık, müzakere yapıldı, teklifleri okuduk ve bunları oya sunuyorum arkadaşlar...

Yapılan değişiklik önerleriyle birlikte oluşan biraz önce okuduğumuz, “Etik Davranış İlkeleri” başlığındaki 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum... AB Uyum Komisyonunda da oy birliğiyle kabul edilen önerilerini de kabul ederek bu düzenlemeyi yapmış olduk yani 2 teklif ve AB Uyum Komisyonundaki düzeltmelerle beraber oluşturulan madde...

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, buna biz gerçekten “Evet.” demek istiyoruz. Şu haksız menfaat meselesini hukukçu arkadaşlar yani siyasi olmayan arkadaşlar da bir tartışsalar, “haksız menfaat” dendiği zaman oradaki bütün menfaatlerin içini boşaltmış oluyor.

BAŞKAN – Şimdi, Murat Bey, arkadaşlar dinliyorlar, söz isteyenlerin hepsine anında söz de veriyorum, müzakere de yapıldı, burada görüş isteyen de olmadığına göre mecburen ben bunu oya sunuyorum...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben bir söz alabilir miyim Başkanım.

BAŞKAN – Hangisiyle ilgili?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tartıştık bu, menfaatle ilgili olan konuyu, haksız menfaat daha somut, daha müşahhas.

BAŞKAN – Sayın Birkan, bu konu tartışıldı, görüş beyan edildi, tekrar tekrar olursa ilerleyemiyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam Başkanım, geri aldım.

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Haksız menfaatten dolayı kabul etmediler.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Büyük çoğunluğu kabul ediyoruz ama “haksız menfaat” yüzünden...

BAŞKAN – Evet, oraya muhalefetinizi artık koyacaksınız Komisyonunda veya Mecliste.

Peki, teşekkür ediyorum.

3’üncü madde alt komisyonumuzca benimsenmiştir, kabul edilmiştir arkadaşlar.

Şimdi, 4’üncü maddeyi alalım, “Beyan Yükümlülüğü” başlıklı.

AB Uyum Komisyonundan gelen düzenleme burada yok değil mi? Burada yok.

Bu konuda, yine, birinci oturumda, ara verirken arkadaşlarımızın verdiği yazılı teklifler vardı, onlar dikte edilmişse onu da ekrana çıkaralım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Abdurrahman Öz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, burada (2)’nci fıkranın (c) bendinin yasa metninden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Gerekçemi de izah edeyim: “Yasama faaliyetleri kapsamında kendilerine tahsis edilen kamu imkânları ve bunların kullanım alanlarıyla ilgili bildirimde, beyanda bulunacak.” diyor. Bir kere, bugün itibarıyla milletvekilleri olarak bize bu manada tahsis edilmiş herhangi bir kamu imkânı yok -bunun da kayıtlara geçmesi adına- maaşımız dışında bir imkânımız yok.

BAŞKAN – Maaş da değil, ödenek ve yolluklar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ödenek ve yolluk dışında imkânımız yok.

Bir de şu var: Zaten kamu imkânı tahsis edilecekse bile bu tahsis yapılırken bir kanuna, bir yönetmeliğe, resmî bir belgeye dayalı olarak tahsis edilecek. Yani orada usule uygun bir tahsis var, ben bu kanuna, yönetmeliğe uygun tahsiste bir de niye durduk yere beyanda bulunayım? Yani burada, kendi içinde, milletvekilliğini zora koşan bir mantık var. Bu sebeple, ben bu metnin...

BAŞKAN – Şöyle mi diyorsun: Âlâ Restoran’da yemek yeme hakkımız var, beyan mı edeceğiz?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O zaman, ben her yemek yemeye gittiğimde “Ben bugün yemeğe gideceğim.” diye bir beyan vermem gerekiyor yani buysa kamu imkânı. Bir de zaten kamu imkânı tahsis edilirken de bu kaydediliyor, kanuna ve yönetmeliğe uygun tahsis ediliyor. Bu sebeple, ben bunun, kamuoyunda da milletvekilleri hakkında lüzumsuz ve yersiz kanaat oluşturacağına ve tartışmalara sebep olacağına da inandığım için metinden çıkarılmasını teklif ediyorum.

Diğer metinde, 10’uncu madde, tabii, ileriki aşamalarda başka çalışmalar yaptığımız için, orada 9’uncu madde, 10’uncu madde oluyor, herhâlde o teknik bir düzeltme olduğu için, onu ifade etmemizde yarar var, sadece kayda geçsin diye ifade ediyorum. Ben (2)’nci fıkranın (c) bendinin metninden çıkarılmasını teklif ediyorum, diğer hâliyle maddeye uygun olduğunu düşünüyorum teklifimizin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Ben de katılıyorum.

BAŞKAN – Bu (c) bendinin çıkarılmasına...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Peki, onu oylamadan şunu ifade edeyim: Az önce, arada Haydar Ali Bey’in verdiği yazılı bir teklif vardı, dikte ettiyse arkadaşlarımız onu da ekrana getirelim.

Başka değişiklik var mı onun dışında?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bunda herhâlde bir değişiklik yok Başkanım.

BAŞKAN – Yok değil mi? Aynı.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 36

O zaman, 4' üncü madde üzerinde, arkadaşlarımızın, (2)' nci fıkranın (c) bendinin çıkarılması teklifi var, gelen kanun teklifinde başka bir değişiklik olmadan (c)' nin çıkarılması öngörülüyor, teklif ediliyor.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yönetmelikle ilgili vardı bir değişiklik.

BAŞKAN – Evet, şey olmazsa ben dile getireceğim onu da.

Yönetmelik maddelerini kanun tekniği açısından uzman arkadaşlar her maddede “Bu konuda yönetmelik çıkarılır.” şeklinde beyanda bulunulması yerine, kanunun sonuna genel bir yönetmelik yetkisi eklemek suretiyle bu düzenlenebilir pekâlâ diye, yönetmelik maddesini bir “Yönetmelik” başlığı şeklinde... Muhtemelen 13' üncü madde olacak, bu şekilde getirilebilecek.

Evet, beyan konusunda başka söz isteyen var mı?

Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum.

Ben de (c) bendiyle ilgili, üstadımıza katılıyorum, çıkarılması gerekir. Zaten yukarıda da “Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacına uygun olarak kullanırlar.” diye ilgili hüküm de var.

Bizim için burada en önemli konu, şeffaflık ilkesi gereği mal beyanlarının, bildirimlerin, çıkar çatışması oluşturan durumların kamuoyuyla paylaşılması. Yani burada mahremiyetten çok bahsetmemeliyiz çünkü bizler kendi iradelerimizle milletvekilliğini veya siyasi görevleri talep eden kişileriz, kendi irademiz ve kendi isteğimizle bu görevlere geliyoruz, aday oluyoruz, seçiliyoruz. Onun için, şeffaflık ilkesi gereği, örneğin mal bildiriminin Türkiye Büyük Millet Meclisinin web sitesinde yayınlanması gibi. Yani herhangi bir vatandaş buna rahatlıkla ulaşabilirdi diye düşünüyorum. GRECO tavsiyeleri ve Avrupa Birliği'ndeki uygulamalar da o yönde, bu konuda bir ekleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz biz maddeye.

Onun dışında, diğer konulara Murat Bey değinecek. Ben şimdilik bunları arz ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; tabii, belki de milletvekillerinin etik kurallarını belirleyen ve düzenleme amacı taşıyan bu yasanın en kritik maddesindeyiz. Çok genişletmeyeceğiz belki tartışmayı ama en önemli maddesinde olduğumuz kesin. Çünkü yapılan kamuoyu çalışmaları, özellikle Eurobarometer'in ve IPU'nun sonuçlarına göre parlamentoların saygınlığının azalmasındaki en önemli etken milletvekillerinin kendi kişisel zenginleşmelerini toplumun refahının daha önüne koydukları gerekçesi. Böyle bir algı var, bu kısmen de doğru olabilir. Dolayısıyla, kendi iradesiyle böyle bir yasa yapan bir meclisin ve kendi halkına, kendi milletine “Biz kendi kendimizi açıyoruz, etik kurallara öncelikle biz uyacağız ve sizin bize daha çok güvenmenizi sağlayacağız.” iddiasında olan bir parlamentonun özellikle zenginleşmeler konusunda hassas olması ve bu zenginleşmeyi de kamuoyunun denetimine açık tutması gerekir. Dolayısıyla, burada şeffaflık baştan beri en önemli ilke olmak zorundadır ve bu şeffaflığın tam da yaşama geçirileceği nokta 4' üncü maddedir. Dolayısıyla, mal bildirimlerinin mümkünse daha sık, mesela yılda bir yapılması daha uygun olur. Ancak mal bildirimlerinin özellikle kazançların -çünkü bazı örneklerde, Almanya örneğinde o da var- artışların şeffaf olması gibi uygulamalar da var. Dolayısıyla, ek gelirlerin, mesela bu mal bildirim beyanı bu yönüyle yetersiz. İleriki maddelerde konuşacağız, milletvekilinin yapacağı işler, yapamayacağı işler, bağdaşmayan işler. Dolayısıyla, milletvekilinin, bir, milletvekilliği süresince zenginleşmesi çok daha önemli, var olan varlığından öte. Dolayısıyla, şeffaf olması, özellikle zenginleşme miktarlarının bir şekliyle kamuoyuyla paylaşılması, yıllık kazançlarının beyan edilmesi bu noktada büyük önem taşıyor ve gerçekten bizim bu yasamıza ruh katacak nokta burası.

Yine, Komisyonumuzun, Meclisimizin yaptığı araştırmadan bakıyoruz. Bakınız, Belçika'da ve İsrail'de sadece şeffaf değil, kamuoyu denetimine açık değil bunlar. Mesela, ama bu Belçika'daki örnek dikkatimi çekmişti. “Belçika'da niye şeffaf değil?” diye baktığımda çünkü Belçika'da mal beyanları Sayıştay denetimine veriliyor, böylesine sıkı uygulamalar var dünyada. Yine, GRECO tavsiyelerinde şeffaflık var, mal bildiriminde şeffaflık var. Dolayısıyla mal bildirimlerinin mutlaka şeffaf olması, daha sık yapılması, özellikle zenginleşme oranlarının miktarlarının kamuoyunca bilinmesi büyük önem taşıyor.

Şu anda ekleyeceklerimiz bunlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

Başka görüş beyan etmek isteyen? Bir kişi daha...

Buyurun Zekeriya Bey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani bu 90 tarihli yasa Türkiye'de ciddi anlamda uygulaması olan bir yasa.

BAŞKAN – 3628...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet.

Şimdi, tamamen kamuoyuna yönelik olarak söylendiği zaman bu yasanın tarihî bir uygulaması var. Yani bence süre makul, iki yılda bir. Her yıl milletvekilleri...

BAŞKAN – Kanun “beş yıl” diyordu, 3628.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Beş yıl diyordu, iki yıla indi, bence makul yani o anlamda. Ama bu artık uzun yıllardır uygulanagelen bir şey, ben öyle düşünüyorum hani şey anlamında ama tartışabiliriz yani arkadaşlarla, fikirleri neyse doğrusu. Ama var olan bir yasa ve uygulaması da var, süre de makul geliyor bana çünkü her yıl... Bir de artık şeyde öyle değil yani mal beyanı verip vermemenden çok tuşa bastığın zaman kimin ne malı var hepsi çıkıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 37

BAŞKAN – Sayın Birkan, teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, ben bir hususu da ilave edeyim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Abdurrahman Öz Bey, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, bu maddede, üçüncü fıkra olarak düzenlenen yönetmelik çıkarma konusunda da bir teklifimiz olacak. Kanunun birkaç yerinde “Her maddeyle ilgili ayrı ayrı yönetmelik düzenlenir.” gibi bir ifade biraz kanun tekniğine aykırı olduğu için bunların çıkarılması metinden...

BAŞKAN – 6 ayrı yerde geçiyor teklifte evet.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bütün maddelerdeki benzer ifadelerin çıkarılması, ayrı bir madde olarak, bu kanun tekniğine uygun olarak arkadaşlarca oraya “Yönetmelik çıkarılır.” gibi bir ifade konulmasını ben doğru buluyorum.

Özellikle bu 3’üncü fıkranın madde metninden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Haydar Ali Bey, buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, 4’üncü maddenin 2’nci fıkrasının (a) bendinde “9’uncu maddenin kapsamı dışında kalan işler.” ibaresi var. 9’uncu madde inceleme usulünü içeriyor, 10’uncu madde olarak düzenlenmesi gerekir veya burada 9’uncu madde değil 10’uncu madde olması lazım.

BAŞKAN – Anladım, orada atıfta bulunulan madde 9 veya 10, sonra görüşülen maddelerde oluşan duruma göre teknik bir düzenleme yaparız.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Haydar Ali Bey.

Diğer arkadaşlarımızdan katkı veya bu konuda söz isteyen var mı?

Şimdi, önerileri alıyorum.

Bu öneriler doğrultusunda öncelikle sanıyorum (c) fıkrasında 2, 2’nci fıkranın (c) bendi yani “Yasama faaliyetleri kapsamında kendilerine tahsis edilen kamu imkânları ve bunların kullanım alanları.” olarak yer alan bendin maddeden çıkarılması önerildi.

Bu öneriyi kabul edenler...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hep beraber kabul ettik, değil mi?

BAŞKAN – Oy birliğiyle çıkarılmıştır (c) bendi.

Yine, üçüncü fıkrada da burada bir kaldırma veya yeni ilave yok, sadece yerinin değiştirilmesi bakımından teknik yönetmelik maddesine alınsın diyoruz.

Bu konuyu da oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Kabul edilen değişikliklere göre son hâli, beyan yükümlülüğü maddesi böylece iki fıkradan oluşan hâliyle karşımıza geldi.

Son hâliyle Haluk Bey, bir okursanız...

MURAT EMİR (Ankara) – Bizim önerilerimiz de vardı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, bizim bildirimlerin kamuya açık olması, vatandaşın bilgi alma hakkı, kamusal denetim şeffaflık gereği...

BAŞKAN – Özür dilerim, 2 temel şey vardı, birisi “Buradaki mal bildiriminde bulunma daha kısa da olabilir.” Dendi, burada iki yıla kısaltıyordu kanun ama süre verilmedi gerçi onun daha kısaltması.

Bir de aynı zamanda kamuoyuna da... Yani mal bildiri şu anda kapalı zarfla yapılıyor buradaki kanuna göre de 3628’e atıfta bulunduğumuzda kapalı zarfı kimse açamıyor ancak bir soruşturma kovuşturma nedeniyle alınıp açılabilir. Bunun kamuoyuna da açılması, şeffaf olması noktasında da teklif var Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan.

MURAT EMİR (Ankara) – Yine çıkar çatışması olan durumlar içinde şeffaflık özeli tartıştığımız için söylemedik ama bu talebimiz de burada bakidir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İki yıl olabilir, o konuda ille bizim bir yıl olsun diye bir ısrarımız yok, iki yıl olabilir ama özellikle bizim şeffaflık ilkesi gereği kamuoyunun, web sayfasında yayınlanması gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, ulaşılabilir olması.

BAŞKAN – Anladım, teklifin, kamuoyuna da, sadece mal bildiriminde bulunmasın, bulunduğu mal bildirimini yetkili merci olarak Meclis Başkanlığına vermiş olmakla beraber kamuoyuyla da paylaşın şeklinde bir teklif var, her ne kadar yazılı olarak gelmemişse de...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani kamuya açık olması, mesela web sayfasında yayınlaması yeterlidir, isteyen...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Fikrimi söyledim bununla ilgili, uygulaması var, Abdurrahman Bey’in...

BAŞKAN – Teklif, eğer teklif kabul olursa uygun şekilde redakte edilmesi, yazılması lazım. Yazılı da gelmediği için...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Abdurrahman Bey’in teklifini biz...

BAŞKAN – 3’üncü madde mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – 4’le ilgili.

BAŞKAN – 4’ün, zaten 3’üncü maddenin kalkması, oy birliğiyle onlar kabul edildi.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – 4 kalktı, tamam, 4’ün tamamıyla ilgili zaten bir şey yok, tamam.

BAŞKAN – Bu hâliyle oylanmasını ya da sizin teklifinizi de...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 38

Şimdi, oylamadık henüz maddeyi. Oylamadan önce mal bildirimlerinin yetkili mercie verilmekle birlikte, kamunun erişimine de açık olacak şekilde, şeffaf olarak açıklanması, bu yönde bir düzenleme yapılması teklif ediliyor arkadaşlarımız tarafından. Bunu da oylarınıza sunuyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bir dakika... Bu konuda ben bir açıklama yapmak istiyorum. Mal bildirimleriyle ilgili kanun sadece milletvekilleriyle ilgili bir kanun olmayıp, tüm kamu görevlileri ve 3628 sayılı Kanun'da belirtilen kişilerle ilgili bir beyan olup, bu kanunda sayılan kişileri ayrı tutup sadece milletvekillerinin mal beyanlarının açıklanmasını istemek milletvekili olarak bizleri kamuoyunun önüne atmaktır. Böyle bir açıklık yapılacaksa 3628 sayılı Kanun'da genel bir düzenleme yapılmalı, bu kanun kapsamında bulunan herkesin mal bildirimini açılması ki sadece milletvekilleri de burada hedef hâline gelmesin. Ben bu teklifin 3628 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Biz burada milletvekili etik kanununu düzenlerken sadece o kanuna atıf yaparak geçtiğimiz için, burada o konuya ilişkin ayrı bir düzenleme yapılmasını kanun tekniği açısından da doğru bulmadığım gibi, parlamenter sistemin sağlıklı yürümesi yönünden de doğru bulmuyorum. Sadece bizim mal beyanımızın tartışıldığı ama 3628 sayılı Kanun kapsamında olan diğer hiç kimsenin mal beyanının tartışılmadığı bir Türkiye istemiyorum. Bunu ifade etmek istiyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani genel yasaya atıfta bulunuyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın bu konudaki tekliflerine katılmadığımı, maddenin bu hâliyle uygun olduğunu ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Abdurrahman Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu konuda birkaç cümle söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Muharrem Bey, açtım mikrofonunuzu, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şimdi, Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar, ya, burada biz bir yerde örnek de olmalıyız. Bakın, normalde Siyasi Etik Yasa Tasarısı olarak geldi bu teklif bize, evet, aslında Siyasi Etik Yasası olmalı ve ama yalnızca milletvekilleri değil, belediye başkanlarını da, medis üyelerini de, bakanları da kapsayan... Çünkü onlar milletvekillerine göre bütçe kullanıyorlar, ellerinde belli erk var. Onları da kapsayacak şekilde genişletip düzenlememiz gerekirdi ama biz ne yaptık? Yalnızca milletvekilleriyle ilgili olduğu için adını bile değiştirdik, bari içeriğine uygun olsun adı diye. Yani, burada, bence, milletvekili etik kanunu hazırlıyorsak milletvekillerinin görevleri süresince yaptığı bildirimlerin, gerek mal beyanlarıyla ilgili olsun gerek çıkar çatışmalarıyla ilgili olsun gerek kişisel menfaatlerle ilgili olsun, bunların yalnızca Meclis Başkanlığıyla paylaşılması durumunda yasanın amacına, ruhuna uygun hareket edilmez. Bizim çekineceğimiz hiçbir nokta yok. Onun için, kamuoyunun erişim, vatandaşın bilgi hakkı var, kamusal denetim konusu var, şeffaflık var, hesap verebilirlik var. O zaman bu ilkeler havada kalıyor. Üstelik GRECO tavsiyeleri de bu yönde. Madem “GRECO kararlarına uygun hazırladık.” diyorsunuz, burada da GRECO kararlarına aykırı hareket ediyorsunuz. Burada bir çelişki de oluyor. O yüzden bence kamuoyunun... Bu yüzden biz bu teklifi yaptık.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Muharrem Erkek, teşekkür ediyorum.

Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Değerli Başkanım, ben de Sayın Erkek'in sözlerine ek olarak, bütün Avrupa Birliği ülkelerinde milletvekillerinin mal varlıklarının ve kazançlarının -milletvekilliği süresince elde ettikleri kazançlarının- kamuoyu denetimine açık olduğunu ifade ederek katkı vermek isterim.

Değerli milletvekili arkadaşım Abdurrahman Bey'in söylediği söz de gerçekten ilginç. Diyor ki: “Bizi kamuoyunun önüne atmaktır.” Biz, tabii, gönüllü olarak kendimizi kamuoyunun önüne atma iddiasındayız. Bunun olması gerektiğini düşünüyoruz. Bu Parlatonun, milletvekillerinin saygınlığı artacaksa, bu etik yasası amacına ulaşacaksa ve Türk milleti “Evet, bizim milletvekillerimiz etik bir biçimde, hukukun içerisinde görevlerini yapıyorlar.” diyecekse, bunun yolu, bizim başta mal varlıklarımız olmak üzere kendimizi Sayın Öz'ün deyimiyle kamuoyunun önüne atmamız, daha doğru bir deyimle de şeffaf bir biçimde her şeyimizi, özellikle mal varlığı olmak üzere, halkın denetiminin önüne sunmamız gerekir. Bu yönüyle şeffaflık bu yasanın ruhudur. Özellikle mal beyanı gibi bir konuda şeffaf olunamayacaksa nerede olunacak? Tabii, gerekçe de bence doğru değil. Çünkü biz burada milletvekillerinin etik yasasını yapıyoruz. Dolayısıyla, milletvekillerine dönük bir düzenleme yapmamız gerekir. Burada bir düzenleme yaparken, diğer memurlara “Ama bunlar şeffaf olmak zorunda değiller.” demek doğru bir gerekçe değil.

Bir de milletvekillerinin ve parlamentoların özellikle etik yasalara ihtiyaç duymasının nedeni de yasama yetkisinin milletvekillerinin elinde olması. Dolayısıyla, asıl bu haksız zenginleşmelerin yasama faaliyetleri ve onun etrafında şekillenen diğer güçlerden kaynaklandığı bilindiği için, özellikle milletvekillerinin etik yasası yapılıyor. Dolayısıyla milletvekillerinin normal bir memura göre çok daha açık bir biçimde, şeffaf bir biçimde ve mallarının her kuruluşunun hesabını verebilir bir biçimde olması şarttır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir teklif getirelim, onları da şeffaflaştıralım.

BAŞKAN – 3628 gündeme gelebilir, o zaman...

Efendim, sözlü olarak gelmiş olmasına rağmen bu öneriyi ben yine Komisyonumuzun oylarına sunacağım. Beyan yükümlülüğüyle ilgili, “İki yılda bir verilir.”, buna bir itirazları yok, sadece kamunun erişimine açık olması konusunda da bir teklif var. Bunu kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, bir saniye...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 39

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama bir dakika... Burada böyle bir şey olmaz. Madde oylanır, onlar, muhalefet gerekçelerinde, yani çoğunluk kabul eder...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama Başkan doğru yaptı. Teklif kabul edilse ona göre düzenleme yapılacaktı. Teklif reddedilince şimdi madde oylanacak.

BAŞKAN – Biz gerçi yazılı olarak verilsin dedik ama tabii ki burada bir demokratik tartışma ortamında “Sözlü olarak da biz bunu öneriyoruz.” dedi üyelerimiz, arkadaşlarımız. Dolayısıyla bu konuda eğer bir kabul iradesi oluşsaydı o zaman bir düzenleme yapmamız lazımdı. Nihayet biz alt komisyonuz. Daha komisyon var. Genel Kurula mesele gelecek. O bakımdan alt komisyonda bunu bu şekilde yapmamızda Anayasa’ya, Tüzük’e aykırı bir durum yok arkadaşlar. Şu anda 1’inci maddede bu yönde bir değişiklik teklifi kabul edilmemiştir.

Yapılan tekliflerle şu anda, az önce okuduğumuz maddeyi bu defa oylarınıza sunuyorum, “Beyan yükümlülüğü” başlıklı 4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben bir cümle daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Ama tam oylamaya geçtik Sayın Birkan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yo, yo, hayır, şey anlamında yani kayıtlara girsin diye. Esasen milletvekillerinin kendi mal varlığını kamuoyuna açıklamalarının önünde bir engel yok. Yani burada bir yasa var, genel bir yasa bu. Bu etik kanununda da biz o yasaya atıfta bulunuyoruz ama burada...

BAŞKAN – Mecburiyeti getiriyoruz iki yılda bir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet yani iki yılda bir ve yıllara dayanan bir uygulaması var ama isteyen milletvekili arkadaşımız da açıklayabilir. Yani onun önünde bir engel yok diye düşünüyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama birçoğu açıklamıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

“Kifayeti müzakere” dedik ve oylamaya geçiyoruz.

4’üncü maddeyi yapılan değişikliklerle, bu hâliyle, kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Biz kamuya erişim olmadığı için, maddeyi o yönde...

BAŞKAN – O yönde eleştiriniz var.

Teşekkür ediyoruz, madde kabul edilmiştir arkadaşlar.

5’inci maddeye geçtik arkadaşlar.

5’inci maddeyi, önce, kanun teklifi olarak gelen kısmı biraz büyüterek bir görelim.

Şimdi, madde başlığı konusunda önümüze gelen bir teklif var arkadaşlar. Madde başlığı konusunda Haydar Ali Bey’in bir teklifi var “Hediye alma” değil “Hediye kabul etme” olsun şeklinde çünkü hediye konusu, alma alan kişinin iradesi ama diğeri teklif ediliyor, teklifi icap ve kabul söz konusu diyerek burada madde başlığı “Hediye alma” değil “Hediye kabul etme” olsun şeklinde bir teklif var.

Maddenin içeriğine girmeden, başlık konusunda söz isteyen varsa...

MURAT EMİR (Ankara) – Madde üzerinde...

BAŞKAN – Yok, sadece başlık konusunda görüş alalım, ondan sonra...

Başlık konusunda “Hediye alma” yerine “Hediye kabul etme” şeklinde değiştirilmesini kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

MURAT EMİR (Ankara) – Biraz daha kibarlaştıralım dedik.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Almak fiili, talep etmekle ilgili, diğeri kabul etmeyle ilgili.

BAŞKAN – Her şehirden -Afyon kaymağı, ceviz ezmesi, kayısı- paketlerle hediyeler geliyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Metnin hepsini okuyup şey etsek, tamamını okusak metnin. Teklifin tamamını okuyup...

BAŞKAN – Madde zaten hepimizde var. Teklifi okumayalım, değişiklik arada verildiği için sağ tarafta değişiklik tekliflerinde ortaya koyduk.

Değişiklik tekliflerini okuyoruz arkadaşlar.

Haluk Bey, onları okusanız...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Madde başlığında “hediye alma” yerine “Hediye kabul etme” şeklinde bir değişiklik önerisi var. Buna paralel olarak, (2)’nci fıkrada “alma” iki yerde geçiyor, onun yerine de “kabul ettikleri” diye bir şey var. (2)’nci fıkranın sonuna da “Ancak kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu fıkra kapsamı dışındadır.” diye yeni bir öneri var Başkanım. (2)’nci fıkranın sonuna bir cümle ekleme talebi var.

BAŞKAN – Haydar Ali Yıldız Bey, buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu maddenin (2)’nci fıkrasının son cümlesinin son kısmına şöyle bir ilave yapmayı uygun gördük: “Ancak kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu fıkra kapsamı dışındadır.” Yani bir sporcu olarak veya bir bilim adamı olarak bir ödüle layık görülebilirsiniz, tabii, bunların daha çok manevi değerleri ağırlıktadır, bunun da kapsam dışında tutulmasını düşünüyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 40

Ben sporcuyum, uluslararası bir madalya aldım, altın, gümüş, bronz, ne olabilirse veya örneğin bir bilim adamımız Aziz Sancar geçenlerde ödül kazandı. Değil mi? O da milletvekili olmuş olsa, şimdi, bu ödülü almaktan imtina mı edecekti? Bu tür “Kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu fıkra kapsamı dışındadır.” in da ilave edilmesini oylarınıza sunmuş oluyorum, teklif ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Haydar Ali Bey.

Murat Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Haydar Ali Bey’in yaklaşımı doğru ancak burada bence daha önemli bir sorunumuz var. Sürekli olarak yönetmeliklere atıf yapıyoruz, idareye geniş yetkiler veriyoruz. Burada, kanun koyucu olarak bizim bir irade ortaya koymamız gerektiğini düşünüyorum. Dolayısıyla, burada hediye almak gibi önemli bir konuya tamamen “Yönetmelikle düzenlenecek.” diyoruz.

Bakın, ne diyor...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir şey sorabilir miyim?

3’ üncü maddedeki değer nedir?

BAŞKAN – Asgari ücretin 10 katı, 3628.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şu anda uygulanan asgari ücretin 3 katı, değil mi?

BAŞKAN – Şu an, 1.300 lira olduğuna göre, 13 bin.

MURAT EMİR (Ankara) – Bakın okuyorum: “TBMM üyeleri, gerçek veya tüzel kişilerden TBMM Başkanlığı tarafından Komisyonun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara aykırı hediye ve menfaat kabul edemez.” Tamam işte, biz sonuç olarak, usul ve esasları yönetmeliğe ve idareye yani burada Medis Başkanlığına devrettik.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değil, komisyon...

MURAT EMİR (Ankara) - Komisyonun görüşü alınıyor, burada tüzel kişilik Başkanlık. Başkanlık bir yönetmelik yapacak. Dolayısıyla, burada Medis Başkanlığı idari birim sıfatıyla bir idari yetki kullanacak ve yönetmelikle bu alanı düzenleyecek. Bu yasanın şeyi bu. Dolayısıyla, bizce, burada geniş takdir yetkisi veriliyor.

Eğer bir etik yasası yapıyorsak, bakın, haydi şeffaflık olmadı, yaşama geçirilme olmadı, haksız menfaati, menfaate çeviremedik, çıkar çatışmalarını tanımlayamadık, çıkar çatışmasını da beyan etme zorunluluğunu getirmedik, hiç olmazsa burada, yasayı yaparken milletvekillerinin hediyelerinin nasıl alınacağını veya ne kadar olursa, nasıl olursa alınamayacağını kayda geçmek, yasanın içine dercetmek zorundayız diye düşünüyorum.

Haydar Ali Bey, işte bunu yaparsak, siz çok haklısınız, bunları da yazmamız gerekir. Tabii orada da yine kişisel başarıyı biraz açmak gerekir. Onun ötesinde, çok geniş yetkiler veriyoruz ama bir şeyi de hiç söylemiyoruz: Mesela, Avrupa Birliği normlarında var bu, sponsorlu seyahatler. Seyahat ediliyor ve bunların çoğunda da sponsorlar söz konusu olabiliyor. Dolayısıyla, bu alanın da düzenlenmesi gerekiyor. Mesela, burada, Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda sınırlar var, miktar olarak da konulmuş sınırlar var, bunu da mutlaka koymamız gerekiyor bunu içerisine. Dolayısıyla, şu hâliyle yetersiz bir düzenleme.

BAŞKAN – Sponsor seyahatler konusunu da şey yapıyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) - Mesela, ben, dilerseniz Avrupa Parlamentosu için söyleyeyim: 150 avroyu aşan hediye ve menfaatlerin kabul edilemeyeceğine dair genel kuralın istisnası olarak, üyelerin üçüncü kişilerce ifa edilen organizasyonlara görevlerinin ifası amacıyla ve davet üzerine katılmaları durumunda seyahat, konaklama ve hayati ihtiyaçlarının kısmen veya tamamen üçüncü kişilerce karşılanmasına izin verilmektedir. Ancak bu konuda da şeffaflığı sağlayacak uygulama kurallarının Divan tarafından belirlenmesi gerekiyor. Yani 150 euronun üzerinde bir şey kabul edemiyorsunuz ancak seyahat söz konusu olduğunda 150 euronun üzerinde bir şey olduğu zaman da kurallara göre, bunu, şeffaflık ilkesi gereği açıklamak durumundasınız. Bunların bu yasanın içerisine konması gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Başbakan Yardımcılığından Sayın Ergin Ergül Bey, (1)’inci fıkra, yönetmelik konusu, bu maddeden çıkarıldığında maddenin düzenlenmesi konusunda teknik bir açıklama yapabilir misiniz? Çünkü “Yönetmelikle düzenlenir.” meselesi alt tarafla çok bağlantılı ise nasıl bir bağlantı var? Bu konuda bir görüş istiham ediyorum.

Buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Değerli Komisyon üyeleri, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Söz verdiğiniz için de teşekkür ediyorum.

Tabii, burada, iki ayrı konu düzenleniyor. Birincisi, (1)’nci fıkra, genel olarak hediyelere ilişkin, genel olarak hediye verilmesi; (2)’inci fıkra da yine 3628’de olan devlet memurları için öngörülen milletlerarası protokol ve mücemele ve nezaket ilkeleri çerçevesinde alınan hediyeler. Onlar için 3628’de özel bir düzenleme görülmüş. Burada kanunlardaki arkadaşlar da teknik görüş verirken benzer bir şeyin milletvekillerimiz için de aynı şekilde ayrı olarak yazılması gerektiğini söylediler. Bu (1)’inci fıkra da...

Bu, bir tercih meselesi ama şöyle değerlendirildiğini düşünüyorum ben: Sayın vekillerimiz, TBMM, bu konuyu dünya örneklerini de inceleyerek kendisi kararlaştırsın yani bürokrasi olarak bizim burada miktar şu olsun ya da şöyle olsun deme şeyimiz yok. Biz, raporlarımızda dünya örneklerini verdik. Dolayısıyla, burada TBMM diğer parlamentoları da inceleyerek, Türkiye koşullarını da inceleyerek kendisi... Çünkü, orada bir uzman komisyon oluşturuluyor. O uzman komisyona da bir yetki verilerek nihayetinde, herhâlde, bizim bildiğimiz kadar, yönetmelik çıkarılacaksa burada, Medis Divanı devreye giriyor, orada da yine siyasi parti temsilcilerinden oluşuyor. Yani amaçlanan, bu belirlene işini milletvekillerimiz, yasama organımız, kendisini ilgilendirdiği için kendisi yapsın gibi bir düşünce var burada.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 41

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teklif o yönde.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Herhâlde Sayın Akbaşıoğlu önce istedi.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, değerli üyeler, değerli arkadaşlar; şimdi, aslında birbiriyle çelişkili bir durum ifade edilmiyor, bütün açıklamalar aslında aynı yönde, bir çelişki söz konusu değil. Sonuçta kanun ve yönetmelik birbiriyle bağlantılı, kanunun nasıl uygulanacağını yönetmelikte daha ayrıntılı bir şekilde düzenleme imkânı var. Eğer hediye kabulü konusunda ilgili, biz buraya bir metin yazmaya kalkışırsak, muhtemelen şu anda 9-10 maddeden müteşkil bu kanuna, kendi maddelerinden çok daha fazla bir madde ilave etmemiz gerekir.

Dolayısıyla, kanun yapma tekniği açısından, burada, biraz evvel değerli milletvekilimiz Sayın Emir'in de ifade ettiği o GRECO ilkeleri çerçevesinde, orada bir meblağ belirlenmiş bir örnekte, mesela “Şu kadar meblağın üstündeki hediyeler.”

Burada, bizim diğer mevzuatımızla çalışmamak bakımından 3628 sayılı Kanun'da belirtilen bir meblağ var; o meblağla beraber, burada o da dercedilerek bunun üzerindeki hediyelerin kabul edilemeyeceği, kabul edildiği takdirde de bir ay içerisinde bunu bildirme ve verme zorunluluğu getiriliyor ve hediye kabul etme meselesine ilişkin detayların da yönetmelikte düzenlenmesi ortaya konuluyor. Dolayısıyla, burada bir çelişik durum söz konusu değil; temel ilkeler konulmuş ve bu temel ilkelerin de ayrıntılı bir şekilde, yine etik komisyonunun görüşü alınarak, yani siyasi partilerden müteşkil üyelerin bulunduğu komisyonun görüşü doğrultusunda, yine ilgili uzman arkadaşların teknik detaylarını, ama onların felsefesi, yaklaşımı, görüşü doğrultusunda kaleme almaları söz konusu. Dolayısıyla, burada her iki görüş de aslında ortak paydada bir şekilde birleşiyor. Dolayısıyla, burada farklı, ihtilaf konusu olabilecek bir nokta göremediğimi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Müsaadenizle ben bir açıklama yapmak istiyorum.

Şimdi, yönetmeliğe atıfta bulunulmasının, bu konudaki düzenlemede sakıncalar getirebileceği görüşüne ben de katılıyorum arkadaşlar. Eğer şöyle bir düzenleme olursa şeyi karşılayabilir diye düşündüm. Tabii, şahsi fikrimi beyan ediyorum: “Türkiye Büyük Millet Medisi üyeleri, gerçek veya tüzel kişilerden, bu kanunda belirtilen usul ve esaslara aykırı hediye veya menfaat kabul edemez.” Oradaki yönetmeliğe atıfta bulunma bölümünü... Çünkü yönetmelik zaten 5-6 maddede var, bir yönetmelik çıkarılacak, ama yönetmelik kanundaki esas ilkelere zaten aykırı olamayacağı için alt hukuk normu olarak, burada da hediye almayı belirleyen ana unsur zaten (2)'nci fıkra da belirtiliyor. Yani milletvekili hediye alabilir, “kabul ettikleri takdirde” diyoruz zaten (2)'nci fıkra da, kabul ettiği takdirde ne olamaz? 3628'in (3)'üncü maddesindeki meblağa aykırı olamaz. O meblağ da katsayıya göre yıldan yıla değişen miktar, şu anda asgari ücrete göre, işte, 13 bin liraya tekabül eden bir miktar.

Belki burada ekranda da yansıyan düzeltmede, (1)'inci fıkraya -az önce ifade ettiğim gibi- “Bu kanunda belirtilen usul ve esaslara aykırı hediye veya menfaat kabul edemez, ancak” deyip, en sona eklediğimiz -zaten yazılış biçimine de çok uymuyor- “ancak kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu fıkra kapsamı dışındadır.” dediğimiz takdirde amacı ifade eder diye düşünüyorum.

Görüşümü böyle ifade ettim.

Sayın Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, şimdi -az önce Muhammet Emin Bey de söyledi- kanunlar çıkarılırken her şeyi kanunda sayamazsınız, mümkün değil. Burada da hediyelerin neler olduğu... Mesela, az önce sponsorlu seyahatlerden ya da sponsorlu hediyelerden ya da sponsorlu reklamlardan, bir sürü şey var, yani eklenebilir buna, biz bunların tamamını burada tek tek sayamayız ama biz burada ne yapıyoruz? Bir genel ilke koyuyoruz ve diyoruz ki “Bu hediye ve menfaatlerin neler olduğu konusunu da Komisyonun görüşünü alarak -çünkü bu Komisyon bütün partilerden oluşuyor- Medis Başkanının çıkaracağı yönetmelikle belirlenir.”

Yani bu yazım daha doğru, çünkü biz bu yasa da unuttuk, yarın öbür gün, işte, “Efendim, o yoktu kanunda.” Ama bu yönetmeliği hazırlayacak olan irade Komisyonun da görüşünü alırken mutlaka az önce bahsettiğimiz birçok ilkeyi, Avrupa Birliği uygulamalarını, Türkiye'nin tarihten gelen uygulamalarını da kabul edecektir. Yani şimdi, mesela bizde bazı şeyler var ki Avrupa Birliği için rüşvet sayılabilecek şeylerdir ama bizde hediye sayılabilecek şeylerdir, çünkü bizim tarihsel şeylerimiz, inanç yapımız aynı değil.

O yüzden, ben, bunun yönetmelikle, yönetmeliğin Komisyonun görüşü alınarak Medis Başkanına bırakılmasının daha doğru olacağı kanaatindeyim efendim.

Diğer konuyla ilgili, bu kişisel başarılarla ilgili ne eklenebilir bilmiyorum Murat Bey.

BAŞKAN – O kişisel başarıyı, bu fıkraya...

MURAT EMİR (Ankara) – O da yönetmeliğe bırakılabilir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bu değil ama, bu önemli, yönetmeliğe değil, çünkü bu farklı bir uygulama.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – İstisna getirildiği için.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Her şeyi yönetmeliğe bıraktık zaten.

BAŞKAN – Bırakmadık yönetmeliğe.

MUHAMMET EMİN AKBAŞIOĞLU (Çankırı) – Bu istisna getiriliyor, olmayan bir şeyi, kanunun vermediği bir yetkiyi yönetmelikte kullanamazsınız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 42

BAŞKAN – Sayın Birkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Muharrem Erkek Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim bir şey dikkatimi çekti. Tabii ki bizim kültürümüzde, şimdi -atıyorum- memleketimizden biri gelmiş, gelirken bir şey getirmiş, onu kabul etmek nezaket kuralları çerçevesindedir, çünkü “hayır” dersiniz onu da rencide edersiniz. Mesela, bir şey getirmiştir, kendine göre bir şey hazırlamıştır, bir şey yapmıştır, o yörenin bir yöresel ürününü getirmiştir, doğru ama, şimdi, asgari ücretin 10 katı diyoruz, yani 13 bin lira mı oluyor? Şimdi, bu gelen kişi bana 10 bin lira değerinde bir saat getirirse, ben bunu kabul edebilecek miyim? Bu bana çok uygun gelmiyor. Tabii ki nezaket çerçevesinde bazı şeyleri kabul etmek gerekir...

BAŞKAN – İşte, belki bu detaylar yönetmeliğe bırakılıp...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, şimdi, yasada değer koyarsak, 10 bin lira, 13 bin lira değerinde bir hediye bana göre çok uygun bir hediye değil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu var ama, 3628 sayılı Kanun’da bu var, o zaman orada bu değişiklik gündeme gelebilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Var ama, işte, bu kanun biliyorsunuz bir kanunu, 3069’u kaldırıyor. Bu kanunla, 3628’de de bazı değişiklikler veya kaldırmalar yapılabilir.

BAŞKAN – 3069 milletvekillerinin yapamayacakları işlerle ilgili, hediyeyle ilgili değil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama 3628 sadece milletvekillerini ilgilendirmiyor, kamu görevini...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Biliyorum, yani çok boyutlu bir şeyi de var. Orada ele alınabilir mesela, aşağıya indirilebilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Alınabilir ama, yani bir milletvekiline “Asgari ücretin 10 katına kadar hediye kabul edilebilir.” denilirse, bana bu çok uygun gelmiyor. Atıyorum, bana 12 bin lira değerinde bir saat getirdi ya da 12 bin lira değerinde başka bir şey getirdi, yani bu çok kabul edilebilir gelmiyor bana, onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Tabii, tartışıyoruz, güzel de oluyor.

Bakın, ben, özellikle sizin de öneriniz doğrultusunda, yönetmeliği devre dışı bırakıp “Bu kanunda belirtilen usul ve esaslara aykırı biçimde hediye alamazlar.” diyerek de yönetmeliğe atıfta bulunmadan... Ama Muharrem Bey, sizin izah ettiğiniz çerçevede öyle bir hediye vardır ki hakikaten değer konusu veyahut da bu hediye alınıp alınmayacağı... İşte, bir yöresel mesele midir, belki bu konularda yönetmelikte biraz daha detay fırsatı verilsin diye de ilk teklifi veren arkadaşlarımızın, Komisyonun da görüşünü alarak bunu yönetmeliğe bırakmış olduğu da anlaşılıyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sponsorluk konusu da tartışılabilir mesela, yönetmelik düzenlenirken bunların hepsi tartışılabilir, görüş verilebilir bu konuda.

BAŞKAN – Bu konuda, hiç dokunmadan...

MURAT EMİR (Ankara) – Bir noktaya değinmek istedim.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet, şahsım adına ben de keyif alıyorum bu tartışmadan, umuyorum ki 5’inci maddede oy birliğiyle bir şey yapacağımız gibi görünüyor. Şimdi, eleştirilerin, katkıların çoğuna büyük oranda katılıyorum.

Birincisi, bu kişisel başarıyı mutlaka tanımlamak lazım, çünkü bir milletvekili kendi kişisel başarısını, yani o hediye makul kılacak kişisel başarısını başka türlü de değerlendirebilir. Dolayısıyla, onu açıklamakta fayda var. Belki bilimsel, sportif, uluslararası başarı falan gibi bir şey denilebilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller” yani bir yarışma sonucunda ödül almış, bir yarışma sınavında.

BAŞKAN – Ödül olunca hediye dışında.

MURAT EMİR (Ankara) – Olabilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Siz endişenizde haklısınız ama metin o endişenizi karşılıyor, ödül almış oluyor bir yarışma vesaire. Hepimiz, herkes için geçerli.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bundan şunu mu anlıyoruz...

BAŞKAN – Bir saniye, bitmedi galiba, Sayın Emir bitirsin sözünü.

Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, bu işi yönetmeliğe bırakıyoruz, bırakalım çünkü yönetmelik daha ayrıntılı olmak zorunda. Tamam, istisna olduğu için de bu ödülleri de buraya koyduk, ona da tamam ama bu “Yasada belirtilen usul ve esaslar.” diyoruz ya o çok genel bir tanım yani yönetmeliğin bu kadar geniş takdir yetkisiyle çıkarılmasına da olanak vermemek gerekiyor bence. Değerli Muharrem Erkek’in de dediği gibi, burada bazen olasıdır ki, yönetmelik de burada takdir yetkisini yanlış kullanabilir veya yönetmelik Danıştaydan iptal da edilebilir. Dolayısıyla, biz yasa yapıcı olarak burada Avrupa Birliği ülkelerinin çoğunda olduğu gibi 150-200-250 euro gibi bir üst sınır koymamızda fayda var çünkü burada bir hediyeden bahsediyoruz. Ben dersime iyi çalıştım. Avrupa Birliği

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 43

ülkelerinin çoğunda bu sınırlar var yalnız İspanya'nın yasasında güzel bir şey gördüm yani takdirinize sunuyorum, diyor ki: "Görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan hediye, kayırma, lütuf ve hizmetleri kabul edemezler." Yani, bu aslında yönetmeliği çıkaracaklara da ciddi bir yol gösterici ve sınırlayıcı nitelik de taşıyor. Yani, görevimizi etkileyebilecek ve sosyal kuralları aşan, nezaket sınırlarını aşan hediye. İşte o zaman o saatti, şuydu buydu hepsi bunun dışına çıkar ve idare de yani Meclis Başkanlığı da bu açıdan rahatlar. Bence bu isabetli bir düzenleme ve esnek de bir düzenleme yeteri kadar yani zamana göre yorumlanabilecek de bir düzenleme. Bunu takdirlerinize sunuyorum.

BAŞKAN – Cümleyi bir daha okuyabilir misiniz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, bir sınır olmalı mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Ya bir sınır koyalım ya da "Görevin ifasını etkileyebilecek, sosyal nezaket kurallarını aşan hediye, kayırma, lütuf ve hizmetleri kabul edemezler." Yani, hepimizin aslında murat ettiği de bu zaten, değil mi?

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – (2)'de var ama söylediğiniz.

BAŞKAN – Buyurun Haydar Ali Bey.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Emir'in ifade ettiklerine ilave olarak şimdi bahsettiği "Şu cümleyi ilave edelim." kısmı zaten (2)'nci fıkrada var. "Mücadele veya nezaket ilkeleri." O zaten var.

Sayın Emir, diğer taraftan, şimdi bahsettiğiniz Avrupa ülkeleriyle ilgili çok övünerek ifade ediyorsunuz ama onların...

MURAT EMİR (Ankara) – Övünmüyorum.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Hayır, hayır. "Orada var." deyip "Burada olsun." diyorsunuz ama aşağı yukarı hepsinde, ben tek tek incelemiş değilim, bize de verilen bilgi, önümüze geldiğinde, sorduğumuzda pek çoğunda zaten parlamento kararı şeklinde olduğu, yönetmelik dahi değildir. Kodlar, davranış ilkeleri parlamentolar tarafından alınmış kararlar bunlar. Bakın, biz bunun da bir ötesine gidiyoruz. Bir ana çerçeve kanun, daha sonra milletvekillerinden, bizlerden oluşacak olan bir komisyon kurulacak tıpkı Anayasa Komisyonu gibi, diğer 19 komisyon gibi. Orada milletvekilleri bu işin bahsettiğiniz anlamda çerçevesini belirleyecekler. Dediğiniz gibi belki daha somut birtakım çerçeve çizcekler ve milletvekillerinin iradesiyle ve onların Başkanlığı, Millet Meclisi Başkanlığı böyle bir yönetmelik yayınlayacak. Biz o anlamda Avrupa Birliği ülkelerinden kod olarak kod farkımız çok fazla. Hem Anayasa yani temel bir yasamız var. O konuda da bence içinizi ferah tutun. Temel bir yasa yapıyoruz, artı, diğer Avrupa parlamentoları gibi işi Parlamento kararlarına da bırakmıyoruz. Bir kanun ve bu kanuna bağlı yine Büyük Millet Meclisinin yönetmelik çıkarmasını, yine milletvekillerinden oluşturulacak bir komisyonla yapmasını bu kanunla getiriyoruz. Bana göre onlardan çok çok daha ileride bir düzenleme.

BAŞKAN – Zaten yönetmelik konusunda aşağı yukarı hemfikiriz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O 2'nci madde, yabancı devletlerde nasıl kuruluşlardan alınmış hediyelerle ilgili.

BAŞKAN – Yok, tamamı girer 1'i kaldırmadıktan sonra Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, hayır. 2'nci madde tamam. 1'de yönetmelikle bizim içeride -atıyorum- kendi memleketimizden gelmiş bir misafir.

BAŞKAN – Yok, artık madde başlığı aynı olunca "gerçek ve tüzel kişilerden" dediğimizde bu (2)'nci fıkrayı da kapsar.

MURAT EMİR (Ankara) – Kapsamaz efendim.

BAŞKAN – Şimdi, eğer öyle dersiniz, diyelim ki bu sadece yurt dışından alınacak hediyeler...

MURAT EMİR (Ankara) – 2'nci madde...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, hayır (2)'nci fıkra uluslararası olanlar için bildirim yükümlülüğü var, diğerleri yönetmeliğe bırakıyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam işte biz tam da bunu söylüyoruz. Yönetmeliğe bırakalım ama yönetmeliği yapacaklara biz yasa koyucu olarak...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yönetmeliği de biz yapacağız zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz yapalım ama hazır bakın oturmuşuz, madde elimizde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir sınır koyalım.

MURAT EMİR (Ankara) – Rakamsal sınır koymaktan öte bir ilke koyalım.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yani "Nezaket kuralları uyarınca." diyorsunuz, yukarıya konulabilir, bence bir mahzuru yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Yukarıya diyelim ki: "Görevinin ifasını etkileyebilecek." Yani, kimse bir kutu çikolata aldı diye görevini farklı türlü yapmaz. "Görevi etkileyebilecek sosyal nezaket sınırlarını aşan hediye, kayırma, lütuf." Onu da genel yazarız. Böylece amacımız hasıl olmuş olur. belki o komisyonlarda da yine biz oluruz. Bu yasanın murat ettiği şekilde de yönetmelik çıkarılır yani burada bir sakınca yok, hedefimiz aynı zaten.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Herhâlde Sayın Zekeriya Bey bir görüş beyan edecek.

Buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; az önce de fikrimi belirtmiştim yani biz yasaları genel çıkaracağımız yönetmeliklerle de bunun asıl alanını doldurabiliriz yani bunda zaten bir sorun yok. Diğer şeye geldiğimiz zaman da, şimdi, kararını neyin etkileyeceği kişiden kişiye değişen bir olaydır. Bazı milletvekillerinin kararını şu etkiler, bazı milletvekillerinin

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 44

başka bir olay etkiler ama buradaki 3628 sayılı Kanun'a atıfta bulunarak esasen uygulaması memurlar açısından yıllardır uygulanagelen aynı zamanda içtihatları oluşmuş olan bir kanuna da biz atıfta bulunuyoruz. Dolayısıyla, aynı zamanda ölçülebilir somut bir hediyein kabulü noktasında da bir tanım çıkıyor ortaya.

Şimdi, ceza yargılamalarında memurlarla ilgili Yargıtayımızın birçok konuda içtihatları da var, küçük hediyein rüşvet sayılıp sayılmayacağı ya da yapılan işte verilen hediyein orantısı yönünde birçok karar da var. Burada ilkinde zaten nelerin olacağı noktasında yönetmeliğe bıraktık, ondan yana bir sorun yok zaten ama ikincisinde de somut, memurlarla ilgili olan 3628 sayılı Kanun'un 3' üncü maddesi uygulanıyor. Bence geçerli, yeterli diye düşünüyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Biz 1'e ekleyelim diyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bunu dediğiniz gibi “sosyal” yaptığımız zaman bunun yeniden tanımlanması gerekiyor, bir uygulamasının olması gerekiyor. Şimdi, biz yukarıda ne dedik? Bu hediyeleri ve menfaatleri yönetmelikle Medise bıraktık, komisyona bıraktık. Altta da yine yukarının devamı olarak somut bir konu var. Şu tartışılabilir tabii: Asgari ücretin 10 katı olan bir hediye size göre çok fazla, bana göre de çok fazla yani tartışılabilir, bu ayrı bir konu ama var olan bir uygulama var yani yıllara dayalı bizim yürürlükte olan bir kanunumuz var, ona somut olarak atıfta bulunuyor. Benim söylemek istediğim şey o.

BAŞKAN – Teknik ekip, uzman arkadaşlar da bu konuda görüş beyan etmek üzere bir zihinlerini şey yaparsa söz verebilirim arkadaşlar.

Sayın Muharrem Erkek Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şimdi, üstadım, burada maddenin (1)'inci ve (2)'nci fıkralarını karıştırmamak lazım. 3628'in 3' üncü maddesine atıf yalnız yabancı devletlerden, dışarıdan alınacak hediyelerle ilgili atıf yapıyor. 1'inci maddede böyle bir atıf yok. Yani, 3628'e atıf yalnızca yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan alınacak hediyelerle ilgili. Orada bir sorun yok.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – 3628'e bir bakabilir miyiz? Ne var orada?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Orada 10 kat diyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, değer olarak atıf yapıyor zaten. Yabancı devletlerden alınacak...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başka bir şey yok mu orada?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, olsa da bizi bağlamaz o.

BAŞKAN – 3628 yabancı devletlere atıf yapmıyor, uygulamasında, soruşturmasında bulundum.

MURAT EMİR (Ankara) – Kanun yabancılara atıf yapıyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben tamamını kapsıyor diye düşünüyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, tamamını kapsamıyor.

BAŞKAN – Muharrem Bey'i bir dinleyelim arkadaşlar, bitirsin.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tamamını kapsamıyor. Yani madde 5'i kapsamıyor, madde 5'in (2)'nci fıkrasını kapsıyor, atıf. Uzman arkadaşlar farklı mı düşünüyor, bilmiyorum ama.

BAŞKAN – O konuda yine 3628'i arkadaşlarımız getirebilirse bu vuzuha kavuşsun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani burada çok açık ama. Biz hukukçuyuz. Mesela, şimdi, bu maddeye göre yönetmelikte Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanlığı 100 bin liralimit de koyabilir. Koymaz ama...

BAŞKAN – (1)'inci fıkrada böyle bir şey...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yok. Şimdi, onun için, ben, yasa etik yasası olduğu için bir sınır koyalım diyorum, yönetmeliği hazırlayanlar o sınırı aşamamışlar.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aslında sınır konmuş. Alttakinin üstüne çıkamıyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama yabancı devletlerden alınan hediyelerle ilgili sınır konmuş. Yabancı devletlerden alınacak hediyelerle ilgili sınır konmuş.

BAŞKAN – Anladım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 1'inci maddeyle ilgili bir sınır yok. Onu karıştırmayalım lütfen.

Bir de “Türkiye Büyük Millet Medisi Başkanlığı”ndan neyi anlıyoruz, Başkanlık Divanını mı? Başkan mı hazırlatacak? Onu da bir tartışmamız lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Muharrem Bey.

Uzman arkadaşlardan bir görüş beyanı için söz isteyen var.

Buyurun.

YASAMA UZMANI KASIM ERDEM – Türkiye Büyük Millet Medisi Araştırma Hizmetleri Başkanlığında çalışıyorum, yasama uzmanıyım. Ben de bu konuyla ilgili geçmişte de bayağı bir rapor yazdım.

Bu hediye sınırının belirlenmesiyle ilgili GRECO'nun Türkiye'yle ilgili son raporunda şöyle bir tespit var ara cümlelerde. Daha önce Komisyonun hazırlamış olduğu bir teklif var idi, Uzlaşma Komisyonunun. Orada yine milletvekili maaşının onda 1'i diye bir sınır belirlenmişti. Bunun üzerine GRECO, bunun 400 dolara tekabül ettiğini, kabul edilebilir fakat yine de yüksek olduğuna dair bir değerlendirme yapmıştı. Kaldı ki bu asgari ücretin 10 katı olan miktar GRECO'ya göre 3.400 dolara tekabül ediyor. GRECO zaten bunu kabul etmiyor. 400 doları da yüksek olmakla birlikte kabul edilebilir bir sınır olarak değerlendiriyor ara paragraflarda, Türkiye'yle ilgili yazdığı raporda.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 45

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Kasım Bey.

Bir görüş daha...

Buyurun Ergin Bey.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu birinci paragraf, kamu görevlileri açısından baktığımızda Devlet Memurları Kanunu ve Kamu Görevlileri Etik Kurulu Yönetmeliği'nde düzenlenen bir husus. Dolayısıyla genel ilkeyi, bir sınır, bir şey belirtmeden Devlet Memurları Kanunu'nda buluyoruz. Onu açan ise Kamu Görevlileri Etik Kurulu. Yani burada bir miktar verilmeden, bir miktar konmadan Meclis Başkanlığına bırakılması yönetmeliğin, Komisyonun görüşüyle birlikte Kamu Görevlileri Etik Kurulu düzenlemesine paralel bir hüküm, onu çağırıştırıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bu arada 3628'in atıfta bulunulan "Hediye" başlıklı 3'üncü maddesiyle Komisyonu bilgilendirmiş olalım. "Madde 3- Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri, milletlerarası protokol, mücemele veya nezaket kaideleri uyarınca veya diğer herhangi bir sebeple, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzelkişiliklerinden, Türk uyruğunda olmayan herhangi bir özel veya tüzelkişi veya kuruluşan; aldıkları tarihteki değeri on aylık net asgari ücret toplamını aşan hediye veya hibe niteliğindeki eşyayı aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde kendi kurumlarına teslim etmek zorundadırlar. Ancak, yabancı devlet adamları ve milletlerarası kuruluş temsilcileri tarafından verilen imzalı hatıra fotoğraflarının çerçeveleri bu madde hükümlerine dahil değildir."

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu da yabancı devletlerle ilgili bakın. Onu demek istiyorum.

BAŞKAN – Evet.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Atıyorum, ben Çanakkale Milletvekiliyim. Çanakkale'den geldi bir adam, bana bir hediye verdi. Sınır ne olacak?

BAŞKAN – "Yukarıdaki maddede sayılan kamu görevlileri" diyor. 2'nci maddede sayılan kamu görevlileri. Orada nasıl bir şey var? Burada zaten biz de giriyoruz, noterler, kamu iktisadi teşekküllerindeki genel müdürler, hepsini sayıyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, 5'inci maddenin (2)'inci fıkrasında bir sıkıntı yok. (1)'inci fıkrada biz bir limit belirleyelim diyoruz. Atıyorum, işte 500 lirayı aşmayan. Misal ya attım şimdi. Gerçek ve tüzel kişilerden alınacak hediyelerle ilgili. Yani "500 lirayı aşan hediyeleri kabul edemez." diyelim. Ayrıntılar yönetmelikle düzenlensin ama bir limit koymakta fayda var. Yasalara koymazsak limiti...

MURAT EMİR (Ankara) – Hadi limit koymuyorsak da en azından ilke koyalım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – En azından şu ilkeyi koyalım. "Sosyal nezaket kuralları çerçevesini aşanlar kabul edilmez." gibi koymakta... O zaman bu yasayı niye çıkartıyoruz, değil mi? Yani bir ilke koymamız lazım veya bir limit koymamız lazım ki Avrupa Birliği ülkelerinde galiba limit konmuş. Yasalarda bir limit var.

Bir de şeyi soracağım Sayın Başkan. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı mı bunu hazırlıyor?

BAŞKAN – Bir saniye, düğmeye basın da söz vermiş olayım. Çünkü kayda geçemiyormuş tutanakçı arkadaşlar. Tabii bir sohbet havasında samimi bir şekilde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; 5'inci maddenin ikinci fıkrasında bir sorun görmüyoruz. Orada değer de belirlenmiş, yabancı devletlerden alınacak hediyelerle ilgili ama gerçek ve tüzel kişilerden, memleketimiz içerisinde gerçek ve tüzel kişilerden alınacak hediyelerde mutlaka bir limit konması gerektiğini düşünüyoruz biz. Yani bu yönetmeliğe bırakılmamalı. Ayrıntılar yönetmelikte belirlenir ama bir limit koymalıyız ki bu yasa bir amacına ulaşsın.

BAŞKAN – Veya doğrudan (2)'nci fıkraya atıfta bulunarak orada da asgari ücretin 10 katını...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çok yüksek ama. GRECO tavsiyeleri de bakın 400 doları bile yüksek bulmuş. Ki asgari ücretin 10 katı kaç dolara tekabül ediyor? 3.400 dolara tekabül ediyor. Yani sosyal nezaket kurallarını çok aşan bir rakam bu.

BAŞKAN – O zaman dışarıdan alınabilecekler. Bunda sorun yok, olabilir ama birinci...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Olabilir ama içeriden alınabileceklerde... Tabii ki dışarıdan adam bir çikolata getirmiş, atıyorum bir şey yapmış getirmiş, bir hediye getirmiş, tabii ki olabilir ama bir limit koymazsak -ki Avrupa Birliği ülkelerinin yasalarında da, Sayın Başkan, limit var hepsinde. Kimisi 50 avro demiş, kimisi 100 avro demiş. Biz de bir 100 lira, 200 lira, 300 lira neyse, bir limit koyabiliriz diye düşünüyorum.

Ayrıca şeyi sormak istiyorum. "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı"ndan neyi anlıyoruz, Başkanlık Divanını mı? Çünkü o Divanın içinde grup idare amirleri var, kâtipler var. Yoksa Başkan mı bunu hazırlatacak? Kime hazırlatacak? Bir bilgi alsak.

BAŞKAN – Bu konuda da Kasım Bey'den bir yorum alalım. Yani maddede "Tüzel kişilerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı tarafından Komisyonun görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelik." deniyor ya burada "Başkanlık" dediğimizde ne anlıyoruz? Onu arkadaşlar...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Efendim, Başkan mı hazırlayacak bunu oturup? Kendi mi hazırlayacak onu? Başkanlık Divanı mesela bu hazırlayan yönetmelik içinde olacak mı?

BAŞKAN – Peki, arkadaşımızı bir dinleyelim.

Kasım Bey, buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 46

YASAMA UZMANI KASIM ERDEM – Başkanım, burada yaygın uygulama aslında bu tip konuların komisyonun tasarrufuna bırakılması. Aslında bu kanunun yorumlanması, artı uygulanmasıyla ilgili ayrıntılar aslında komisyonun tasarrufunda olmalı. Dünya örnekleri de bununla ilgili. Gene burada hediye sınırının belirlenmesi asgari ücretin 10 katı dediğimizde gene somut olarak belirlemek çok zor. Bunu Maliye Bakanlığına sormak zorundasınız. Asgari ücretin hesabı, içeriği falan çok farklı bir hikâye ortaya çıkıyor. Gene GRECO diyor ki: “Bu, bu şekilde bir başka kurumun yapacağı bir hesap değil, sizin net bir sınır belirlemeniz gerekiyor.” Asgari ücret seneden seneye değişeceği için...

BAŞKAN – Enflasyon da düşünülmüş, seneden seneye değişiklikler de düşünülmüş, onun için başka bir şeye atıfta bulunulmuş burada.

YASAMA UZMANI KASIM ERDEM – Maliye Bakanlığının hesabı da seneden seneye değişeceği için burada da sınır belirlenmesi tabii hem Komisyonun hem genel itibarıyla uygulama...

BAŞKAN – Peki, arkadaşlar, genel anlamda söylüyorum, yani özellikle uzman arkadaşlar için. Şimdi 3628’i de getirttik. 3’üncü madde oradaki hediye konusunda milletlerarası işlemlere atfen yazılmış görünüyor. Yani, yurt içinde özel ve tüzel kişilerden alınacak hediyeler konusunda 3628’de de çok net bir düzenleme olmadığını şu anda görüyorum baktığımızda, şeyi de açtık. Bu 5’inci maddenin (1)’inci fıkrası konusunda şu anda iki temel şey çıkıyor ya bu miktar yüksek ama benzer bir kriterle limit belirleyelim veya da ilke belirleyelim şeklinde de Murat Emir Bey’in bir ilke önerisi var.

Bu konuda görüş ifade etmek isteyen veya olayı şöyle olursa vuzuha kavuşturabiliriz diyen arkadaşımız var mı?

Ergin Bey, buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Başkanım, şimdi, burada milletvekillerimiz için (1)’inci fıkra karşılık olan durumu diğer kamu görevlileri açısından Devlet Memurları Kanunu’nun 29’uncu maddesi düzenliyor. Şöyle diyor: “Devlet memurlarının doğrudan doğruya veya aracı eliyle hediye istemeleri ve görevleri sırasında olmasa dahi menfaat sağlama amacı ile hediye kabul etmeleri veya iş sahiplerinden borç para istemeleri ve almaları yasaktır.” Ek fıkra da şunu söylüyor: “Kamu Görevlileri Etik Kurulu hediye alma yasağının kapsamını belirlemeye ve en az genel müdür veya eşti seviyedeki üst düzey kamu görevlilerince alınan hediyelerin listesini gerektiğinde her takvim yılı sonunda bu görevlilerden istemeye yetkilidir.” Yani (1)’inci fıkra buna karşılık gelmek üzere düzenlenmiş bir fıkra olarak gözüküyor. Burada Kamu Etik Kuruluna bırakıldığı gibi bu yetki, burada da Meclis Başkanlığına bırakılmış. Ama, ben hatırlıyorum, biz daha sonra nasıl olacak diye sorduk bunu Meclisinizden, bize verilen bilgi şöyleydi: Yani bunu Başkanlık Divanı çıkarıyor bu tür yönetmelikleri çünkü Başkana yetki verilmiyor burada, “Başkan çıkaracak.” da demiyor, “Başkanlık” diyor, TBMM Başkanlığı. Dolayısıyla bu ifadeden, bu yönetmeliği Meclis Başkanlık Divanının çıkaracağı yani onun hazırlayacağı veya görüş alarak, bize böyle söylendi ama o netleştirilebilir yine Genel Sekreterlikle görüşülerek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ergin Bey. Biraz daha açıklık kazanmış oldu. Yani atıfta... “Yönetmelik hazırlanırken bu Devlet Memurları Kanunu’nun genel hükümleri nazara alınarak bu yapılmalıdır.” diyorsunuz, sonuç olarak o anlaşıyor. Ama “Bunu yasaya dercedelim.” şeklindeki görüşte de ben Sayın Murat Emir Bey’den “İlke koyalım.” şeklinde -gerçi yazılı olarak verilmedi ama ifade ettiği o cümleyi ben bir daha istihram etsem.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii. “Görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan hediye, kayırma, lütuf ve hizmetleri kabul edemezler.”

BAŞKAN – Onu bir yazalım arkadaşlar.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – (1)’inci fıkranın sonuna yazılabilir.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bizde “Yönetmelik” kalıyor mu?

BAŞKAN – Evet, evet.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii kalsın ama biz yönetmeliği yapacaklara bir ilke kararı bırakmış olalım yani “sosyal nezaket kurallarını aşan hediye.”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya da dünya örneklerinde olduğu gibi...

BAŞKAN – Onu yavaşça bir dikte ettirirseniz çünkü yazılı gelmediği için.

MURAT EMİR (Ankara) – Tabii. “Görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan hediye, kayırma, lütuf ve hizmetleri kabul edemezler.” Belki “lütuf” fazla olabilir burada kelime olarak, evet, biraz aşığılayıcı bir kelime. “Kayırma” yani...

BAŞKAN – “Kayırma” ile “lütuf” tam tutmuyor gibi.

MURAT EMİR (Ankara) – Bence “lütuf” olmayabilir orada.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Hediye” demek yeterli olur yani “kayırma”...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Hediye ve hizmetleri”...

BAŞKAN – Sosyal nezaket kurallarını...

MURAT EMİR (Ankara) – Ama “kayırma” mesela bir şey karşılığında oğlunuzu işe alır, mesela kayırmadır bu.

BAŞKAN – Şimdi, bu cümleyi maddeye yerleştirmek için bir şey yaparsak. Hani usul ve esasları yönetmeliğe bırakıyoruz ya, o zaman “Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, gerçek ve tüzel kişilerden görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan hediye ve hizmetleri kabul edemezler.”i buraya koyup “Meclis Başkanlığı tarafından düzenlenir.”i bu araya mı yerleştirelim, sizin öneriniz o şekilde mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 47

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Diğer hususlar yönetmelikle belirlenir.” denebilir, onu yukarı çıkarıp. Sizin dediğinizi anladım ben, “‘Gerçek veya tüzel kişiler’ den sonraya o cümleyi oturtalım.” diyorsunuz siz.

BAŞKAN – Ama “usul ve esasları” yine burada kalsın görüşü hâkim.

Buyurun Zekeriya Bey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli Komisyon davetlisi arkadaşlar; ben de tekrar hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bu, doğru bir yazım şekli değil yani eklenmesini doğru bulmuyorum. Niye bulmuyorum? Komisyonun görüşü alınarak bir kurallar silsilesi oluşturulacaktır yönetmelikte. Zaten bunu oluştururken de bu hediyelerin, neyin hediye, neyin rüşvet, neyin milletvekilini etkileyip neyin etkilemediğini zaten o komisyonun üyesi olan ki büyük bir ihtimalle -az önce siz söylediniz “Biz de olabiliriz” demiştiniz az önceki cümlelizde- bu bellidir. Yani şimdi burada “sosyal nezaket kurallarını aşan”... Sosyal nezaket kurallarını aşan şey size göre farklıdır, bana göre farklıdır, başkasına göre farklıdır. Dolayısıyla bence hiç gerek yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Onun için ben değer koyalım diyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Zaten değer altta konulmuş esasen.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya, o yabancı devletlerden gelen hediyelerle ilgili.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Fark etmiyor. Bakın, şimdi, Sayın Muharrem Bey, esasen bunun uygulaması var, Devlet Memurları Kanunu’nda uygulaması var. Devlet memurları açısından neyin rüşvet olup neyin olmayacağını, neyin hediye olarak kabul edilip edilmeyeceğinin uygulaması var. Dolayısıyla, şimdi biz burada, yeni... “Görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan hediye, kayırma, lütuf ve hizmetleri kabul edemezler.” bu doğru bir yazım değil, ben bunun çıkarılması gerektiğini düşünüyorum. Var olan yönetmelikte...

BAŞKAN – Sadece, yazılı verilmediği için görelim diye...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Anladım. Bence yönetmelikte eminim ki hem Meclis Başkanlığı hem o komisyondaki arkadaşlarımız bunu takdir edeceklerdir yani orada işte şu sosyal nezaket kuralını aşıyordur, aşmıyordur, ortalama bir şey bulunur.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyonda 11 milletvekili mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Komisyon 11’i galiba, öyle hatırlıyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Biz burada 5 milletvekili diye sınır koyuyoruz, orada 11 milletvekili...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet. Ben bu anlamda çıkarılması gerektiğini ve bu hâliyle uygun olduğunu belirtmek istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Teklifimizi oylayalım, o teklifi de...

BAŞKAN – Görelim ki müzakere edelim diye onun için özellikle ben... Mesela...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şu olabilir miydi, onu bilmiyorum. Hani bu usul olarak belki tartışılabilir ama bu sefer hiç içinden çıkamayız. Yani “Komisyon şu şu kriterleri dikkate alarak bir yönetmelik oluşturur.” belki olabilir ama gerek yok ona.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hiç gerek yok. Bir cümleyle beyanı belirtmek yeterli.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Zaten bizim buradaki kanunun amacı o yani. Bana göre hiç gerek yok yani sınırlamaya gerek yok.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, bence tam da sınırlamaya gerek var çünkü yönetmelik bir defa normlar hiyerarşisine göre yasadan daha aşağıdadır. Dolayısıyla, yasa yapıyorken bizim her şeyi yönetmeliğe bırakmamız kendimizi zımnen ilga etmemiz anlamına gelir. Bizim burada bir görevimiz var ve görevimiz dolayısıyla da yasayı doğru dürüst yapmak zorundayız. Şimdi, burada ya bir üst sınır koyalım diyoruz yani görevimizi yönetmeliğe ve yönetmeliği yapacaklara devretmemiz uygun değil diyoruz. Ya bir üst sınır koyalım ama üst sınırın dinamik olmayacağını varsayıyorsak da ki o da olabilir, burada bir etik çerçeve koyalım diyoruz yani ileride yönetmeliği yapacaklar bu sınıra uysunlar diyoruz. Çünkü, şöyle bir sıkıntı da var: Siz tabii bütün varsayımlarınızı Meclis Başkanının sürekli AKP’li olması üzerinden yapıyorsunuz herhâlde.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aklımın ucundan dahi geçirmediğim, bu çok ağır bir itham yani.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok, ağır değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Gerçekten ağır bir itham.

MURAT EMİR (Ankara) – O zaman geri alıyorum, hiç ağır bir şey demek istemedim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani burada hakikaten...

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam, yok, yok, geri alıyorum. Ben ağır bir şey söylemek istemedim size.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakın, ben şunu söyleyeyim yani bunu samimi olarak söyleyeyim: Burada milletvekilleri için uygulanabilir, somut, sürdürülebilir etik kurallar ve onların uygulanması noktasında çalışıyoruz. Meclis Başkanı bugün Ahmet olur, yarın Mehmet olur, fark etmez. Zaten, etik kuralı çiğnediği komisyon kararıyla belli olduğu zaman Meclis Başkanı Ahmet olsa ne olur Mehmet olsa ne olur, fark etmez.

MURAT EMİR (Ankara) – Birazdan oralara da geleceğiz de... Ben cümlemi bitirirsem, aslında belki alınganlığa gerek kalmayacak.

BAŞKAN – Şu ana kadar işe parti bağlamında bakmamaya bütün arkadaşlarımızın özellikle...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Somut olan şeyler var yani kanunda düzenleyemezsiniz bunun tamamını.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 48

BAŞKAN – Dikkat ederseniz, sizin, muhalefetin önerileri konusunda da “Acaba ne yapılır?” in gayreti içinde olduğumuzu takdir etmeniz lazım.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben onu fark ediyorum.

Dediğim gibi, ben cümlemi şöyle bitirecektim: Burada yönetmeliği yapma yetkisi Meclis Başkanına veriliyor, dikkatinizi çekerim, görüşü alınıyor. Bakın, komisyonun...

BAŞKAN – Başkana değil de Başkanlığına veriliyor biliyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Neyse, sonuç olarak, komisyonun görüşü alınıyor. Yani biz şu anda yasayı yapmak üzere yetkili alt komisyonuz, o ise yönetmeliği çıkartmak üzere yetkili komisyon olacak. Dolayısıyla “Onlar da milletvekili, onlar yapıversinler.” demek bu yönüyle de yanlış, onu ifade etmeye çalışıyorum. Oradaki komisyonun yani etik komisyonunun yapabileceği tek şey görüş vermek. Dolayısıyla, bizim burada görevimizi yapmamız gerekiyor. Ya üst sınır koyalım ya da oraya buna benzer güzel bir cümle ekleyelim. Yani orada yönetmeliği yapacak arkadaşlar da bir etik ilke yani Anayasa Komisyonunun bu yasadaki amaçladığını somut olarak ifade eden bir ifade koymamız gerekiyor. Bu da bizce güzel bir düzenleme olur.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, hani ben cevap verme anlamında söylemiyorum ama yönetmelikle belirlenmesi hususunun ayrıntılı olması açısından ve kanunun ruhuna uyması açısından, var olan uygulamaları sürdürmesi açısından komisyonun görüşü alınarak oluşturulacak yönetmeliğin ve bu yazım şeklinin doğru olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz arkadaşlar, bu maddeyi güzel müzakere ettik.

Şimdi, öncelikle, yazılı olmadığı için ben görülmesi bakımından Sayın Murat Emir Bey’in “görevin ifasını etkileyebilecek sosyal nezaket kurallarını aşan” diye başlayan hediye, hatta “kayıma” ve “lütuf”u çıkardı. Onu bir silelim, belli olsun, görülsün diye söylüyorum.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kanunun amacı o yani verilen hediyenin...

BAŞKAN – “Kabul edemezler” şeklindeki böyle bir ekleme önerisini oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkanım, 2 oldu, siz oy...

BAŞKAN – Göremediniz herhâlde.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Tereddüt varsa İç Tüzük’te “Tekrar edilir.” diye bir hüküm var.

BAŞKAN – Tekrar edebiliriz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Burada her seferinde el kaldırdılar. Buradan oylamaları takip ediyoruz.

BAŞKAN – Peki.

Şimdi, o zaman, mevcut son hâlini... O yaptığımız ilaveyi çıkaralım.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – “Ancak” kelimesini... Bir de bir şey daha var Başkanım: “Eşya almaları” diye, “eşya kabul etmeleri” diye.

BAŞKAN – Tamam, onu ekranda gösteriyoruz, var.

Sadece bu “Ancak, kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu fıkra kapsamı dışındadır.” ı bir fıkra yapalım üçüncü...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Ancak” olmaz orada.

BAŞKAN – Değiştireceğiz. (3) diyoruz ona. “Kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu madde kapsamı dışındadır.” dediğimiz zaman ayrı bir fıkra olarak bütünlüğü sağlamış oluyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten (2) ve (3)’üncü fıkroda bir sorun yok, (1)’inci fıkroda bir değer belirtmesi...

BAŞKAN – Peki, bu hâliyle...

“Alma”ları siliyoruz, “kabul etme.” Onu zaten oy birliğiyle kabul etti arkadaşlarımız.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Görebilir miyiz.

BAŞKAN – “TBMM üyeleri; gerçek ve tüzel kişilerden, TBMM Başkanlığı tarafından komisyonun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara aykırı hediye veya menfaati kabul edemez.”

(2) TBMM üyeleri; milletlerarası protokol, mücamele veya nezaket ilkeleri uyarınca yabancı devletlerden milletlerarası kişilikler...”

Okur musunuz oradan:

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – “...kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzel kişilerden kabul ettikleri tarih itibarıyla 3628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde belirlenen değeri aşan hediye veya bağış niteliğinde eşya kabul etmeleri durumunda, bunları kabul ettikleri tarihten itibaren bir ay içerisinde TBMM Başkanlığına teslim ederler.”

Yeni eklenmesi düşünülen (3)’üncü fıkra:

“(3) – Kişisel başarılar nedeniyle alınan ödüller bu madde kapsamı dışındadır.”

BAŞKAN – Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla madde kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

Devam ediyoruz, 6’ncı madde...

Bunun da zaten çok tartışmalı bir madde olduğunu sanmıyorum.

Kanun teklifi, arkadaşlar....

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sadece redaksiyon var yani “Siyasi parti grubu olarak...”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 49

BAŞKAN – Şimdi burada başlığı bir defa...

6'ncı maddenin başlığında "Siyasi etik kurulları" denmiş. "Siyasi parti etik kurulları" olarak...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – "Siyasi parti grubu etik kurulları..."

BAŞKAN – "Grubu" da koyacağız.

"Siyasi parti grubu etik kurulları." O zaman hemen mevcut hâliyle başlığa uygun olarak aşağıyı bir...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bizim teklifimiz var, onu okuyalım isterseniz, kayıtlara geçsin.

BAŞKAN – Yazılı verdiğiniz, değil mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Onu bir okuyalım, kayda geçmesi adına.

BAŞKAN – Sayın Abdurrahman Öz Bey yazılı olarak verdi, onu açıklıyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – "Siyasi parti grubu etik kurulları

6-(1) Siyasi parti grupları her yasama dönemi başında milletvekilleri arasından en az beş, en fazla dokuz olmak üzere kurul üyelerini belirler ve TBMM Başkanlığına bildirirler.

(2) Siyasi parti grubu etik kurulları 8'inci madde kapsamında yetkisine giren konuları incelemek ve bu Kanunun 3'üncü maddesinde düzenlenen etik davranış ilkeleri çerçevesinde bunları karara bağlamakla görevli ve yetkilidir."

Burada yine (3)'üncü fıkrayı yönetmelik olduğundan dolayı çıkarıyoruz, o yönetmeliklerle ilgili genel atfa gönderiyoruz. Fıkralar arasında da yer değiştiriyoruz, (2)'yi (1)'e getiriyoruz, (1)'i (2)'ye getiriyoruz ama anlam, içerik değişmiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Abdurrahman Bey.

Bu konuda görüş beyan etmek isteyen arkadaşlarımız...

Zaten başında söylediğimiz "Siyasi parti grubu etik kurulları."

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – "Milletvekilleri olmayan siyasi partiye mensup üyeler de etik kurullara seçilebilir." diye şey vardı. Milletvekili olması da netleştirilmiş oldu.

BAŞKAN – Tabii, grubu olan partilerden ancak olacak.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok. Ancak milletvekilleri olabilecek komisyon üyeleri.

BAŞKAN – Milletvekilleri olabilecek ve siyasi parti grubunun... Çünkü başta kabul ettiğimiz maddede yine ne dedik: "En az beş, en fazla dokuz."

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın "Siyasi kurulları." diye yazıyor, orada bir düşüklük var.

BAŞKAN – "Siyasi parti grubu etik kurulları

Her yasama dönemi başında milletvekilleri arasından en az beş, en fazla dokuz olmak üzere kurul üyelerini belirler ve TBMM Başkanlığına bildirirler." dedik.

(1)'inci fıkrayı da (2)'ye almış olduk.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Önce kurulun kurulması, sonra...

BAŞKAN – "Siyasi parti grubu etik kurulları 8'inci madde kapsamında yetkisine giren konuları incelemek ve bu Kanunun 3'üncü maddesinde düzenlenen etik davranış ilkeleri çerçevesinde bunları karara bağlamakla görevli ve yetkilidir."

(3)'üncü fıkra da yönetmelik fıkrası olduğu için onu son yönetmelik maddesine bırakmış oluyoruz şeklinde teklif var.

Bu konuda görüş belirtmek isteyen var mı?

MURAT EMİR (Ankara) – Ben varım Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu düzenlemede bu lafızdan bizim anladığımız, yasama dönemi boyunca bu grup etik kurulunun çalışacağı şeklinde. Yalnız Meclis İçtüzüğü'nde biliyorsunuz grup yönetim kurulları, grup başkan vekillikleri ve buna benzer üyelikler iki yıllığına düzenlenmiştir. Dolayısıyla etik kurulda çalışacak kişilerin de iki yıllığına seçilmesinde yarar var.

Bir de, özellikle buradaki adaletin sağlanması açısından -çünkü aynı kişilerin orada olması sakıncalar yaratabilir- yararlı olur düşüncesindeyiz ve dolayısıyla bunun iki yıllığına, iki yılda bir seçileceğini ve grubun yenileneceğini de yasa hükmünün içerisine koymak gerekir. Bir yasama döneminde bir dönem milletvekilliği yapacak birisinin sürekli etik komisyonunda olması kendisine dolaylı bir koruma sağlayacaktır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Murat Emir Bey.

Başka görüş var mı arkadaşlar?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Muharrem Erkek Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, tabii, siyasi etik komisyonu ile bağlantılı bir konu, keşke teklifte siyasi etik komisyonu birçok çağdaş demokrasilerin parlamentolarında olduğu gibi eşit üye esasına dayansaydı, aslında buna gerek bile yoktu bence. Çünkü şimdi bir vatandaş herhangi bir konuda şikâyetçi olacak, önce o milletvekilinin kendi grubunun etik kuruluna gelecek. Yani bu bizim açımızdan çok güvenilirlik ve saygınlığı sağlayan bir şey değil. Şöyle bir algı olacak toplumda: "Kendi kendilerini aklıyorlar, kendi kendilerini koruyorlar." gibi. Buna itiraz da Meclis Başkanına ait. İlgili kişinin itirazı yok bildiğim kadarıyla, o da komisyona göre. Şimdi, komisyonda da -burada hangi parti olduğu önemli değil- çoğunluğun ağırlığı var. Hâlbuki etğin amacı eşit üyeyle temsildir. Yani eşit üyeyle temsil noktasında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 50

görüş birliği varsa, bence böyle grupların etik kurullarına gerek yok, bu maddenin kaldırılması lazım. Yani onu ifade etmek istiyorum. Zabıtlara geçmesi açısından söyledim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Muharrem Bey.

Şimdi, 6'ncı madde başlığıyla beraber iki fıkra hâlinde...

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Müsteşar, buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, şimdi, burada tabii 6'ncı madde yeniden düzenlenmiş, benim önümde eski metin var. (1) ve (2)'nci fıkralar yer değiştirilince, bu “siyasi etik kurulları” ifadesi de konunca bir burada amacından sapan bir durum oluyor, şöyle: Şimdi, (1)'de “Siyasi parti grubu etik kurulları her yasama dönemi başında milletvekilleri arasında en az 5, en fazla 9 olmak üzere...” Zaten bu siyasi parti etik grubunun oluşumuna ilişkin. Dolayısıyla, burada aynı ilk metindeki gibi “Siyasi parti grupları her yasama dönemi başında milletvekilleri arasından kurul üyelerini belirler ve TBMM Başkanına bildirirler.” İşte, bu üyeler siyasi etik kurulunu oluşturacaklar, siyasi parti grubu etik kurulunu oluşturacaklar.

(2)'ncisi, normal, makul ama (1)'incinin, dediğim gibi, “siyasi parti grupları” olması lazım.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Evet, “kurul” dememiz lazım tanım koyduğumuz için.

BAŞKAN – Çoğul kullanmamız lazım.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Yok, yok, hayır, “etik” demeyeceğiz, “siyasi parti grupları” aralarından en fazla 5, 10 kurul üyelerini belirler ve TBMM Başkanına bildirirler.”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Başkanım, tanım yaptığımız için “siyasi kurullar” dememiz gerekiyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Benim anladığım Başkanım...

BAŞKAN – “Siyasi parti grupları” dememiz lazım değil mi? Tamam, düzeltelim o şekilde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Siyasi kurulları etik kurulu belirliyor.

BAŞKAN – Yok, “siyasi parti grupları” diyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Siyasi parti grubu etik kurulu...

BAŞKAN – Hayır, hayır, “Siyasi parti grupları” diyeceğiz Abdurrahman Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Kurul üyelerini belirler” diyor ya...

BAŞKAN – “Siyasi parti grupları...” “Kurullar”ı silelim,

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Her yasama dönemi başında milletvekilleri arasından en az 5, en fazla 9 olmak üzere kurul üyeleri belirler.”

Şöyle: “Siyasi parti etik kurulu üyelerini belirlerler.”

BAŞKAN – Ama başlık olduğu için anlaşılıyor, tekrar etmeyelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama burada Murat Bey'in dediğini konuşmamız lazım diye düşünüyorum. Şimdi, dört yıllığına kendi parti... Mesela, AK PARTİ kendi içinde 5 kişi belirledi dört yıllığına.

BAŞKAN – Bir dakika... Eğer ona geçiyorsak mikrofonu açmam lazım da şunu bir netleştirelim müsaadenizle.

Sayın Müsteşarımız, amaca uygun oldu mu bu şekilde?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Evet, oldu.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Aynı milletvekillerini de belirleyebilir, grup değiştirebilir. “Her yasama dönemi başında” dediği için sürede sorun yok.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama yasama dönemi dört yıl değil mi?

BAŞKAN – Evet “dönem” deyince dört yıl. Dört yıl zaten Murat Bey teklif ediyor, iki yıl da olabilir.

(Karşılıklı konuşmalar)

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar...

Şimdi, kanun teklifinin ileriki maddelerinde biliyorsunuz bu kanunda olmayan maddeler, İç Tüzük'e atıfta bulunuyor. Ama biz bu maddede yıl düzenlemezsek zaten dönem kastediliyor, dört yılda bir olur veyahut da bu şekilde yazdığımızda da bir dönemde bir defa hem etik kurul hem...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Her yasama yılı başında” diyelim, bir yılda bir olsun Sayın Başkanım. Her yasama yılında belirlensin tekrar etik komisyonu, aynıları da olabilir, farklıları da olabilir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Abdurrahman Bey.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben burada Murat Bey'in önerisini tartışmamız gerektiğini düşünüyorum. Bir de, Meclisimizde bulunan diğer komisyonların yaptığı görevle, paralellikle sağlamamız gerekiyor çünkü biz nihayetinde bir komisyon kuruyoruz. Onlarda iki yıl seçiliyorsa burada da iki yıl seçilmesi gerekir. Çünkü belki Meclis gruplarında da milletvekillerinin görevlendirmeleri de değişme ihtiyacı da hissedebilir ikinci yılın sonunda. Kimisi grup başkan vekili olur, kimisi işte grup yönetimi olur, bakan olur. Bu değişikliklere de uygunluk sağlayacak şekilde buradaki her yasama dönemi başını diğer komisyonlarda seçim nasıl olduysa o ifadeyi aynen buraya alıp burada bir diğer uygulamalarla aynılığı sağlamamız lazım diye düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 51

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Meclis etik komisyonunda da “her yasama dönemi başında” diyor.

BAŞKAN - Yani burada hiçbir şey demediğimizde arkadaşlar, iki yılda bir anlaşılıyor mu?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Dönem” diyor.

BAŞKAN – Dönem başında seçiliyor ama burada bir süre “dört yıl” demediğimiz için “dönem boyunca” demiyoruz, “dönem başında seçilir” diyoruz, dolayısıyla burada dört yılı bahsetmediğimiz için Tüzük’e atıfta bulunuyor ve Tüzük’teki komisyonların görevi söylediğiniz gibi iki yıldır.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yok, komisyonun görev süresi belirtilmiş, “dört yılda bir” diyor.

BAŞKAN – Nerede diyor?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Etik komisyonunda diyor. Komisyon da bunlar arasından seçildiği için...

BAŞKAN – “Komisyon maddesinde söylüyor.” diyorsunuz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet.

BAŞKAN - Tabii, ikisinin mutlaka paralel olması lazım 7 ile 6’nın.

Komisyonunda “bir yasama dönemi” demiş, doğru.

O zaman arkadaşlar, iki yıl konusunda görüş alalım, bu konuyu bağlayalım.

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Efendim, şimdi, burada baktığımızda yasa teklifine şikâyetçilerin kurul kararlarına karşı komisyona itiraz haklarının olmadığını görmekteyiz. Avrupa Birliği Uyum Komisyonu da bunu bir eksiklik olarak değerlendirmiş; muhtemelen bu milletvekilleriyle ilgili şikâyetlerde şahıslar şikâyetinde bulunacaklardır. Ancak buna kurul kararlarına karşı yalnız Meclis Başkanlığının itiraz etme hakkı olması çerçevesinde o zaman bu şikâyetçiler şikâyet edenlerin komisyona itirazlarının olmaması durumunda bir bakıma kamuoyu nezdinde bir aklanma şeklinde kolay kolay partiler kendi üyeleri hakkında belki de objektif bir karar verememe durumu ortaya çıkaracaktır. Dolayısıyla, eğer şikâyetçilerin kurul kararlarına karşı komisyona itiraz hakları olmaması durumunda, o zaman bu kurullara bir gereksinim de olmadığını düşünüyorum çünkü aynı zamanda, biraz önce vekil arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, aslında bu madde biraz da 7’nci maddeyle ilgili bir düzenlemedir. Zaten biraz sonra onu da tartışacağız, bütün partilerin komisyona eşit üye vermesi anlamında. Dolayısıyla, şikâyetçilerin de burada bu eksikliğini gidermemiz gerekir diye düşünüyorum çünkü Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda da bu, bir eksiklik olarak belirtilmiştir. “Neden onların itiraz etme hakları olmasın.” anlamında düşüncelerimi ifade ettim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, bir cümle...

BAŞKAN - Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, siz İç Tüzük’e atıfta bulundunuz, aslında doğru ama burada 7’nin (3)’ünde belirtilmiş, onu hatırlatayım dedim.

BAŞKAN – Üçünde belirtilmiş, onu arkadaşımız hatırlattı, doğru.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) –. Şimdi fark ettim ben de. Normalde belirtmese, aslında ben de size katılıyorum, iki yıldır görev süresi.

BAŞKAN – Ama özel düzenleme olduğu için...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Özel düzenleme olduğu için, o zaman, ona uygun bir düzenleme yapması lazım 6 ile 7’de.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyoruz o konuda da.

O zaman, bizim, Komisyon olarak şunu müzakere edip karar vermemiz lazım: Zaten “dört yıl” diye mutabık kalırsak bir düzenlemeye, ilaveye gerek yok, burada yazılmış. 7’yi de ayrıca görüşeceğiz ama. Etik kurullar da bununla “dönem” dediği için, aynı kabul edilmesi normal ama “iki yıl” üzerindeki teklifte bir mutabakatımız varsa o zaman...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, diğer uygulamalarla, diğer komisyonlardaki uygulamalarla birlik sağlaması açısından “iki yıl” olmasının uygun olduğunu düşünüyorum. Onu, bir şekilde, teknik arkadaşlarımız formüle etsinler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 7’nin (3)’ünde onu düzenlemeyebiliriz, “İlk seçilen iki yıl, sonra bitene kadar.”

BAŞKAN – Ama burada da “iki” diyeceksek, burada da teknik bir ilave yapmamız gerekir.

Şimdi, öncelikle o zaman, burada “iki yıl” olması konusunda, sanıyorum hem Murat Bey önerdi hem Abdurrahman Bey önerdi.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben, Murat Bey’in önerisine destek verdim.

BAŞKAN – Zekeriya Bey, siz bu konuda ne diyorsunuz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Burada “dört yıl” olması durumunda, seçilen arkadaşlar için etik komisyonuyla ilgili, sanki biraz dışarı çıkmış olacaklar gibi gözüküyor yani müktesep hak gibi olacak kendisiyle ilgili karar verme noktasında. “İki yıl” uygun yani süreklilik açısından da. Yani şimdi “bir yıl” desek, olmaz. Zaten “iki yıl tekrar seçilmek” belki mümkün olabilir, madde olarak eklenebilir.

MURAT EMİR (Ankara) – Zaten engel değil. Yani “seçilemez” demiyor ama “yenilenir” diyor.

BAŞKAN – “Yenilenir” diyor, evet, tabii, engel değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 52

O zaman, biz, 6'ncı maddede düzenleme...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Teknik olarak bir sakıncası var mı bu “iki yıl” olmasının? Hani, mesela diyoruz ya, Cumhurbaşkanlığı, işte bazen Anayasa Mahkemesi üyeleriyle ilgili, Yüksek Mahkeme üyeleriyle ilgili görev sürelerinin bir üst katına kadar... O anlamda teknik bir sorun yok herhâlde?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yok. Niye olsun?

BAŞKAN – Zekeriya Bey, teşekkür ediyoruz.

Sayın Akbaşıoğlu bir katkıda bulunacak.

Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, bunu bir müzakere edelim istiyorum. Aklıma gelen şey: “Komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir.” diyor. Üyelerle ilgili değil dikkat ederseniz. Şimdi “Komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir.” Ama üyelerle ilgili bir belirleme... Komisyon üyeleriyle ilgili değil bu.

MURAT EMİR (Ankara) – Değil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Dolayısıyla yani komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir. Yasama dönemi ne kadarsa, o kadar bu komisyon görev yapacak ama üyelerin seçimi bir yıl mı, iki yıl mı, üç yıl mı, dört yıl mı... Bu, daha farklı bir durum diye düşünüyorum Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani sadece, biz bunu, paralellik olsun diye koyduk. Mesela ikisi farklı kurulumlar olduğu için...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, biz ama üyelerle ilgili...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Komisyon üyelerden oluşuyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Komisyon üyelerden oluşuyor, doğru ama komisyon üyelerinin seçimine ilişkin, İç Tüzük'e atıf var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, burada komisyonun nasıl oluşacağı yazılmış, o oluşuktan sonra bu komisyon...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, biraz açar mısınız.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, Sayın Akbaşıoğlu'nun buradaki fikrini kabul edecek olursak, bir sonraki dönemde yeniden yasa çıkarmamız lazım. Komisyonu dört yıllık kabul edersek bir sonraki dönemde yani bir sonraki, her seçimden sonra yeniden bu yasa çıkarmamız gerekecek. Burada yorumu zorlamaya gerek yok çünkü komisyonu çalıştıracak olanlar bu üyelerdir. Bu, komisyonda görev yapacak üyelerin süresiyle ilgili bir ifadedir. Bu sebeple...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kabul...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, o kabul değil de doğru bir şey, onda yani zorlama yorumu girmemek lazım diye düşünüyorum, bu konuda şahsi görüşüm bu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Zorlama bir yorum değil. Baktığımızda, komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir. Yani siyasi etik komisyonu kuruluyor ve bu komisyon bir yasama dönemi olarak görev yapıyor ama üyelerinin ne kadar görev yapacağıyla ilgili bir düzenleme söz konusu değil. Ya o zaman buraya bu ibareyi açmak daha doğru olur veya İç Tüzük'e atıf...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Üstadım, yeni Meclis seçildikten sonra yine devam edecek, yeni üyelerle...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyon bu kanunla kuruluyor.

BAŞKAN – Müsaadenizle şöyle bir şey...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O zaman, “Komisyonun üyelerinin görev süresi” demek lazım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Gerekmiyor ki zaten...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bence “üyelerinin” olmaz, bu doğru, “komisyonun görev süresi”

MURAT EMİR (Ankara) – Yani komisyon, üyeleriyle var olan bir şeydir. Üyesi olmayan komisyon olmaz. Üye seçildiği an komisyon kurulmuş olur.

BAŞKAN – Şimdi, konuya açıklık getirsin diye, İç Tüzük'ümüz de, biliyorsunuz, bu konuda, komisyonlarla ilgili 20'nci maddeye baktığımızda der ki: “Komisyonlar için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıl, ikinci devre seçilenlerin görev süresi...” “O zaman beş yıllık olduğu için...”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bitene kadar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O ifadeyi aynen buraya alalım.

BAŞKAN – Ama biz, “İkinci devre seçilenler dönem sonuna kadardır.” deriz, böylece çözmüş oluruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynı ibare olabilir, evet.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 3'üncü maddeyi aynen böyle alırsak sorun biter.

BAŞKAN – Sorun biter. Evet, bunu uzman arkadaşlar yazsın.

Arkadaşımız, ekrana çıkarmış: “Kurullar için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi kalan süreyi tamamlar. Görev süreleri, yeniler seçilinceye kadar devam eder.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi “Görev süreleri yeniler seçilinceye kadar devam eder.”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Yenileri” olacak.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Düzeltelim bunu şimdi. Karar bu yönde çıkarsa... Düzeltceğiz yani.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 53

BAŞKAN – “İkinci devre için seçilenlerin görev süresi...”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sonunda, birkaç sene sonra bakanlar şöyle bir anlam çıkarmasın: İşte, Medis...

BAŞKAN – Şu çıkmış, aynısını buraya...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Seçime gittik, normalde etik kurul üyelerinin görev süreleri bitiyor.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – “Görev süresi iki yıldır” diye...

BAŞKAN – “Görev süreleri, yenileri seçilinceye kadar devam eder.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu “Görev süreleri, yenileri seçilinceye kadar devam eder”i...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İkinci devre için bence önemli o.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Tüzük’ü...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama dönem bitti, seçime gitti, tekrar listeye konulmadı kendi partisince, yenilenene kadar milletvekili olmayacaklar, o arada bir yirmi gün, milletvekili olmadığı hâlde kuruldaki üyenin görevi devam edecek buna göre.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kafa karıştırabilir.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, müsaade ederseniz...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - O zaman, biz...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Diğer komisyonlar nasıl çalışıyor o zaman?

BAŞKAN – Abdurrahman Bey, İç Tüzük hazırlanırken, bakın, çok detay düşünülmüş; o zaman bir dönem beş yıl olduğu için, ikinci dönemi “üç yıldır” diye belirtmişler ama erken seçim vesaire düşünülerek de bir cümle ilave edilmiş, “Görev süreleri, yenileri seçilinceye kadar devam eder.” denilmiş. Nitekim, Türkiye Büyük Millet Meclisinde -Anayasa gereği de biliyorsunuz- yenileri seçilinceye kadar devam etme konusunda aynen hüküm vardır. Burada biz -herhâlde sonuç olarak yazdı- “İkinci devre için seçilenlerin görev süresi yasama döneminin sonuna kadar devam eder.” diyeceğiz, bu kadar, öteki son cümleye gerek yok artık. Aynı değil mi söylediğimiz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, izin verirsiniz...

BAŞKAN – Buyurun Zekeriya Bey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani burada bir karışıklığa mahal vermemek için yani ikinci kez seçildiler, tekrar seçim yenilendi ama bu komisyondakilerin görev süreleri yeni seçim yapıldı kadardır. Yasama dönemi bittiğinde, artık oradaki arkadaşlar milletvekilliğini kaybetmişlerdir, milletvekilliğini kaybetmemiş olsa dahi...

BAŞKAN – Tamam, şu değişiklik amacımızı karşılıyor değil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, mesele kalmadı, mesele yok, sorun yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Belki bir sene sürer, erken seçim olur...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tabii, sorun yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Burada mutabık kaldık.

İkinci fıkrada bir sorun var mı? (2)’nciyi fıkra’yı bir yukarıya alırsak...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Başkanım, (1) tamam mı?

BAŞKAN – (1) tamam, (1)’de bütün arkadaşları mutabık, tamam.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – İki?

BAŞKAN – Evet, evet, tamam dedi arkadaşlarımız onun için devam et.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – O zaman sarıyı kaldırıyorum.

BAŞKAN – Evet, sarıyı kaldır.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu şekilde tamam mı o zaman metin olarak?

BAŞKAN – Evet, evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Çanakkale) – Bunu aynı zamanda etik komisyonuna da taşıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tabii, Komisyon olarak (3)’üncü fıkra’yı, 7’ nin (3)’üncü...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu (3)’üncü fıkra’yı ona göre uyarlarız.

BAŞKAN – (2)’ye bakıyoruz şimdi: “Siyasi parti grubu etik kurulları 8’inci madde kapsamında yetkisine giren konuları incelemek ve bu Kanunun 3’üncü maddesinde düzenlenen etik davranış ilkeleri çerçevesinde bunları karara bağlamakla görevli ve yetkilidir.”

Evet, bunu da müzakere ettik, görüşler alındı. Genelde bir sonraki maddeye atıfta bulundu arkadaşlarımız yani o oluşumla ilgili şey yapıldı.

Evet, bu hâliyle maddeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Madde 6’yı kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Teşekkür ederiz arkadaşlar.

Bir ara verdim değil mi?

EROL DORA (Mardin) – Sayın Başkan, ne kadar sürecektir Komisyon?

BAŞKAN – Tamamı 14 madde, bitirdik mi tamamıdır.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bırakalım, yarın da tamamlayalım.

MURAT EMİR (Ankara) – 7’yi temiz kafayla çalışalım bence.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016 Saat : Kayıt: Anayasa Stenograf : Uzman : Sayfa: 54

BAŞKAN – Şimdi gensorular var, nasıl olsa burada olmasa orada çalışacağız.

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok, orada çalışırız da şu 7'yi bir temiz kafayla çalışalım.

BAŞKAN – Şimdi, yalnız, ben bir bilgi arz edeyim arkadaşlar. Yani, önümüzdeki haftaya bunun Meclise yetiştirilme gayreti var.

MURAT EMİR (Ankara) – Yetiştireceğiz Başkan bunu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yarın grup var bir de.

BAŞKAN – Ayrıca, hemfikir olunan, biliyorsunuz, Anayasa değişiklik teklifi de perşembe Anayasa Komisyonuna gündem oluşturacak sanıyorum, o şekilde...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şu an çalışıyoruz, gündem hazırlıyoruz ama yetiştirecek miyiz bilmiyorum.

BAŞKAN – Yani yetişirse... Yani iyi gittik, sizden de rica ediyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 7 ve 8'i geçsek zaten diğer maddeler çok şey değil.

MURAT EMİR (Ankara) – Bence acele ediyoruz ama.

BAŞKAN – On beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.52

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 55

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.20

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN – Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; Anayasa alt komisyonunun 2'nci Toplantısının Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Yeterli çoğunluk vardır.

Kaldığımız yerden Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Etik Kanunu Teklifini görüşme devam ediyoruz.

Geçen oturumda 6'ncı maddeyi kabul etmiştik. 7'nci maddeyle devam ediyoruz.

Teklifin 7'nci maddesi, daha önceden, yine, Komisyon üyelerimize dağıtılmıştır, bilgileri dâhilindedir. Ekranda da yansıtılmıştır. Bu konuda sabahtan verdiğimiz arada bazı milletvekillerimizin değişiklik tekliflerini yazılı olarak sundukları ve bu yazılı sunumları karşısında da maddede değişiklikler de sağ tarafta ekranlarda gösterilmektedir. Asıl, tabii, ana metinde kanun teklifi esası da yansıya aktarılmıştır.

Maddenin başlığı “Siyasi Etik Komisyonu”. Şimdi, kanunumuzun adını değiştirdiğimiz için 7'nci madde başlığını da “Siyasi Etik Komisyonu” değil, “Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Etik Komisyonu”. Teklif başlığını bu şekilde önerdi arkadaşlarımız.

Madde üzerinde yazılı teklifi veren Haydar Ali Bey, siz kısa bir açıklama yapacak mısınız?

Buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – 7'nci maddenin (4)'üncü fıkrasında bir belirsizlik vardı çoğunlukla ilgili. “Komisyon Başkanı, üyeler tarafından üye tam sayısının salt çoğunluğuyla seçilir.” şeklinde bir düzenleme yapılmasının uygun olduğunu düşünüyoruz.

6'ncı maddede yapmış olduğumuz o düzenlemeyi, (3)'üncü fıkrayı aynen buraya almış olacağız yasama dönemiyle ilgili olan kısmı. 6'ncı maddede her yasama dönemiyle ilgili olan kısmı kaldırdıktan sonra diğer yasama dönemini düzenleyen maddeyi buraya ilave ediyoruz.

BAŞKAN – “Kendi etik kurullarının üyeleri arasından bildirdiği 11 üyeden oluşturulur. Üyeliklerin partilere göre dağılımı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11'inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranlara göre belirlenir.”

(2)'nci fıkrada değişiklik önermiyorsunuz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Yok, hayır, önermiyoruz.

BAŞKAN – (3)'üncü fıkra aynen duruyor değil mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – (3)'ü değiştiriyoruz.

BAŞKAN – “(3) Komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 6'ncı maddede yaptığımız değişikliği buraya aynen alıyoruz.

BAŞKAN – (4)'üncü fıkrada var mı değişiklik?

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Var efendim.

“Komisyon Başkanı ve Başkan Vekili üyeler tarafından, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla seçilir.”

BAŞKAN – (4)'te böyle bir değişiklik öneriniz var.

(5)'te var mı?

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – (5)'te yok efendim.

BAŞKAN – (5) (a), (b), (c) aynı.

(6)'da var mı?

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – (d) ve (e) ilave edilecek.

7'nci madde (5)'inci fıkra (d) bendi ilave ediyoruz.

“Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti vermek” şeklinde bir teklifimiz var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Öbür taraftan kaldırdığımız fıkrayı buraya getiriyoruz.

BAŞKAN – “Buraya eklemiş oluyoruz.” diyorsunuz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Bir de (e) bendi ilave ediyoruz.

“Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleri ile talep hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti verilmesi ne ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.” Bu komisyonun yine görevleri arasındadır.

BAŞKAN – Teklifi yazılı olarak verdiğiniz için de arkadaşlarımız kayda geçtiler.

Erol Dora Bey, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 56

Şimdi bu yasaı değerlendirdiğimizde, bu 7'nci madde bu yasanın bana göre omurgasını oluşturmaktadır. Bu da şu açıdan kaynaklanıyor: Şimdi, 11 üyeden oluşabileceği belirtilmiş burada. Yalnız üyeliklerin partilere dağılımı konusunda Anayasa'mızın 95'inci maddesi gereğince 11'inci maddesine atıfta bulunmaktadır. Daha önce de bu konulara ilişkin olarak düşüncelerimizi ifade etmiştik. Zaten en önemli maddelerinden birisi budur. Eğer bütün partiler arasında eşit bir dağılım olmazsa bana göre böyle bir komisyonun kurulmasına da bir gereksinim olmadığını düşünüyorum. Hem kamuoyunda da bunun bir aklama mekanizması olabileceğine dönük bir algı oluşacaktır. İkincisi de, işlevsel olmayacaktır. Çünkü bu bir yasama veya idari bir komisyon değildir. Bir etik komisyondur bu.

Dolayısıyla, bu anlamda da olaylara baktığımızda, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun da raporunu incelediğimizde o da böyle bir eleştiri getirmektedir yani eksikliğini ortaya koymaktadır. Bunun ancak bütün partiler çerçevesinde eşit üye verilmesi doğrultusunda oluşturulması gereken bir komisyon olması gerektiğine ilişkin düşünce ifade edilmiştir. Yoksa, örneğin araştırma ve soruşturma komisyonlarıyla da aynı eleştirilere tabi tutulacaktır. İktidar partisi orada çoğunluk sayısına sahip olacağından dolayı bir aklama mekanizması olarak da değerlendirilebilecektir. Bana göre, eğer bu anlamda, ciddi anlamda bir komisyon oluşturulacaksa buna çok dikkat edilmesi lazım. Başta iktidar partisinin burada da bir tavır sergilemesi, ortaya koyması gerekir bana göre. Türkiye'de özellikle Parlamente'ye yönelik ve parlamente'lerin kişiliklerine yönelik olarak biliyorsunuz toplumda en çok tartışılan bir görevdir milletvekilliği statüsü. Bu anlamda da toplumdaki bu algılamayı gidermek ve burada yapılacak olan kendi görev ve sorumluluklarıyla bağdaşmayan yahut da etik davranmadıklarına ilişkin toplumdaki bu algılamaları gidermeye yönelik... Aynı zamanda, bu, Avrupa Birliği'ne girmenin de kısıtlarından birisi olduğuna göre eğer bir komisyon oluşturacaksa bari hiç olmazsa bu etik komisyonunun... Biraz önce de ifade ettiğimiz gibi, bu ne bir yasama komisyonudur ne de... Başkanlık Divanı'na göz önünde bulunduracak olursak... Esas 11'inci madde, İç Tüzük'ün 11'inci maddesi Başkanlık Divanı'yla ilgili bir maddedir. Bu bir etik komisyonu olduğundan dolayı, bana göre, makul, olması gereken, bütün partilerin eşit sayıda üye vererek toplumdaki bu algılamaları ve partiler arasındaki uyumu da sağlamaya yönelik... Bunun sonuç doğurucu ve işlevsel olması açısından da daha önemli olduğunu düşünüyorum. Bu anlamda da maddenin tashih edilmesi gerekir. Bütün partilerden eşit üye verilerek ciddi bir komisyon kurulmasını öneriyorum ben.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Erol Dora Bey.

Başka söz isteyen?

Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Siyasi etik komisyonu oluşturulurken 11'inci maddeye atıf yapılması büyük bir talihsizlik olmuştur çünkü asılan, burada bu komisyon bir yasa yapacak değil, bir uygulama yapacak değil, bir çalışma yani Medisin bilinen çalışmalarından birini yapacak değil. En nihayetinde, yapılan davranışlar etik açıdan kabul edilebilir mi, değil mi, bunu değerlendirecek. "Etik" kavramına girdiğimizde de etiğin siyasi bir tarafı yok. Dolayısıyla bir etik komisyon oluşturulurken böylesine siyasi bir kurul oluşturulmasını doğru bulmuyoruz. Dolayısıyla, eğer Medisi kapsayacaksa, herkesi kapsayacaksa ve toplumun bütün kesimlerinin "Evet, Mediste bir etik komisyonu var, etik yasası çıkartıldı, parlamente'ler artık çok daha fazla etik kurallara uyuyor." dedirteceksek, hedefimiz buysa -ki bu olmak zorunda- burada mutlaka adaletli bir temsiliyeti sağlamak zorundayız.

Kısaca şöyle ifade edeyim: Etik ilkeler siyasi pozisyonlarınıza göre değişecek ilkeler değil; herkesin kabul ettiği, üzerinde anlaşıldığı, ahlaki bulunduğu değerler ve ilkeler. Dolayısıyla, burada genel komisyon kurma yaklaşımından vazgeçip eşit sayıda temsiliyetin mutlaka sağlanması gerekiyor. Gerçekten de bu kanunun özünü ancak bu şekilde yaşama geçirebiliriz, hedeflediğimiz özü.

Şimdi, Avrupa Birliği ülkelerinin uygulamalarına bakacak olursak da birçok ülkede eşit temsiliyet olduğunu görüyoruz. Temsiliyetin eşit olduğu Avrupa Birliği ülkelerine, Avrupa Birliği'ne uyum amacıyla çıkarttığımız bu yasanın dolayısıyla Avrupa Birliği normlarına uygun, ülke uygulamalarıyla paralellik içermesi gerekir ve bu nedenle de bu komisyonda mutlaka eşit temsiliyet olmasında büyük yarar görüyoruz.

Şimdi, bir de burada görevleri sayılmış. Bize göre, görevler eksik. Gerçekten de buraya sizin önerdiğiniz yani burada etik komisyonun görüş verme, istişari bir görev yürütme noktasındaki görevi ve bu yöndeki düzenlemeyi ben şahsen isabetli buluyorum; bu, olması gereken bir şey. Ama bununla birlikte, burada görev ve yetkileri sayılırken nasıl çalışacağına dönük de bazı düzenlemelerin olmasında yarar görüyoruz.

BAŞKAN – (5)'inci fıkrada?

MURAT EMİR (Ankara) – Evet. Mesela, bu Komisyonun nasıl çalışacağına dönük bir fikrimiz var mı? Mesela, bilgi isteme, belge isteme, tanık dinleme... Çünkü Avrupa Birliği normlarında bunlar var. Bizim burada bu komisyonunun görev ve yetkilerini belirlerken bunları yazmamız gerekir. Mesela, bu komisyonun görev yaparken gizlilik kurallarına uyması gerekir. Bu da uygulamada yok yani bu maddede bunları da görmüyoruz. Dolayısıyla, birçok Avrupa Birliği ülkesine ait kanunlarda yer aldığı gibi, bu komisyonun, öncelikle komisyon oluştuktan sonra bir gizlilik kararı alması ve bu değerlendirmeleri yaparken gizlilik içerisinde yapması, bilgi, belge istemesi konusunda bir serbestiyetinin olması, yine -birazdan 8'inci maddede konuşuruz ama bunu yeri gelmişken söyleyeyim- resen, kendiliğinden de işlem başlatabilme yetkisinin olması -çünkü görev ve yetkisinden bahsediyoruz- tanık çağırma yetkisinin olması buradaki bu etik komisyonunun işlevsel hâle gelmesi açısından yaşamsal önemi haiz bize göre. Ancak yine de ilk söylediğimi sonda da söyleyeyim: Bu etik komisyon en nihayetinde herkesin uyacağı ve herkesin üzerinde anlaşıldığı etik ilkeleri belirleyeceğine ve davranışların etik açıdan kabul edilir veya edilemez olduğuna karar vereceğine göre, burada partilere göre bir

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 57

dağılım yapmak yerine mutlaka eşitlikçi bir anlayışla, eşit bir paylaşım, eşit bir dağılım yapmalı ve bu yönüyle de Avrupa Birliği mevzuatına da uyum sağlamalıdır diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Zekeriya Bey...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; burada adaletli olması açısından... Eşitlik, adalet değildir yani ona da uymuyor çünkü halkın seçmiş olduğu bir Parlamento var ve orada da partilere göre oluşan bir aritmetik, ortalama gruplar var. Dolayısıyla, bu komisyonda her gruptan üye, eşit noktasında; bu, adaletli değil, adaleti de sağlamaz çünkü bugünkü örnek olarak baktığımız zaman Parlamentoda yüzde 50' nin üzerinde bir temsili olan grup ile sadece 20 kişilik bir grubu aynı kefeye koymamamız lazım diye düşünüyorum. Bu, sonuçta, karar alma mekanizmalarında da sıkıntı yaratır. Bu noktadaki “Adaletli değil.” savı doğru değil.

Ben Haydar Ali Bey'in yapmış olduğu önerinin uygun olduğunu düşünüyorum. Bu gizlilik konusunda, evet, o konuyla ilgili sanki bir madde vardı, ben...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bir sonraki maddede efendim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değil mi? Sonraki madde gizlilikle ilgili. Ben de aynı şekilde... Yani “Komisyon konuşmaları gizlidir.” diyor, değil mi?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – İnceleme usulünde var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet. Ben de gizlilik konusuna riayet edilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü “Etik komisyona gelen her şikâyet doğrudur.” anlamında değildir bu. Yani, bazen de bir şeyin, bir olayın şüyu vukuundan beterdir. Hepimiz siyaset yapıyoruz. Aynı parti içinde de, farklı partiler içinde de siyasi rekabet içinde olan insanlar kişisel hesaplarını Etik Kurulu üzerinden görmeye çalışabilirler. Ben de bu gizlilik konusunu, Murat Bey'in gizlilik konusunu özellikle, daha sağlam sağlayacak şekilde eğer varsa ayrıca üzerinde değerlendirelim diye düşünüyorum. Yoksa, bu hâliyle, Haydar Ali Bey'in önerdiği hâliyle maddenin uygun olduğu kanaatindeyim Başkanım.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) - 8'inci maddenin sondan bir öncesinde var.

MURAT EMİR (Ankara) - Gördüm.

BAŞKAN - Muharrem Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum.

Bence bu yasanın en önemli maddesini görüşüyoruz. Mesela, biz 1'inci maddede hassasiyet gösterirken -kanunlar yapılırken “amaç ve kapsam” denir biliyorsunuz- kapsam belirlendi ama amaç eksik kaldı anlamında yaklaşmıştık. Eğer bu yasanın ruhuna uygun hareket etmek istiyorsak kesinlikle eşit temsil çok önemli. Bakın, Anayasa Uzlaşma Komisyonunu eşit temsil ilkesine göre kurduk. Neden? Toplumsal bir mutabakat çok önemli olduğu için çünkü bu, Anayasa'ya göre, İç Tüzük'e göre kurulan bir komisyon değil; etik kuralları belirlemek açısından kurulan bir komisyon. Onun için, dünya örneklerinde de Gelişmiş demokrasilere baktığımızda eşit temsil var, bunun için var ama mesela, bize sunulan, partilerin komisyonda temsil şekillerinde Rusya'da galiba “partilerin sandalye oranında üye” diyor. Şimdi, biz Rusya'yı mı örnek alacağız, Putin'in yönetim anlayışını mı örnek alacağız, Fransa'yı mı, Amerika'yı mı örnek alacağız? Bu konu Mecliste de, kamuoyunda da çok büyük tartışmalar yaratır ve yasanın amacına ulaşmasını engeller. Amaç burada Parlamentonun itibarını, siyasetin itibarını ve saygınlığını korumaksa bence eşitlik. Eşit temsilden çekinmemek lazım. Öbür türlü bence kesinlikle bu yasa hiçbir anlam ifade etmeyecektir diye düşünüyorum. Tarafsızlığın, bağımsızlığın, Parlamentonun itibarının güvence altına alınması için eşit temsil olmazsa olmaz diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Abdurrahman Öz Bey söz istedi, ona söz veriyorum.

Buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, Cumhuriyet Halk Partili arkadaşlarımızın ifade ettiği Anayasa Uzlaşma Komisyonu -ben kayıtlara girsin diye söylüyorum- ihtiyari bir komisyon, resmî bir komisyon değil, Meclis Başkanlığımızın inisiyatifıyla oluşturduğu ve iktidar partisi olarak bizlerin bir kısım haklarımızdan feragat ederek anayasa yapma konusundaki samimiyetimizi gösterdiğimiz, ortaya koyduğumuz bir komisyon ki eşit temsil olduğu hâlde bile yine yürümemiştir, bu da kamuoyunun malumudur ama bugün buranın gündemi olmadığı için bu konuya girmek istemiyorum. Şu an kanunda, bu maddeyle getirdiğimiz, bu kanunla getirdiğimiz komisyon resmî bir komisyon olduğu için diğer resmî komisyonlarda uygulama nasılsa ona göre hareket edilmesi gerektiğini düşünüyorum ve diğer resmî komisyonlarda da seçim usulü yine Haydar Ali Bey'in teklif ettiği şekilde olduğundan ben Haydar Ali Bey'in teklifi doğrultusunda görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Abdurrahman Öz Bey.

Herhâlde, Haydar Ali Bey tekrar bir söz istedi.

Buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Efendim, sadece bir ilave.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 58

Ben değişiklikleri sadece zikrettim, diğerlerinin aynı olması anlamına geliyordu. Yine burada komisyonun üyeliklerinin partilere göre dağılımının Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11'inci maddesine göre yapılmasının, bu belirtilen oranlarda olmasının uygun olduğu düşüncesindeyim çünkü bu milletin iradesini, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve burada oluşan bütün komisyonlar millî iradeyi yansıtmalı. Millî irade ne ise buradaki komisyonlar da o şekilde şekillenir. Bu komisyon da Meclisimizden oluşacak olan, millî iradenin sonucunda oluşacak bir komisyondur. Dolayısıyla, bu irade doğrultusunda İç Tüzük'ün 11'inci maddesine göre belirlenmesinin uygun olacağı kanaatindeyim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Haydar Ali Bey'in dediklerine çok kısa bir cevap olması amacıyla söz aldım.

Şimdi, birincisi, burada evet, Meclis en nihayetinde millî iradenin tecelli ettiği yerdir, elbette ancak bu komisyon millî iradenin burada temsilinden öte burada neyin etik, neyin etik olmadığına karar verecek. Dolayısıyla, bunu siyasi partilere böylesine çoğunluklarına göre yansıttığınız zaman bu komisyonu aslında son derece işlevsiz bir noktaya da itmiş oluyorsunuz -şimdi, 8'inci maddede ayrıntılarıyla konuşacağız- amaç hasıl olmuyor. Amaç şu: Bir komisyon oluşturalım ve bu komisyona herkes saygı duysun ve bu komisyonun adil davranacağına herkes inansın. Bu komisyon siyasi kararlar vermeyecek, siyasi kararlar vermesin, siyasi saiklerle birilerini aklamasın veya siyasi saiklerle birilerini karalamasın, hedef bu. Dolayısıyla, zaten bir yaptırım da yok, tamamen bir etik komisyon olarak çalışacak. Dolayısıyla, burada millî iradenin aynı şekilde yansıtılmasından öte, burada herkesin söz sahibi olduğu ve ortak aklın şekillendiği, ortak yargının şekillendiği bir sonuç çıkması önemli. Zaten, etik değerler, etik ilkeler ve neyin etik açıdan kabul edilir veya edilmez olduğunu da belirleyen burasıdır. Dolayısıyla, 7'nci maddeyi biz böyle düzenlersek ve 8'inci madde de usulü de bu şekilde geçerse bu yasa da boşa gidecek, bu çalışmalar da boşa gidecek ve hiç kimse bu komisyonun, etik komisyonunun gerçekten etik davrandığı konusunda ikna olmamış olacak. Bu, bu kanunun özünü başından yaralayan, sakatlayan bir yaklaşım olur diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Murat Emir Bey.

Sayın Birkan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, eşitlik her zaman adalet anlamına gelmez. Burada işte ısrarla bir eşitlik noktası var. Yani hepimiz bu millete hizmet etmek için, milletin lehine, menfaatine yasa çıkarmak için Parlamentodayız. O zaman şunu da yapmamız lazım, bırakalım, her gruptan anlaşarak, eşit olarak yasaları çıkaralım yani bu, ona da döner. Dolayısıyla, karar alma mekanizmasını da sıkıntıya sokar birçok açıdan. Bence tüzük burada yıllardır uygulanıyor, her komisyonda var. Uygulama birliği olması açısından, çalışma usulleri açısından bu tüzüğe göre seçilmesinin doğru olduğu kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Sayın Dora, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Şimdi, arkadaşlarımız belirttiler yani halkın iradesinden bahsettiler. Ben buna katılmıyorum. Niçin? Çünkü, bu bir yasama faaliyeti değildir, hatta Başkanlık Divanı değildir, bu bir idari mekanizma değildir. Tabii ki şu anda halkın iradesini değerlendirdiğimizde bugün AK PARTİ tabii, güçlü bir şekilde, 317 milletvekili olarak halkın iradesini temsil etmektedir. Yasalar yapılırken biz ancak şerh koyuyoruz, Mecliste kamuoyuna düşüncelerimizi açıklıyoruz, itiraz ediyoruz ama netice itibarıyla yine iktidar partisi çoğunluğuna dayanarak yasaları çıkarmaktadır. Bunu engelleyebilecek bir mekanizma bizim elimizde değil. Bu normal bir prosedürün bir gereğidir. Halkın iradesinin bir tecellisi olarak bunu değerlendirebiliriz fakat biraz önce defaatle biz düşüncelerimizi ifade ettik. Bu bir etik komisyondur. Türkiye'deki aynı zamanda bütün partilerin bu anlamda bunu partiler düzeyinde bu Parlamantonun geneli anlamında bunu değerlendirmemiz gerekir, kamuoyuna da şu mesajı vermemiz gerekir: Bakın, bir etik komisyon kurulmuştur ama bir aklama olmasın diye, toplumda farklı bir algılamaya sebebiyet vermesin diye bütün partiler eşit sayıda komisyona üye vermişlerdir diye böyle bir... Bu, iktidar partisinin elinde olan bir şeydir. Bunu kabul ettiğinde bana göre iktidar partisine ancak övgü gelebilecektir. Yani demek ki bu anlamda objektif bir değerlendirmeye gitmişlerdir, bütün partiler açısından olumlu bir imaj yaratacağı diye düşünüyorum. Yoksa bunun halkın iradesinin temsiliyle herhangi bir ilgisi yoktur. Diyelim ki yasama faaliyeti olsaydı, bir idari mekanizma olsaydı dedikleri çok doğrudur. Biz bunu bu açıdan böyle istiyoruz, daha eşitlikçi, daha çoğulcu. Yani burada çoğunlukçu bir zihniyetle hareket etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Netice itibarıyla bu bir siyasi etik komisyondur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkürler Sayın Dora.

Söz isteyen mi oldu?

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Müsaadenizle efendim...

BAŞKAN – Sayın Haydar Ali Yıldız, buyurun.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, siyasi, felsefi olarak bu çok tartışılabilir milletin temsilî. Türkiye Büyük Millet Meclisinde aşağı yukarı her milletvekilimiz ortalama 100 bin seçmeni yani milletimizi temsil ediyorlar. Her kanun da sonuçta bu milletin iradesini yansıtmalı. Milletin iradesini millet sandığına taşıdığına göre ve bu irade Mecliste tecelli ettiğine göre burada milletin iradesinin dışında bizim bir irade belirlememizin de, çok istisnai haller elbette ki burada dile getirilebilir, bunun da onlardan biri olduğu ifade edilebilir ama biz millî iradeyi esas almalıyız çünkü millet adına bu Meclisin çatısı altındayız. Yaptığımız her iş ve işlemin, başta

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 59

yasama faaliyeti olmak üzere, başka hangi işlerde olursa olsun millet adına hareket etmek durumundayız çünkü milletin vekâletini taşıyoruz. Ha, diğer felsefi tartışma, burada etiğin tartışılması, millî iradenin tartışılması anlamında özetle şunu diyebiliriz: Doğru 3 tanedir. Bir, sizin doğrunuz; iki, karşınızdakinin doğrusu; üçüncü doğru da hakikatin kendisidir. İşte hakikatin kendisi burada millî iradeyi referans alarak ortaya koyacağımız ve yıllardır Meclisin uygulaması olan İç Tüzük'ün 11'inci maddesidir. Biz o iradenin yani 11'inci maddedeki yaklaşımın millî iradeye uygun olduğu kanaatindeyiz. O bakımdan bu konuda yaklaşımımız budur.

Tekrar, teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Şimdi, vuzuha kavuşması gereken bir husus var sanıyorum.

Haluk Bey...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şimdi, o zaman “her yasama dönemi başında” ifadesinin kalkması lazım, birincisi bu.

BAŞKAN – Çıkaralım onu, oylamadan geçmeden önce onu çıkarıyoruz çünkü zaten 6'ncı maddeyle görüştüğümüz için.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Birliktelik olması gerekiyor.

Gene (3)'te “Görev süreleri bir yasama dönemidir.” diye, onu da o zaman çıkarıyoruz.

BAŞKAN – Yine, diğer komisyonlar gibi birincide iki yıl, onu aynen oraya taşıyoruz, 6'ncı maddede belirttiğimiz gibi iki dönemli oluyor. Evet, onu da çıkardık.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Gene, 8'inci maddenin “bunları” fazlalıktan bir cümle gibi olmuş, “...çerçevesinde karara bağlamak...”

2 tane yeni fıkra ekleniyor.

BAŞKAN – (d) ve (e) fıkraları...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Oradan aldık.

Bir de yönetmelikle ilgili olarak da onu da atıyoruz diğer tarafa.

BAŞKAN – Sayın Müsteşarımız söz istedi.

Buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, bu, ilaveler, tabii, mantığı biraz farklı. Yani ilk bulunduğu kısım...

BAŞKAN – (d) ve (e)'yi mi diyorsun?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Evet. Yani buraya gelen (d) ve (e).

Şimdi, orada yani GRECO'nun tavsiyesi var, “TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti verecek bir birim oluşturulması.” Bunu GRECO milletvekillerinden ayrı düşünüyor. Yani bu işin uzmanı kişilere sayın milletvekilimiz önündeki somut bir konuda, mesela bir şirketi var, yani bunun faaliyetlerinin etik ilkelere aykırı olup olmayacağını sorabilecek ve sadece danıştığı birim ile kendisi arasında kalacak bir şey olarak düşünüyor. Diğer de her yasama döneminde milletvekillerimizin bu konuda bilgilennemeleri. Çünkü ona göre... Yani burada etik konulardaki zaten esas amaç cezalandırma değil, bir etik kültürünün oluşması ve etiğe saygının gerçekleştirilmesi. Dolayısıyla, o noktada da mutlaka bir eğitim, bilgilendirici faaliyetler yapılması gerektiğini düşünüyor.

Şimdi, bu 2 tavsiye ilk hâliyle orada olduğunda, bu geçtiğinde, “Bu, yönetmelikle düzenlenecektir.” dediğinde GRECO'nun o 2 tavsiyesi karşılanmış oluyordu. Burada şimdi bunu buraya alırken -hani, böyle bir şey, görevlere koymak tercih edilebilir belki ama-oradan aynı şekilde aldığımızda buradaki şey aynı amaca hizmet etmiyor, böyle farklı bir şey oluyor. Yani bunun üzerinde biraz çalışmak lazım, ben yeni görüyorum. Eğer bunu görev şeklinde buraya koyarsak, bu oradan aktarma şeklinde değil de üzerinde bakalım çünkü, bakın, (d)'de “danışma hizmeti vermek” diyoruz, altta da yine “danışma hizmetine ilişkin esas ve usulleri karara bağlamak” diyoruz. Zaten vereceğini söylüyoruz, niye ayrıca “karara bağlamak” diye bir şeye gerek olsun? Yani eğer uygun görürseniz bir şey yapın, bence bir tartışılın yani “Daha düzgün nasıl buraya görev olarak geçirilebilir?” diye, böyle, bu maddede yer alması uygun görülüyorsa.

Saygılar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Temsille ilgili GRECO'nun tavsiyesi nedir? Komisyonunda temsille ilgili GRECO'nun tavsiyesi nedir?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Bildiğim kadarıyla bir tavsiyesi yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Her konuda tavsiyesi var da bu konuda mı yok?

BAŞKAN – Özür dilerim, şu konuya bir kayda geçecek şekilde devam edelim.

Şimdi, Sayın Müsteşarımız sanıyorum toplantının baş tarafında biraz geç katıldı, öyle biliyorum. Orada bu konuda müzakereler yapıldı. Genelde, yine, çoğunluk veya bir kısmında da oy birliğiyle, milletvekillerinin oluşturduğu bir komisyonun yanında milletvekili olmayanlardan oluşacak ayrı bir birim olarak Danışma Kurulunun oluşması, milletvekillerinin üzerinde yani seçilmişlerin üzerinde atanarak bir birim oluşturulması, Danışma Kurulu oluşturulması benimsenmedi Komisyonumuz tarafından.

Şimdi, böyle olunca, peki, bu hizmet gerekli mi? Gerekli, verilmesi lazım. Hem danışma hizmeti alınması lazım hem de bunun nasıl olacağının da karara bağlanması lazım. Dolayısıyla, Etik Komisyonunun görevleri arasına bunu koyduk, nasıl yapılacağını -(e) fıkrasında- düzenlenecek yönetmelikle belirleyecek, gerektiğinde kendisi de bu danışma hizmetini verebilecek ama elbette ki danışma

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 60

hizmetini Komisyonun tamamen karşılayamama durumu olabilir diye bunun usul ve esaslarının bir yönetmelikle belirlenmesi benimsendiği için sabahki konuşmalarda da Komisyonun görevleri arasına bunu koymayı uygun gördük değil mi arkadaşlar? Bu şekilde bir gelişme oldu ama maksadı şu amacı karşılamada düzenleme açısından teknik problem varsa müdahaleniz yerinde olur, onları düzenlemede dikkate alırız diye düşünüyorum.

Sayın Akbaşıoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, sayın üyeler; (d) ve (e) bentlerini aslında sadece (e) bendinde toptasak, iki kere, tekrür olmuş oluyor. (d) ve (e)'ye baktığımızda, (d)'yi çıkardığımızda herhâlde bir şey kaybolmuyor. (e)'yi (d) bendi hâline getirip tek bir bent hâlinde, 2 bendi tek bir bent hâlinde birleştirdiğimizde sorun belki ortadan kalkabilecek. Okursak, bakınız, “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti vermek.” (d) bunu düzenliyor. (e) de hemen hemen aynı şekilde geliyor, bakınız, “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleri ile talep hâlinde TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti verilmesine ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.”

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – O bir redaksiyon meselesi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani sadece (e) bendi yeterli olur kanaatindeyim.

BAŞKAN – Sayın Birkan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Başkanım, burada Sayın Akbaşıoğlu'nun belirttiği şeyin bence ayrı fıkralarda olması doğrudur çünkü birisi esas belirliyor, öteki fıkrada da usulünü belirliyor. Şimdi, daha önceden de ilk bu teklife baktığımız zaman da benim tepkimi çeken şeylerden bir tanesi şu: Yani biz milletvekilleri seçilmiş olan insanlarız. Yani Parlatentonun üzerinde hiçbir güç yok. Dolayısıyla, etik noktasında da milletvekilleri kendi etik değerlerini ve bunları nasıl düzenleyecekleri noktasında farklı bir komisyon ve bu Komisyon da baktığımız zaman devamlılık arz eden bir komisyon olacağından, bunun milletvekilinin görevleriyle ve seçimiyle, bağımsızlığıyla bağdaşmadığı kanaatindeyim. Dolayısıyla, buna Komisyon karar versin, usulünü de kendisi belirlesin diye düşünüyorum. Bu hâliyle doğru olduğu kanaatindeyim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Birkan.

Burada (e) fıkrasındaki şu anda üzeri işaretlenmiş “gizlilik ilkesi çerçevesinde” bir tekrar oluşturuyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tekrar oluşturmuyor Başkanım.

BAŞKAN – Yok, sadece çizili kısım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ha, tamam.

BAŞKAN – Sadece çizili kısım, onu isterseniz bir kaldırırım, deneyelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – İki kere “gizlilik” kullanılması sanki böyle...

BAŞKAN – Evet, evet. Şimdi, bu şekilde okuduğumuzda anlam bütünlüğü yine korunarak, birisi esas, birisi usulle ilgili yerini almış oluyor. Zaten (6)'ncı fıkra da yönetmelik maddesi olduğu için yine yönetmelik bölümüne onu da çıkarıyoruz, oraya atıyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, bunun ikisinin de tek bir şeyde esas, usulü belirleme imkânı şöyle olabilir: “Danışma hizmeti vermek, buna ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.”

BAŞKAN – Diyerek kısaltabiliriz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tabii, yani ikisini birleştirebiliriz. Aslında o “gizlilik ilkesi” kalarak...

BAŞKAN – Yok, yukarıda var o.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İşte onu, yukarıyı çıkarınca, (d)'yi çıkarınca, aynı cümleyi tekrarlıyoruz aşağıda dikkat ederseniz.

BAŞKAN – Peki, deneyelim hemen.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleri ile talep hâlinde TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti vermek, buna ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.”

BAŞKAN – “Ve” mi diyelim orada veya virgül.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “...vermek ve buna” denebilir, farklı şeyler söylenebilir yani bir cümlede bunu toparlamayabiliriz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Olmaz, olmaz, (d)'de (e)'yi birleştirebilirsin, (e)'de (d)'yi birleştiremezsin, mantık bozuluyor.

BAŞKAN – (D)'de mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – (D)'de (e)'yi birleştirebilirsin,

BAŞKAN – Tamam, aynı şeyi söylüyorsunuz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır ama bak, orada “kapsam ve yöntem” diye geliyor (e) bendi.

BAŞKAN – Bir saniye açayım sizin mikrofonunuzu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama, onu silmişiz, kapsam ve yöntemi silmişiz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Kimi rahatsız ediyor böyle olması, niye bu kadar takılıyorsunuz?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben takılmıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kapsam ve yöntemi silmişiz, onlar yok, metinde kapsam ve yöntem yok.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Öz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 61

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, kural olarak (d) ve (e) bentlerinin ayrı ayrı kalması benim görüşüm çünkü burada biri esas belirtiyor, biri usulü belirtiyor. Ama, illa birleştirilecekse anlam bütünlüğü açısından (e)'deki "usul ve esasları karara bağlamak" ifadelerinin (d)'nin sonuna eklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – (D)'yi, (e)'nin sonuna mı, cümle olarak mı?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, hayır, bu usul ve esasları -üyelere danışma hizmeti verilmesi için- hizmeti vermek ve bu hizmetin nasıl verileceğine ilişkin usul ve esasları karara bağlamak gibi, öyle olabilir yani.

BAŞKAN – Pekâlâ olabilir, maksadı da anlatır.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, orada kelimeler değiştirilebilir ama (e) (d)'de birleşmez ama (d) (e)'de birleşebilir gibi geliyor bana, daha şey geliyor, daha hukuki, daha bir anlam bütünlüğü...

BAŞKAN - O zaman mümkünse okuyun, deminki gibi yazdırarak bir deneyelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışmanlık hizmeti vermek ve bu danışma hizmetinin verilmesine ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.” (D)'nin sonuna “...hizmeti vermek ve kapsamı yöntemleri ile talep hâlinde TBMM üyelerine...”

BAŞKAN – Şimdi, bakın, o çizdiğiniz yeri alalım ve bilgilendirmenin...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şey yapsak, üzerinde biraz çalışsak yani geçsin, bir çalışalım, tekrar şey yapalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – (E)'de biraz evvel okuduk, bitirdik aslında. Yani şu şekilde, bakın, arkadaşlar: “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleri ile talep hâlinde TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti vermek ve buna ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.” Bunu redakte ederler sonra arkadaşlar, ikisini birleştirmiş oluyoruz, ikisi (d) olmuş oluyor, evet.

BAŞKAN – Sayın Ergin Ergül Bey, buyurun.

Sayın Ergin Bey, teknik bir açıklama yapıyor.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, tabii, bu asla ilk şeklinde komisyona verilen bir görev olarak düşünülmedi. Nedeni de çok basit, aslında burada kurul oluşturulmuyor. GRECO diyor ki: “Bir birim” Bu birim nasıl biliyor musunuz? Bugün yasama uzmanlarımızın yasama faaliyetlerinde size yaptığı teknik desteği, aynı desteği o uzman yapacak, o da etik uzmanı olacak.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Uzman komisyona yapsın, milletvekiline yapmasın.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Yani, öyle tercih edebilirsiniz de. Yani, bu milletvekillerimizden oluşan hani bir kurul gibi, milletvekillerimizin üstünde olan bir kurum değil, onların altında teknik olarak talep hâlinde -yani mecburi de değil- talep hâlinde gizliliğe riayet edilerek teknik bir bilgi alma, yardımcı olma. Şimdi, böyle planlandı ya, bunu buraya şimdi komisyona, daha yetkili bir komisyona görev olarak verdiğiniz zaman şey farklılaşıyor tabii burada. O zaman bunu sadece görev olarak verelim, hiç usul ve esaslardan bahsetmeyelim yani bunun artık usulü falan kalmadı. Yani, bir danışma hizmeti verilecek, ikincisi de etik davranış ilkesinin uygulanmasına ilişkin eğitim ve bilgilendirme faaliyetler yapmak, görevi bu olsun. Çünkü şey için düşünülmedi bu, usul ve esaslar gizlilik çerçevesinde birim kurma için düşünülmedi. Çünkü orada “birim kurmak” diyorsunuz, peki, nasıl bir birim olacak, kimlerden oluşacak, o yönetmelikle düzenlenecekti. Ama, eğer biz “Bunu komisyon verecek, komisyon bu işi, görevi yapacak.” diyorsak, sadece görev olarak verir, geçer gidersiniz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben söz istiyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Öz, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, şimdi, nihayetinde biz milletvekili olarak komisyona gidip müracaat edeceğiz, “Benim bu davranışım.” veya “Şöyle yapmak istiyorum, bu etik mi, değil mi?” diye. Komisyon bunu ister kendisi otursun karar versin ister bir akademisyenden görüş alsın ister bir uzmandan görüş alsın o kısmında biz yokuz ama nihayetinde bize görüşü bir komisyon verecek ve biz komisyonla muhatap olmuş olacağız milletvekili olarak. Yani, milletvekiline, halkın iradesini temsil eden ve burada konuşması için halkın taleplerini iletmesi için seçilmiş, gelmiş bir milletvekiline nasıl davranması gerektiğini bir uzman -yani, bizim burada duruşumuz ilkesel bir duruş- belirlemesi yani uzman görüşü olarak gelmesin komisyonun yine milletvekillerinden oluşan bir komisyonun kararı olarak gelsin. Çünkü bunun -yine başlangıçtan beri söylediğimiz gibi- parlamenter sistemi, Parlamentoyu, milletvekillerini koruyan bir sistem olduğunu düşünüyorum. Ama, komisyon kendi içerisinde nasıl çalışacağını bu yönetmelikle belirlensin, orada ister uzmandan görüş alsın, fark etmez ama nihayetinde bizim muhatabımız komisyon olsun. Bu çerçevede, bunun bir yönetmelikle belirlenmesini ben uygun görüyorum. Yani, maddenin bu hâlini ben uygun görüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öz'ün açıklamasından iki ayrı fıkra olarak devam etmesini...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, öyle daha uygun, daha anlaşılır.

BAŞKAN - Çalışma usulünü belirlemenin gizlilikle bir ilgisi yok, onun daha aleni olarak...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır yani oradaki o gizliliği tekrar koymak, sanki böyle çok gizli bir şey yapılmış gibi. Şu an düzeltilmiş bu hâli yani ben okuyum isterseniz: “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti vermek.” (E) bendi: “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmenin kapsamı ve yöntemi ile talep hâlinde TBMM üyelerine danışma hizmeti verilmesine ilişkin usul ve esasları karara bağlamak.” Bu şekliyle ben daha uygun olduğunu düşünüyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 62

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, ufak bir şey.

BAŞKAN – Buyurun.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – “Talep hâlinde”yi (d)’ye almakta fayda var, ilk fıkraya almakta çünkü mantığı o. GRECO’nun dediği değil, “talep hâlinde” ifadesini, onu (d)’ye almakta fayda var. (E)’den çıkartabilirsiniz, “gizlilik”i çıkarttığınız gibi. Oradaki mekanizmanın zaten (d)’de olduğu anlaşıyor yani (d)’deki mekanizmanın kastedildiği.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “...gizlilik çerçevesinde üyelerine talep hâlinde...” “...gizlilik ilkesi çerçevesinde...” Onu bir “gizlilik”in başına getir bence.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, bir milletvekili bir tereddüt hâlinde, mesela çıkar çakışması var mı, yok mu veya durumu komisyonun tavsiyesine başvurabilmesi.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyona başvuracak, komisyon akademisyenden, eski milletvekillerinden, uygulamadan bir karar oluşturacak, komisyon diyecek ama nihayetinde bize diyecek ki: “Bu uygun değildir, şöyle yaparsan uygundur. Bu daha sistematik ve daha şık olur.”

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Öz.

Yine, bir düşünce açıklaması var.

Buyurun, Murat Bey.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – Başkanım bu (e) bendiyle sanki bir düzenleyici işlem yapma yetkisi veriyoruz komisyona. Türkiye Büyük Millet Medisi Genel Sekreterlik Teşkilat Kanunu’na göre düzenleyici işlem yapma yetkisi Başkanlık Divanına ve TBMM Başkanlığına ait. Yani, komisyonun bu hususta yetkisi yok açıkçası Teşkilat Kanunu’na göre. Bu anlamda zaten kamu tüzel kişiliğine de haiz bir birim de değil. Dolayısıyla, yanlış olacaktır diye düşünüyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Usul ve esasları kaldırırsak sorun bitiyor o zaman.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ - Yani tabii, düzenleyici işlem anlamına gelen ifadeler en azından burada...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Usul ve esasları da belirleyebilir, şöyle komisyon uygulamalarında...

BAŞKAN – Bir dakika mikrofonu açayım.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Usul ve esasları belirlemesi hususu da olabilir. Komisyonun kendi önüne gelen işlerde ilerleyen vakitlerde içtihat ve nasıl davranacağına ilişkin kendi esas ve usullerini belirleyebilir ama görev olarak yetki verilirse yapılabilir. Başlığı “görev ve yetkileri” olduğu için bu yetki verilirse yapılabilir.

BAŞKAN – Kanunla bu yetkiyi veriyoruz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yapılabilir o zaman. Anayasa’ya aykırı olabilir diye düşünüyorum ama.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gerçi burada belirlenecek usul ve esas da yok.

BAŞKAN – Sadece uzmanların belirlenmesi veyahut da görüş alınmasında bir tasarrufta bulunacak komisyon, o konuda kanunen güçlendiriliyor, başka bir şeyi de yok dediğiniz gibi.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bağlamak zorunda değil ama yapılabilir de çünkü (5)’inci fıkranın başlığı “Görev ve yetkileri” diyor yani yetki olarak verdiğiniz zaman kendi önüne gelen somut olayın özelliğine göre kendi esaslarını oluşturabilir.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ TETKİK HÂKİMİ MURAT MENGİ – Takdir sizin efendim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Esas oluşturulmadan tavsiyede bulunamaz mı?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bulunulabilir ama tavsiyenin şekli, nasıl yapabileceğine ilişkin kendisi bir usul belirleyebilir.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Aşağı yukarı...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Biz zaten maddeye muhalefet şerhi vereceğimiz için siz karar verin.

BAŞKAN – Tabii tabii.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “TBMM üyelerine etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin...”

BAŞKAN – “Talep hâlinde”nin yerini ayarlayabiliriz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bakın, “TBMM üyelerine” diye girsek...

BAŞKAN – “Talepleri hâlinde”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “TBMM üyelerine..”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bence (d) çok doğru bir cümle (e) kalkmalı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, cümleyi kendi içinde düzeltiyoruz.

“TBMM üyelerine talepleri hâlinde etik ve davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin...”

BAŞKAN – Sen nereye gittin? Alta gittin sen, (e) fıkrasına gittin.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yukarıdaki kelimeyi aşağıya alıyorum, cümleyi kendi içinde yer değiştiriyorum, kelimeleri kendi içinde yer değiştiriyorum.

Bakın, (c)’de demişsin ya, “TBMM üyelerine” demişsin ya (d)’de de “TBMM üyelerine” diye başlayalım cümleye diyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şimdi, burada şunu arz etmek istiyorum...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 63

BAŞKAN – Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Bakın, burada tetkik hâkimimizin herhâlde vurgulamak istediği nokta, biz bu yasa içerisinde çok usul ve yöntemi belirleme yetkisini yönetmelikle Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdik.

BAŞKAN – Vereceğiz yönetmelik maddesinde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Veya verilecek. Bu da yasa yapma tekniğine daha uygun idari açıdan.

Şimdi, burada, evet, komisyona başvurabiliriz, tavsiye alabiliriz, danışma için başvurabiliriz ama komisyona yalnızca bu maddede usul ve esasları kanaate bağlamak, ayrı bir düzenleme yetkisi vermek bir çelişki yaratabilir. Bence gerek de yok.

BAŞKAN – Murat Bey bunu anlatmaya çalıştı sanıyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Mesela (d) fıkrası doğru bir fıkra, evet, danışma hizmeti vermeli komisyona ama ayrıca zaten bununla ilgili bir usul, yöntem belirlemeye de gerek yok. Ben geldim size, böyle böyle bir konu var, acaba burada bir kişisel menfaat hususu veya çıkar... Siz inceleyip “Hayır.”, “Var.” veya “Yok.” diyebilirsiniz bana. Bunun için bir usul, yöntem belirlemeye gerek yok, bu konuda bir düzenleme yapma yetkisi vermeye gerek yok.

BAŞKAN – O zaman belki de 8 ve 9’uncu maddelerdeki “Başvuru ve inceleme usulü” kapsamında komisyonun yetkisi o usul kuralları içinde değerlendirilebilir.

....“Etik davranış”ı da üste almak lazım, “etik davranış”la başlayan cümle için söylüyorum.

“TBMM üyelerine talepleri hâlinde etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin izin çerçevesinde danışman hizmeti vermek.”

BAŞKAN – (d) fıkrası böyle.

(d)’de problem var mı? (d) de gayet anlaşılıyor.

(e)’ye bakalım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Orada 2 tane “TBMM üyeleri var.” (e) fıkrasının içinde. Onun bir tanesini...

BAŞKAN – (e)’de 1 tane var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten bilgilendirme danışmanlığın içine girmiyor mu? Bilgilendirme için ayrı bir vurgu yapmanın...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Birinde danışma veriyor, birinde bu danışmayı nasıl yapacağını anlatıyor. Bence bir çelişki yok burada ya. Yani, görevlerinden bir tanesi “TBMM üyelerine...”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, “İkisinin de usullerini belirleyecek.” diyor.

Şu (e) fıkrasındaki “TBMM üyelerini kaldırsak, “ile”den sonraki “TBMM üyelerini” kaldırsak ne olur? Kaldır, bir okuyalım: “Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleriyle danışma hizmeti verilmesine ilişkin usul ve esasları bağlamak.”

BAŞKAN – Kaldırabiliriz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, orada ikinci “TBMM üyeleri” ifadesi şeyi sanki ayrı ayırmış gibi.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Sadeleştirdik.

BAŞKAN – Sadeleştirdik.

Teşekkür ederiz Sayın Öz, katkılarınızdan dolayı.

Evet, 7’nci maddenin oylamasına geldi sıra.

Şimdi, bitirmeden önce tamamı üzerinde bir gözden geçirme yapar, gündeme şey yapabiliriz.

7’nci maddeyi verilen teklif, üzerinde yapılan müzakerelerle yansıtıldığı şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Başkan Vekilinden bahsettiniz mi? Üzerinde hiç konuşulmadı, “Başkan, Başkan Vekili”

BAŞKAN – Yazılı.

Gündeme de geldi, hatta Muharrem Bey dedi ki: “Başkan Vekili de muhalefetten olur.”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yok, burada “Üye tam sayısının salt çoğunla seçilir.” dedik ya.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Oralarda sorun yok, o maddeler okundu geçti. İstersen bir okuyalım maddeyi tam olarak.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yok, o açıdan demiyorum.

Şu anki durumda üye tam sayısı salt çoğunluğunda bir sıkıntı yok ama koalisyon dönemlerinde üye tam sayısı temin etmek... Şu anki mevcut durumda üye tamsayısıyla toplanıyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Koalisyonu kuranlar o zaman düşünsün, boş ver.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Başkan sizde, başkan vekili sizde, çoğunluk sizde...

BAŞKAN – Şimdi, 8’e geçmeden müsaadenizle kendime kısa bir söz vereyim.

Şimdi, Anayasa Uzlaşma Komisyonunun oluşmasında –o zaman Parlamento dışındaydım ama burada yeter ki bir sivil anayasa oluşsun diye bir özveri noktasında- toplum başlangıçta AK PARTİ’nin yaptığı fedakârlığı takdir etti ama sonradan, özellikle seçim dönemlerinde de toplumdan şu tepki alındı: “Gittiniz, önce yetkiyi verdiniz, ondan sonra ‘Yasa çıkmıyor.’ diye, ‘Anayasa yapılmıyor.’ diye veya ‘Komisyondan müşterek karar çıkmıyor.’ diye yakındınız.” şeklinde... Yani, demokratik tepkiye vurgu yapmak için

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 64

söylüyorum, bu tepkiler de geldi. Tabii, ikisi üzerinden esasen tartışılabilir ama belki Türkiye’de hâlâ bu konudaki, etik konularda olsun veyahut da uzlaşma isteyen konularda olsun, tabanda da “Demokratik temsil verdik, yetki sizde. Niye 300 milletvekiliyle 30’u aynı tutuyorsunuz?” diye de toplumdan tepkiler geliyor. Bir bilgi olarak açmış oldum.

Teşekkür ediyorum.

8’inci madde: “Başvuru ve inceleme usulü” başlığını taşıyor.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Burada 2 tane teklif var.

BAŞKAN – 2 teklif mi var?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet. “Maddeyi ikiye bölelim.” diye bir teklif var. “‘Başvuru’ ayrı, ‘inceleme usulü’ ayrı olsun.” diye bir teklif var.

BAŞKAN – “Başvuru” başlığıyla bir bölüm, bir de “İnceleme usulü” olarak...

O zaman 8’nci madde “Başvuru”, 9’uncu madde “İnceleme usulü” olarak teklifleri ekranda görelim.

8’inci madde “Başvuru” olur o zaman.

Buyurun Sayın Akbaşıoğlu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – 8’inci madde şu şekilde: Şimdi, 8’inci madde hem başvuru hem de inceleme usulünü belirliyordu. Biz 8 ve 9’uncu maddeyi ayırmak suretiyle “Başvuru usulü”nü ayrı maddede, “İnceleme usulü”nü de ayrı bir maddede düzenleyelim diyoruz ve 8’inci maddeyi de kanun teklifinin ilk hâlindeki gibi, aynen yansıtmakla beraber (3)’üncü bendine de bir cümle ilave ediyoruz, bir hüküm ilave ediyoruz. O da kırmızı olarak zaten ekranda görülüyor. “Daha önce bu kanun kapsamında incelenmiş olan konular yeni deliller gösterilmedikçe başvuru konusu yapılamaz. Bu şartları taşımayan başvurular incelenemez.” şeklinde yani gereksiz bir şekilde komisyonun meşgul olmamasını. Aynen, hani, karar düzeltmede mantalite olarak yeni delil söz konusu olması lazım geliyorsa “Komisyon bir konuda karar vermişse, o konuyla ilgili tekrar inceleme yapılamaz ancak yeni delil ortaya konulursa, tekrar, o başvuru komisyon tarafından incelenebilir.” şeklinde bir düzenleme getiriyoruz.

BAŞKAN – “Başvuru”yla ilgili var mı başka?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bir öneri daha var.

BAŞKAN – “Başvuru”yla ilgili sadece...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Maddenin tümüyle ilgili mi?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Tümüyle ilgili de var, başvuruyla ilgili de var.

Benzer bir cümle var ama şu şekilde ifade edilmiş...

BAŞKAN - Görelim onu da.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Maddeyi aynen ikiye bölünebilir demiş ama bölmemiş, için sonuna bir cümle ekliyor “Yapılamaz ve incelenemez.” yani bu kanun kapsamındaki üçüncü cümle yok burada. “Yapılamaz ve incelenemez.” demiş.

BAŞKAN – “Daha önce komisyonca incelenmiş, şikâyet konusu yeni konular kanıt gösterilmedikçe...”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – “Kanıt gösterilmedikçe bir daha şikâyet konusu yapılamaz ve incelenemez.” demiş.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Burada “Bu şartları taşımayan başvurular incelenemez.” demiş.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet, orada bir cümle ilavesi var.

BAŞKAN – Şimdi, ilk teklif üzerinde söz isteyen varsa hemen...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Ayrı mı, birlikte mi?

BAŞKAN – Şimdi başvuru maddesini ayırdık. Başvuru maddesi üç fıkradan ibaret ve az önce teklif sahibinin açıkladığı gibi...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evvelki metni bir görelim, 8’inci madde evet. Şunu görüyoruz evet. Başvuru usulü olarak 8’inci madde teklif maddesinde olduğu gibi aynen derç edilmiş. 3’üncü maddenin sonuna –biraz evvel açıkladığımız- hüküm cümlesi getirilmiş.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bu zaten Dilekçe Kanunu’nda da var değil mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Birinci cümle var ama son cümle dört partinin anlaştığı teklifin bir cümlesi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Zaten daha önce anlaşılmış bir madde bu, o nedenle... Bir şey ifade etmiyor, aynısını devam ettiriyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O zaman 8’i ayrı, 9’u ayrı görüşmeye yani bu taslaktaki gibi devam ediyoruz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, 8’i ayrı görüşüyoruz şu anda.

BAŞKAN – Başvuru olarak...

Önce şuna karar verelim, 8’inci madde kanun teklifinde 11 fıkradan oluşan uzun bir maddeydi. Bunun, başvuru ile inceleme usulünü ayırmayı Sayın Akbaşıoğlu teklif ediyor. Teklif de az önce izah ettiği şekilde başvuru üç fıkradan ibaret, inceleme usulü de ayrıca...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 9’uncu ayrı bir madde oluyor.

BAŞKAN – Tabii, tabii.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Kanun teklifinde 8 ve 9 birlikte yani, ikisi taktır.

BAŞKAN – Uygun mu arkadaşlar bu şekilde inceleme?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 65

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Dolayısıyla atıflar da değişecek burada.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tabii, madde atıfları, biraz önceki o atıflar değişecek.

BAŞKAN – Evet, Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu hâliyle bizce de gerçekten uzun. Dolayısıyla, başvuru ve inceleme usulü ayrı ayrı maddelerde düzenlenebilir, daha da kolay olabilir. Yalnız burada sadece bu dilekçeyle başvuruya bağlamamak ne kadar doğru? Belki de burada biz bir resen kendiliğinden araştırma şeyini de koymamız gerekir komisyona.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) - Komisyonun resen yetkisi yok zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – İşte “Yetki verdim.” diyorum.

BAŞKAN – Farklı bir şey söylüyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Evet yani çünkü birçok uygulamada GRECO şeylerinde de ve birçok ülkede uygulamalarında da komisyonun kendiliğinden harekete geçme yetkisi tanınmış. Dolayısıyla, tabii biz buradaki kendimiz açısından tehlikenin farkındayız. Çünkü 9’da da göreceksiniz, 7’de zaten kılına dokundurtmadınız, sayısal salt çoğunlukla yani partilerin dağılımına göre düzenlendiği için sayısal durumu komisyonun. Dolayısıyla, riskli, tehlikeli bir alan oluyor ama yine de böyle bir komisyona madem ki “Etik komisyon” diyoruz, madem ki “İşlevsel olsun.” diyoruz. Dolayısıyla, burada kendiliğinden harekete geçme ve inceleme yapma yetkisinin verilmesinde yarar var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Özür diliyorum da şöyle olabilir: Yani illa mutlaka bir vatandaşın başvurusunu beklemeden de siyasi partilerin grup etik kurulları da kendi grupları içerisinde resen inceleme yapıp komisyona gönderebilmeli, öyle bir düzenleme olabilir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Zaten disipline gönderirsin.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Mesela, atıyorum bir milletvekilimizin etiğe aykırı bir davranışını tespit ettik, mesela. Grup etik kurulu bu konuda bir karar alıp komisyona gönderebilmeli mi? “İnceleyin bunu, burada bir aykırılık var.” gibi. Disiplin ile etik ayrı.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, buradaki resen harekete geçme olayı doğru bir olay değil. Yani eğer siyasi parti kurulları içinde baktığımız zamanda da yönetim, güç dengesi, birçok konuda sıkıntı yaratabilir, bir tanesi o. Diğeri, komisyon açısından resen harekete geçtiğiniz zamanda da tersini, muhalefet açısından düşündüğünüz zaman burada yeni sıkıntılar olabilir.

Dolayısıyla, zaten yeterince başvuru gelecektir. Bu resen, dolaylı olarak da gelir herhangi bir dilekçeyle birisi üzerinden de gelir. Bence bu komisyon, resen hareket eden müstakil bir komisyon olmamalı diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Yani başvuru üzerine...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tabii, başvuru üzerine evet. Sadece başvuruyla çalışan bir komisyon olmalıdır.

BAŞKAN – Haluk Bey, teknik bir söz söyleyeceksiniz galiba, buyurun.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – İki teklif arasında teknik bir ayırım yapılmış. Bir teklifte “Sadece komisyona yapılmış başvurular için yeniden başvurulamaz, kanıt olarak gösterilemez.” diyor ama Muhammet Emin Bey’in teklifinde “Hem komisyon olsun hem kurul olsun yapılan başvurular incelenemez ve delil gösterilemez.” diye bir şey var. Dolayısıyla, Muhammet Emin Bey’inki her iki kurulu da kapsıyor.

BAŞKAN – Evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Vatandaşın şikâyetini ve itiraz hakkını da değerlendirin bence.

BAŞKAN – İki öneri var ya, şu kırmızıyla gösterilen bölümde “Daha önce bu kanun kapsamında incelenmiş olan konular yeni deliller gösterilirse başvuru konusu yapılamaz, bu şartları taşımayan başvurular incelenemez.” Diğer öneride de... O zaman diğer öneri sahibi “Çektim.” desin ki biz de rahatlayalım. “Daha önce komisyonca incelenmiş şikâyet konusu yeni kanıtlar gösterebilmesi için bir daha şikâyet konusu yapılamaz, incelenemez.”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Biri “Sadece komisyona yapılan başvurular incelenemez.” diyor, diğeri “Kurulları da kapsamına alır.” diyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bunda zaten resen bir inceleme...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Hayır, kendi partisiyle olarak gittiğinde de...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, komisyonun resen incelemeyi, komisyon kuruldan geleni itirazın inceleyebiliyor zaten. Bu devam eden bir süreç.

BAŞKAN – Evet, burada komisyonu da bağlıyor, buradaki görüşülenden. Yani “Bunlar incelenemez.” diyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani ilk kırmızı cümlecüğün son cümlesi, “Bu şartları taşımayan başvurular incelenemez.” Zaten birinci cümleden anlaşılmıyor mu bu? Bence gereksiz. Yani 3’ü tam okursanız Başkanım, yani zaten işte “Soyut, genel nitelikte bulgu,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 66

belgeye dayanmaya zorunludur.” dedi. Ama “Daha önce görüşüldüyse, bir daha yeni delil yoksa başvuru konusu yapılamaz.” dedi. Dolayısıyla, “Bu şartları taşımayan başvurular incelenemez.” demesine gerek yok.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) - Başka türlü engelleyemiyorsunuz ya.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama ilk iki cümlede engellemiş olmuyor musunuz yeteri kadar?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Başvuruda yine yazıyor direkt. Mesela biz avukat olarak ne yapıyoruz? Karar düzeltmede kanun şunu şunu diyor ama biz avukat olarak kendimizi korumak için aynısını tekrar değiştirip geri gönderiyoruz.

BAŞKAN - Başvuruyoruz ama ret oluyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Ama normalde mesela sırf hukuk adına düşündüğünde o karar düzeltmenin yapılmaması lazım, bu manada.

BAŞKAN - İkinci kaldırıyoruz. Şimdi, şu anda yansıda görüldüğü hâliyle başvuru başlığı ile 8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ederiz.

İnceleme usulü, madde 9 arkadaşlar, yansıtım.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Bu maddeye geçmeden önce bizim tutanakçı arkadaşlarımızın çok önemli bir talepleri var. Belki onu görüşsek, kendilerini ifade etseler daha iyi olur.

BAŞKAN - Evet, tutanakçı arkadaşlarımız...

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - Şimdi, komisyon tutanaklarının gizlilik esasında olmasını iki şekilde uyguluyoruz biz. Birincisi, İç Tüzük’teki “kapalı oturum” hükmüne atıf yaparsak komisyon tutanaklarını siz de göremezsiniz. Doğrudan, biz gizli şekilde arşive devrederiz. Ama siz sadece basına ve kamuoyuna kapalı, komisyona açık şekilde bir karar alırsanız yani bunun çerçevesini bu şekilde belirlerseniz biz dışarı hiçbir şekilde yansımayacak şekilde buna dikkat ederiz ve Komisyona veririz tutanakları. Aynı şekilde, dosyalar ve arşive de devrederiz. Yani bu konuda bir çerçeve çizmeniz gerekiyor.

BAŞKAN - Biz gerçi gizlilik kararı almadık ama bu konuda bir karar da almadık.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Onu demiyor. Kanun maddesindeki gizliliğin kapsamını...

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - Sizin Komisyon olarak kanun maddesinde geçen bu gizliliğin çerçevesini bir çizmeniz lazım ki biz tutanakları ona göre...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Peki, ben teknik bir soru sorabilir miyim? Bunu bizim Komisyon olarak ifade etmemiz yeterli mi yoksa kanun metninde bunun görülmesi gerekiyor mu? Yarın başka bir komisyon da geldi Bu gizliliği -yani sizin dediğiniz şekilde- daha gizli şekle de çevirelim...

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - Şimdi, şöyle: Komisyon, kanun maddesinin yorumunu yapmış oluyor aldığı kararla, biz onu uygulayabiliriz. Yani, siz dersiniz ki “Komisyon tutanakları kamuoyuna ve basına kapalıdır...”

BAŞKAN - Siyasi etik komisyonundan bahsediyoruz, değil mi?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - Evet, evet.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - “...sadece Komisyona açıktır.”

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - “...Komisyona açıktır.” dersiniz, biz bu gizliliği riayet ederek tutanakları tutarız.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Tamam, bunu anladım.

BAŞKAN - Basına vermeyiz...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - İkinci soruya geçiyorum: İşte, yani, bunu bizim Komisyonda gerekçe olarak söylemiş olmamız... Mesela, beş sene sonra, on sene sonra Anayasa Komisyonu veya bir şekilde bir toplantı yapıldı. “Bu gizlilik tüm gizliliktir.” gibi bir Komisyon kararıyla bu yapılabilir mi, bunu kanun metnine bu söylediğiniz şekilde yazmamız mı gerekir, sorum bu. Yani, bunu ortak bir fikir olarak söylüyorum.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - Şimdi, şöyle bir örnek vereyim: Şu anda bizim Güvenlik İstihbarat Komisyonun bu konuda bir sıkıntısı oldu, biz de o konuda bir problemle karşılaştık. Onlar kanunlarına “kapalı oturum” şeklinde bir ifade yazmışlar. Kapalı oturum olunca bu tutanaklar komisyona da kapalı olmak zorunda. Biz bunu Komisyon Başkanıyla ve Komisyonla görüştüğümüzde bu ifadenin sehven yazıldığını, Komisyonun bu tutanaklardan faydalanması gerektiğini ancak basına ve kamuoyuna kapalı olması gerektiğini ifade ettiler. O zaman siz bize bu konuyla ilgili bir Komisyon kararı verin ki biz ona göre yapacağımız uygulamayı o esasa dayandıralım dedik. Komisyon toplantısında böyle bir karar aldılar: “Komisyon tutanakları gizlidir, gizlilik şartlarına riayet edilerek tutulur, arşive teslim edilir. Ancak, bir nüshası da yararlanılmak üzere Komisyona teslim edilir.” şeklinde bir karar aldılar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - O zaman, işte, benim dediğim soruya geliyoruz. Bizim gizliliğin sınırını kanunda ifade etmemiz lazım.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ - O zaman çok daha net olur.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Ama bence bu madde açık yani.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 67

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şu açıklamalarıma şey yetiyor yani bizim şu anda... İsterseniz ben şu teklifi yapсам herhâlde uygun olur.

BAŞKAN – Evet, Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım, sayın üyeler; yani bu açıklamadan hareketle şu teklifi yapıyorum: “Kanunda geçen ‘gizlilik’ ibaresinin Komisyon üyelerini kapsamadığı hususunu açıklığa kavuşturalım.” şeklinde bir öneride bulunmuş olayım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama zaten o anlaşılıyor buradan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama “O açıklamayı yapmamız gerekir.” diyor yani “Onu tasrih etmemiz gerekir.” diyor.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Anlaşılmıyor Sayın Vekilim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, teknik açıdan. Sizin o şeyi de kapsamış oluyor yani kanun değişikliğiyle onu tutanağa geçirelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben bir adım ilerisini düşünüyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tutanağa geçirelim, evet.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Üç sene sonra veya beş sene sonra, on sene sonra Komisyon toplandı, dedi ki: “Ben buradan, bu gizlilikten kastı artık değiştiriyorum, şunu kastediyorum...” deyip “Tümünden kapattım.” diyebilir mi, diyemez mi, onu tartışıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – (10)’uncu fıkranın son cümlesi “Kurul ve Komisyon adına veya üyeler ya da toplantılara katılan personel ve diğer kişiler tarafından başvuru dosyaları hakkında yazılı ve görsel basına veya kamuoyuna açıklama yapılamaz, bilgi ve belge verilemez.” diyor yani kurul ve Komisyon üyelerine açık olduğu -personele bile yani- gayet belli burada. Öyle değil mi?

BAŞKAN – (A)’yı mı okudunuz, hangisini okudunuz? 9’un...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 8’inci maddenin (10)’uncu fıkrasını. Yani, burada gizlilikten ne anlaşıldığı bence açık.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – İşte, fıkradaki “gizlilik” in daha da müşahhas hâle gelmesi için, bizim uygulamada elimizin rahat olması için, bu uygulamayı rahat yapabilmemiz için -arşive teslimde veya size teslimde- Komisyon kararı alınırsa bu konuda, çok daha net oluyor, uygulamada da bir sıkıntıyla karşılaşmıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Arşive teslimde bir engel yok ki burada.

BAŞKAN – Peki, burada bir de...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Şeyi kastediyor, diyor ki Başkanım: “Gizlilik ilkesi Komisyon üyelerine...”

BAŞKAN – Haydar Bey, bir saniye...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Komisyon üyelerine gizlilik yok zaten, yazmış onu.

YASAMA UZMANI MESUT AYDINOĞLU – Hayır, orada “Toplantıları gizlidir.” maddesi...

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Evet, o sıkıntı yaratıyor yani “Toplantıları gizlidir.” ifadesinin bulunması...

BAŞKAN – Şimdi “Toplantılar gizlidir.” diye var. Yalnız, burada böyle bir karar, Anayasa Alt Komisyonundaki karar yeterli mi yoksa Anayasa Komisyonunda alınması gerekir kanaatindeyim, doğru değil mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Biz alalım, orada konuşuruz zaten.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Yani, Komisyon kararı tabii üst Komisyona iletilir.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Alt Komisyonda aldığımız karar değiştirilmediği müddetçe üst Komisyonda da geçerli.

BAŞKAN – Ama yok, yazıya geçmeyeceğiz, kanun metnine değil.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu açıklanmış “Bu gizlidir.” ifadesine takılmamak lazım.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Kanun maddesine yazarsak bir anlamı olacak. Yazmazsak zaten...

BAŞKAN – Hayır, arkadaşlarımız “Yazarsanız...” demiyor. “Komisyon bir karar alırsa biz onu uyguluyoruz.” diyor, yanlış mı anlıyorum?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Evet, doğrudur çünkü şu anda Komisyon sürecinde kanunu değiştirmek mümkün değil. Bir dahaki yasama döneminde belki böyle bir uygulama yapabilirsiniz o bizim için çok daha rahat olur ama şu anda uygulama sürdüğü için bizi rahatlatacak bir komisyon kararı gerekir.

BAŞKAN – Anladım, kanuna konulsa...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Komisyon mu, kanun mu?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Kanuna konursa çok daha rahat olur bizim için.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ne gibi bir ekleme yapılabilir buraya sizce? Yani, ne gibi bir ekleme yapmak lazım?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – “Komisyon tutanakları basına ve kamuoyuna gizlidir, komisyon üyelerine açıktır.”

BAŞKAN – Komisyon üyelerine açıktır.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Yani, çok rahat...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 68

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, diyor böyle.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Başta “Gizlidir.” ifadesi işi kapatıyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Gizlidir.” kelimesini başka bir kelimeyle değiştirmek lazım.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Evet, “Basına ve kamuoyuna kapalıdır.” şeklinde bir ifade bizi rahatlatır.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Arkadaşlar, okudunuz değil mi maddeyi?

BAŞKAN – Var zaten, Sayın Muharrem Erkek’in dediği gibi bu var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Muharrem Bey “Mesela, cep telefonuyla dahi giremiyorsunuz o zaman içeri ‘gizli’ dediği zaman.” diyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Başkanım, Komisyonun üyelerine bir gizlilik yok burada.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır ama işte gizlilik...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Basına, dışarıdan gelene...

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz alarak ve sırayla konuşursak, kayda geçmesi için -özellikle arkadaşlar rica ediyorlar- sesi açmamız lazım yoksa kayıtlar da iyi olmuyor.

Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, Tutanak Müdürümüzün talebi şu: “Eğer siz kanuna ‘gizlidir.’ diye yazarsanız... Bunun şu anki uygulaması böyle ama biz buradaki gizliliği tanımlarsak o zaman hiçbir sıkıntı kalmaz. Yani ‘gizlidir’i kaldıralım ama bu Komisyonun çalışma usulünde gizliliğe nasıl riayet edileceğini başka cümlelerle açıklarsak sorun kalmaz ama eğer -anladığımı ben söylüyorum- ‘gizlidir’ diye yazarsanız bunu kurul üyeleri dahi kimse göremiyor şeklinde oluyor. Bu da tabii Komisyonun çalışmasını sekteye uğratar.” diyor yani uygulamanın böyle olduğunu söylüyor. Yani “Medisteki tutanaklarda, kanunlarda ‘gizlidir’ ibaresi geçtiği zaman biz böyle bir uygulama yapıyoruz.” diyor. Dolayısıyla, burada şunu yapabiliriz, şöyle formüle edebiliriz: “Komisyonda görüşülen konularla ilgili, başvurularla ilgili basına açıklama yapılamaz, üçüncü kişilere...” O konu da var galiba devamında kanunun, sadece “gizlidir”i çıkaralım. Yeterli mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yani, gizlilik ilkesi çerçevesinde olmalı bence.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, ilk teklifin 10’uncu maddesinde “Kurul ve Komisyon bu madde kapsamındaki başvuru incelemelerini gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütür. Kurul ve Komisyonun başvurulara ilişkin toplantıları gizlidir -“Buralar şimdilik sıkıntı” diyecek- Kurul ve Komisyonca çağırılmayan hiç kimse bu toplantılara katılamaz, dosya ve belgeleri inceleyemez ve bilgi alamaz. Kurul ve Komisyon adına veya üyeler ya da toplantılara katılan personel ve diğer kişiler tarafından başvuru dosyaları hakkında yazılı ve görsel basına ve kamuoyuna açıklama yapılamaz, bilgi ve belge verilemez.”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Gayet açık.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Muharrem Bey...

BAŞKAN – Ama, burada sıkıntı var, doğru.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Nerede sıkıntı var?

BAŞKAN – Yani, şöyle...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “‘Gizlidir’ demesi sıkıntı.” diyor.

BAŞKAN – Bir saniye efendim... Demek ki burada bizden istenen... Eğer biz Komisyon üyelerine açık olmasını istiyorsak -ki olmalı- o zaman “Kurul ve komisyonun başvurular için toplantıları gizlidir.” dedikten sonra, “Bilgi ve belgeler Komisyon üyeleri dışında şunlara yasaktır ve şunlara gizlidir.”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten çağırılmayanlar... Başkanım, bunların devamında var o.

BAŞKAN – Burada “Çağırılmayan hiç kimse bu toplantılara katılamaz.” diyor sadece ama kurul üyelerine de gizlilik... Daha sonra belgeleri gizli hâle getirmişiz maddede.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Medisin bir teamül var seksen, doksan yıllık. “Gizli” dediğiniz zaman onun...

BAŞKAN – Sayın Abdurrahman Öz, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Değerli arkadaşlar, şimdi, uzman arkadaşlar diyorlar ki: “Gizli olursa üyeler de dâhil, mesela bizler de dâhil kimse cep telefonuyla giremiyor.” Bu, biraz toplantının yapılma anıyla ilgili sıkıntıları için bu “gizlilik” kelimesi herhâlde şu an gündemde. Toplantıdan sonraki tutanakların açıklanmasıyla ilgili kısımları zaten yazmışız. Bu toplantının yürütmesi anında -Haluk Bey’in ifade ettiğine göre- üstler başlar aranıyor, cep telefonları dışarı çıkarılıyor. Yani, bu şekliyle toplantının yürütülmesi sırasında sıkıntı oluşturuyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Medis yıllardır gizlilikten bunu anlıyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Öyle bir teamül varsa zaten uygulanır.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ama uyguladığımız zaman sıkıntıya gireriz, işte onu söylüyoruz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Rıza Bey bu konuyu daha da açabilirler.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sizin öneriniz ne, nasıl bir cümle koyabiliriz oraya?

MURAT EMİR (Ankara) – Şöyle, aslında cümle konmuş gibi görünüyor. Yani, burada 10’uncu maddede “Kurul ve komisyonun başvurularına ilişkin toplantıları gizlidir.” diyor ya, o “gizlidir”i kaldıralım direkt, noktalı virgül zaten açıklıyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama bir gizlilik de yani bir şey de koymak lazım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 69

MURAT EMİR (Ankara) – Ama devamında var, “Kurul ve komisyon toplantılarına katılamaz, inceleyemez, bilgi alamaz, paylaşamaz.” zaten diyor devamında.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Toplantılarına kurul ve komisyonca çağrılmayan hiç kimse katılamaz.”

MURAT EMİR (Ankara) – Yani, o “gizlidir” kelimesi kalkabilir burada. Çünkü bizim amacımız ne? Buradaki özel bilgilerin ortalığa saçılmaması.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Mahremiyeti korumak.

BAŞKAN - Kamuoyuna ifşa olmaması.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Komisyon üyeleri dışındaki üçüncü kişilere de kapalıdır, gizlidir anlamı var burada.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama “gizli” dediğin anda bize de gizli oluyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama işte “gizlidir” kelimesi bence burada gereksiz.

BAŞKAN – Açık yazacağız o zaman.

Sayın Dora, buyurun.

EROL DORA (Mardin) – Efendim, tabii, “Kurul ve komisyon bu madde kapsamındaki başvuru incelemelerini gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütür. Kurul ve komisyonun başvurulara ilişkin toplantıları gizlidir. Kurul ve komisyonca çağrılmayan hiç kimse bu toplantılara katılamaz. Komisyon üyesi dışında kimse dosya ve belgeleri inceleyemez ve bilgi alamaz.”

BAŞKAN – Ha, oraya siz bir ilave yaptınız, “kurul üyesi dışında” dediniz.

EROL DORA (Mardin) – Evet, “kurul üyesi dışında kimse”. Dolayısıyla...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, o sonrası kısmında sıkıntı yok. Fiilen mesela şu toplantı sırasında “gizlidir” dediğimiz zaman -yani Haluk Bey’in anlatımı ve arkadaşların anlatımı- cep telefonlarını dışarı çıkaracağız, üstümüz başımız aranarak gireceğiz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tamam, o zaman uzmanımıza soralım, nasıl bir tanımlama, düzenleme yapmalıyız, siz söyleyin.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Efendim, şöyle: Biz tutanaklarla ilgili net bir düzenleme istiyoruz burada, gizlilik tutanakları da...

BAŞKAN – Tutanaklarla ilgili, değil mi?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – “Komisyon tutanakları basına ve kamuoyuna gizlidir, yalnızca komisyonca paylaşılır, gizlilik ilkelerine uygun olarak arşive teslim edilir.” Bu çerçevede bir düzenleme olursa uygulama çok rahat olur.

BAŞKAN – Tamam, yaparız onu. O zaman “Kurul, komisyon tutanakları komisyon üyeleri...”

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – “Basına ve kamuoyuna...” Evet, “Komisyon tutanakları, yalnızca komisyon üyeleriyle paylaşılabilir, gizlilik ilkelerine uygun olarak arşive teslim edilir yazıldıktan sonra.” Bu cümle bizi rahatlatır.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Meclisteki bu gizli oturumlarla ilgili bir düzenleme yok mu?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – O, İç Tüzük’te var. Dolayısıyla, biz onu komisyonla bile paylaşmıyoruz, buradaki gizlilik biraz farklı bir gizlilik, sizinle paylaşmamız gerekiyor. Komisyonla paylaşamazsa sıkıntı olur bu süreç içinde. O süreç içinde biz elimizi rahatlatmak için biraz daha...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Daha teknik bir ifadeyle, buradaki bilgiyi alıp dışarıda kullandığında ilgili vekil direktman suç işlemiş ve dokunulmazlık kapsamı...

BAŞKAN – Evet efendim, bu konu anlaşıldı. Tabii, böyle olunca maddeye son fıkrasından girmiş olduk.

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Bir şekilde dercedilirse biz rahatlarız efendim.

BAŞKAN – Ama anlaşıldı o fıkraya geldiğimizde bunu...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Gizlidir” kelimesini kaldırsak bence karşılıyor gibi geliyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi bir açıklama yapmak istiyorum da ben.

BAŞKAN – Sayın Akbaşoğlu, buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi, Değerli Başkan Yardımcımızın ilk cümleye başladığı an, kanun metninin şu hâliyle dahi geçmesi durumunda, bizim komisyon olarak şu anda tutanaklara bu gizliliğin çerçevesini belirlememiz ve komisyon üyelerine açık olduğu, bunun dışında kamuoyuna, basına bunun kapalı olduğuna ilişkin tutanağa bu hükmün kendi aramızda geçmesi sizin işinizi görüyor mu, yeterli midir?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – Evet, bu süreç bizim işimizi görür.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yani, bu kadar.

Şu metni, bakın, beraber...

Ben şu teklifi yapayım o zaman yani teklifte bulunayım, bunu oylatalım ve karar olarak geçsin tutanaklara, “Bu metin bu şekilde bize yeterlidir.” dediği için söylüyorum.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Ama şunu da söylüyor Sayın Başkanım, diyor ki: “Bunun kimlere kapalı olduğu hususu netleştirilirse biz de komisyon da rahat eder. Yani, dönemden döneme, başkandan başkana, komisyondan komisyona değişiklikler olabilir, kodifiye ederseniz daha rahat ederiz.”

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 70

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çağrılmayan herkese kapalı, basına kapalı, yazıyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İşte, burada zaten belli yani biz sadece diyoruz ki: “Komisyon üyelerine ilişkin bir kapalılık var mı, yok mu?” Yani, “Cep telefonuyla girecek mi, girmeyecek mi meselesini bu hallediyor.” dediği için pratik çözüm olması münasebetiyle söylüyorum. Daha pratik bir çözüm olması münasebetiyle yani biz şu kararı aldığımızda, teknik açıdan “Komisyon üyelerine gizlilik söz konusu değildir.” dediğimizde bizim cep telefonu ile buraya girebilme imkânımız oluyor mu?

TBMM TUTANAK HİZMETLERİ BAŞKAN YARDIMCISI RIZA YURDDAŞ – O kısmın çerçevesini Kanunlar çizer, ben tutanaklarla ilgili çerçeveden bahsettim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamam, sonuç itibarıyla tutanakla ilgili, evet.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sen tutanaktan sonrasına bakıyorsun, peki bu gizlilik kararının şu anını kim biliyor? Siz mi biliyorsunuz?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Teknik personele sormamız lazım.

BAŞKAN – Hayır, şu anda Anayasa Komisyonundayız, şu andaki çalışmamızı değil.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben onu demek istemiyorum, şimdi, mesela etik komisyonu toplandı ve bu gizlilik çerçevesinde çalışacak. Siz diyorsunuz ki: “Toplantı bitti, ben tutanağı alır giderim ve bunu sadece bu kanundaki şu ifadelerden dolayı burada belirtilen kişilere gösteririm, diğerlerine vermem.” Sizin işiniz tamam ama şimdi Haluk Bey’in dediği, bu kanundaki bu ifade... Şu komisyon, mesela biz Anayasa Alt Komisyonu değiliz, şu an burada etik komisyonuyuz, çalışıyoruz. Bu çalışma usulünü de belirlemek adına bu “gizlilik” ifadesinin bir daha açıklanması gerekiyor. Benim baştan beri söylediğim bu. Çünkü Haluk Bey diyor ki: “Bu ifade burada kaldığı sürece...” Hani üzerinin aranıp aranmaması, cep telefonu girip çıkma meselesi değil mesele yani nasıl bir...

BAŞKAN – Değil, sonradan tutanakları inceleyemiyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, o kısım değil, o kısım anlaşıldı. O kısımda kanunun sonraki maddeleri yönünden ifade ediyor, “Şunlar görür, şunlar göremez.” diyor. Ama uygulamada... Mesela şu an benim cep telefonu burada, hepimizin cep telefonu önümüzde, bu cep telefonları burada. Yani, diğer İstihbarat Komisyonunun çalışması gibi mi çalışacak komisyon? “Jammer” koyuyor mesela, biz de mi “jammer” koyacağız? İşte, onu belirtmesini... Bu “gizlilik” kelimesinin o zaman şeyinin açıklanması lazım.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yalnız şöyle: Uygulamada komisyonlar eğer kapalı oturum kararı alıyorsa biz burada çalışan yasama uzmanları ve diğer bütün personel dışarı çıkıyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama kapalı oturumda farklı bir şey var.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Onun da ötesinde bir durum oluşturacak bize “gizlilik”.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tabii, yani “gizlilik”, “kapalı” dan daha öte.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Devamında diyor: “Komisyonca çağrılmayan hiç kimse...”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Muharrem Bey, bak, ama onu demiyor, “gizli” dediğin zaman “jammer” koyacak, cep telefonlarını dışarı çıkaracaksın.

MURAT EMİR (Ankara) – “Gizlilik” demeyelim işte.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çıkaralım arkadaşlar, bunu niye tartışıyoruz?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Onu anlatmaya çalışıyorum, onu anlatıyorum işte. Hayır, deyip dememesi önemli değil...

MURAT EMİR (Ankara) – Amacımız ne?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Amacı, bunun ortalığa saçılmaması.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Abi, yönetmelikle belirlenir o.

MURAT EMİR (Ankara) - Komisyonca görevli olmayan ve çağrılmayanlar, sayılmış zaten. Zaten çağrılmayan veya görevli olmayan hiç kimse toplantılara katılamaz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Anlatabiliyor muyum, bunu netleştirelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, esasında anlaşıldı konu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Gizli” demeyelim ya, onu kapatalım. Zaten bu çok, o kadar da gizli değil yani şikâyetçisi var, parti kuruluna gidiyor...

BAŞKAN – Tabii, tabii, oradaki o “gizli” kelimesini çıkaralım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Burada amaç şu: Üçüncü kişilerle paylaşılmaması, kamuoyunda, basında gündeme getirilmemesi.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Milletvekilinin saygınlığını korumak yani, belki asılsız bir iddia, belki saçma sapan bir şey.

BAŞKAN – Tabii, tabii, evrensel hukukta lekelenmeme hakkı var, o hakkın korunması bakımından...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başvurular için, toplantılara “gizlidir” kelimesini çıkarıp “Toplantılara kurul ve komisyonca çağrılmayan hiçbir kimse katılamaz.” dediğimiz zaman...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yalnızca komisyon değil, kurul açısından da düşünün ama.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Kurul ve komisyona diyoruz zaten.

MURAT EMİR (Ankara) – Çağrılmayanların yanına bir de “ve görevli olmayan” da diyelim.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yazdık onu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Görevli” aşağıda var, bizim elimizdeki metinde aşağıda var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 71

BAŞKAN – Aslında bu (10)'uncu fıkraya hemen neresine hangi cümleyi ekleyeceksek yazılı hâle getirip üzerinde görüşürüz, mesele hallolur.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Haluk Bey, şu anda bunu yazabiliyor muyuz?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yazarız ya, yazarız.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yazarsak yazalım, geçelim bu maddeyi. Yazsın Tutanaktaki arkadaş.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Bir cümle net bir şey yazılırsa...

BAŞKAN - Evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Diğer maddeye geçelim. Bununla ilgili bir tartışma kalmadı geriye. Var mı daha?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Bir şey daha var, çok önemli bir husus var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Ne var?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Bağımsızların nasıl...

BAŞKAN - Evet, bir saniye arkadaşlar.

Muharrem Bey, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Şimdi, uzun saatlerdir çalışıyoruz. Zaten “Üç gün içinde bitireceğiz.” dedik, bitme noktasına da yaklaştık, yani, bitmeme gibi bir durum söz konusu değil. Takip etmemiz gereken gensoru görüşmeleri de var. Bence erteleyelim. Bakın, burada tartışmalar uzuyor, belki de yorulmanın da etkisi bu. Bu arada, bu tartışılan noktalarda uzmanlar da bir çalışsın, bunu daha net bir şekilde yarın veya çarşamba günü bitirelim.

BAŞKAN - Çarşambaya kalmaz da...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Başkanım, az kaldı. Bu madde bittikten sonra başka bir şey kalmadı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yani, bu maddeyi bitirdik mi zaten bir madde kalıyor. 10'uncu maddede o ceza kısmı var. 11'inci maddede. Yani...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Olur mu, bir cümle bile bazen uzun tartışmalara sebebiyet verebiliyor. Yani, sıkıştırmayın çok, ne gerek var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biraz da Anayasa Komisyonunda konuşuruz, biraz da Genel Kurulda konuşuruz.

BAŞKAN - Yok, şu inceleme usulünü, ayırdığımız maddeyi... Yani, 8'inci maddeyi ikiye ayırdık, 8-9. Tamamlanmak üzere.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bence zaten 10'uncu madde öbür kanundan aynen alındığı için...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Şöyle bir husus var, o zaman onu da şurada düzeltelim mi? 9'uncu madde diyordu, 4... O zaman onu...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Haluk Bey, onu redakte edersiniz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bu 1 oluyor artık. 9. 1, 2, 3, 4...

BAŞKAN - Hayır, şimdi, “İnceleme Usulü” başlığıyla... 8'i kabul ettik. 9 dedik, “İnceleme Usulü”.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Haluk Bey, sizin itirazınız bağımsızlarla ilgili mi?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Evet, evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Bağımsızlarla ilgili...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Benim bir şeyim var.

BAŞKAN - Bir çalışma var o konuda da.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, bir çalışmamız var. Onu...

BAŞKAN - Ama 9'un (1), (2), (3)'üncü fıkralarına bir gelelim.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - 6'ncı fıkrada.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - O zaman 7'yi bir yazalım, bak, konuştuk.

BAŞKAN - Şimdi, arkadaşlar, tersinden girmiş oluyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Ama 7'yi konuştuk ya. Yazalım, bir daha konuşmayabiliriz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - 7 yazıyor tutanaklarda, o yazıyor. Devam ediyoruz.

Senin önerin ne Emin Bey?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, sayın üyeler, değerli hazırun; 8'i ve 9'u, başvuru ve inceleme usulünü birbirinden ayırmıştık. 8'inci maddeyi kendi bağlamında kabul ettik. 9'uncu maddeyi de aslında ilk gelen teklifte olduğu gibi diğer bentleri teselsül ettirerek devam ettirdik. Onun, 9'uncu maddenin (1), (2), (3), (4), (5)'inci bentlerine ilişkin ilk tekliften ayrı bir düzenleme söz konusu değil. Ancak (6)'ncı bende ilişkin şu şekilde bir düzenleme teklifimiz söz konusu, 9'uncu maddenin (6)'ncı bendi: “Başvuru tarihi itibarıyla TBMM’de grubu bulunan bir siyasi partiye mensup olmayan...”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Bulunmayan.

BAŞKAN - “Bulunmayan” olacak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şöyle: “Başvuru tarihi itibarıyla TBMM’de grubu bulunan bir siyasi partiye mensup olmayan TBMM üyeleri...” Yani bağımsızları da kastetmiş oluyoruz, hem bağımsızlar hem de grup. Mesela 15 kişilik bir üyeye sahip olan, grubu olmayan parti de olabilir, o nedenle bu şekilde bir tanımlama. Bu aynı zamanda bağımsız üyeleri de kapsamı içerisine alıyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 72

“Başvuru tarihi itibarıyla TBMM’de grubu bulunan bir siyasi partiye mensup olmayan TBMM üyeleri hakkındaki başvurular, TBMM Başkanlığının bildirimi üzerine, Komisyonda temsil edilen siyasi partilerin kendi grup etik kurullarının Komisyon üyesi olmayan üyeleri arasından bildireceği birer üye ile varsa bağımsız TBMM üyeleri arasından kura yoluyla belirlenecek bir üyeden oluşan geçici kurullar tarafından incelenir. Geçici kurullar, inceledikleri başvuru dosyasının bu kanuna göre kesin karara bağlanmasıyla kendiliğinden sona ermiş sayılırlar. Geçici kurul, inceleme sonucu etik davranış ilkelerine aykırılık bulunup bulunmadığı yönündeki kararını ilgili TBMM üyesine ve TBMM Başkanlığına bildirir. İlgili TBMM üyesi veya gerek görmesi hâlinde TBMM Başkanı geçici kurulun kararının kendilerine bildirilmesinden itibaren on beş gün içinde kararı itiraz yoluyla Komisyona götürebilir. Komisyonun itiraz üzerine verdiği kararlar ile geçici kurulların süresi içinde itiraz edilmeyen kararları kesindir.” Teklifimiz bu. Gerekçesi de şu: Şimdi, malum, bir siyasi parti grubuna üye olan milletvekilleri önce kendi kurullarında değerlendiriliyor, sonra Komisyona -malum- gidiliyor. Burada da bağımsızlar veyahut da grubu bulunmayan bir siyasi partinin milletvekili olan üyesi için de bir kurul oluşturulmuş, ondan sonra, bu kurulun kararı çerçevesinde komisyon işlev görecektir hâle geliyor. Dolayısıyla, “eşitlik” ilkesi bakımından bütün milletvekillerine aynı usul belirlenmiş oluyor. Dolayısıyla, teklifimizin gerekçesini de özü itibarıyla bu teşkil ediyor. Bu nedenle 9’uncu maddenin (6)’ncı bendinin bu şekliyle oylanmasını ben teklif olarak takdirlerinize sunuyorum.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Eşitliği sağlamaya yönelik bir teklif.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, eşitliği sağlamaya yönelik bir teklif.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ederim.

Burada, grubu bulunan her siyasi partiden birer üyeye oluşan bir...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet. Bir de, bağımsız varsa onlardan da bir tanesini oluşturuyoruz, kurayla alıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Eşit temsil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet.

BAŞKAN - Eşit temsil.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yani, onlar için kurulu da bu şekilde, kurayla...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Yani, bağımsız milletvekilleri için eşit temsilden oluşan kurul...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şöyle, hayır...

BAŞKAN - İşte, onlar bu kanuna göre şey veremiyor, kendisi oluşturamıyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şöyle: Onlar bir şey oluşturamadığı için, kendileri oluşturamadığı için siyasi...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - İlk kurul mu diyorsunuz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet, ilk kurul. İlk kurul kura yoluyla, bir de komisyonda bulunmayan üyeler arasından olacak çünkü komisyona itirazdan geleceği için, hem kurulda hem komisyonda aynı kişinin değerlendirme yapmamasını sağlamak açısından ve kura yöntemiyle siyasi parti grubu bulunan kurul üyeleri arasından seçilecek. Varsa bağımsız üyeler, 5 kişi, aralarından birisi tekrar o geçici kurulun üyesi olarak seçilecek ve bu şekilde eşitlik sağlanmış olacak. Evet.

BAŞKAN - Evet, Sayın Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Şimdi, tabii, burada siyasi parti grubu olanlar için 2 kurul oluyor. Bu hem lehine hem aleyhine de olan bir durum. Bir kendi kurulu var, sonra, komisyon var. Tabii, bağımsızlar için kanunda direkt komisyon öngörülüyor. Bu doğru değil yani komisyonda acaba bir alt komisyon oluşturulsa...

BAŞKAN - Yok, komisyon değil. Komisyon değil ama etik kurul...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Etik kurulu ya da...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Bu kurul kendi içinde.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Hayır, etik kurulu yok. Şimdi, bağımsızlar için...

BAŞKAN - Komisyon mu?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tabii, tabii.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Teklifte direkt komisyona bağlı...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tabii. Direkt...

Şimdi, Başkanım, bakın, ilk teklifte bağımsızlar için bir kurul yok, direkt komisyona gidiyor. İtiraz hâlinde de yine aynı komisyona itiraz etmiş oluyor. Burada bir hak gaspına neden olabiliriz. Şimdi, buradaysa bağımsızlar için de bir kurul ihdas etmiş oluyoruz. Bu kurulun ihdasını da, siz diyorsunuz ki, her partinin siyasi kurulundan 1 kişi olacak şekilde mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Tabii, komisyon üyesi olmayan.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Komisyon üyesi olmayan, kurayla belirlenen birer kişi olacak. Bir de bağımsız üyeler arasından bir kurul üyesi daha, geçici kurul üyesi daha belirlenecek. Bu kurul değerlendirilecek.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tamam. İtiraz hâlinde komisyona gitsin.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İtiraz hâlinde komisyona gelecek. Bu niye böyle?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Bu kurulun görevi de bitecek.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Bitecek, kendiliğinden sona erecek kurul. Yani, kurayla belirlenen...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 73

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tamam. Bir sorun yok yani. Bağımsızlara da bir hak tanınmış oldu en azından. Bir sorun yok.
MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Evet. "Eşitlik" ilkesi gereğince.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Bir sorun yok.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Peki, komisyon kurulduğunda parti grupları üye vermezse ne olacak? Onu Başkanı...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ama, şöyle, yani, "Vermezse." diye bir şeyi...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Yasa "Verecek." diyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Verecek yani. Kurayla seçilecek yani.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Bağımsızlar kurayla seçiliyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Yani, tabii ama vermek zorunda. Bunu Medis Başkanı yürütecek.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Vermek zorunda. Bir tanesi vermez, diğerleriyle toplanır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Medis Başkanı yürütecek yani, evet.

MURAT EMİR (Ankara) - Orada bir sıkıntı var yalnız. "En az beş" dedik ya kurulun üye sayısına, şimdi, 5 olmazsa ne yapacağız? İki parti var.

EROL DORA (Mardin) - Dört parti birer tane, bir tane de bağımsızlara veriyorsun.

MURAT EMİR (Ankara) - Üç parti, iki parti varsa ne yapacağız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Bu, bugün için geçerli.

MURAT EMİR (Ankara) - İki parti varsa ne yapacağız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Bence de sıkıntı var. Şöyle yapalım...

BAŞKAN - Değil mi? Mediste iki parti olsa...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Şöyle: O zaman kurul 3 kişiden oluşmuş olacak mesela.

MURAT EMİR (Ankara) - Ama dedik ya "en az beşten oluşur" diye.

BAŞKAN - "Önceki maddemize aykırı olacak." diyor Murat Bey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Başkanım, şöyle -belki uzatmış olacağız ama- Murat Bey'in söylediği doğru. Yani, bugünkü mantıkla baktığımız zaman biz 5'le tamamlıyoruz; 4 grubu bulunan var, 1 de bağımsız olunca 5. Bence burada siyasi parti kurullarından birer olmak üzere, diğerleri de kurayla olmak kaydıyla siyasi parti kurullarından ve bağımsızlardan... Yani, bağımsızlardan da, çünkü siyasi parti kurulları da var, bağımsız da var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "En az bir" diyelim o zaman, "en az bir" diyelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Evet, tabii, en az bir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - "En az beş" kuralı burada olmuyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tabii.

BAŞKAN - Evet, öyle diyeceğiz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Partiler de en az bir verecek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Hayır, siyasi parti grubu 3 taneyse ne yapacağız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Hayır, 5 taneye tamamlayalım bence. Siyasi partilerden birer tane, bağımsızdan 1 tane, kalan 2'yi de kurayla tespit edelim, 5'e tamamlamış oluruz böylece.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - Şu anda 4 parti grubu olduğu için zaten 5'e tamamlanıyor, sorun yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Şu an sorun yok. Diyelim, yarın 2 parti grup kurdu Mediste, 1 de bağımsız var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "En az birer üye" diyelim o zaman.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - "En az birer üye..."

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "En az..." diyelim. Senin dediğin karşılıyor değil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tabii.

BAŞKAN - "En az birer..." dersek...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Murat Bey'in itirazı burada haklı. "Üyeleri arasından bildireceği en az..." Orada, tam orada "en az birer üye..." "...varsa bağımsız TBMM üyeleri arasından..." yine "en az..."

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Tabii, bağımsızlardan da en az 1 tane.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "...belirlenecek en az..." "Belirlenecek bir üye..." demişiz ya, oraya da "en az" diyeceğiz. "Kura yoluyla belirlenecek bir üyeden..."

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - Evet, "...en az bir..."

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "...en az bir..."

BAŞKAN - İki yere "en az" diyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - "...üyeden oluşacak geçici kurullar..."

MURAT EMİR (Ankara) - "Eşit temsilin" de olacağını da yazalım bence yani eşitlik ilkesi uyarınca.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - O belli zaten ama, burada usulü belirliyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Şimdi, o zaman bu kurul 3 kişiden oluşuyor.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 74

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, en az 1 olacağı için, mesela 5'e tamamlamak için gerekirse 2, 2, 1 yaparsın veya 2, 2, 2 yaparsın ama 5'i tamamlarsın.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama işte eşitliğin olması lazım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 3 kişiye mesela 2, 2, 2 yaparsın, 8 kişi yaparsın.

MURAT EMİR (Ankara) – İşte, ama onu burada yazmak lazım çünkü bir sonraki dönemde iktidar partisi şunu diyebilir: “‘En az bir’ diyor. 3 tane ben vereyim, 1 tane de muhalefet versin, 1 tane de bağımsız versin.”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tanımlayalım, yani siz buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani, eşitlik ilkesine göre diyelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Murat Bey, tanımlayalım nasıl tanımlayacaksınız? Ben de şunu öneriyorum: Şimdi, bağımsızlar...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Kamu Denetçiliği Kanunu'nda şöyle bir hüküm var: “Kamu denetçilerinin seçimi karma komisyon tarafından yapılır.” diye bir hüküm var. “Ancak karma komisyona yapılan başvuruları değerlendirebilmek ve seçilecek kişinin 3 katına indirmek için bir alt komisyon kurulur.” diyor. Diyelim ki bin kişi var 5 kişi seçilecek, 15 kişiye düşürüyor, üst komisyon bunun üzerinden 15 kişi içerisinde seçim yapıyor. Eğer burada da etik komisyon altında bir alt komisyon kurulacak şekilde bir formülasyon yapılırsa ve içinde bağımsızlardan da 1 kişi dâhil edilirse belki daha kalıcı bir çözüm olabilir.

BAŞKAN – Bence bu başa dönmek olur. Bence bunu oluşturalım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ona gerek yok, öyle bir şey gerek yok yani her türlü tabii teklifi getirebiliriz de...

BAŞKAN – Eşit temsil üzerine bir yere uygun bir şeye koyalım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Eşitlik ilkesine uygun olarak” diyelim orada. Doğru, sizin söylediğiniz doğru.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence eşitlik de olmaz ya.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 3, 1, 1 yapar.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence 2 tane siyasi parti gruplarından, 1 tane bağımsızlardan 3, 5'e tamamlayalım bunu, kalanı da kurayla seçilsin.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, öyle değil. Mesela kötü niyetli... Murat Bey öyle diyor.

BAŞKAN – 5 ile 9 değil mi sınırimız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, 5 ve 9.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 3 bir partiden seçilsin, 1 bir partiden seçti, 1 de bağımsızdan seçti çünkü “en az bir” diyoruz, o zaman “eşitlik ilkesi” diyeceğiz oraya, 2, 2, 2.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Zaten eşit oluyor burada.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya da yazacağız Türkiye Büyük Millet Meclisinde kaç grup bulunuyorsa, 3 grup bulunuyorsa 3, 4 grup bulunuyorsa 4, bunu yazacağız, başka çaresi yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Üstat zaten eşit oluyor burada şu anda.

BAŞKAN – Siyasi parti grupları eşit veriyor zaten, eşit veriyor, sadece eksikliği bağımsızlar tamamlıyor. 5 ile 9 arasında olduğuna göre Türkiye Büyük Millet Meclisinde parti grubunun 2 veya 3 olması durumunda 5'i tamamlaması için problem vardı, onu da “siyasi parti gruplarının eşit üye vermesi koşuluyla” dediğimiz anda meseleyi çözmüş oluruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Aynen öyle. Yani o kelimeyi nereye yerleştireceğimize bakalım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence eşit temsil olmaz. Her siyasi parti grubundan birer tane, bağımsızdan 1 tane, 5'e tamamlamak için de kalanının kurayla belirlenmesi lazım ya da 9'a tamamlamak için kalanının kurayla belirlenmesi lazım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu başka bir yöntem, bu da olabilir.

MURAT EMİR (Ankara) – Meclisten kura, 550'den çöksin.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynen.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu daha doğru bir yöntem.

BAŞKAN – Yoksa çift rakam olacak diye bir endişe var, değil mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – En azları çıkarıyoruz o zaman?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O zaman bir partiden 3 kişi olabilir?

MURAT EMİR (Ankara) – 5 sayısına ulaşamıyorsa kura yöntemiyle TBMM üyeleri arasından seçilir.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Kurayı kim seçecek?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – TBMM değil de etik kurullardan olsun yani sonuç itibarıyla gene etik kurullar. Yani etik kurullardan olsun siyasi partilerin etik kurulları arasından çekilecek kura olsun.

MURAT EMİR (Ankara) – Olur.

BAŞKAN – Etik kurullar arasından... Ama sizin öneride “Etik kurul üyesi olmayanlardan seçsin.” diyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama kurul bir daha inceleyecek ya...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayır, şöyle: Etik kurullar arasından...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Kurul inceleyecek ya.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şimdi bakın...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 75

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama komisyon üyesi çıkarılacak kuradan.

BAŞKAN – Tabii, bir defa...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyon inceleyecek ya, komisyon dışından olur.

BAŞKAN – Komisyon üyesi olmayan üyeler arasından bildireceği...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle, bakın: Şimdi, etik kurullar var, etik kurullardan bir de komisyona verilen üyeler var. Her etik kurulun üyesi komisyonun üyesi değil.

BAŞKAN – Değil, tamam.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Komisyon üyesi olmayan etik kurulları arasından biz burayı oluşturuyoruz. Niye? Çünkü komisyonda itirazın geleceği için komisyon üyeleri farklı kişiler olsun diye. Dolayısıyla, yine -eğer çekeceksek, kura yöntemi belirlenecekse- partilerin komisyon üyesi olmayan etik kurullar arasından bizim kura çekmemiz daha doğru olur.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, zaten 5 kişiyle oluştu mesela partinin kurulu. 2'si komisyona gitti, 3 kişi kaldı, 1'ini de zaten verdi bağımsız komisyona. Kura dediğiniz 2 tanesinden 1 tanesini seçmiş olacak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Diğer partiler de var toplamda.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Her partinin içinde ikişer kişiden kura çekmiş olacak yani. Şimdi, 5 kişiden oluştu kurul.

MURAT EMİR (Ankara) – 9 da olabilir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Arkadaşlar, bakın, o zaman şöyle yapalım, daha basit bir formülasyona gidelim: Komisyon üyelerinin dışında Medis Başkanlığı tarafından en az kaçtan oluşturmamız gerekiyor kurulu?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – 5.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Zaten hepsi partili bunların, partili olmayan...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – 5 tanesi kurayla seçilir, bitti.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hepsi kurayla seçilsin.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Medis Başkanı tarafından seçilecek 5 kişilik kurul...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tamam, aynen. Parti grubu demeye gerek yok. Şimdi, şöyle bir şey: Zaten bunların hepsi...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Medis Başkanı bağımsız zaten.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Zaten milletvekillerin hepsi bir gruptan. Milletvekilleri de zaten nihayetinde hepsi bir gruptan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bağımsız demek Medis grubundan demek oluyor, Medisten olsun o zaman.

MURAT EMİR (Ankara) – Aynen öyle.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Meclisten olsun.

MURAT EMİR (Ankara) – Grup Medis değil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynen 5 grup Meclis.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani öyle yapalım onu.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani her parti birer versin.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hiç vermesin.

MURAT EMİR (Ankara) – Eksik kalırsa da...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, hayır, hiç vermesin.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama şöyle düşünün yani: Bir partinin eline geçerse ne olacak o kaynak?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Murat Bey, hiç önemli değil. Murat Bey, Buradaki amaç şu: Burada komisyondan önce bu bağımsız milletvekilinin davranışlarının etik olup olmadığını bir komisyon yani bir fırsat eşitliği yani kurullarda eşitlik olmuş oluyor. Şimdi, burada şu parti bu parti bana göre gereksiz çünkü bağımsız aynı zamanda Medisin üyesi. Medisten komisyon üyeleri hariç Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca seçilecek olan 5 tane ve bir defaya, sadece bu vekille ilgili incelemeyi yapsın, kurulun da görevi bitsin. Ben şunu söyleyeyim: Bunda bir adaletsizlik olacağı kanaatinde de değilim yani.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Temsilde eşitlik ilkesine dikkat edilerek...” denilebilir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence gerek yok eşitliğe. Hepsi CHP'den olsun, başka bir partiden fark etmez yani.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle bir şey yapabilir miyiz teklif sahibi olarak...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Başvuran bir milletvekili açısından sıkıntı olabilir, bizim açımızdan değil de.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Arkadaşlar, bağımsız bir partiye zorlamanın bir anlamı yok. Bence kurayla çekilsin.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben sadece cevap olarak söylüyorum. O da olabilir ama bence şu daha adilane olur: En azından grupların birer kişi vermesi, ondan sonrasında bir ihtiyaç varsa kura çekilmesi çünkü bakın demin komisyon oluşturulurken adil olsun dedik, eşit olsun dedik nasıl itiraz ettiniz? Şimdi, bağımsız da ola ki kura sonucunda bir partinin daha güçlü olacağı bir kurulun eline bırakmak doğru olmayabilir. Her grup birer tane versin, 5 oluyorsa kura çekilsin.

BAŞKAN – Zaten Sayın Akbaşoğlu'nun önerisi de yakın, o yöndeydi.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O yönde, evet.

Ben bir toparlama noktasında...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Öyle olsun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 76

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Murat Bey'in söylediği olsun. Şöyle: Murat Bey'in söylediğini buraya dercedersek kafadaki sorular da herhâlde açıklığa kavuşur.

BAŞKAN – Çok toparlayıcı bu, çok yordu Muhammet Bey.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, şöyle: Şimdi, tabii, haklı olarak bu şu andaki duruma cevaz veriyor da yarın dengeler değiştiğinde bir açıklık söz konusu oluyor teklifte.

BAŞKAN – Evet.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O açıklığı kapatmak için -biraz evvel sizin de yaklaşımınız çerçevesinde- siyasi parti grupları 1'er üye versin. Aynı zamanda, bağımsız bulunanlar da buraya girsin kurayla, 5'e tamamlanamadığında –bu ibareyi koyalım- siyasi partilerin komisyon üyesi olmayan etik kurulları arasından kurayla çekilsin.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Oradan mı, tüm milletvekillerinden mi?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Yok, gerek yok, etik kurulları yetiyor, çünkü 5 kişi sonuçta.

MURAT EMİR (Ankara) – Bence “tüm milletvekilleri” deyip geçelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Arkadaşlar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama etik kurula diğerlerini oradan oluşturuyoruz ya, komisyonu etik kurulları arasından oluşturuyoruz ya, o mantaliteyle yeteri derecede...

Bakın, kaç tane şu anda şey var? 4 tane. En az 20 kişi oluyor değil mi, 4 tane parti en az 5 kişi olduğuna göre, 20 tane etik kurul üyesi oluyor, doğru mu? 20 kişi, 11 kişiden oluşuyor komisyon. Sonuç itibarıyla, 9 kişi, 5 kişiyi herhâlde çıkartır arasından değil mi, 1 de bağımsız olduğu takdirde yeterli oluyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 9 kişi değil işte, 1'er tane de bağımsız var, 9'dan 3'ü de düş, 6 kişi içinden seçilecek.

BAŞKAN – Hayır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bağımsızlar ayrı, grupları bulunanlar arasından konuşuyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar biraz belki rakamlara karıştı. Bir defa, buradaki sizin kanun teklifiniz her siyasi partiden kendi etik grubundan 1 üye vermeyi öngörüyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, öngörüyor.

BAŞKAN - Yani birinci şart... Burada kendimizi bağlayıcı olarak önce kabul ettiğimiz 5 ve 9 arasında sıkıntı çekiyoruz. Dolayısıyla şurası ilkesel olarak yerinde: Komisyonunda temsil edilen siyasi partilerin kendi etik kurullarından komisyon üyesi olmayan – etik kurulu ve komisyon üyesi olmayan- 1'er üye vermesini bir kere eşitlik ilkesi çerçevesinde kabul edelim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Tamam.

BAŞKAN - Bakiyesi, yani bunu 5 ve 9 arasında olacağına göre kalan kısım bağımsızlar arasından kurayla belirlenir.

MURAT EMİR (Ankara) – Bağımsız yoksa?

BAŞKAN – Efendim?

MURAT EMİR (Ankara) – Bağımsız yoksa.

BAŞKAN – Ama en az dedik ya şeyde o zaman 2'şer tane temsil ettiririz, en az 1'er üye.

MURAT EMİR (Ankara) – Tanımlayamıyoruz Başkanım, Meclisin içinden çekelim gitsin.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Bircan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, şimdi biz burada bağımsız üyenin haklarını korurken yeni bir hak mağduriyetine sebep olmayalım.

Şimdi, diyelim ki “Siyasi partilerin etik kurullarından 1 tane verilir”. Ben siyasi partinin...

BAŞKAN – “Etik kurulu üyesi olmayanlardan” diyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Komisyon üyesi olmayanlardan” diyor, etik kurullardan veriyoruz.

BAŞKAN – Evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Neyse, Başkanım, şimdi ben bir siyasi partiyim, benden ayrılmış olan bir bağımsız arkadaşla ilgili onun hiç sevmediği başka bir arkadaşı görevlendirdim, bu adaletli olmaz. Bence buradan bırakalım 5 taneyi kurayla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı çöksün, eğer şahsi husumeti çıkarsa zaten onlar düzenlenir.

BAŞKAN – Bu biçimde benimsersek bu kadar maddeye gerek yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Dolayısıyla bana göre 5 tane kurayla seçilsin, bundan oluşsun kurul ve sadece onu değerlendirmesiyle alakalı olsun.

BAŞKAN – Zekeriya Bey'in teklifi üzerine Sayın Akbaşoğlu

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bence o grubu “eşit üye temsil ilkesine göre belirlenir” dersek mevcuttan böyle bir...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Murat Bey, sizinle aynı konudayız herhâlde?

MURAT EMİR (Ankara) – Bence kalanı oradan tamamlasak daha iyi ama...

BAŞKAN - Kalanı kurayla tamamlanır.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ama bakın, şimdi, şöyle söyleyeyim, mesela somut olarak şöyle baktığımız zaman, bir milletvekili diyelim partimizden ayrıldı, aramızda artık bir kavga var. Biz diyoruz ki kim var, bunu en iyi yanlış şekilde yargılayacak olan filanca'dır deyip onu kurula bildirirsiniz, hakkını gasbetmiş olursunuz. Dolayısıyla burada doğal olan şeyi doğal akışına bırakalım,

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 77

Medisten çekelim bu kurayı, seçelim, en az 5 tane seçelim ve onların yargılamasına bırakalım. Bence bu daha adil olur diye düşünüyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Olabilir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, sorun yok, Muhammet Emin Bey, Haluk Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu ilkelerimizi birazdan da yaşama geçireceğiz.

BAŞKAN - Grubu olmayan... Tabii ki, burada sorun çıkacak, bunu düzenlememiz lazım mutlaka da

MURAT EMİR (Ankara) – 5 tane kura çekilsin o da olabilir, olmaz değil yani.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 5 tane kura değil mi?

MURAT EMİR (Ankara) – O da olabilir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi, ben şöyle hesap yaptım: 5'er kişiden oluşuyorsa, şimdi 1'er tane veriyor 4 kalıyor, 2'şer de üst komisyona gittiği için 2'şer tane kalıyor. Yani 4 partili olan bir mediste geri kalan üyeyi 8 kişinin içinden çekeceğimize 550'nin içinden çekmek... Yani 8'de 1 ihtimalde mi mesela istemediğine düşmesi vardır, 550'de 1 mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Biraz önce üstadımın belirttiği gibi "Ayrılmış benim partimden, sorunum var adamlar" diyor.

BAŞKAN – Muharrem Bey, düğmeye basar mısınız?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Önemli değil o.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O ihtimal daha zor yani, o ihtimal daha zor.

MURAT EMİR (Ankara) – Artık yapacak bir şey yok bence, madem bağımsız.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Anadolu'da güzel bir şey var, sistem sıkıştığı zaman "Yapcek bir şey yok." dedin mi sistemin önü açılıyor, yapcek bir şey yok, Anadolu'nun güzel bir deyimidir "Yapcek bir şey yok."

BAŞKAN – Ama bir çare bulacağız yani. Arkadaşlar, şu uygun değil mi, bilmiyorum, belki de...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şöyle Başkanım, teklifimi yapıyorum.

BAŞKAN – Evet, buyurun, açık mikrofonunuz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – "Bağımsız adaylara ilişkin yönetmelikle belirlenir."

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, Başkan olarak benim de teklifimi yapma hakkım var, şöyle olabilir: "Grubu bulan siyasi partilerin 1'er üye vermesinden sonra eksik kalan kısım..."

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Daha adil gözüküyor sizinkinden, Murat Bey'inki de öyle.

BAŞKAN – ... kurayla belirlenir."

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tamam.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, adil değil bence.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Daha adil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değil.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ağabey, daha adil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sizinkinden daha adil.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Daha adil ağabey, 550'de 1 ihtimal, öbüründe 8'de 1 ihtimal kötüye çarpma ihtimali.

BAŞKAN – Hayır, bunda bir sakınca var mı arkadaşlar bilmiyorum. Yani diyoruz ki: "Grubu bulunan siyasi partilerin 1'er üye..."

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, bence bağımsızlarla ilgili, bağımsız milletvekilliyle alakalı olarak oluşturulacak bir kurula siyasi partilerin konulmaması gerektiği kanaatindeyim. Yani milletvekillerini koyalım, siyasi partiyi koymayalım.

BAŞKAN – Zekeriya Bey, bu sadece bağımsızlarla ilgili değil, grubu olmayan siyasi partiyle de...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Fark etmez, onlar için de aynısı geçerli.

BAŞKAN – Yani 15 üyeli, 17 üyeli, 19 üyeli...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Başkanım, bak, buradaki amaç şu: Biz etik davranışla ilgili bir sıkıntı olduğu zaman bunu ilgilinin partisinin etik kuruluna gönderiyoruz. Sonra itiraz hâlinde komisyona gidiyor. Buradaki bağımsız diğer partilere muhtaç etmenin bir anlamı yok. Yani bir parti tüzel kişiliğinin, hiyerarşik bir yapının şeyi olmasın.

BAŞKAN – Bu da bir gerekçe tabii, çünkü 19 üyeli bir parti diyoruz ama diğer partilere o zaman kurayla belirlensin diyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynen, kurayla belirlensin ve ben bu milletvekillerinin her açıdan daha adil ve bağımsız olacağı kanaatindeyim.

BAŞKAN – Peki arkadaşlar, kifayetimizakere...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Muhalefetimiz ne diyor bu temsile, tamam diyorlarsa bir problem yok.

BAŞKAN – Tamam diyorlar galiba.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Efendim, bu teklife evet, maddeye hayır.

MURAT EMİR (Ankara) – Maddeyi daha konuşmadık, dur, maddede çok işimiz var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hepsini mi "kura" diyoruz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bağımsızlarda hepsi mi kura?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 78

BAŞKAN – Yok, bağımsız, sadece bağımsız. “Grubu bulunmayan siyasi partiler ve bağımsızlarla ilgili başvurular hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde kurayla etik kurul belirlenir.” doğru mu?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyon üyesi olmayanlar arasından...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kurayı kim belirliyor, Meclis Başkanlığı değil mi?

BAŞKAN – Meclis Başkanlığı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Komisyon üyesi olmayanlar arasından kura yoluyla belirlenir.”

BAŞKAN - O zaman, ara verdikten sonrakine bir hazırlık yapalım, yoksa şimdi bunu burada yazmaya kalkmayalım.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başkanım, bu kanun tekniği bakımından, ne zaman bu kurulu oluşturacaksınız?

BAŞKAN – Başvuru olduğunda.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başvuru olduğunda mı?

BAŞKAN – Başvuru olduğunda.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Diyelim ki sizin hakkınızda bir başvuru var. Partide sizin hakkınızda bir komisyon kurulacak, kurul kurulacak. Ertesi gün bir başkası hakkında bir şikâyet olduğunda yine onun hakkında başka bir kurul oluşacak.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Aynen.

BAŞKAN – Sadece bağımsız ve grubu bulunmayan siyasi partilerin üyeleri için olacak.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Olmayan için şikâyet gelirse...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kurul yeniden kurulacak, kurayla belli olacak.

BAŞKAN – Mesela şu anda 1 bağımsız var değil mi, Cumhuriyet Halk Partisinden 1 arkadaşlar var bağımsız, şu anda mesela.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır mesela ertesi gün...

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) - Efendim, bakın, şu anda 4 tane siyasi parti var, 4 siyasi partinin birer etik kurulu ve 1 tane komisyon var. Sizin şu andaki kalifikasyonunuzda diyorsunuz ki: “Her başvuru için Mecliste bir kurul oluşturacağız.”

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Evet, aynen öyle.

BAŞKAN – “Her başvuru için” ama eksik söylediniz, her başvuru için değil.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Öyle dediniz.

BAŞKAN – Grubu bulunmayan siyasi partiler ve bağımsızlar hakkında bir başvuru olunması hâlinde.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Tamam, diyelim ki 19’uyla ilgili ayrı ayrı başvuru oldu, bugün 1’iyle ilgili oldu. Meclis toplandı, kurul kurduk. Bu kurul A isimli şahsın incelemesini yapacak. Ertesi gün bir başvuru oldu, onunla ilgili tekrar bir kurul, al sana 19 tane daha kurul.

Teklifimi söylüyorum: Bununla ilgili, başlangıçta, muhalefet partimizin değerli temsilcilerinin de ifade ettiği o anlamda kura çekimi yoluyla bu kurul baştan oluşturulabilir yoksa bile yani burada şerh konabilir.

BAŞKAN – Etik kurulu böylece oluşturulabilir.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Böylece oluşturulur. Bu kurulun görevi bağımsız olması hâlinde veya parti grubu olması hâlinde geçerli olmuş olur. Her başvuru için bir kurul oluşturmaya kalksan 19 oradan, 19 oradan, 38 tane kurul.

MURAT EMİR (Ankara) – Aslında doğru.

BAŞKAN – Tabii, bu gerekçe doğru.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, o zaman şöyle mi formüle edelim? Yani her siyasi parti için bir etik kurul, komisyon, bağımsızlar için de yine iki yılda bir seçim yapacaktık ya hani...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir kura yapalım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Onun için de bir kura yapalım diyorsunuz.

BAŞKAN – Kurayla bir etik kurulu oluşsun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Olabilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bağımsız ve grubu olmayan siyasiler için.

BAŞKAN – Diğer maddelerle ilgili görüş varsa onu alıp ara verelim, aradan sonra burası da yazılır ve devam ederiz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ara verdikten sonra artık toplanmayalım tekrar.

BAŞKAN – Yoruldunuz mu?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - İşlerimiz var gerçekten.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – İktidar milletvekilleri olarak sizlerin yoklama tacizi altında hep gece çalışmaya alışkın olduğumuz için biz gece ikiye, üçe kadar çalışabiliriz, biz hazırız, alışkınız.

EROL DORA (Mardin) – Ama daha sağlıklı olması açısından...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Çok bir şey kalmadı bence, bir 10’uncu madde var, cezai uyarma kısmı var ya benim orada gerçekten bir açıklamam olacak.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sizin var mı yani?

MURAT EMİR (Ankara) – Var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Başvuranın itiraz hakkı mesela olmalı mı? Ya, etik kurulu kararını komisyona taşıma hakkı...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence bu bir mahkeme değil ya, disiplin değil bu yani.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 79

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu bir siyasi faaliyet ama en nihayetinde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama öbür tarafta adam der ki: “Ben şikâyet ettim, kendi içlerinde akladılar.”

BAŞKAN – İşte, bunda Meclis Başkanı devreye girecek.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama işte, o zaman sokaktan geçeni siz siyasi faaliyetin içine sokuyorsunuz, bu yasama faaliyeti en nihayetinde.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aklamışsa da doğrudur yani kendi partisi ya da Meclis etik kurulu aklamışsa doğrudur yani.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yasama faaliyetinin içine vatandaş çok müdahale edecek çünkü biz avukat olarak biz her şeye itiraz etmek zorunda olan kişileriz çünkü itiraz etmesek müvekkil, sizin de başınızda...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İki taraf var: Başvuran ve milletvekili, iki tarafın da komisyona taşıma hakkı olmalı diye düşünüyorum. Bu, rahatlatır yani...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani buradaki şey şu: Burası bir mahkeme değil, disiplin mahkemesi de değil. Burada var olan şeylerde milletvekillerinin etiğe uygun davranıp davranmadığı ya da etik kodların ne olduğu noktasında komisyonun kararları var. Dolayısıyla, eğer milletvekilleri ya da bu komisyonlar “Burada etiğe aykırı bir davranış yoktur.” diye karar vermişse bence burada nokta konmuştur, “Vardır.” demişse zaten yapacak bir şey yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama komisyonu niye kurduk o zaman?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Komisyonu zaten olup olmadığını tespit etmek için kuruyoruz yani.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Burada mağdur olan milletvekili yani olayın tarafı, şikâyet edilenin itiraz etme hakkı var, o sebeple komisyon her halükârda gerekli.

BAŞKAN – Buyurun Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, bu yeni hâliyle 9’uncu maddenin önemli sakıncalar içerdiğini düşünüyoruz. Öncelikle, tabii, komisyonun oluşum biçimi bizim açımızdan kabul edilebilir değil. Biraz önce ifade etmiştik, sayısal olarak iktidar partisinin büyük oranda ağırlığı teşkil edeceği ve salt çoğunlukla da karar alacağı için tamamen iktidar partisinin dilediğince kullanabileceği bir komisyona dönüştüğü ortada.

Usul açısından da yine önemli yanlışlıklar yapıyoruz. Şimdi, ilgili kişi veya ilgisiz kişi, birisi şikâyet ediyor, milletvekili kendi grubunun içerisinde kurulan bir kurul tarafından değerlendiriliyor. Bu kurulun büyük oranda milletvekilinin lehine karar vereceği ortada. Burada zaten çok fazla bir çekincemiz olacağına inanmıyorum.

BAŞKAN – Kendi milletvekili olduğu için mi diyorsunuz?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Öyle bir algı olur toplumda.

MURAT EMİR (Ankara) – Çünkü, bakın, ben size on dakika önce bunu birazdan konuşacağız dediğim zaman şey yapmıştık, işte, tam da zamanı geldi.

Bakın, biraz önce bağımsızların hangi kurullar, kimlerden oluşan kurullar tarafından değerlendirileceğini ince ince konuştuk, kime teslim edileceğini konuştuk. Dolayısıyla, burada, şimdi, açık olmak gerekirse ilk inceleme yeri olan siyasi parti kurullarının sıklıkla milletvekili lehine karar vereceğini bilmek, tahmin etmek için böyle çok öngörülü birisi olmaya gerek yok, bu böyle işleyecek.

Peki, bunu dengeleyecek mekanizma ne? İki tane mekanizma düşünülmüş -2’nci madde oluyor galiba şimdi- bunlardan birincisi, milletvekilinin itirazı; ikincisi de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı’nın komisyona “Gerekli görüyorum, inceleyin.” demesi. Peki, burada milletvekili yani etik açıdan aklanmış olan milletvekili itiraz eder mi? Etmez. Fiilî durum nedir? Fiilî durum şudur: Meclis Başkanı dilediği milletvekilini siyasi düşüncelerle kurulmuş ve iktidar partisinin büyük ağırlıkta olduğu komisyona taşır, bunun özeti budur. Fiilî durum budur ve bu yönüyle de son derece tehlikelidir. Buna şu hâliyle şöyle demekle sakınca yok: Bu, muhalefet milletvekillerinin etik komisyonu. Tabii, bakın, burada iktidar partisinin milletvekillerinin komisyona gelmesinin önü tıkanıyor, açık bir biçimde tıkanıyor. Çünkü iktidar partisinin bir milletvekili hakkında bir şikâyet olduğu zaman iktidar partisi zaten komisyonda büyük oranda -eğer partinin o kişiye başka türlü bir tasarrufu yoksa yani hâlâ partide kalmasını istiyorsa- milletvekilini aklayacaktır. Meclis Başkanı’nı da zaten iktidar partisi seçtiği için büyük oranda... Dolayısıyla, iktidar partisi açısından bir etik komisyonu söz konusu değil burada arkadaşlar yani dürüst olmak gerekirse. Buraya bizim yeni bir mekanizma taşımamız gerekiyor yani komisyon yine sizin dediğiniz gibi oluyor. Bakın yani yine iktidar partisinin ağırlığı oluşuyor ama en azından komisyona taşınması noktasında bir mekanizma bulmak zorundayız, başka türlü bu komisyonun anlamı muhalefet partilerinin etik komisyonudur. Yani bu, muhalefet partilerini dilediği zaman komisyonlarda değerlendirmek, incelemek için açılmış bir yoldur, çok tehlikeli bir yoldur, yanlış bir yoldur ve eksik de bir yoldur. Burada bir yol bulup iktidar partisinin yani çoğunluğu olan partinin Meclis Başkanı’nın dışında ve milletvekilinin kendi şahsi başvurusunun dışında komisyonda değerlendirilmesinin yolunu açmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben bir değerlendirme yapayım müsaadenizle, tabii, kendi görüşlerim olarak.

Şimdi, yargılama mantığı içinde bakıldığı zaman şikâyetçi ve sanık gibi -yani benzetmeyle, teşbihte hata olmaz diyerek söylüyorum- milletvekilinin yani hakkında şikâyetle bulunulan milletvekilinin itiraz hakkı varsa şikâyetçinin de olması gerekir mantığı düz mantık olarak kulağımıza hoş geliyor ama şimdi, birincisi, tek komisyon var, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri etik komisyonu bir de grubu bulunan siyasi partilerin etik kurulları var. Şimdi, genelde şikâyet müessesesinde görülen, hatta yargıda görülen -adalet

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 80

istatistiklerinde de böyle- 1 liralık tazminat davası için başvuran bile reddedildiyse bizde temyize gider, itiraz ve üst makamda incelenmesini talep eder. Şimdi, milletvekilleri hakkında şikâyetçiye bu hak tanındığı zaman, tıpkı bir yargılama gibi, etik komisyonunun önündeki dosya yükünü bir düşünün. Şimdi, ombudsman oluşturuldu, ombudsmanda aynı sıkıntı sayısal olarak gündeme gelmeye başladı. Yargıdaki benzer sıkıntı gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Etik Komisyonunda incelenemeyen, bakılamayan itirazlar nedeniyle oldukça bir iş yığılmasıyla bu etik yasayı çıkarmamız da amacının dışına çıkmış olma tehlikesiyle karşı karşıya olabilir diye düşünüyorum. Onun için, burada asıl etik davranışı sorgulanan vekilin itiraz hakkı var. Ha, bu konuda da seçilmiş olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı eğer etik kurulu kararını etik bulmadıysa, doğru bulmadıysa komisyona onun taşıma hakkı var. Dolayısıyla, kamuoyunda veyahut o siyasi partide Millet Meclisi Başkanı'nı tahrik etmek, harekete geçirmek suretiyle komisyona taşıma imkânı da var diye düşünüyorum, yoksa gerçekten bu komisyon tıkanır. Belki de binlerle başlayan şikâyet dilekçeleri ve itirazlar komisyonun önüne yığıldığında, o zaman mekanizmayı nasıl işleteceğiz? Bunu da belki bir düşünmek lazım diye düşünüyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani, değerlendirmenizde, evet, burada başvuruçunun itiraz edebilme olanağının önünün açılması belki hukuken veya etik açıdan daha isabetli olsa da bunun ağır bir iş yükü getireceğini öngörebiliriz, doğru söylüyorsunuz. Yalnız, benim önerim ile diğerini çok iç içe düşünmeyiniz çünkü biz başka bir şey...

BAŞKAN – Başka bir şey diyorsunuz da onu açamıyoruz. Mesela, ne olabilir?

MURAT EMİR (Ankara) – Mesela, şu: Sadece Meclis Başkanı'na bırakılmış bir komisyona taşıma iradesi eksik bir iradedir. Mesela, buna şöyle de denebilir...

BAŞKAN – Siyasi parti genel başkanlarına mı yetki verdim?

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok. Mesela, komisyondan 2 üyenin talebi yetebilir. Yani, şöyle düşünelim: Bakın, görmüyor musunuz bu gerçeği? Başka türlü, mesela şu yasama döneminde AKP'nin etik kurulu kararları komisyonun önüne gelmeyecek. Gelmeyecek arkadaşlar yani çok açık değil mi bu?

BAŞKAN – Ama, bu da bir ön değerlendirme. Mesela, siz dediniz ki: Etik kuruluna müracaat hâlinde o partinin kendi üyesini koruyacağı ve genelde etik davranış olmadığı yolunda yani reddedeceği şeklinde...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hepimiz için geçerli. Düşünün, niye sadece AK PARTİ...

BAŞKAN – Hâlbuki, bakın, siyasi partiler disiplin uygulaması örneğinde, orada disiplinsizlik yaptığında pekâlâ hemen ihraç kaydıyla disiplin kuruluna sevk edip kendi üyesi hakkında işlem yapabiliyor, bunun örnekleri her siyasi partide aşağı yukarı var. Dolayısıyla, böyle bir ön yargı da doğru değil. Siyasi parti bir vekilinin sebebiyet verdiği etik olmayan davranışı yüzden, grubu bulunan bir parti, kendisini niye kamuoyunda lekelemek veya etik davranışta bulunmayan üyeye sahip olarak kabul etsin? Derhâl ona gereğini o kurul yapacaktır. Olumlu tarafından baktığınızda da bu mümkün Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Ama, bakın, biraz önce bağımsız milletvekilinin ne olacağıyla ilgili tartışmamız çok açıktı, hepimiz hatırlıyoruz. Hepimiz o milletvekillerinin kime teslim edileceğini ayrıntılarıyla tartıştık ve görüş verdik. Dolayısıyla, biz bu ülkede siyaset yapan, hatta bu ülkenin sıradan bir vatandaşı olarak da herkes bunu takdir edecektir. Biz tabii ki yasa yaparken herkesi baştan kötü niyetli, her partiyi kendi yanlış yapanını koruyan şeklinde bir ön yargıda bulunamayız, bunu kabul ediyoruz elbette. Yalnız, bu yasayı yaparken de partilerin bu yönde eksik davranacağını, yanlış davranacağını ve -hırsızım demeyeyim de yani onu yapan partiler de var biliyorsunuz ama en azından- "Benim etik davranmayanım iyidir, ben bunu kapatıvereyim." noktasında bir mücadele, tutumu olabilir ve bu da sıklıkla böyledir Türkiye siyasetinde. Şimdi, biz bu yasayı yaparak ne istiyoruz, ne yapmak istiyoruz? Biz Türkiye toplumuna diyoruz ki: "Biz kendimizi gönüllü olarak sizin denetimimize açıyoruz. Bundan sonra uyacağımız etik ilkeleri yasal kurallara bağlıyoruz ve işte şeffaf olacağız, sizin denetimimize açık olacağız, derseniz bizim hakkımızda dilekçeler verebileceksiniz." Bu mesajı vermiyor muyuz? Dolayısıyla, bunu yapıyorken "Bakın, şeffaflığı önemsemedik, mal bildiriminde şeffaflık olmadı, ötesinde komisyonu son derece siyasi bir yaklaşımla oluşturduk..." Tamam, bunlar yanlış ama hiç olmazsa bu komisyonun önüne gelmeyi siyasi partinin iradesinin dışına biraz taşıyalım, taşımak zorundayız. Dolayısıyla, kişinin, milletvekilinin zaten aklanması durumunda sorun yok. Zaten burada sorun aklanılması durumu yani kurulda aklanması durumu. Dolayısıyla, aklanması durumunda yani siyasi parti kendi milletvekilini koruma güdüsüyle davrandığı zaman bir mekanizmamızın olması gerekiyor. Bakın, birçok Avrupa Birliği ülkesinde komisyon resen harekete geçiyor. Biraz önce söyledik bunu, yeri değil diye çok dikkat edilmedi, yeri işte şimdi geldi. Yani, komisyonun resen harekete geçebilmesi gerekir bazı durumlarda. Burada da bizce, en azından bir sayısal rakam koyup, mesela 2 olur, 3 olur, 5 olur, bilmiyorum ama bir rakam koyup komisyonun da belirli bir sayıda milletvekilinin oluruyla harekete geçmesi ve "Ben bunu inceleyeceğim." demesinin önünü açmak gerekir. Başka türlü -dediğim gibi- somut olarak bu kanun iyice amacından saptırılır. Kanun çıkartmış olmak için kanun çıkartılıyorsa tamam ama bizim buradan çıktığımız zaman topluma "Kendimizi denetime açtık." dememiz gerekir. Tamamen Başkanın iradesiyle harekete geçecek bir komisyonun eksik bir görevlendirmesi olacağı çok açıktır. Dikkatinize.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, ben bir hususu izah etmek istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Öz, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Değerli arkadaşımız komisyonun resen harekete geçme yetkisini isterken şu hususu gözden geçiriyor: Hani, başlangıçtan beri diyor ya "Komisyonda sayısal çoğunluk iktidar partisinde." ve bunu olumsuzluk olarak görüyor. Resen hareket yetkisi verdiğinde ve iktidar partisini de hep kötü niyetli tanımladığı için...

MURAT EMİR (Ankara) – Yok, yok.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 81

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – ...bu kötü niyet çerçevesinde o zaman iktidar partisi de resen harekete geçerse, bu komisyon isterse mesela, demek ki kurulun bir muhalefet... Mesela, bir muhalefet milletvekiline kurul dedi ki: “Burada etiğe aykırı bir davranış yok.” O zaman, komisyon da “Resen ver bana dosyayı.” der ve “Burada etiğe aykırı bir davranış var.” diyebilir. Yani, bu resen isteme yetkisi böyle bir olumsuzluk da getirebilir. Burada resen değil, itiraz üzerine hareket edilmeli. Bir de bunun mahkeme olmadığını, yasama faaliyetinin içinde bir olay olduğunu da unutmamak gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Bir de resen müdahale için o dosya hakkında komisyon üyelerinin bilgisi olması lazım. Hâlbuki “Görüşmeler de gizlilik ilkesi içinde yapılır.” benimsendiğinden zaten komisyon üyeleri etik kuruldaki görüşme içeriğinde de yeterli bilgi sahibi olmayacak. Dolayısıyla, onun, bir itirazın komisyona gelmesi noktasında eğer öneride bulunmayı -diyelim- 2 üyeye, 3 üyeye vermeyi düşünürse nasıl bilgi sahibi olacak, onunla ilgili bir düzenleme icap eder.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O tehlikeye karşı... Asıl tehlike de bu.

BAŞKAN – Bir de tabii, eğer hüsnüzan değil de suizan üzerine böyle bir şey olursa, bu defa da tehlikeli bir durumun söz konusu olma ihtimali üzerinde durulabilir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu maddeyi en son hâliyle...

BAŞKAN – Şimdi, bu maddeyi en son hâline getiremedik Sayın Öz çünkü bu 9’uncu maddenin (6)’ncı fıkrasındaki düzenlemeyle ilgili bir hazırlık yapılmadı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu (6)’yı mı konuşuyoruz şimdi?

BAŞKAN – Yok, onu konuştuk da az önce konuştuğumuz (7)’nci fıkrada ben fırsat bulamadım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Onu ben düzelttirdim, isterseniz bir okuyalım.

BAŞKAN – Hangisi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu (7)’yi. Yani, biraz önce ilk başlangıçta konuştuğumuz gibi...

BAŞKAN – O gizlilik konusunu mu? Yaptırdınız mı?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Onu ben konuştuğumuz gibi düzelttirdim.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Biraz düzenledik ama.

BAŞKAN – Öyle mi? Bir bakabilir miyiz?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Murat Bey, siz de bakın isterseniz.

Kurul, komisyon bu madde kapsamında... “Gizlidir.”i kaldırdık, “Hiç kimse katılamaz.” Bir de burada komisyon adına veya şahsen...

BAŞKAN – “Kurul ve komisyonca çağrılmayan hiç kimse dosya ve belgeleri inceleyemez.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ve burada şöyle: Biliyorsunuz...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – “Komisyon tutanakları basına ve kamuoyuna kapalıdır. Tutanaklar yazıldıktan sonra sadece komisyonla paylaşılır ve gizlilik esası çerçevesinde arşiv birimine teslim edilir.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hukukta şöyle bir şey var: Yasağı getirmenin önemi yok, yaptırımı da getirmek lazım. Burada bu yasağa aykırı davranışlara Ceza Kanunu’na mı atıf yapalım?

BAŞKAN – Tabii, yasağı ihlal ederse diyorsunuz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani, ona da bir yaptırım...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bilgi ve belge verirse, açıklama yaparsa...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yasağı getirmenin anlamı yok, yaptırımı olması lazım.

MURAT EMİR (Ankara) – Atıf yapmak lazım.

BAŞKAN – Türk Ceza Kanunu ilgili hükümleri gereğince işlem yapılır.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Türk Ceza Kanunu’nda ilgili hüküm var mı, önce ona bir bakalım.

BAŞKAN – Var.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Var, kişisel verilerin...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne var bununla ilgili? Yani, Ceza Kanunu’nda maddeyle şey olması lazım.

BAŞKAN – Kanunla gizli olarak kabul edilen gizli bilgilerin ele geçirilmesi, ifşa edilmesi suç; hem ele geçirilmesi suç hem de ifşa edilmesi suç. Dolayısıyla, Türk Ceza Kanunu...

MURAT EMİR (Ankara) – 135 mi?

BAŞKAN – 135 olabilir, evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ama, burada, kanunda gizli olan bir bilgi yok. Burada görevi kötüye kullanma olabilir ancak.

BAŞKAN – Hayır, hayır.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, “Buradaki bilgiler gizlidir.” diye...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi, bir dakika, bir hususu izah edeyim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ama Başkanım, bir saniye, “Buradaki bilgiler gizlidir.” yok.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, ihtilaf doğuyor, yani görevi kötüye kullanmak da olsa “Türk Ceza Kanunu’na göre cezalandırılır.” dediğiniz zaman bunun hangi suça gireceğini, o suça mı, bu suça mı gireceğini...

Başkanım, burada Türk Ceza Kanunu’na genel bir atıf yaparsak bu fiilin hangi suç olacağını savcı kendisi takdir eder yani burada gizliliği ihlal midir, görevi kötüye kullanma mıdır bu bizim sorunumuz değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 82

BAŞKAN – Zaten madde...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, madde numarası da yazmayalım, yarın Anayasa Mahkemesi iptal eder, bir şey olur, madde numarası değişir, o da başka bir sıkıntıya sebep olur “Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.” deyip bırakalım.

BAŞKAN – Madde numarası yazmak sakıncalı olur çünkü Ceza Muhakemesi Kanunu’na göre bir eylemin nitelenmesi ve hangi suçu oluşturacağı cumhuriyet savcısına aittir ve Ceza Muhakemesi Kanunu’nda açık bir hüküm var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Evet, bir de öyle bir teknik durum var. “Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre...”

BAŞKAN – Bu tip şeylerde ya özel kanundaki ceza maddesi varsa ona doğrudan maddeyle atıf yapılır ya da Ceza Yasası...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Genel hükümlere göre cezalandırılır.” diyelim o zaman.

MURAT EMİR (Ankara) – “Genel hükümlere göre” olmaz, “hükümlerine göre” çünkü genel hükümleri var, özel hükümleri var TCK’nın, “TCK” deyip geçmemiz lazım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Arkadaşlar, bakın, bu onu karşılamaz. Niye karşılamaz? Burada gizli olan bir bilgi yok.

BAŞKAN – Görevi kötüye kullanma olsun, onu takdir etsin şey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, çalışanlar için, milletvekilleri için neyi koyacaksınız?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Dokunulmazlık dosyası gelecek.

BAŞKAN – Herkes için aynı suç olur. Yani biz burada bir yaptırım öngörelim, yaptırım...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, anladık; o zaman sorun yok, atıfta bulunalım.

BAŞKAN – Evet, yaptırım öngörelim.

MURAT EMİR (Ankara) – Burada bir ek daha önerebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Burada siyasi saiklerle söylemiyorum, nasılsa dediğiniz gibi, biz iyi niyetli olunacağını varsayıyoruz, zaten görüldüğü kadarıyla, iktidar partisinin iki dudağının arasına yerleşen bir Etik Yasası ve etik komisyonu var, tamam, peki ama yine de şu etik komisyonunu biraz yetkilendirmekte fayda var, bunu yasaya yazmakta da fayda var; bilgi belge isteme, tanık dinleme gibi şeyleri de yazmamızda yarar görüyorum. Bunları sadece yönetmeliği bırakırsak...

BAŞKAN – Atıfta bulunuyoruz. Burada bulunmayan hükümlerde İç Tüzük’teki komisyonun çalışma hükümlerini olduğu gibi uygulayabiliyorsunuz burada. Var çünkü, öyle olmazsa zaten çok detaylı bir şey yazmak lazım.

Şimdi, ilk kabul ettiğimiz, 1’inci maddeyle biz önemli bir sorunu çözdük bir defa, yeni bir komisyonun kurulacağını sarahaten yazdık. Dolayısıyla, bu komisyon Türkiye Büyük Millet Medisi İçtüzüğü’ndeki hükümlere göre diğer komisyonların bilgi belge toplama, çalışma usullerinin hepsini kullanabiliyor.

Şimdi, arkadaşlar, 7’yi okutuyorum:

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ - “Kurul veya Komisyon bu madde kapsamındaki başvuru incelemelerini gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütür, Kurul veya Komisyonun başvurulara ilişkin toplantılarına Kurul veya Komisyonca çağrılmayan hiç kimse katılamaz, dosya ve belgeleri inceleyemez ve bilgi alamaz. Kurul veya Komisyon adına veya şahsen üyeler ya da toplantılara katılan görevli personel ve diğer kişiler tarafından başvuru dosyaları hakkında yazılı ve görsel basına veya kamuoyuna açıklama yapılamaz, bilgi ve belge verilemez.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Haluk Bey, Adalet Bakanlığından gelen arkadaşımız dedi ki: “Bu ceza kısmını bu yaptırımlar maddemiz var ya oraya alalım.”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – O zaman, “bu maddeye aykırı davranışları...” diyeceğiz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Bu maddeye aykırı davranışları...” daha şık olacak.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz, doğru.

MURAT EMİR (Ankara) – Başkanım, bir konuda ben yine bir ek yapmak isterim...

BAŞKAN – Bitiyor galiba, bir saniye...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Tutanakla ilgili olarak da Tutanak Başkan Yardımcısının talebini formüle ettik.

“Komisyon tutanakları basına ve kamuoyuna kapalıdır; tutanaklar yazıldıktan sonra sadece Komisyonla paylaşılır ve gizlilik esasları çerçevesinde arşiv birimine teslim edilir.”

BAŞKAN – Güzel.

MURAT EMİR (Ankara) – Bu gayet iyi bir düzenleme, amaç hasıl oluyor orada.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, ben biraz önce ifade etmiştim, yani burada komisyonun nasıl çalışacağına dönük, sadece yönetmeliğe bırakmamak gerektiğini. Burada 41’inci madde ve bizim İç Tüzük’ümüz şunu öngörüyor gerçekten: Doğrudan yazışabilme ve bilgi belge isteme yetkisini komisyon da zaten haiz ama tanık dinleme yok. Şimdi, takdir edersiniz ki böyle etik konular tartışılırken bir olayın anlaşılması tanık dinlenmesini gerektirebilir, gerektirecektir. Dolayısıyla, burada bu tanık dinleme yetkisinin olacağını da bu “Görev ve Yetkiler” bölümüne yerleştirmekte fayda var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “İç Tüzük’e göre” dedik ya.

MURAT EMİR (Ankara) – İç Tüzük’te yok bu, soruşturma komisyonlarının var sadece tanık dinleme yetkisi o nedenle.

BAŞKAN – 41 var, bakanlıklara yazışma, başka, komisyon yetkisiyle ilgili Haluk Bey...

Tanık dinleme sizin teklifiniz değil mi?

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 83

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben ara verme noktasında... Çünkü...

BAŞKAN – Şimdi, maddenin son hâlini bitiriyoruz...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam ama bu tanık dinleme olmaz Başkanım. Bakın, tanık koyduğunuz zaman başka şeyleri de koymamız lazım.

BAŞKAN – Hayır, şimdi, teklifini ifade etti arkadaşımız, teklifini ifade etti.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Muhalefet şerhinde yazsın.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, yazsın onu da arkadaşlar.

BAŞKAN – Şimdi Muharrem Bey de geliyor, maddenin son düzenlemesini oylayalım, ondan sonra ara konusunu...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yaptırımlarla ilgili...

BAŞKAN – Yaptırımı, onu daha sonra alacağız.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Maddeyi bu hâliyle...

BAŞKAN – Nihayetinde alt komisyonuz arkadaşlar, eğer problem varsa üst komisyonda tekrar...

Evet, arkadaşlar, hayli yoruldunuz, onun için bu maddeyi de oylayıp bir ara verelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Maddeyi bu hâliyle oya sunalım.

BAŞKAN – Peki kifayetimizakere ile 9'uncu maddeyi de bu hâliyle oylara sunuyoruz arkadaşlar: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teşekkür ederiz arkadaşlar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bir de, ben Genel Kurulda bir şeyi itiraz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz arkadaşlar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Mesela, siz önerge verdiğimizde önergelerimizi siz kabul etmiyorsunuz, 2 tane bile kabul olsa, bizim reddetmemiz gerekecek ama sizde de hiç kabul olmuyor, sonra dönüyorsunuz bizden...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Niye, oy birliğiyle geçen maddeler oldu.

BAŞKAN – Oldu, oldu.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sizde 1 tane bile olmadı.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben anlamadım dediğinizi.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şimdi, önerge veriyorsunuz... Zaman bitti, neyse sonra anlatırım.

BAŞKAN – Kayıtlara geçsin diye söylüyorum arkadaşlar: 9'uncu maddeyi oyladık, (6)'ncı fıkrayı da görüştük, mutabık kaldık ama onun redakte edilip, yazılıp geldikten sonra...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Maksudı anlaşıldı, yazımında şey var yani.

BAŞKAN – ...onun üzerinde son bir kez daha görüşüp bir karara bağlayacağız.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne zaman toplanacağız?

MURAT EMİR (Ankara) – Yarın on buçuk mu Başkanım?

BAŞKAN – Şimdi...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hakikaten 10 ve 11'inci madde kaldı ya sadece, 10 ve 11 kaldı yani başka bir madde yok.

BAŞKAN – Şimdi, kırk beş dakika bir yemek molası verelim...

MURAT EMİR (Ankara) – Bu milletvekillerini on ikiye kadar çalıştırmak etik mi Allah aşkına? (Gülüşmeler)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Haklısınız, evet.

BAŞKAN – Burada çalışmaktansa Genel Kurul...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten çoğu bitti, niye bugüne sıkıştırıyoruz?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Ama 10 ve 11'de bir şey yok yani hakikaten, hiçbir değişiklik yok.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 10'uncu madde diğer kanundan aynen alınma.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Murat Bey, yarın 11.00'den itibaren bizim grup toplantımız var, akabinde sizin var.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sizlerin de var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çarşamba sabahına bırakalım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yok.

BAŞKAN – Yok, bunun kalan kısmını da yarın bitiririz.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bakın, 10 ve 11 var ya motamot aynı, hiçbir problem yok yani, motamot aynı, kanunların derci.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Belki hiç de ummadığımız saatler sürebilir, yarın 15.30 diyelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, çok güzel oldu çalışmalar...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence Meclis kapanana kadar oturalım, bitirelim diyorum.

Başkanım, kırk beş dakika ara verelim.

BAŞKAN – Kırk beş dakika yemek molası, ara verelim.

T B M M
Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 84

21.45'te buluşmak üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.54

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 85

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.02

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN – Çok değerli Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarım, değerli katılımcılar; Anayasa Alt Komisyonumuzun 2'nci Toplantısının Beşinci Oturumuna başlıyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Etik Kanunu görüşmelerimizin 9'uncu maddesine kadar olan kısmı görüşerek kabul ettik.

Şimdi, yeni teklifle 10'uncu maddeden -8'inci madde bölündüğü için- kaldığımız yerden devam ediyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 3'üncü maddede bir atıf düzeltmekti, onu düzelttiniz mi Haluk Bey?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Düzelttik de şunu söylememiz lazım Başkanım.

BAŞKAN – Zaten az önce 9'uncu madde görüşülürken (7)'nci...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şimdi, Sayın Vekilimle şöyle bir şey yaptık: Bu (7)'nci fıkrada -biraz önce konuştuk- tutanakla ilgili olan kısımlarla, "Kurul ve Komisyonca çağrılmayanlar" diye ama Komisyonca görevliler çağrılmıyor, onlar zaten görevliler de "Komisyonca görevlendirilenler hariç Kurul ve Komisyonca çağrılmayanlar" diye bir ekleme yaptık.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Orada, bir uygulama sıkıntısı yaşanmasın diye açıklama yaptık sadece.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 9'uncu maddenin (7)'nci fıkrasında "Kurul ve Komisyon bu madde kapsamındaki başvuru incelemelerini gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütür. Kurul ve Komisyonun başvurulara ilişkin toplantılarına Komisyonca görevlendirilenler hariç..." Bu cümleyi eklemesek burada çalışan uzmanlarımızın bir sıkıntısı olacak, o bakımdan, "Komisyonca görevlendirilenler hariç" ibaresini ilave etmiş oluyoruz kabul ettiğimiz şekle.

Bunu da Komisyonumuzun takdirine sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Bir itirazımız yoktur, düzeltmeyle birlikte kabul edilmiştir.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bir sonraki madde, "Üyelikle Bağdaşmayan İşler" başlığı altında, yalnız bunun (3)'üncü fıkrasına üyelik sonrası yapılmaması gereken bir şey var, dolayısıyla, maddeyle içeriğinin uyumlu hâle getirilmesi gerekiyor.

BAŞKAN – Bir saniye...

Sayın Müsteşarımız söz istedi.

Buyurun, açtım mikrofonunuzu.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Sayın Başkanım, sadece bir açıklık oluşsun diye... Bu görevlendirilenler, aynı sayın Komisyon üyeleri gibi bilgi, belge alabilecekler mi?

BAŞKAN – Yok, yok.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Ama katılma değil, hepsini kapsıyor yani bir bakarsak maddeye, kapsar şekilde oldu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama belge almayı aşağıda düzenledik.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Yeni şekliyle, "Komisyonca görevlendirilenler hariç Kurul ve Komisyonca çağrılmayan hiç kimse katılamaz, dosya ve belgeleri inceleyemez." diyoruz, dolayısıyla...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – "Komisyonca görevlendirilenler inceleyebilir." oluyor.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Zaten inceliyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Şurada, bak, "Komisyon tutanakları basına, kamuoyuna kapalıdır, tutanaklar yazıldıktan sonra sadece Komisyonla paylaşılır." yani Komisyonla paylaşıyor sadece.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Ama görevliler -kim olursa olsun- inceleme yetkisine sahip oluyorlar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Zaten buradaki arkadaşlar bir şekilde her şeyden haberdar olacak.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Komisyonun kendisinin görevlendirdiği, Komisyon bünyesinde çalışan kişiler.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – O zaman, ona göre bir tanzim...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yok, ben bu ifadede bir sıkıntı görmüyorum. Şimdi, "hiç kimse" ifadesi var ya, "Çağrılmayan hiç kimse giremez." deyince Komisyon dışında çağrılmayan kimse içeri giremeyecek ama görevliler, mesela, yasama uzmanı arkadaşların, sizlerin, diğer arkadaşların da normalde burada olması gerekiyor Komisyon için, her seferinde, tek tek, hadi bir daha, hadi bir daha, Komisyon uzmanını çağırırsa orada "Komisyonca görevlendirilenler hariç" deyip onu...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Meclis Başkanı görevlendiriyor zaten.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani o manada bir ifade. Yoksa, sadece biz Kurul üyeleri oturup...

BAŞKAN – Madde 10 arkadaşlar, 10'uncu madde, "Üyelikle Bağdaşmayan İşler."

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bir kanun maddesi olduğu gibi alınmış, (3)'üncü fıkrasında da TBMM üyelerinin, üyelik sona erdikten sonra Meclise karşı görev alamayacaklarına ilişkin bir düzenleme getirilmiş. Bu düzenlemede Müsteşarımızın ifade ettiği gibi GRECO'nun ilkelerinden bir tanesine karşılık gelsin diye.

BAŞKAN – Teklifte yer alan madde aynı şekilde... Burada bir değişiklik yapmadık.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 86

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Sadece başlığı onu da kapsasın diye...

BAŞKAN – Onu da kapsamı için diyorsun, “Üyelikle Bağdaşmayan İşler ile Üyelik Sonrası Görev Alma Yasağı” başlığının içerikle uyumlu olarak bu hâle dönüştürülmesi teklif ediliyor arkadaşlar.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Doğru, (3)’üncü fıkrada olduğu için onu da başlığa koymak lazım.

BAŞKAN – Çünkü (3)’üncü fıkra “TBMM üyeleri, üyeliklerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle TBMM’ye karşı 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 2’nci maddesinde belirtilen işleri yapamazlar.” fıkrası olduğu için. Bu zaten ilk kanun teklifinde de var.

Bununla ilgili görüş bildirmek isteyen var mı arkadaşlarımızdan?

Buyurun Muharrem Erkek Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim.

Tabii, bu düzenlenebilir aslında ama formüle etmek lazım. Bir siyasi partiden diğer bir siyasi partiye geçişte doğrudan veya dolaylı bir menfaat temini iddiası varsa bunu Komisyon incelemesine tabi tutmak gerekir mi? Çünkü bir siyasi partiden diğer bir siyasi partiye menfaat karşılığı geçmek üyelikle bağdaşmayan bir şey. O, Komisyonun incelemesine tabi tutulabilir mi, tutulamaz mı, tutulursa nasıl tutulur, bu konuda bir düzenleme gerekir mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Komisyon birinci inceleme yapan yer değil, kurul birinci incelemeyi yapan yer.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, bağdaşmayan işler arasında sayılırsa şikâyet durumunda inceleme olabilir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Nereden çıkardın Muharrem, sizin dediğiniz nerede? Burada milletvekillerinin yapamayacakları işler.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben bir söz alabilir miyim?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Seçiliyorsun bir partiden, halk sana o partinin adayı olarak oy veriyor. Bu benim şahsi görüşüm ama ben bir siyasi partiden aday olarak halktan oy alıyorsunuz ve seçiliyorsunuz, Parlamento’ya geliyorsunuz, başka bir siyasi partiye geçmeyi aynı dönem içerisinde etik bulmuyorum. O açıdan, bu konu Komisyonun incelemesine, denetimine tabi olabilir mi yani üyelikle bağdaşmayan işler arasında sayılabilir mi diye bir düşünce olarak paylaşmak istedim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli Başkanım, hani yeni tartışmalar anlamında söylemiyorum ama eğer buna bakarsan diyelim ki bir parti grubunun aksine oy kullanmayı da etik davranışa sokarsın yani hepsini sokarsın ama burada bizim parlamenter sistemde bir partiden diğer partiye geçiş var. Ha, bir partiden diğer bir partiye geçişte bir menfaat, şu, bu varsa zaten o şikâyet üzerine zaten incelenir. Şu konuda milletvekilliğini kullanarak menfaat elde etti, zaten incelenir o ama bir partiden diğer partiye geçmenin etik davranış olmaması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Söz Haydar Ali Bey’de.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başkanım, Muharrem Bey’in söylediği bu maddeyle ilgili değil ama daha önce etik davranış ilkeleri vardı konuştuğumuz 3’üncü madde, en çok üzerinde durduğumuz, orada belki yasama faaliyetlerini etkilemek amacıyla kendileri nezdinde yapılan girişimler hususunda açıklık ve şeffaflığa dikkat ederler. Orada belki konuşulabilir veya ilave yapılabilirdi ama burada bağdaşmayan işler... Milletvekilinin yapmasının uygun görülmediği işler aslında öngörülüyor.

BAŞKAN – Aynen dediğiniz gibi üyelikle bağdaşmayan.

Sayın Öz, buyurun.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Başkanım, ben şunu ifade edeyim: Bu madde şu an konuştuğumuz yeni duruma göre oluşan 10’uncu madde, “Üyelikle bağdaşmayan işler” başlığı altında dediğimiz...

BAŞKAN – Başkanlığı da değiştirdik işler ve üyelik sonrası görev alma yasağı...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu yasa şeklindeki madde bu yeni duruma göre oluşan 13’üncü madde gelecek, orada 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğiyle bağdaşmayan işler hakkında bir kanun var, şu an hâlen yürürlükte olan, biz bu kanunla o kanunu da yürürlükten kaldırıyoruz, o kanunun ana teması olan üyelikle bağdaşmayan işleri buraya aynen aktarıyoruz. Aslında biraz siyasi etiğin de dışında ama o mevzuatın da korunması gerektiği için buraya bir madde olarak aynen alındı sadece yine (3)’üncü fıkra eklenerek böyle bir madde oluşturuldu. Bunu yürürlükten kaldırılan 3069’ dan kaynaklanan bir düzenleme olarak görmek gerekir diye ifade edeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öz.

MURAT EMİR (Ankara) - Hangisini dediniz, ben kaçırdım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Biz 3069 sayılı Kanun’u yürürlükten kaldırıyoruz bu taslağın devamında “Milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler” diye. Onu kaldırdığımız zaman o düzenlemeleri de bir yere dercetmediğimiz zaman askıda kalacağı için o düzenlemeleri biz aynen alıp buraya işlemişiz sadece (3)’üncü fıkrayı ilave etmişiz. Bu sefer de yeni bir düzenleme yapmıyoruz haddizatında.

MURAT EMİR (Ankara) - Peki, şunu Komisyonun aslında gündemine getirmekte yarar görüyorum yani bunu değerlendirelim gerçekten hukukçular olarak: Burada bir kanunu kaldırıyoruz, onun yerine de 9’uncu maddenin yani şu an 10’uncu maddenin (1)’inci maddesinin (a) bendini koyuyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tamamını.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 87

MURAT EMİR (Ankara) – Evet.

Ama bunu da doğru dürüst bir müeyyideye bağlamıyoruz yani 11'inci maddede görüşeceğiz...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Var, var, var, var.

MURAT EMİR (Ankara) – Nerede var?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Altında var, bak şu var ya, 3'üncü madde var ya. Şimdi, milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yasaklarda olması lazım bir dakika, yaptırımlarda var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli arkadaşlar, daha önceki kanunda yani kaldıracağımız kanunda milletvekilliğiyle bağdaşmayan işlerle ilgili olarak sayıyor madde, Medis bununla ilgili uyarıyor milletvekillerini “Bunu bırak.” diyor, eğer ısrar ederse burada üyeliğin düşmesine, üye tam sayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla karar verir diyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O yaptırımlar da 11'inci maddenin (3)'üncü fıkrası olarak aynen alındı yani.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani ben tüccarlık yapmaya devam edeceğim, işte ne bileyim mesela avukatlık yapmaya ısrar edeceğim diye şey yaparsan Medis böyle bir karar alabiliyor, yaptırımı orada yani.

BAŞKAN – İç Tüzük'e atıfta bulunuyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yaptırımların (3)'üncü fıkrasında var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bağdaşmayan işlerle ilgili var.

Şu yapılabilir mi: Bağdaşmayan işlerin şeyi genişletilebilir mi ya da daraltılabilir mi?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – O ayrı bir şey.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Mesela avukatlık...

BAŞKAN – Serbest hâle getirilebilir mi?

MURAT EMİR (Ankara) – Bunu öbür kanundan çıkarmak lazım, Avukatlık Kanunu'ndan çıkarmak lazım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Eski kanunda avukatlık bağdaşan işler olarak...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir madde ekleyelim, avukatlık Kanunu 40'inci madde kaldırılmıştır bu yürürlüğe girince.

MURAT EMİR (Ankara) – Yani burada tatmin olacağımız kadar müeyyide?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Aynı müeyyideler oradan alındı, geldi.

MURAT EMİR (Ankara) – Ben bunun tutanaklara girmesi açısından söz almışken hakkımı çok kısaca kullanayım.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Bizim parti programımızda da olan bir önerimiz var, sonuç olarak ilk maddelerde ifade ettik “Bakanlar da milletvekillikleri sıfatıyla bu kanuna tabidirler.” diye ancak yine de Başbakanın ve bakanların önemli kamusal gücü kullandıkları düşünülürse onların görev yaptığı süreler içerisinde şirketlerini ve arsa şirketlerini, buna benzer işlerini kayyuma devretmeleri o alanın da etik açıdan düzenlenmesinde olumlu katkı verecektir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu önemli bir konu aslında.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ben o konuda bir açıklamada bulunayım: Bu kanun sadece yasamayla ilgili faaliyetleri ve milletvekillerini düzenlemektedir. Başbakanımızın veya başbakanların, bakanların yürütmeden kaynaklanan bu tür sorumlulukları ayrı bir kanuna tabidir. Bunun bu yasanın kapsamında olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öz.

Şimdi, muhalefetten arkadaşlarımız parti programlarına uygun olarak görüşlerini ifade ediyorlar, zabıtlara geçiyor. Kanaati mce her görüşe cevap verme zorunluluğu da yok, biraz sonra “Başkan zamanında hızlı gitmedin.” diye beni suçlamayın.

10'uncu maddeyle ilgili kifayeti müzakere dedikten sonra 10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler arkadaşlar...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hep beraber evet diyelim.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Biz muhalefet şerhimize hayır diyelim.

BAŞKAN – Kabul edenler...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Niye hayır diyeceksiniz?

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir arkadaşlar.

Yaptırımlar 11'inci madde.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu konuda 2 tane fikir var Başkanım, ikisini de alt alta koydum (1)'inci fıkra olarak.

BAŞKAN – Şimdi, (1)'inci fıkra...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Takdir yerine getirme yetkisi Komisyona veriliyor birinci teklif.

BAŞKAN – 8'inci madde kapsamında etik davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi hâlinde uyarı kararı verilmesinin gereğini takdir ve yerine getirme yetkisi Komisyona aittir.

Diğer teklifte de 8'inci madde kapsamında etik davranış ilkelerine “Aykırılık kararı verilmesi hâlinde Komisyonun vermiş olduğu kararın gereğini takdir ve yerine getirme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına aittir.” (1)'inci fıkra konusunda iki ayrı teklif var. Bunun üzerinde görüş beyan etmek isteyen arkadaşlarımıza söz vereyim, ondan sonra...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben de söz almak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 88

BAŞKAN – Sayın Birkan, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Burada 8’inci madde kapsamında etik davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi hâlinde uyarma...

BAŞKAN – Uyarı kararı.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben bunun “davranışın etik kurallara aykırılık oluşturduğunun bildirilmesinin açıklanmasının” şeklinde... Yani bir cezalandırma değil bu. Uyarı koyduğunuz zaman aynı zamanda bir de bunun idare davası olacak. Yani bir de milletvekiline Anayasa’ya göre yasama dokunulmazlığı verirken bunun yanında bir de uyarı vermenin doğru olmadığını düşünüyorum yani hem normlar hiyerarşisi açısından da sıkıntı olur hem de burada bana göre bu davranışının etik olmadığını Komisyon tarafından tespit edilmesi ve bunun da bildiriminin ve açıklanmasının TBMM Başkanına verilmesi.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – TBMM Başkanına mı, Komisyona mı?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence TBMM Başkanına. Komisyon tespit etsin. Bildirimini ve açıklanmasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı yapsın.

BAŞKAN – O zaman siz buradaki iki öneriden ikinciye benimsediğinizi ifade ediyorsunuz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hangisi ikinci?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama bu burada uyarı değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Uyarı yok, aykırılık kararı. Aykırılık kararının tespiti ve bildirilmesi.

BAŞKAN – Tamam, siz aykırılık kararı verilmesi hâlinde Komisyonun vermiş olduğu kararın gereğini takdiri ve yerine getirmesi...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Takdir koruması orada çok şey oluyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence de yani. Takdir hakkı yok ki, artık Komisyon verdikten sonra Meclis Başkanının hakkı yok.

BAŞKAN – Yani Komisyon verdikten sonra Meclis Başkanına bildirmeme gibi bir yetki vermeyelim diyorsun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tabii canım yani.

BAŞKAN – O zaman birinci terdhi yaparsak... “Uyarı kararı...”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ya da şöyle de olabilir Başkanım: “Bu kanunun 8’inci maddesi kapsamında etik davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi hâlinde...” “Verilmesi” değil, “aykırılık kararı tespit edilmesi” diyelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Aykırılık hâli tespit edilmesi...”

BAŞKAN – Bir mahzuru yok. Aykırılık kararı... Bu davranış aykırı.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Komisyonun vermiş olduğu karar bildirilmek ve açıklanmak üzere...”

MURAT EMİR (Ankara) – Kamuoyuna açıklanması.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Kamuoyuna değil, ilgili şahsa ya da gerekli yazılacak yerlere, partisine, karşı tarafa, şerhçiye.

BAŞKAN – Şimdi, Meclis Başkanına değil de, zaten aykırılık kararını veren Komisyon, bunu bildirme de Komisyona ait olsun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Komisyona değil de, yerine getirmesini Meclis...

BAŞKAN – Birinci öneri daha uygun diye düşünüyorum. Komisyonunda olsun, “Komisyon” diyelim. “Aykırıdır bu etik davranışlara.” dedi, Komisyon karar verdi 11 kişi, Meclis Başkanına tek başına “Bunu bildirmiyorum: gibi bir yetki verdiğimizde o zaman o 11 kişilik Komisyonun...”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Takdir” kelimesi, biraz, böyle, bildirmese de oluyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, Komisyonun olsun, fark etmez.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama aykırılık kararı verilmesi hâlinde Komisyonunda verilmiş olan kararın bildirilmesi yetkisi...

BAŞKAN – Arkadaşlar, “uyarı cezası” değil, bakın. Ben burada ısrarcı olacağım biraz, tabii, takdirlerinize sunmak için. Şimdi, zaten bir yargılama değil, ceza değil ama bir etik davranış aykırılığı Komisyonca tespit edilmişse hiç olmazsa burada Komisyon... Bu Komisyon kararı bir “uyarı cezası” demiyoruz, “uyarı kararı”, aykırılığı uyarı, yani aykırılığı uyarı olarak bildirme gereği...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, ben bir Komisyonun ya da herhangi bir kurumun, kuruluşun milletvekiline bir uyarıda bulunmasını doğru bulmuyorum. Bak, İç Tüzük şeyleri saklı ama burada milletvekiline bir Komisyon da olsa, Millet Meclisi Başkanlığı da olsa “Seni uyarıyorum. deme şeyine sahip değil. Burada etik kuralın ihlal edildiğinin tespiti ve bunun bildirilmesi. Eğer, mesela, bir fazla hediye almışsa, “Kardeşim bu hediyenin fazlasını iade et.” demesi... zaten eğer şeyse etik kuralı ihlal etmiş oluyor.

BAŞKAN – Ama aynı şey değil mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynı şey değil efendim, Başkanım, aynı şey değil.

BAŞKAN – Siz etik davranışlara aykırı davrandınız. Tespit yaptım, aykırıdır, bunu da bir uyarı kararı olarak veya bu aykırılık kararını, tespiti, ilgiliye bildirmek de uyarı kararı...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama işte “uyarı” dediğiniz zaman disiplin cezası gibi algılanıyor. “Disiplin” dediğin zaman, sanki...

BAŞKAN – Ama “cezası” tabirini özellikle kullanmıyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – ... milletvekiline disiplin yönetmeliği çıkarıyormuş gibi algılanıyor. Bu kelimenin “uyarı” olması lüzumu var.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 89

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şu tartışılabilir belki Başkanım: Şimdi, burada, mesela, milletvekili bir hediye aldı. Ne dedik? “Asgari ücretin 10 katı” dedik, değil mi? Almış olduğu hediye, diyelim, asgari ücretin 10 katını biraz geçiyor. Yani milletvekili ne yapabilir? Bildirim hâlinde bunu iade edebilir Meclise ya da ilgili şahsa iade edebilir ama burada uyarı bana göre bir ceza niteliğindedir. Hele bizim gibi, kanunlar daha sonra, hani, bu bizim Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’yla ilgili anlatırlar, her mahkemenin ayrı bir usul uygulama yöntemi olur ki...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İlk teklifte “uyarma cezası” diyor zaten.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Olabilir.

BAŞKAN – O uygun değil görüşü ortaya çıktı çünkü...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yani bu bir ceza olursa “milletvekili disiplin kanunu” gibi olur.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence, Başkanım, bu konudaki benim görüşüm, bunun tespiti ve bildirilmesi yönünde.

BAŞKAN – Peki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ve yerine getirilmesi de talep edilir yani, o da ayrı bir konu.

BAŞKAN – Tabii, uyarma ama biz uyarma demiyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – (3)’üncü fıkrasına ne diyorsunuz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – (3)’üncü hangisi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – 11/(3).

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O zaten üstteki kanunun devamı. Muharrem Bey, bu, milletvekilliğiyle bağdaşmayan işlerle ilgili olan bir ceza, yaptırım. Eğer milletvekilliğiyle bağdaşmayan işlerde ısrar edersen bunu uyguluyor, Meclis İç Tüzüğü’nü.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O var zaten, Komisyonun salt çoğunluğu bu üyeyi düşürüyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Komisyon değil, üyeliğin düşmesine, Genel Kurul o.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Buradan sanki Komisyon gibi anlaşılıyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “İşlem yapılır.” diyor.

BAŞKAN – Sayın Murat Emir Bey, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Değerli arkadaşlar, birkaç dakikanızı alacağım.

Şimdi, yol gösterici olması bakımından, Avrupa Parlamentosunun uygulamasını sizinle paylaşmak istiyorum: “Kodun ihlal edilmiş olabileceğine dair makul gerekçeler var ise Parlamento Başkanı konuyu Komisyona havale eder, incelemelerini tamamlayan Komisyon alınacak kararlar hakkında Başkana tavsiyede bulunur. Kodu ihlal ettiğine karar verilen üye hakkında İç Tüzük’te belirtilen cezai yaptırımlardan hangisinin uygulanacağına karar verme yetkisi Başkana aittir.” Yani Avrupa Parlamentosunda milletvekiline, üyeye bir ceza yaptırımı öngörülmesi İç Tüzük uyarınca.

Almanya’da, yine, “Kodda yer alan bildirim yükümlülüklerinin ikinci kez ihlal edilmesi durumunda Başkanlık Divanı suçun derecesini dikkate alarak üyenin yıllık ücretinin yüzde 50’sini geçmeyecek şekilde para cezası verilmesine karar verebilir. Cezanın miktarı Başkan tarafından belirlenir.”

Devam ediyoruz: Birleşik Krallık’ta yine bilgilendirme var.

İsrail’de görüş bildirme, uyarma, kınama cezası var.

Yine, aynı şekilde, bakın, Letonya’da Genel Kurul oturumunda ilan ediyor, hatta resmî gazetede yayınlıyor Letonya’da.

Mesela, Amerika Birleşik Devletleri’nde çok daha ilginç bir uygulama var. Bizce onun da olmasında yarar var. Komisyon sonuç olarak çalışacak, işte, İç Tüzük hükümlerince biz önerdik “Tanık da dinlesin.” diye kabul etmediniz ama ilgili kuruluşlarla bilgi belge yazışacak, getirecek, alacak ve olasıdır ki bir suça tanıklık edecek, bir suçla ilgili bir belirti bulacak. Dolayısıyla bu Komisyonun suç duyurusu yapma yetkisi de olması gerekir Amerika Birleşik Devletleri’nde olduğu gibi. Öyle ya bir suçla ilgili bir delile rastlayabilir...

BAŞKAN – Zaten yetki bizim bu yaptırımlarda var. Mesela (2)’nci fıkrada hemen “3628 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.” diyor. Bu da şu demek zaten: 3628, malum Rüşvet, Zimmet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu. Bu kanun hükümlerini...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – (2)’de, (3)’te, (4)’te bir sıkıntımız yok.

BAŞKAN – Burada etik davranış ilkelerine aykırı hareket.

MURAT EMİR (Ankara) – Bunu genel olarak düzenlemekte yarar var. Ben genel ilkelerden bahsediyorum. Şimdi burada yapılması gereken, sonuç olarak “şeffaflık” dedik, burada şeffaflık olması lazım. Yani biz bu kadar işi niye yapıyoruz? Bu yasayı niye çıkartıyoruz? Komisyonları, kurulları niye bu kadar kurduk? Yani buradaki kendimiz açısından bir tehlikeyi de bilmiyor değiliz ama sonuç olarak “Çıkar çatışmasını tanımlayalım.” dedik ya ilk başta, bizimle ilgili bir çıkar çatışması var, bunu da görüyoruz. Böyle bir kurul gerçekten işlevsel olursa, bunun muhalefet partilerinin üzerinde Demokles’in kılıcı gibi sallandırılabilmesinin de farkındayız. Ama yine de bir yasa yapılıyorsa doğru dürüst yapılmalı, bir yasa yapılıyorsa belli müeyyidelere bağlanmalı. Yasanın amacında şeffaflık varsa bu kadar çalıştıktan sonra çıkacak verinin, bilginin en azından kamuoyuyla paylaşılması gerekir. Tartışılan şeyi, doğrusu, ben yadırgıyorum. Komisyon bir karar veriyor, o kararı ilgisine bildirdim mi, bildirmeyelim mi? Bildirmek uyarı sayılır mı, sayılmaz mı? Yani, milletvekillerine bu kadar bile dokunmayacaksak, ulaşılan sonucu iletmeyi dahi göze almiyorsak bu kadar niye uğraşıyoruz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – İleteceğiz.

MURAT EMİR (Ankara) – Mutlaka bir müeyyidenin olması gerekir ve bu müeyyidenin de şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşılması gerekir.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Emir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 90

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Sayın Başkanım, benim bir söz talebim olmuştu.

Bizim bir kere yaptırımlara itirazımız yok, zaten maddenin devamındaki diğer fıkralarda ilgili eylemlerin karşılıkları olarak yaptırımlar konulmuştur. Burada sadece yaptığımız bu çalışmanın, verdiğimiz bu emeğin kamuoyunda milletvekili disiplin kanunu gibi algılanmasını istemediğimiz için burada teknik birkaç kelime olarak ifade etmek istiyoruz.

Haddizatında, ben şunun da kayıtlara geçmesi için ifade edeyim: Böyle bir teklifin muhalefetten gelmesi, bizim direnmemiz gerekirdi ama bugün, muhalefet “Yaptırım verilsin.” diyor, biz diyoruz ki: “Teknik olarak daha uygun bir ifade olsun. Yoksa, yaptırım uygulanmasın değil ama milletvekilliği ve parlamenter sisteme de uygun bir şekilde olsun bu.” diyoruz. Bunu da kayıtlara geçmesi açısından belirtiyim.

“Aykırılığın tespiti hâlinde yerine getirilmesi yönünde uyarı kararı” şeklinde...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sürekli parlamenter sistem vurgusu yapıyorsunuz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tabii. Hayır, bugün itibarıyla...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şu anda parlamenter sistemle idare ediliyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Arkadaşlar, şöyle: Bugün itibarıyla, ben bir parlamenterim, milletvekilim, önce kendime olan saygımla, sonra beni seçenlere olan saygımdan dolayı ben bu sistemi en çok savunmak zorundayım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ben de teşekkür ettim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - Ama yarın, başkanlık sistemine geçmemiz gerektiğinde geliriz burada başkanlık sistemini de sonuna kadar savunuruz.

BAŞKAN – O cümleyi bir tekrar eder misiniz?

“Bu kanunun 8’inci maddesi kapsamında...”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “... aykırılığın tespiti hâlinde yerine getirilmesi yönünde uyarı kararı...”

BAŞKAN – Bir dakika...

“...davranış ilkelerine aykırı kararı verilmesi...”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Yok. “...ilkelerine aykırılığın tespiti hâlinde yerine getirilmesi yönünde uyarı kararı...”

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Aynı şeye denk geliyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama uyarma cezası değil, uyarı kararı.

Burada da uyarı kararı.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynı şey.

BAŞKAN – Birinci teklifte bir itirazı olan var mı arkadaşlar?

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) - “... uyarı kararı verilmesinin takdir yetkisi komisyona aittir.” Bunu kabul ediyoruz, geçiyoruz bu tartışmayı. Kendi kendimize tartışıp durmayalım Zekeriya Bey, kabul edelim geçelim.

BAŞKAN – Buyurun Muharrem Bey.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale)- Böyle bir düzenleme bence çok doğru değil. Eğer komisyon etik davranış ilkelerine bir aykırılık tespit etmişse artık o ilgili milletvekilinin uyarılması lazım ama gereği ve takdiri... Uyarılmayabilir de anlamı çıkıyor bundan.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Takdir yok, bence gereği ve takdiri onu...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Kararı verilmesi hâlinde ilgili milletvekili komisyon tarafından uyarılır.” Bu kadar.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Takdir”i kaldıralım.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Muharrem Bey’in görüşü bence de uygun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Eğer böyle bir madde düzenlersek vatandaş açısından sıkıntı.

Bir de (3)’üncü fıkradaki son cümle bence çıkarılmalı.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Uyarı kararı verilmesi şöyle: “Yetki” diyelim o zaman.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Aykırılık tespit edildiyse artık o milletvekili uyarılmalı komisyon tarafından.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tamam işte, uyarı kararı verilmesi yetkisi ve...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, zaten tespit etmiş, neyi takdir edeceksiniz artık? Takdir etmişsiniz, karar vermişsiniz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Orada tespit yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bakın, komisyon değerlendirmiş, incelemiş, takdir hakkını kullanmış, etik davranış ilkelerine aykırılığı tespit etmiş, karar vermiş, burada aykırılık var.

BAŞKAN – Takdir yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale)- Artık ondan sonra, karardan sonra, takdir falan çok doğru değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Takdir yok.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) - İlgili milletvekili komisyon tarafından uyarılır.

BAŞKAN – Teşekkür Muharrem Bey’e açıklamaları için.

Sayın Müsteşarım bir açıklama yapacak arkadaşlar.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Aydınlatmak açısından teknik bir açıklama yapmak istiyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 91

Maddenin ilk şekli, komisyon ihlal olup olmadığını tespit ediyor, Medis Başkanına gönderiyor. Burada, Medis Başkanına aynı uyarma cezasında olduğu gibi, İç Tüzük'teki bir takdir yetkisi veriliyordu yani Medis Başkanı...

BAŞKAN – İlk teklifte böyleydi, evet.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Bakın, Medis Başkanı diyor ki: “Bu, basit, sadece bir ilkeyi mesela ihlal eden bir şey. Dolayısıyla, Komisyon da ihlale karar vermiş.” tamamdır yani bu ihlal kararının verilmiş olması yeterlidir diye düşünüyor.

İkinci bir ihtimal olarak da diyor ki: “Burada daha ağır fiiller var yani ihlal tespiti yeterli olmaz, bir de uyarılmasına karar vereyim.” Onun için takdir ifadesi var burada.

Şimdi, siz, bunu komisyona verdiğinizde bir tercih yapmak durumundasınız, ya komisyon her defasında ihlal bulduğunda uyarma cezası verecek veya ikili bir...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ceza yok.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – “Uyarma cezası” demeyelim, uyarma kararı verecek veya yetkisi olarak, ikili bir şey yani ya yetinecek, diyecek ki: “Ben ihlal tespit ettim.” Burada duracak. Daha ağır durumlarda uyarı kararı verecek. Yani, “takdir” demesi onu getiriyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O zaman, onu formüle edelim.

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – Formül, burada söylediği o. Yani, ya yetiniyor veya daha ağır görüyorsa uyarı kararına dönüştürüyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Eğer bir uyarı bile yapılmayacaksa bu kadar iş niye yapılıyor, bu kadar tespit, çalışma niye yapılıyor? Tespit ettik, kaldıralım bunu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tamam, kararı verme yetkisi deyince zaten, bu yetkisini kullanmayabilir de. Aynı anlam çıkıyor zaten.

MUHARREM ERKEK (Aydın) – O zaman, zaten etik davranış ilkelerine aykırılık kararı vermez. Çok hafif bir şey gördüyse veya ne bileyim, bir şey...

BAŞKAN – Müsaadenizle...

Ben zihnimde düzenledim, düzenleme şöyle olabilir mi: Bu kanunun 8'inci maddesi kapsamında etik davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi hâlinde komisyon uyarı kararı verir.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Hayır, “verir” değil.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İlgili milletvekili komisyon tarafından uyanılır.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Verilme yetkisi komisyona aittir.

“Verilmesini” değil de “verilme yetkisi...”, “verme yetkisi..”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, buradaki Müsteşarımın söylediğiyle bizim formüle ettiğimiz farklı yani burada diyor ki: Etik komisyona...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Orada Başkanda yetki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yok, Başkanda değil.

Etik komisyona bir karar geldi. Etik komisyon bunu tespit etti. “Evet, aykırılık var, etik ihlal edildi.” dedi, karar verdi. İkinci bir aşamaya geçiyoruz. Bu kararı Meclis Başkanına bildiriyor. Medis Başkanı da bakıyor, burada takdir ve yerine getirme yetkisi yani ben yanlış mı anladım?

BAŞBAKANLIK MÜSTEŞAR YARDIMCISI ERGİN ERGÜL – İhlal kararı yeterlidir.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “İhlal kararı yeterlidir, bunu için uyarı vermeye gerek yok.” diyor ama bazen öyle bir ihlal var ki daha ağır, bunda da uyarıyor. Siz iki aşamalı bir şey öngörüyorsunuz, değil mi?

BAŞKAN – Bu yetki önce Komisyon ve Medis Başkanına aitti teklifte ama “Komisyonda olsun.” diye teklif verildi şu anda. Bunu ikili de yapabiliriz ama bilemiyorum, bunu...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çok basit bir ihlal vardır yani komisyonun tespiti hâlinde...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten basit bir ihlal varsa komisyon etik davranış kuralına aykırılık kararı vermez ki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Verebilir.

10 bin 100 liralık bir kıymet takdiriyle hediye almak var, bir de 100 bin liralık hediye almak var yani birisinininde gerçekten çok hafif bir şey var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şu yazılı olduğu hâliyle bence geçirmemizde hiçbir sakınca yok.

Bir kere aykırılık kararı veriyor. İlk teklife de uygun olarak, burada, bir de şahsa vermiyoruz, aynı komisyon bunu şey yapacak.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Takdir ve yerine getirmek işini de komisyona bırakalım, o da olabilir.

BAŞKAN – Bırakalım tabii.

O çizgiyi kaldıralım, ikinci öneri benimsenmedi zaten, onu kaldırıyoruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Takdir ve yetkisi...”

BAŞKAN – Evet “komisyona aittir.” Gayet gayet güzel.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “...uyarı kararı verme takdir ve yerine getirme yetkisi Komisyona aittir.” “Verme” oldu ama “verilme” değil.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 92

BAŞKAN – Tamam.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, şöyle diyelim mi? “8’inci maddenin davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi, etik kararının ihlalinin tespiti hâlinde...”

BAŞKAN – Peki.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, maksat hasıl oldu.

Komisyonu değil de...

BAŞKAN – Tamam, şu çizgiyi kaldırıyoruz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Hepsinin mi?

BAŞKAN – Evet.

“Uyarı kararı...”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Uyarı kararı verilmesini” mi, “uyarılmasını” mı desek?

BAŞKAN – “Uyarı kararı.” Tamam.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – “Uyarılmasını.”

BAŞKAN – Tamam, ikinciye kaldırıyoruz.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Onu atıyor muyuz?

BAŞKAN – Evet, onu atıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O zaman “...ilkelerine aykırılık hâli ve aykırılık tespit edilmesi durumunda” diyelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Uyarılma” diyelim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aykırılık kararı verince, zaten ikisi de...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Kararı”, “kararı” oluyor da böyle.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, “Uyarılma kararı verilmesini...”

BAŞKAN – “Aykırılık tespit edilmesi hâlinde” diyebiliriz, dediğiniz gibi aynı kavramları tekrar etmemek için.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Daha şık olur.

BAŞKAN – Tamam.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Uyarı kararı” değil, “uyarılma kararı” diyelim.

“Uyarma”, disiplin hukukundaki teknik bir ifadeye birebir uyulsun diye, “uyarılma” diyelim ona, çünkü anlatabiliyor muyum, disiplin şeyi olmuyor, yani bu, bir avukat tartışması aslında bu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şunu söyleyeyim: Yani bunu kayıt olsun diye söylemiyorum.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Uyarma dediğimiz zaman...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Diyelim ki bir de bunun idare mahkemesine götürüldüğünü düşünelim, beş sene sürer o.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Uyarı” değil, “uyarılma” Başkanım. “Uyarılma kararı.”

BAŞKAN – Ama, burada, teklif sahipleri...

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama bak...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Düzeldi galiba.

BAŞKAN – Düzeldi, bak, gayet güzel oldu.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Ama bak, uyarma cezasına benziyor, o zaman...

BAŞKAN – “Uyarı kararı verilmesini takdir ve yerine getirme yetkisi Komisyona aittir.”

Evet, birinci fıkradaki kifayeti müzakere...

“2) Bu kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden TBMM üyeleri hakkında 3628 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.”

Bunda bir problem yoktu zaten, değil mi arkadaşlar?

Evet, arkadaşlar, dikkat...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu cümle yanlış yalnız, bu cümle çok devrilmiş.

“Uyarı kararı verilmesini takdir ve yerine getirme yetkisi...”

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, Başkanın takdirine bıraktık.

BAŞKAN – Çok anlaşılır ve gayet...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – “Verilmesinin” olacak.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Tamam, işte orayı diyorum. “Verilmesi” veya “verilmesinin.” Tamam, şimdi oldu.

BAŞKAN – İkinci fıkrada problem yok arkadaşlar, 3628’e atıfta bulunduk.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ben, üçüncü fıkranın son cümlesinin doğru olmadığını düşünüyorum.

BAŞKAN – Hangisi? “Üyeliğin düşmesi” orası mı?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Şöyle bir anlam çıkar...

BAŞKAN – Sayın Erkek, buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Efendim, için sonu, şimdi, İç tüzük hükmünden önce “işlem yapılır.”, nokta, bitirmeliyiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 93

“Üyeliğin düşmesine, üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla karar verilir.” deyince, sanki Komisyon karar verir anlamı çıkıyor.

Hiçbir şey demeye gerek yok, İç Tüzük açık zaten.

BAŞKAN – İç Tüzük’ te, bu...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayır, bakın, o cümleyi koyarsanız oraya, “Üyeliğin düşmesi, üye tamsayısının...” Sanki Komisyon karar veriyor anlamı çıkar.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – “Genel Kurulun” diyelim o zaman.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Devamı olarak algılanabilir, doğru söylüyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Bir şey söyleyeceğim. Bu üyeliğin düşmesinin üye tamsayısının salt çoğunluğuyla olması zaten İç Tüzük hükmü değil mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya da “Genel Kurulun” diyelim. “Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun” diyelim.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Söylemiştik zaten, ne gerek var buna?

Yani İç Tüzük’ ü uygulayacağız demişiz. Orada da var hüküm zaten.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Açıklayalım, ama kalsın.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Tamam, açıkladık zaten, “TBMM” ekledik.

MURAT EMİR (Ankara) – Niye kalıyor? Neden kaldığını sorabilir miyim?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Anayasa’ da yazıyor.

MURAT EMİR (Ankara) – Ne yazıyor Anayasa’ da?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şu şekilde: “Üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla karar verilir.” diye.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, hayır, milletvekilliğiyle bağdaşmayan işlerle alakalı olarak bu hüküm var.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Anayasa’ ya mı atıf yapıyor?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – O hâlde yazmamız lazım.

BAŞKAN – Tamam, zaten şu an doğru, amaç hasıl oldu, açıklamış olduk.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Muhalefetin dediği olsun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ben size katkı olsun diye söylüyorum. Ben sizin için çalışıyorum burada.

BAŞKAN – Dördüncü fıkra.

Buyurun Murat Bey.

MURAT EMİR (Ankara) – Şimdi, başından beri takdir edersiniz ki burada, ben yine vurgulayacağım, hem usullerin eksik olduğunu hem de Komisyonun teşkil edilmesinin taraflı olabileceğini, biz, her maddede çekince olarak koyuyoruz. Dolayısıyla, burada, kararların nasıl açıklanacağını da belki kanunun içine koymakta yarar var. Yine, belki “yönetmelik” diyeceksiniz ama, buradaki kararların, yani etik ilkelerin ihlal edildiğine dönük kararların, Komisyonca alınan kararların gerekçeleriyle açıklanmasında yarar görüyoruz, bunun da -bir şekli, bir durumu ifade ediyorum ama- bence olması önemli, çünkü ileride bu uygulamaların taraflı olma olasılığı var, buna karşı da bu kararların gerekçeleriyle yazılması bizim için önemli ve bunların yine şeffaf bir biçimde kamuoyuyla paylaşılması noktasındaki ısrarımızı sürdürüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

HAYDAR ALİ YILDIZ (İstanbul) – Başkaları nasıl açıklıyor bunu?

MURAT EMİR (Ankara) – Biraz önce söyledim, Resmî Gazete’ de yayınlayan bile var.

BAŞKAN – Evet, dördüncü fıkra: “Bu kanunun 10’uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere 2531 sayılı Kanun’un 4’ üncü maddesi hükmü uygulanır.”

9’ da 10 oluyor.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – 9, 10 mu oluyor?

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Onu yaptık ama tekrar kontrol yapacağız biz.

BAŞKAN – 2531’ e atıf yapıyor, zaten onda da bir problem yok.

Evet, “yaptırımlar” maddesini değişikliklerle birlikte oylarınıza sunuyorum arkadaşlar: Kabul edenler...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bizim bir tek şeffaflık açısından muhalefetimiz var.

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Oy çokluğuyla kabul edilmiştir. Teşekkür ederiz.

Zaten katkılarınızdan dolayı her maddede teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Şimdi, madde 12...

Bakın, bitiriyoruz sizi çok yormamak için.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yönetmeliklerle ilgili bir düzenleme yapacaktınız.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet, koyduk onu.

BAŞKAN – İç Tüzük’ ün uygulanması maddesi.

“Bu kanunda hüküm bulunmayan hâllerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.”

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir. Teşekkür ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 94

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yönetmelikle ilgili madde koyacağız ama, bunu gözden geçirmemiz lazım.

BAŞKAN – Evet, madde 13...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu gizlilik içerisinde şu “a” duracak mı?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Onu siz düzenlersiniz sonra.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yetki alalım da yani biz tekrar...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – İçeriği konusunda mutabakata vardık, değil mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yönetmeliklerin böyle bir maddede toplanması daha uygun tabii, her maddede ayrı ayrı...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – 13’üncü maddenin şeyiyle ilgili zaten konuştuk, biz onu, şeye vardık, sonra arkaya attık onu, yönetmeliklerle ilgili tamamı düzenlensin diye.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Evet, gözden kaçırmamak için tekrar bakacağız biz ona yani.

BAŞKAN – Arkadaşlar, isterseniz, zaten bu yönetmelik maddesi ve bitmiş oluyor.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bir madde daha var, geçici madde...

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Geçici madde var.

BAŞKAN – 14’üncü madde yürürlükten kaldırılmayla ilgili bir madde.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – O zaman şöyle yapalım Başkanım, yetki alalım Başkanlık olarak, biz düzenleyelim, tekrar size göstereyim.

BAŞKAN – İşte, ben de zaten onu diyeceğim.

Hazırlasınlar, nasıl olsa son bir gözden geçirmeyle bir saat de olsa bir araya gelelim.

Bu konuda, teknik düzenleme konusunda eğer Başkana yetki veriyorsanız...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Veriyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Yetki verilmiştir komisyon üyelerimizce.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkana güveniyoruz.

BAŞKAN – 14’üncü maddede yürürlükten kaldırılan hükümlere ait atıflar var.

3069 sayılı Kanun’dan hep bahsettik. Milletvekilliğiyle bağdaşmayan işler hakkındaki kanun, hâlen yürürlükte bu ama buraya maddeyi aynen aldığımız için onu yürürlükten...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sadece kanunun maddesi değişti.

BAŞKAN – Evet, bu kanun yürürlükten kaldırılmıştır. 3069’a yapılan atıflar bu kanuna yapılmış sayılıır şeklinde tam şeye uygun bir değişiklik.

Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Geçici madde var.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu kanun yürürlüğe girmesinden itibaren ne kadar süre içerisinde komisyon teşekkür edilsin? Birincisi bu, süre. Bir süre belirlememiz lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir ay uygundur.

MURAT EMİR (Ankara) – Yeni yasama yılında girmesi gerekir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama o “görev yapan”ı falan kaldırın. Onlar düzenlendi.

BAŞKAN – Yok, geçici madde koyuyoruz ya.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yeni yasama döneminde girsin.

MURAT EMİR (Ankara) – Yeni yasama yılında girsin, başladı çünkü.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Seçilen kişi yılın sonuna kadar mı onu belirtmemiz lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – İki yıl için seçilir, ikinci seçilenler de yasama dönemi sonuna kadar.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Şu an iki yılı başladı ya.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Maddeyi kaldırın bence.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – O zaman birinci dönemin sonuna kadar olması lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Seçileceğiz ya şimdi, iki yıl için görev yapacağız.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – İşte o zaman uyumsuz oluyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Diğer komisyonda bitene kadar yap, ister altı yap.

BAŞKAN – Bu geçici madde hiç problem olmaz. Biz buna böyle de karar verdik. Bir ay içinde...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Süreler olunca onunla çalışmasını diye ben söylüyorum.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Yürürlüğe girmesinden itibaren.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Komisyon üyeleri 26’ncı Yasama Döneminin sonuna kadar görev yapar.” diyor.

BAŞKAN – İkinci dönem seçilenler. Dolayısıyla, ikinci dönem seçilenler bu defa ne yapacak? İki yıl yerine bir yıl falan yapmış olacak, işte o kadar.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bence birinci dönem bu kadar kısa süreyi tamamlayıp diğeriyle uygun olması daha uygun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016

Saat :

Kayıt: Anayasa

Stenograf :

Uzman : Sayfa: 95

BAŞKAN – Ama niye ilk seçtiklerinize kısa vermeye ne gerek var?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kim yaptığını, kim yapacağını mesela bilsin.

YASAMA UZMANI A. HALUK KURNAZ – Bu dönemin sonuna kadar olsun o zaman, geçici olsun.

BAŞKAN – Ama bunun için yeni bir şey yazmamız gerekir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bizim için sorun yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şöyle bir şey, biz bir ilke koyuyoruz. İlkeyi şimdi biz senenin sonuna doğru bir yasa çıkardık, “Olmadı üç ay sen yap, üç ay da öbür arkadaş yapacak.” diye bir şey olmaz. İlkeyi koyuyoruz, ilke ne? İki yıl, arkasından kalan süre. Erken seçime gitti Parlamento. “Evvvela altı ay yaptı, olmaz, adam bir altı ay daha yapsın.” olmaz. Dolayısıyla, biz yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl yapar arkadaşlar, kalan süreyi doldurur diğer şeyler.

BAŞKAN – Olabilir, tamam.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ama geçici maddeyle bir düzenleme istiyorsanız sorun değil.

BAŞKAN – Onu mecburen yapacağız.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Geçici madde mutlaka olması lazım. Bu iki yıl da olabilir üç yıl da olabilir. Şu anda üç yıl kalmış oldu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Geçici maddede şu da formüle edilebilir Başkanım, iki yıl ve kalanlarının da bundan sonraki tamamlayacağı değil, sürelerini de belirtmiş oluruz.

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – İki yıl olduğu zaman şey olmuyor ama bir buçuk yıl olacak o zaman çünkü niye? Diğer komisyonlar iki yılda bitecek, bu altı ay fazladan yapacak. Madem sisteme uyduracağız ya ona uyduralım ya da bırakalım biz, sonuna kadar gitsin yani bir mantığı olsun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Arkadaşlar, biz bir ay içinde bu etik kurulları oluşturduk mu, iki sene çalıştılar mı? İki sene sonra yeniden seçim yapılacak bu etik kurullarla ilgili. Ne kadar kaldı süre? Bir sene. Yani, şimdi son dönem kalanların zaten böyle bir şeyi yok, hatta ilk döneme kalanların da yok. yani bence formüle edilebilir Başkanım geçici madde.

BAŞKAN – Formüle yani ilk seçtiklerimiz mi iki sene çalışsın?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Aynen.

BAŞKAN – Yoksa ikinci seçilenler mi?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence ilk seçtiklerimiz iki sene çalışsın.

BAŞKAN – Onu söylemek lazım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bir de biz size yardımcı oluyoruz.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın vekilime katılıyorum. Geçici yürürlük maddesini yazarken bu sefer diğer komisyonlarla paralel gitmek bakımından yasama döneminin üçüncü yılına kadar görev yapar diyelim seçilen komisyonlar. Üçüncü yılının yasama dönemi başladığı zaman da diğer komisyonlarla beraber yeni seçimler de yapılır.

BAŞKAN – “Komisyon değişimleri olduğunda bu da ona uysun.” diyorsunuz.

MURAT EMİR (Ankara) – Aynen, evet.

BAŞKAN – Son kısaltılmış şeyi bu döneme yapıyorsun ama şöyle bir şey var yani olabilir.

MURAT EMİR (Ankara) – Paralellik sağlamış oluruz.

BAŞKAN – Tamam, sizin dediğiniz de bu. Uygun dur arkadaşlar.

Son hâli şöyle sizin ifade ettiğinize göre:

“Bu kanun yürürlüğe girmesinden itibaren bir ay içerisinde siyasi parti grupları etik kurullarını oluştururlar ve kendilerine düşen komisyon üyelikleri için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gerekli bildirimde bulunurlar. Bu kurul ve komisyon üyeleri Türkiye Büyük Millet Meclisinin 26. Yasama Döneminin birinci devresinin sonuna kadar görev yapar.”

ABDURRAHMAN ÖZ (Aydın) – Bu ciddi bir tartışma olabilir mi bilmiyorum ama ben daha önceki kanunlara baktım. Mesela, yürürlüğü hep bir sonraki yasama dönemi filan demişler. Yalnız bir bildikleri mi var, onu bilmiyorum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bizim acil etiğe ihtiyacımız var.

BAŞKAN – Onun için hemen yürürlüğe...

MURAT EMİR (Ankara) – Ben teknik bilgi vermek istedim.

BAŞKAN – Peki.

Kayıtlara geçsin diye ifade ediyorum. Düzeltmelerle birlikte “Geçiş hükümleri” başlığını taşıyan geçici madde 1’i oylarınıza sunuyorum: Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Yürürlük maddesi

“MADDE 15- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.”

Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

“Yürütme

MADDE 16- Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.”

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – “Bu Komisyon yürütür.” diyelim.

BAŞKAN – Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Çok teşekkür ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Anayasa Alt

Tarih :18/04/2016 Saat : Kayıt: Anayasa Stenograf : Uzman : Sayfa: 96

6' ncı fıkra ve maddeler üzerinde redaksiyon yetkisi Komisyon Başkanına verilmiştir.
19 Nisan saat 15.15' te toplanmak üzere oturumu kapatıyorum.
Hayırlı akşamlar, iyi akşamlar.

Kapanma Saati: 23.01

